

ZPRÁVA O STAVU LESA A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2012

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha I
www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Praha 2013

ISBN 978-80-7434-112-0

**ZPRÁVA
O STAVU LESA
A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY
V ROCE**

2012

Úvodní slovo ministra

Vážení čtenáři,

je již dlouholetou tradicí Ministerstva zemědělství vydávat každoročně soubornou publikaci obsahující aktuální ucelené informace o stavu lesa a lesního hospodářství naší republiky v daném roce.

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2012, kterou jste právě otevřeli, Vám poskytne údaje o výsledcích lesního hospodářství, hlavních produkčních činitelích, faktorech ovlivňujících lesní hospodářství, ekonomice, trhu se surovým dřívím, navazujících odvětvích a v neposlední řadě se dozvíte i o mezinárodních aktivitách a nových legislativních a koncepčních dokumentech v lesním hospodářství.

Uváděná data můžete srovnávat v časových řadách a sledovat dlouhodobé vývojové trendy, ukazující na praktickou stránku prosazování trvale udržitelného rozvoje. Cílem hospodaření v lesích České republiky je zachování lesa, péče o les a obnova lesa jako národního bohatství, zajištění plnění všech funkcí lesa a podpora trvale udržitelné hospodaření v něm.

Česká republika se v rámci svých mezinárodních aktivit zavázala naplňovat závěry panevropského ministerského procesu o ochraně lesů v Evropě a Lesnické strategie Evropské unie. Údaje uvedené v této publikaci slouží k doložení a srovnání výsledků českého lesního hospodářství se zahraničím.

Výměra lesů v České republice se neustále mírně zvyšuje, a to v důsledku převažující výměry nově zalesněných původně nelesních pozemků nad výměrou pozemků, které jsou z různých důvodů z lesa odnímány. Pokud jde o obnovené lesní porosty, jejich plocha klesla oproti předchozímu roku o 1 366 hektarů na 25 464 hektarů. Ve srovnání s předchozím rokem je nižší kvůli zalesnění po nižších těžbách.

Z pohledu ochrany lesa lze rok 2012 řadit k obdobím spíše příznivým. Objem nahodilých těžeb v porovnání s předchozím rokem poklesl o 15 % a činil 3,34 mil. m³, což je nejnižší hodnota od roku 2001. Vzhledem ke klimatickým podmín-

kám daného roku došlo v důsledku dlouhotrvajícího sucha k mnoha lesním požárům, z nich největší a nejrozsáhlejší za posledních 15 let byl likvidován v oblasti „moravské Sahary“ na Bzenecku.

V lesích České republiky bylo ve sledovaném období vytěženo celkem 15,061 mil. m³ surového dříví. Výše těžby dřeva nepřekročila celkový průměrný přírůstek, což znamená, že je dlouhodobě udržitelná. Celkové zásoby dřeva v lesích se zvyšují.

Věřím, že se publikace Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2012 stane hodnotným zdrojem informací pro všechny, kteří chtějí znát objektivní informace o jedné z nejdůležitějších složek životního prostředí.

Ing. Miroslav Toman, CSc.
ministr zemědělství

OBSAH

Úvodní slovo ministra

I Rámcové makroekonomické podmínky v ČR a postavení lesního hospodářství v národním hospodářství **7**

- 1.1 Makroekonomické rámce hospodářství ČR 7
- 1.2 Vlastnická struktura lesů ČR 9

2 Legislativní a koncepční činnost na úseku lesů, myslivosti, rybářství a včelařství **13**

- 2.1 Legislativní činnost na úseku lesů, myslivosti, rybářství a včelařství 13
- 2.2 Koncepční činnost na úseku lesů, myslivosti, rybářství a včelařství 13
- 2.2.1 Národní lesnický program II 13
- 2.2.2 Zásady státní lesnické politiky 13
- 2.2.3 Podpora využití koní pro práci v lese 14

3 Výsledky lesního hospodářství **17**

- 3.1 Zdroje reprodukčního materiálu lesních dřevin 17
- 3.1.1 Uznávané zdroje reprodukčního materiálu 17
- 3.1.2 Lesní semenářství 18
- 3.1.3 Lesní školkařství 21
- 3.2 Obnova lesa a zalesňování 24
- 3.3 Výchovné zásady 25
- 3.4 Těžba dřeva 25
- 3.5 Ochrana lesa 26
- 3.5.1 Preventivní ochranná opatření 26
- 3.5.2 Ochrana a obrana proti škodlivým činitelům 26
- 3.5.3 Ozdravná opatření v lesích postižených imisemi vápněním a hnojením lesních porostů 26
- 3.5.4 Lesní ochranná služba 27
- 3.5.5 Požární ochrana v lesním hospodářství 27
- 3.6 Zdravotní stav lesů 29
- 3.6.1 Monitoring zdravotního stavu lesů 29
- 3.6.2 Škodliví činitelé a jejich následky 36
- 3.7 Biotechnologie v lesním hospodářství 41
- 3.8 Netržní produkce lesa a návštěvnost lesa 42
- 3.9 Certifikace trvale udržitelného hospodaření v lesích 45
- 3.10 Vodní hospodářství, meliorace a hrazení bystřin 45

4 Hlavní produkční činitelé **51**

- 4.1 Vývoj výměry lesů 51
- 4.2 Přírodní, růstové a hospodářské podmínky lesů 52
- 4.3 Kategorie lesů z hlediska jejich funkcí 52
- 4.4 Druhové složení lesů 53
- 4.5 Věkové složení lesů 55
- 4.6 Porostní zásoby dřeva a přírůsty 57
- 4.7 Národní inventarizace lesů 60

5 Faktory prostředí ovlivňující lesní hospodářství **63**

- 5.1 Průběh počasí 63
- 5.2 Znečištění ovzduší 64
- 5.3 Zatížení lesních ekosystémů imisními látkami 64

6 Ekonomika v lesním hospodářství **67**

- 6.1 Ekonomická situace vlastníků lesa 67

- 6.2 Ekonomická situace podnikatelů v lesním hospodářství 70

- 6.3 Sociální situace v lesním hospodářství 71

- 6.3.1 Stav na trhu práce 71

- 6.3.2 Vývoj průměrných mezd 71

- 6.3.3 Ochrana zdraví a bezpečnost při práci 72

- 6.4 Finanční prostředky z národních veřejných zdrojů pro lesní hospodářství 72

- 6.4.1 Finanční povinnosti státu vyplývající z lesního zákona 72

- 6.4.2 Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích 73

- 6.4.3 Finanční příspěvky 74

- 6.4.4 Podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s. 79

- 6.5 Finanční podpory spolufinancované EU v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 80

- 6.6 Finanční podpory a pomoci na změnu struktury zemědělské výroby zalesněním 83

7 Trh se surovým dřívím **85**

- 7.1 Trh se surovým dřívím v tuzemsku 85

- 7.1.1 Ceny dříví 85

- 7.1.2 Vývoz a dovoz surového dříví 88

- 7.2 Trh se dřevařskými produkty v regionech Evropa, Rusko a Severní Amerika 89

- 7.2.1 Průmyslové surové dřevo jehličnaté a listnaté 89

- 7.2.2 Řezivo jehličnaté a listnaté 93

8 Informatika, výzkum, poradenství, propagace a práce s veřejností **99**

- 8.1 Informační střediska pro odvětví lesního hospodářství 99

- 8.2 Lesnický výzkum 100

- 8.3 Propagace a ediční činnost, audiovizuální pořady 103

- 8.4 Vzdělávání dětí a mládeže v oblasti lesního hospodářství, myslivosti, rybářství a včelařství 104

- 8.5 Nadace Dřevo pro život 104

- 8.6 Spolupráce s nevládními lesnickými organizacemi 106

- 8.7 Dřevorubecké soutěže 111

9 Navazující činnosti a odvětví **113**

- 9.1 Les a ochrana přírody 113

- 9.2 Les a ochrana klimatu 117

- 9.3 Myslivost 118

- 9.4 Dřevozpracující průmysl 119

- 9.5 Celulózo-papírenský průmysl 120

- 9.6 Výroba a dovoz lesnické techniky 121

10 Mezinárodní aktivity lesního hospodářství **127**

- 10.1 Příprava nové lesnické strategie EU 127

- 10.2 21. zasedání Výboru pro lesnictví FAO (COFO-21) 127

- 10.3 Workshop pro země východní Evropy a střední Asie 127

- 10.4 Vyjednávání o právně závazné dohodě o lesích v Evropě 128

- 10.5 Lesy v zelené ekonomice 128

II Vysvětlivky zkratk v textu **129**

- Seznam autorů** **132**

I RÁMCOVÉ MAKROEKONOMICKÉ PODMÍNKY V ČR A POSTAVENÍ LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ

General Macroeconomic Conditions and Forestry Position in National Economy

I.1 Makroekonomické rámce hospodářství ČR

General Macroeconomic Conditions of the National Economy

Vývoj národního hospodářství

V roce 2012 došlo v ČR k poklesu hrubého domácího produktu (HDP), který meziročně ve stálých cenách činil 1,2 % a vystřídal mírný růst v roce 2011. V průběhu roku se pokles hospodářské výkonnosti postupně prohluboval. Pokles HDP byl v ČR hlubší, než vykázaly státy EU 27 jako celek, jakož i v porovnání s eurozónou (17 států¹).

Podle propočtů z předběžných údajů Eurostatu dosáhla v roce 2012 ČR 80 % průměrné úrovně objemového indexu HDP na obyvatele v paritě kupní síly za EU 27. Při přepočtu běžným směnným kurzem činí tento poměr 57 %.

Na poptávkové straně se na celkovém ekonomickém poklesu v roce 2012 ve stálých cenách po sezónním očištění podílely především výdaje domácností, které se snížily meziročně o 3,5 %. Tvorba hrubého fixního kapitálu se meziročně snížila o 1,6 %, naopak zahraniční obchod ovlivnil HDP pozitivně při meziročním zvýšení vývozu zboží a služeb o 4,1 % a dovozu o 2,1 %. Na nabídkové straně ekonomiky poklesla hrubá přidaná hodnota (HPH) ve stálých cenách po sezónním očištění o 1,1 %, přičemž nejvíce poklesla HPH zemědělství, lesnictví a rybářství, a to o 13,6 %. HPH zpracovatelského průmyslu se meziročně téměř nezměnila a představovala 99,9 % úrovně roku 2011.

Obchodní bilance ČR celkem v roce 2012 dosáhla opětovně kladné hodnoty a skončila nejvyšším přebytkem v historii samostatné ČR ve výši 145,8 mld. Kč při meziročním zvýšení o 55,5 mld. Kč². Této bilance bylo dosaženo při meziročním nárůstu vývozu o 168 mld. Kč a současném růstu dovozu o 113 mld. Kč.

Obecná míra nezaměstnanosti se v roce 2012 zvýšila na 7,0 % a byla o 0,3 procentního bodu (p. b.) vyšší než v roce 2011. Nezaměstnanost mírně poklesla ve druhém čtvrtletí, ale v dalších čtvrtletích se zvyšovala. Průměrná míra nezaměstnanosti zůstává v ČR nižší než průměr všech členských států EU (10,5 %) i eurozóny (11,4 %), kde v roce 2012 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti o 0,8 p. b. (EU 27), resp. o 1,2 p. b. (eurozóna) proti roku 2011. Průměrná hrubá nominální měsíční mzda³ dosáhla v roce 2011 úrovně 25 101 Kč, čímž se meziročně zvýšila o 2,7 %. Při zohledně-

ní míry inflace však reálné mzdy poklesly o 0,6 %. V podnikatelské sféře se průměrná nominální mzda přitom zvýšila o 2,8 %, ale reálné poklesla o 0,5 %. V nepodnikatelské sféře došlo k menšímu nárůstu průměrné nominální mzdy o 2,2 %, čímž se reálná mzda snížila o 1,1 %.

Deficit sektoru vládních institucí vyjádřený podílem na HDP se v roce 2012 meziročně zvýšil o 1,13 p. b.

Míra inflace za rok 2012 činila 3,3 %, čímž meziročně vzrostla o 1,4 p. b. Cenový růst byl nejvyšší v oblasti zdraví (o 9,3 %) a dále u potravin a nealkoholických nápojů (o 6,9 %), v oblasti bydlení, vody, energie a paliv (o 5,0 %) a stravování a ubytování (o 3,8 %). Pod mírou inflace byl nárůst cen v dopravě, u alkoholických nápojů a tabáku, v oblasti vzdělávání a ostatního zboží a služeb. K poklesu cen došlo nejvýrazněji u odívání a obuvi (o 3,1 %), dále v oblastech pošt a telekomunikací, bytového vybavení, zařízení domácností a oprav a rekreace a kultury. Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům v průměru klesly o 0,25 p. b. Průměrný nominální devizový kurz české koruny v roce 2012 proti roku 2011 poklesl vůči euru o 2,3 % a vůči dolaru o 10,7 %. Kurz koruny vůči euru i dolaru se v průběhu roku pohyboval ve vlnách, relativně nejsilnějšího kurzu dosáhla koruna v březnu a v září, naopak nejslabší byla koruna vůči oběma měnám v červnu a v červenci.

¹ Eurozónu se společnou měnou tvořilo v roce 2012 sedmáct států EU – Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko, Řecko, Slovinsko, Kypr, Malta, Slovensko a Estonsko.

² Na základě údajů ČNB o platební bilanci za I. – IV. Q 2012. Podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím, vykazované ČSÚ podle předpisů EU na základě celních statistik a ocenění vývozu v cenách FOB a dovozu v cenách CIF, dosáhla bilance v roce 2012 hodnoty 309 mld. Kč při meziročním zvýšení o 118 mld. Kč. Vývoz se podle údajů ČSÚ zvýšil o 186 mld. Kč a dovoz o 68 mld. Kč (předběžné údaje).

³ Na přepočtené počty zaměstnanců v celém národním hospodářství.

Tabulka I.1.1

Makroekonomické ukazatele vývoje národního hospodářství¹⁾Macroeconomic indicators of national economic development¹⁾

Ukazatel/National economy	MJ/Unit	2011	2012
Hrubý domácí produkt – b. c. GDP in current prices	mld. Kč bill. CZK	3 841,4	3 843,5
	meziroční index year-on-year index	101,1	100,1
Hrubý domácí produkt – s. c. roku 2005 (sezónně neočištěno) GDP in constant prices 2005 (not adjusted for season variations)	meziroční index year-on-year index	101,9	98,8
Úroveň HDP na obyvatele ²⁾ Relative GDP per capita ²⁾	EU 27 = 100	80	80
	EU 15 = 100	73	73
Průměrná měsíční mzda (nominální) ³⁾ Average monthly earnings (nominal) ³⁾	Kč/CZK	24 436	25 101
	meziroční index year-on-year index	102,4	102,7
Průměrná míra inflace Average inflation rate	%	1,9	3,3
Průměrné úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům ⁴⁾ Mean interest rates on bank credits ⁴⁾	%	3,94	3,69
Obchodní bilance Trade balance	mld. Kč bill. CZK	90,3	145,8
Běžný účet platební bilance Current account of balance of payments	mld. Kč bill. CZK	-104,0	-94,0
Saldo státního rozpočtu Balance of the state budget	mld. Kč bill. CZK	-142,8	-101,0
Konsolidovaný hrubý dluh sektoru vládních institucí ⁵⁾ Consolidated gross debt in the sector of state institutions ⁵⁾	mld. Kč bill. CZK	1 569,0	1 758,9
Deficit sektoru vládních institucí ⁵⁾ Deficit in the sector of state institutions ⁵⁾	% HDP % GDP	-3,25	-4,38
Dluh sektoru vládních insti- tucí ⁵⁾ Debt in the state institutions sector ⁵⁾	% HDP % GDP	40,84	45,75
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr) ⁶⁾ Unemployment rate (mean) ⁶⁾	%	6,7	7,0
Devizový kurz nominální (průměr) – Kč/€ Parity (mean)	Kč CZK	24,566	25,143
– Kč/\$	Kč CZK	17,688	19,583

Poznámky:

¹⁾ Tabulka obsahuje údaje zveřejněné do 2. 4. 2013.²⁾ Přepočet pomocí parity kupní síly; pro rok 2012 vypočítáno z předběžných údajů Eurostatu.³⁾ Průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v celém národním hospodářství.⁴⁾ Úrokové sazby korunových úvěrů – stav obchodů; průměr za 12 měsíců.⁵⁾ Saldo sektoru vládních institucí podle metodiky Evropského systému národních účtů (ESA 1995).⁶⁾ Podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (zaměstnaní spolu s nezaměstnanými), kde čitatel i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a ILO.

Notes:

¹⁾ Data published by 2 April 2013.²⁾ Purchasing power parity, preliminary data for 2012 (Eurostat).³⁾ Average monthly gross nominal earnings on a full-time equivalent number of employees in the national economy.⁴⁾ Interest rates - situations of trades, 12-month average.⁵⁾ Balance in the sector of state institutions (ESA 1995).⁶⁾ Share of unemployed persons in total labor force by Eurostat and ILO.

Pramen: ČSÚ, ČNB, Eurostat

Source: Czech Statistical Office, Czech National Bank, Eurostat

Tabulka I.1.2

Podíl zemědělství¹⁾, lesnictví²⁾, rybolovu³⁾ a potravinářského průmyslu⁴⁾ na hrubé přidané hodnotě v základních cenách (%)
Share of agriculture¹⁾, forestry²⁾, fishery³⁾ and food industry⁴⁾ on the GVA in basic prices (%)

Rok Year	Zemědělství Agriculture	Lesnictví Forestry	Rybolov Fishery	Potravinářský průmysl Food industry
Běžné ceny/Current prices				
2006	1,63	0,80	0,018	2,73
2007	1,66	0,71	0,014	2,45
2008	1,66	0,63	0,012	2,38
2009	1,38	0,52	0,015	2,73
2010	1,05	0,59	0,015	2,43
2011	1,41	0,72	0,020	2,38
2012	1,32	0,73	0,019	2,29
Stálé ceny roku 2005/Constant prices of 2005				
2006	1,47	0,74	0,022	2,95
2007	1,02	0,62	0,016	2,52
2008	1,02	0,69	0,015	2,38
2009	1,51	0,64	0,018	2,34
2010	0,95	0,59	0,020	2,30
2011	0,82	0,61	0,025	2,30
2012	0,67	0,59	0,023	2,11

Poznámky:

- ¹⁾ Včetně myslivosti a souvisejících činností.
²⁾ Včetně souvisejících činností.
³⁾ Včetně chovu ryb a souvisejících činností.
⁴⁾ Výroba potravinářských výrobků a nápojů, výroba tabákových výrobků.

Pramen: ČSÚ, údaje čtvrtletních národních účtů; revidované údaje
Source: Czech Statistical Office, quarterly accounts results; revised data

Notes:

- ¹⁾ Including game management and related activities.
²⁾ Including related activities.
³⁾ Including fish culture and related activities.
⁴⁾ Production of food and beverages, and tobacco products.

1.2 Vlastnická struktura lesů ČR**Forest Ownership Structure**

Rok 2012 stejně jako předchozí roky nepřinesl žádné významné změny ve vlastnické struktuře porostní plochy pozemků.

Nejvíce % zauímají LČR a to málo přes 50 %, další významný podíl tvoří soukromníci, obce a města. Ostatní vlastníci lesů jsou zastoupeni menším procentem. K významným změnám vlastníků již v poslední době nedochází. Za zmínku stojí velmi pozvolný pokles majetků ve vlastnictví státu. Pozvolna roste výměra lesů AOPK a Armády ČR, kteří si postupně nechávají zařizovat LHP na svých majetcích v rámci krajů. Původní státní postupně mizí s novým zařízením („bývalé státní“ zahrnují lesy, kde nelze v LHP jednoznačně rozlišit, komu opravdu les patří, zařízen a schválen byl jako státní majetek, majetky se postupně vydaly a soukromníci hospodaří dle výpisu LHP). Nové LHP si nechají zpracovat až při obnově lesního hospodářského celku. Mírně klesající trend v zastoupení lesních družstev a společenství se zastavil.

Restituční proces je až na výjimky ukončen, ale i tak podíl státního vlastnictví se stále ještě pozvolna zmenšuje. U některých právně komplikovaných případů dosud rozhodují o oprávněnosti restitučních nároků v odvolacím řízení i mimo něj soudy.

Obecně lze konstatovat, že vlastnická struktura bude vždy doznávat určitých změn. Roztržštěné majetky je zájem slučovat a u velkých vlastníků probíhají arondační programy.

K větším procentům změn ve vlastnické struktuře by však došlo v následujících obdobích při současné legislativě nemělo. V dalších letech lze očekávat změny vzhledem k návratu majetků církvím.

Tabulka s grafem I.2.1
Vlastnické vztahy 2012 v lesích ČR
Forest ownership structure in the Czech Republic 2012

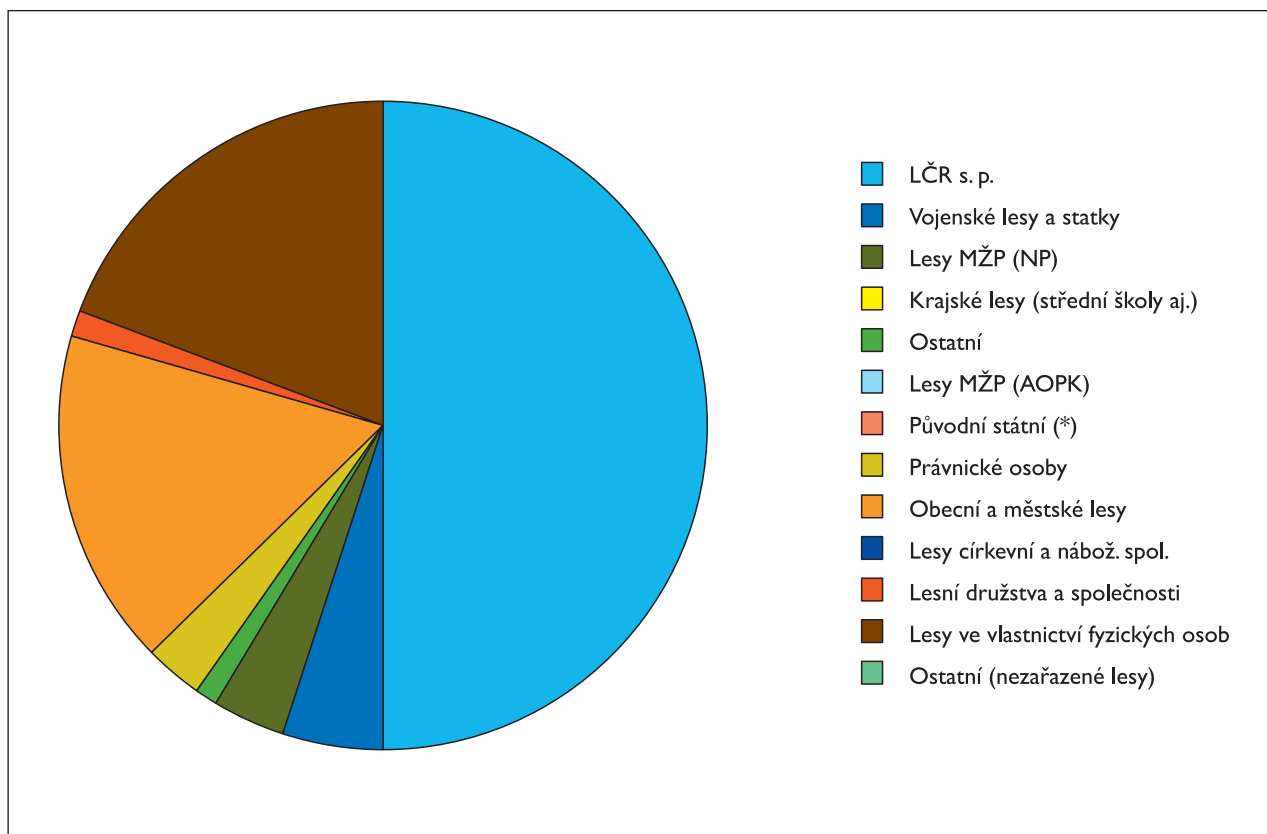
Vlastnictví Ownership		Porostní plocha Area of forest stands	
		(ha)	%
Státní lesy State forests		1 553 086	59,80
z toho of which	LČR, s. p. Forests of the Czech Republic, State Enterprise	1 305 591	50,27
	Vojenské lesy a statky ČR, s. p. Military Forests and Farms, State Enterprise	124 164	4,78
	MŽP (NP) Ministry of the Environment (National Parks)	94 893	3,65
	krajské lesy (střední školy aj.) regional forests (secondary schools and other)	2 823	0,11
	ostatní other	22 311	0,86
	MŽP (AOPK) Ministry of the Environment (Nature Conservation Agency)	1 195	0,05
	původní státní (*) originally state forests	2 110	0,08
Právnícké osoby Legal persons		74 654	2,87
Obecní a městské lesy Communal and municipal forests		435 951	16,79
Lesy církevní a náboženské společnosti Forests owned by church and other religious entities		1 476	0,06
Lesní družstva Forest cooperatives		30 502	1,17
Lesy ve vlastnictví fyzických osob Forests owned by individuals		501 514	19,31
Ostatní (nezařazené) lesy Other forests(not listed elsewhere)		4	0,00
CELKEM Total		2 597 186	100,00

Poznámka:

* původní velké LHP ve státním vlastnictví – platnost od 1981 do 1996, částečně platnost od 1997, soukromníci a obce zde hospodaří dle výpisu z LHP a nové vlastní LHP budou mít až při obnově LHP

Note:

* original large FMPs owned by state – validity from 1981–1996, partly from 1997; private owners and municipalities manage their forests under an abstract from FMP and will have new FMPs upon their renewal.

Pramen: ÚHÚL
Source: FMI

2 LEGISLATIVNÍ A KONCEPČNÍ ČINNOST NA ÚSEKU LESŮ, MYSLIVOSTI, RYBÁŘSTVÍ A VČELAŘSTVÍ

Legislative and Policy Activities within Forestry, Game Management, Fishery, and Beekeeping Sector

2.1 Legislativní činnost na úseku lesů, myslivosti, rybářství a včelařství

Legislative Activities within Forestry, Game Management, Fishery, and Beekeeping Sector

Byl přijat zákon č. 18/2012, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky, s účinností od 1. 1. 2013, který mění:

- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

Byl přijat zákon č. 237/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 1. 9. 2012.

Byl přijat zákon č. 501/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který mění

- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to s účinností od 1. 1. 2014,
- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, a to s účinností od 1. 1. 2013,
- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů, a to s účinností od 1. 1. 2013.

Byl přijat zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, který s účinností od 1. 1. 2013 mění zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2012 byly přijaty i změny předpisů Evropské unie, a to:

- v oblasti reprodukčního materiálu lesních dřevin:
- I. Doporučení Komise č. 2012/90/EU týkající se pokynů pro uvádění údajů umožňujících určení oddílů reprodukčního materiálu lesních dřevin a údajů, které mají být uvedeny na etiketě nebo v dokumentu dodavatele, které v České republice bude implementováno do formulářů průvod-

ních listů v rámci novelizace vyhlášky č. 29/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin, ve znění pozdějších předpisů, v druhé polovině roku 2013.

2. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1104/2012/EU, kterým se mění rozhodnutí Rady 2008/971/ES, pokud jde o zahrnutí reprodukčního materiálu lesních dřevin kategorie „kvalifikovaný“ a aktualizaci názvů orgánů příslušných pro schvalování a kontrolu produkce; novela vnitrostátní právní úpravy respektující tuto změnu byla v roce 2012 navržena a je předložena Parlamentu České republiky k projednání.

Včelařství

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1212/2012 ze dne 17. 12. 2012, které mění nařízení (ES) č. 917/2004 a upravuje požadavky na obsah včelařských programů a požadavky na předávání některých údajů Komisi. V souvislosti s tímto nařízením není nutné provádět změny vnitrostátních právních předpisů.

2.2 Koncepční činnost na úseku lesů, myslivosti, rybářství a včelařství

Policy Activities within Forestry, Game Management, Fishery, and Beekeeping Sector

2.2.1 Národní lesnický program II

National Forest Programme II

Koordinace realizace Národního lesnického programu pro období do roku 2013 (NLP II) pokračovala i v roce 2012. V ČR byl v roce 2008 vládou schválen již druhý Národní lesnický program. Na jeho zpracování se podílela řada odborníků z mnoha institucí, profesních organizací, asociací a sdružení, ale i nevládních ekologických hnutí a iniciativ. NLP jsou strategickými dokumenty, koncepcemi, kterými státy vymezují směřování své lesnické politiky v budoucnosti. Jednotlivé cíle a opatření mají být zapracovány do souvisejících resortních politik a vládní usnesení doporučuje zohlednit záměry NLP při realizaci střednědobých politik krajů. Realizace NLP II je společným úkolem MZe a MŽP ve spolupráci s dalšími zainteresovanými resorty a kraji. Iniciační a řídicí roli v procesu realizace plní Koordinační rada NLP II, jmenovaná v roce 2009 náměstkem ministra zemědělství, která je složená ze zástupců hlavních organizací a zainteresovaných zájmových skupin. Za pomoci expertních skupin Koordinační rada připravuje a ministerstvům předkládá návrhy opatření a kroky potřebné k realizaci NLP II. Organizační a technickou koordinací činností spojených s rozpracováním záměrů a opatření NLP byl pověřen

ÚHÚL. Dne 24. ledna 2012 byl ve spolupráci s Českou lesnickou společností uspořádán již pravidelný seminář, informující zájemce o postupu prací při realizaci NLP II v předešlém roce. Koordinační rada se sešla v roce 2012 celkem sedmkrát. Během prvního půl roku bylo uzavřeno šest zbývajících klíčových akcí (KA), které byly rozpracovány z let minulých:

- KA 2 – Podpořit výzkum a technologický rozvoj s cílem zvýšit konkurenceschopnost lesnického sektoru.
- KA 7 – Zachování a zlepšení biologické rozmanitosti v lesích.
- KA 10 – Snížit dopady starých i současných ekologických zátěží.
- KA 12 – Podporovat zlepšení sociální situace pracovníků v LH.
- KA 13 – Zvýšit přínos lesů a lesnictví pro rozvoj venkova.
- KA 15 – Zlepšit informovanost veřejnosti o skutečném stavu lesů a potřebách LH.

Druhá polovina roku byla věnována identifikaci případných střetů mezi jednotlivými doporučeními a formálnímu uspořádání jednotlivých, mnohdy nesourodých závěrů. Výsledkem jednání je dokument „Závěry a doporučení Koordinační rady k realizaci Národního lesnického programu II“, který je vydán v analogové podobě, ale také jej lze nalézt, stejně jako všechny další materiály na www.uhul.cz/nlp.

2.2.2 Zásady státní lesnické politiky

Principles of National Forest Policy

Koncepční dokument „Zásady státní lesnické politiky“ přijala vláda svým usnesením č. 854 ze dne 21. listopadu 2012. Zásady státní lesnické politiky navazují na Základní principy státní lesnické politiky schválené usnesením vlády ČR č. 249 z 11. 5. 1994 a doplňují Národní lesnický program na období do roku 2013 schválený usnesením vlády ČR č. 1221 ze dne 1. 10. 2008.

Zásady obsahují nejdůležitější teze v oblasti lesního hospodářství. Definují základní poslání lesa. Přes obecná východiska s možnostmi uplatnění veřejné moci v lesích stanovují dlouhodobé cíle státní lesnické politiky. V závěru jsou obsažena hlavní opatření, kterými by se dlouhodobých cílů mělo dosáhnout. Cílem není přesně definovat jednotlivé činnosti v lesích, ale určit směr, kterým by se lesní hospodářství mělo v budoucnu ubírat tak, aby les mohl i nadále plnit všechny své funkce. S celým obsahem Zásad státní lesnické politiky se lze seznámit na <http://eagri.cz>, sekce lesy/lesnictví/koncepce a strategie.

Zásady státní lesnické politiky vymezují nový přístup k uplatňování veřejné moci v lesním hospodářství, mimo jiné to znamená, že:

- k uspokojování definovaných veřejných zájmů jsou určeny především lesy ve vlastnictví státu,
- veřejná moc působí svými nástroji na vlastníky lesů pouze tehdy, pokud k naplnění veřejných zájmů sledovaných státní lesnickou politikou nepostačuje přirozené úsilí těchto vlastníků o zajištění řádné péče o majetek a o jeho zvelebení,

- nástroje, jimiž veřejná moc vůči vlastníkům lesů působí, musí být způsobilé naplnit požadovaný účel. Pripadá-li v úvahu použití více různých nástrojů, musí být voleny ty, které představují nejmenší a současně přiměřený zásah do práv vlastníků lesů.

Dlouhodobé cíle státní lesnické politiky

1. Zajistit zachování lesa a lesní půdy pro budoucí generace.
2. Zvyšovat konkurenceschopnost lesního hospodářství.
3. Zvyšovat biodiverzitu v lesních ekosystémech, jejich celistvost a ekologickou stabilitu.
4. Posílit význam lesa a lesního hospodářství pro ekonomický rozvoj venkova.
5. Posílit význam školství, výzkumu a inovací v lesním hospodářství.

2.2.3 Podpora využití koní pro práci v lese

Supporting to use of horses for work in forests

V roce 2012 probíhaly na MZe aktivity vedoucí k podpoře vyššího využití koní v lesním hospodářství. Úsek lesního hospodářství v příloze č. 9 k zákonu o státním rozpočtu přizpůsobil pro rok 2013 v rámci Závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích výplatu finančního příspěvku na vyklízování nebo přibližování dříví koněm v lesním porostu z prostředků Ministerstva zemědělství. Uvedený krok bude garantovat vyplácení této podpory pro všechny lesy v působnosti Ministerstva zemědělství bez rozdílu krajské příslušnosti. Další aktivity v podpoře využití koní pro práci v lese byly realizovány v rámci přípravy Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, kdy byl nákup chladnokrevného koně zahrnut mezi navrhované způsobilé výdaje v souladu s článkem 27 návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

Pro stanovení počtu koní využitelných pro práci v lese byly použity podklady Oblastních plánů rozvoje lesů – terénní a technologické typizace. Vychází se z terénní a technologické typizace autorů Macků-Popelka-Simanov. Z nich

byl vybrán technologický typ kůň, kde je využití koně nejvhodnější a technologický typ kolové podvozky s flotačními nízkotlakými pneumatikami, kde je využití koně možné.

Technologický typ kůň

Celková výměra v ha	225 556,45		
Roční těžba v ČR v m ³	16 370 199,00		
Podíl technologického typu na celkové výměře lesů v %	8,31		
Disponibilní zásoba v m ³ dle technologického typu	1 360 363,54		
Denní výkon koně v m ³ /den*	4	6	10
roční výkon koně 217 pracovních dní v m ³	868	1302	2170
Potřeba koní v terénech určených pro koně v ks	1 567	1 045	627

Technologický typ flotační pneumatiky

Celková výměra v ha	879 595,46		
Roční těžba v ČR v m ³	16 370 199,00		
Podíl technologického typu na celkové výměře lesů v %	32,42		
Disponibilní zásoba v m ³ dle technologického typu	5 307 219,00		
Denní výkon koně v m ³ /den*	4	6	10
roční výkon koně 217 pracovních dní v m ³	868	1302	2170
Potřeba koní v jiných možných terénech v ks	6 114	4 076	2 446

Poznámka:

* Denní výkon stanovený empiricky na základě informací z praxe, ale také výkonových tabulek. Za průměrných podmínek je denní výkon koně dle výkonových norem při průměrné přibližovací vzdálenosti 200 m 9,1 m³/den.

Pramen: ÚHÚL

3. VÝSLEDKY LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Forest Sector Overview

3.1 Zdroje reprodukčního materiálu lesních dřevin

Sources of Forest Reproductive Material

3.1.1 Uznané zdroje reprodukčního materiálu

Recognised sources of forest reproductive material

Ústřední evidenci uznaných zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin České republiky vede pověřená osoba (ÚHÚL) v Rejstříku uznaných zdrojů reprodukčního materiálu, přičemž u každé uznané jednotky eviduje druh dřeviny, kategorii reprodukčního materiálu, typ zdroje, evidenční číslo, polohu, nadmořskou výšku nebo výškové pásmo, plochu, původ a v případě testovaného reprodukčního materiálu údaj o tom, zda jde o geneticky modifikovaný organismus.

Rejstřík uznaných zdrojů reprodukčního materiálu je veřejně přístupný na stránkách www.uhul.cz, aplikace se nazývá ERMA – evidence reprodukčního materiálu aplikace.

Zdroje identifikovaného reprodukčního materiálu

Nejnižší stupeň kvalitativní selekce představuje kategorie zdroje reprodukčního materiálu identifikovaný. Za zdroj identifikovaného reprodukčního materiálu se uznávají zdroje semen nebo porosty zařazené do fenotypové třídy C. Za zdroj identifikovaného reprodukčního materiálu je možné uznat také porosty fenotypové třídy A nebo B, nebyly-li uznány jako zdroj selektovaného nebo testovaného reprodukčního materiálu.

K 15. 12. 2012 je evidováno 70 950,40 ha redukované plochy dřeviny (RPD) zdroje typu porost v 6 611 uznaných jednotkách a 427 uznaných jednotek zdroje typu zdroj semen. Ve srovnání s rokem 2011 počet zdrojů typu porost vzrostl o 0,62 % a počet zdrojů typu zdroj semen vzrostl o 13,87 %. Významnější je však nárůst počtu stromů ve zdrojích semen, a to o 22,36 %.

Významnější informací, než počet uznaných jednotek typu zdroj semen, je počet stromů v nich. Byl zaznamenán nárůst počtu stromů ve zdrojích semen, a to o 44,4 %. Vzhledem k nekvalitě tohoto typu zdroje je jejich počet v jedné uznané jednotce vysoký. Jedná se vesměs o uznané jednotky, které jsou pestrými směsí jedinců rostoucích na různých místech, v několika katastrálních územích, v různých nadmořských výškách. Reprodukční materiál použitý pro obnovu lesa nebo zalesňování pocházejících z těchto zdrojů je pro vlastníka lesa tou nejhorší investicí.

Množství identifikovaných zdrojů v posledních letech trvale narůstá, zejména na úkor množství selektovaných zdrojů reprodukčního materiálu. Vzhledem k faktu, že se jedná o z hlediska kvality zdrojů o nejméně vhodnou kategorii zdrojů, je tento trend nežádoucí.

Zdroje selektovaného reprodukčního materiálu

Nejrozšířenějším a nejčastěji využívaným zdrojem osiva lesních dřevin používaného k obnově lesa je zdroj repro-

dukčního materiálu kategorie selektovaný. Za zdroj selektovaného reprodukčního materiálu se uznává pouze porost zařazený do fenotypové třídy A nebo B, který vyhovuje požadavkům na genetickou a morfologickou kvalitu, polohu, rozlohu, věk, strukturu a zdravotní stav a vyhovuje z hlediska vhodnosti stanoviště.

Podle původu, objemové produkce, morfologických znaků a zdravotního stavu se porost při fenotypové klasifikaci zařazuje do fenotypových tříd, a to „A“, „B“, „C“ nebo „D“. Porosty fenotypové třídy „A“ jsou hospodářsky vysoce hodnotné porosty, které jsou autochtonní, nebo nejsou-li autochtonní, vynikají množstvím nebo kvalitou produkce, morfologickými znaky či odolností. Porosty fenotypové třídy „B“ jsou porosty nadprůměrné objemové produkce a morfologických znaků a dobrého zdravotního stavu. Porosty fenotypové třídy „B“ je možné se souhlasem vlastníka zdroje v rámci stejné přírodní lesní oblasti, stejného lesního vegetačního stupně, téhož druhu dřeviny a téhož vlastníka zdroje sloučit do jedné uznané jednotky. Porosty fenotypové třídy „A“ se neslučují, a proto jeden porost tvoří vždy jednu uznanou jednotku.

K 15. 12. 2012 je evidováno 75 890,96 ha redukované plochy dřeviny zdroje typu „porost“ v 7 458 uznaných jednotkách. Porostů fenotypové třídy „A“ je 9 312,09 ha, což znamená oproti roku 2011 pokles o 857,72 ha, tzn. o 8,43 %. Porostů fenotypové třídy „B“ je uznáno 66 578,87 ha, což je oproti roku 2011 pokles o 5 308,38 ha, tzn. o 7,38 %.

Zdroje kvalifikovaného reprodukčního materiálu

Za zdroj kvalifikovaného reprodukčního materiálu lze uznat pouze semenný sad, rodičovský strom, klon nebo směs klonů, který vyhovuje požadavkům na postup při založení zdroje a při jeho dalším udržování, jakož i požadavkům na jeho genetickou a morfologickou kvalitu, polohu, rozlohu, věk, strukturu a zdravotní stav a který splňuje podmínku vhodnosti stanoviště.

Rodičovské stromy/klony

K 15. 12. 2012 je v databázi Rejstříku uznaných zdrojů reprodukčního materiálu evidováno celkem 9 334 kusů klonů. Z toho je 6 310 ks jehličnanů, tj. 67,61 % a 3 024 ks listnáčů, tj. 32,39 %. Celkem jsou registrovány klony pro 32 druhů dřevin, z toho 10 jehličnatých a 22 listnatých druhů. Celkově počet klonů v databázi oproti roku 2011 stoupl o 15 ks, což představuje nárůst o 0,16 %. Počet klonů jehličnanů se zvýšil o 101 kusů a počet klonů listnáčů se snížil o 116 kusů. Hlavním důvodem pro uznávání klonů je zakládání semenných sadů. Proto je v návaznosti na projekty zakládání nových semenných sadů prováděno uznávání tohoto typu zdroje. V roce 2012 nebyly uznány žádné nové klony. Důvodem je zřejmě malá aktivita vlastníků lesa v oblasti zakládání semenných sadů.

Podobná je situace u typu zdroje rodičovský strom (ve vyhlášce používaný pojem rodič rodiny), protože jediný uznávaný jako klon se v souladu se současnou platnou legislativou uznává zároveň jako rodičovský strom.

Semenné sady

Semenný sad se zakládá podle dokumentace registrované a schválené pověřenou osobou. Za zdroj kvalifikovaného reprodukčního materiálu ho lze uznat pouze pokud je jeho stav v souladu se zaregistrovanou a schválenou dokumentací, tzn. aby mimo jiné zůstal zachován potřebný počet a skladba klonů s dobrým zdravotním stavem a semenný sad je ve věku, kdy nastoupila plodnost, na které se podílí nadpoloviční většina zastoupených klonů. Semenné sady je nutné obhospodařovat tak, aby bylo dosaženo cíle semenného sadu. Od založení semenného sadu do fáze jeho uznání jako zdroje kvalifikovaného reprodukčního materiálu uplyne poměrně dlouhá doba, proto jsou v databázi ERMA evidovány i neuznané, avšak v souladu s platnou legislativou a podle u pověřené osoby zaregistrované a schválené dokumentace založené semenné sady.

K 15. 12. 2012 je v Rejstříku uznaných zdrojů evidováno celkem 142 uznaných semenných sadů o celkové ploše 320,72 ha. Semenné sady jsou založeny pro 9 jehličnatých a 13 listnatých druhů dřevin. Jehličnaté dřeviny s plochou 260,14 ha představují 81,11 % z celkové plochy sadů, plocha semenných sadů listnatých dřevin činí 60,58 ha. V roce 2012 proběhla registrace čtyř semenných sadů v databázi pověřené osoby.

Směsi klonů

V roce 2012 bylo v České republice evidováno celkem 29 uznaných směsí klonů pro 6 druhů dřevin – jilm drsný (1 ks), topol osika (1 ks), smrk ztepilý (18 ks), topol černý (5 ks), topoly šlechtěné (2 ks) a vrba bílá (2 ks), o celkové ploše 23,08 ha. V roce 2012 nebyla uznána a ani „pověřenou osobou“ zaregistrována žádná směs klonů.

Zdroje testovaného reprodukčního materiálu

V roce 2005 byl uznán první zdroj reprodukčního materiálu kategorie testovaný. Jedná se o směs klonů rodu topol ze sekci *Aigeiros* a *Tacamahaca* založenou a spravovanou VÚLHM, Výzkumnou stanicí Kunovice. Užití tohoto testovaného zdroje reprodukčního materiálu je možné po celé České republice podle přírodně klimatických podmínek. Z tohoto původního zdroje pocházejí prozatím všechny další uznané zdroje testovaného reprodukčního materiálu šlechtěných topolů. V roce 2012 byly podány tři žádosti o odborný posudek, poprvé na lesnický významné dřeviny, a to borovice lesní a olši lepkavou. Vlastník jmenovaných zdrojů byl pověřenou osobou požádán o doplnění dokumentace testování.

Podrobnější informace o zdrojích reprodukčního materiálu v České republice je možné najít v Informaci o nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin České republiky za rok 2012 uveřejněné na www.uhul.cz.

3.1.2 Lesní semenářství

Forest seed management

Produkce semenného materiálu

Rok 2012 byl charakterizován nadprůměrnou produkcí semenného materiálu smrku ztepilého a významně nadprůměrnou produkcí žaludů dubu letního, jehož produk-

ce téměř čtyřikrát převýšila orientační roční potřebu. S ohledem na vymrznutí loňských sítí žaludů je předpoklad úplné spotřeby i takto vysokého sklizeného množství. V kontrastu s rokem 2011 naopak nastala úplná neúroda bukovic, opět v důsledku jarních mrazů. Neúroda se týká i semenného materiálu jedle bělokore, kdy sklizené množství nedosáhlo ani poloviny orientační roční potřeby. Údaje o produkci semenného materiálu jsou uvedeny v tabulce číslo 3.1.2.1.

Tabulka 3.1.2.1

Produkce semenného materiálu

Production of seed material

Rok Year	2010	2011	2012	Orientační roční potřeba šišek/semenný (kg) Estimated annual need of cones/seeds
Jednotka Unit	kg			
Smrk ztepilý Norway spruce	99 753,00	18 940,10	64 554,50	46 000
Borovice lesní Scots pine	85 978,30	62 095,20	35 949,25	40 000
Jedle bělokora Silver fir	42 120,10	59 012,75	30 504,00	65 000
Buk lesní European beech	31 263,30	141 428,44	9 923,00	56 000
Dub letní English oak	83 365,00	287 695,14	312 154,00	85 000
Dub zimní Sessile oak	30 572,00	173 558,03	76 114,50	55 000

Pramen: ÚHÚL
Source: FMI

Údaje o produkci semenného materiálu jsou čerpány z Rejstříku vystavených potvrzení o původu. U jehličnanů se jedná o údaj o množství sklizených šišek a jejich orientační roční potřeby, u listnáčů se jedná o množství semen. Rejstřík vystavených potvrzení o původu je veřejně přístupný na stránkách www.uhul.cz, aplikace se nazývá ERMA – evidence reprodukčního materiálu aplikace.

Kontrola získávání reprodukčního materiálu lesních dřevin (RMLD)

Výkon kontroly získávání reprodukčního materiálu ze selektovaných, kvalifikovaných a testovaných zdrojů mají za povinnost jednak obecní úřady obcí s rozšířenou působností nebo pověřená osoba na základě zmocnění obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Kontroly získávání reprodukčního materiálu byly prováděny dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, zákona

č. 500/2004 Sb., správní řád, zákona č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin a dle schválené interní Metodiky kontrol dodavatelů. Výstupem kontrol byly vždy Protokoly o kontrole, kde byly zaznamenány zjištěné skutečnosti a byly následně podkladem pro vystavení nebo nevystavení potvrzení o původu.

V průběhu roku 2012 vykonala pověřená osoba ve smyslu § 31 odst. 4 zákona č. 149/2003 Sb. povinnost být přítomna při sběru semenného materiálu, odběru částí rostlin nebo vyzvedávání z přirozeného zmlazení z uznávaných zdrojů kategorie selektovaný, kvalifikovaný nebo testovaný celkem 360 kontrol dodavatelů reprodukčního materiálu lesních dřevin.

V roce 2012 bylo ve zkušební laboratoři L 1175 „Semenářská kontrola“ (VÚLHM, Výzkumná stanice Kunovice), akreditované Českým úřadem pro akreditaci, zpracováno 1 195 vzorků a provedeno 4 231 zkoušek kvality semen 71 druhů lesních dřevin. Největší podíl zpracovaných vzorků semen tvořil buk lesní (46 %), smrk ztepilý (10 %), dub (8 %), jedle bělokorá (7 %) a borovice lesní (6 %).

Průměrná klíčivost semen smrku od roku 2006 nedosahuje 80 % (graf 3.1.2.1) a tomu také odpovídá klíčivost osiva z posledního roku zrání 2011 (graf 3.1.2.2).

Průměrná klíčivost semen borovice hodnocená v roce 2012 byla mírně nadprůměrná (graf 3.1.2.3) a podílely se na tom vzorky čerstvého osiva z roku zrání 2011 (graf 3.1.2.4).

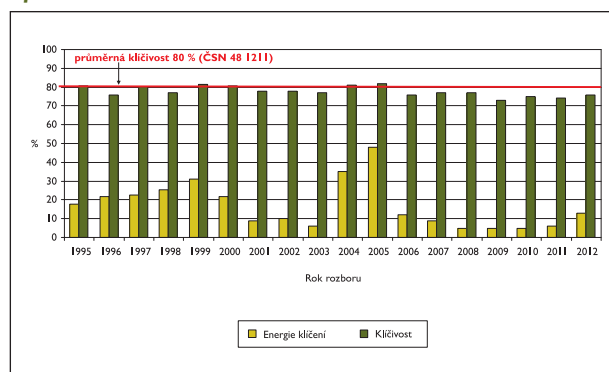
U modřínu bylo zpracováno pouze 14 vzorků semen s celkově podprůměrnou klíčivostí (graf 3.1.2.5), na které se podílelo i čerstvé semeno z roku 2011 (graf 3.1.2.6).

Kvalita semen jedle (životnost a plnost) byla nejnižší od roku 2001 (graf 3.1.2.7).

Dobrá úroda bukovic na podzim 2011 se odrazila v nadprůměrné životnosti i klíčivosti (graf 3.1.2.8).

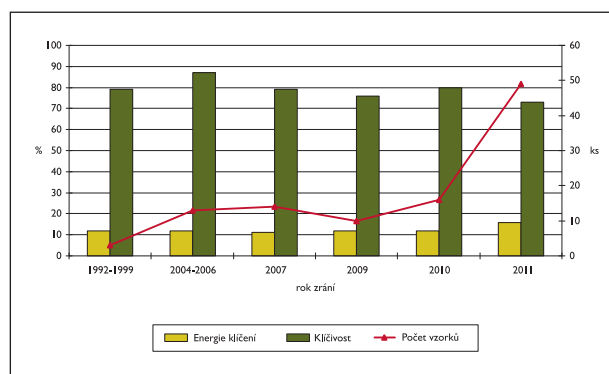

Graf 3.1.2.1
Energie klíčení a klíčivost semen smrku rozborovaných v letech 1995–2012
Germination energy and germination capacity of Norway Spruce seeds tested in 1995–2012

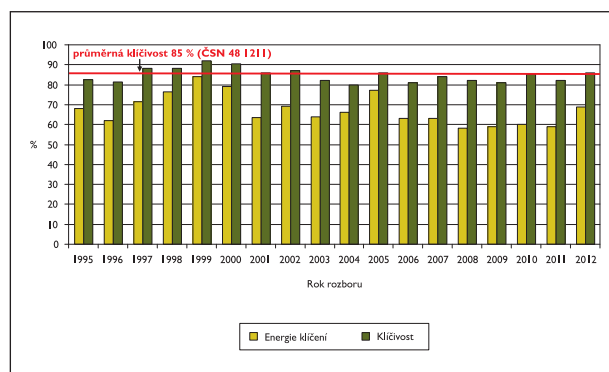
Pramen: VÚLHM
Source: FG MRI

Graf 3.1.2.2
Energie klíčení, klíčivost a počet vzorků semene smrku z různých roků zrání rozborovaných v roce 2012
Germination energy, germination capacity, and number of Norway Spruce samples from different years of ripening (tested in 2012)

Pramen: VÚLHM
Source: FG MRI

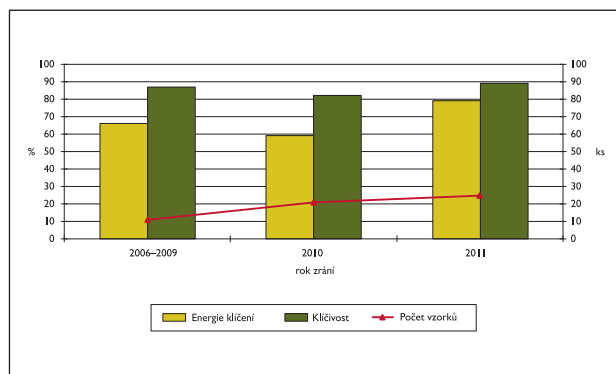
Graf 3.1.2.3
Energie klíčení a klíčivost semen borovice rozborovaných v letech 1995–2012
Germination energy, and germination capacity of Scots Pine seeds tested in 1995–2012

Pramen: VÚLHM
Source: FG MRI

Graf 3.1.2.4

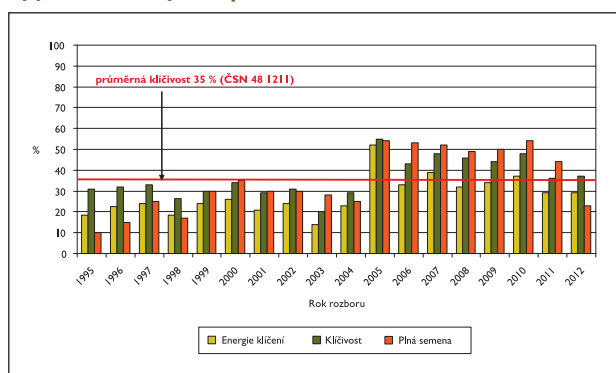
Energie klíčení, klíčivost a počet vzorků semene borovice z různých roků zrání rozborovaných v roce 2012
Germination energy, germination capacity, and number of Scots Pine samples from different years of ripening (tested in 2012)

Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

Graf 3.1.2.5

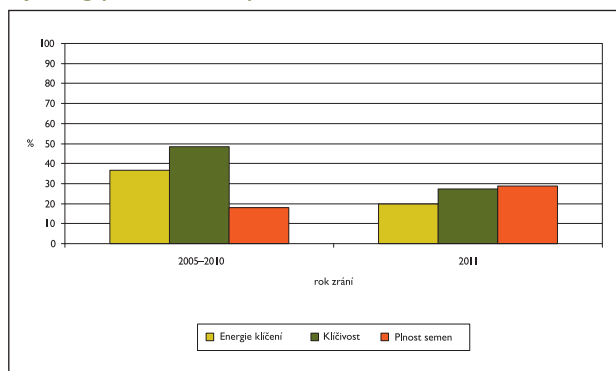
Energie klíčení, klíčivost a podíl plných semen modřínu rozborovaných v letech 1995-2012
Germination energy, germination capacity and proportion of filled seeds of European Larch tested in 1995 - 2012

Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

Graf 3.1.2.6

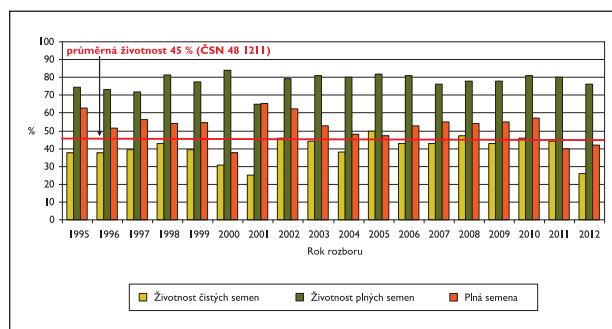
Energie klíčení, klíčivost a podíl plných semen modřínu z různých roků zrání rozborovaných v roce 2012
Germination energy, germination capacity, and proportion of filled seeds of European Larch from different years of ripening (tested in 2012)

Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

Graf 3.1.2.7

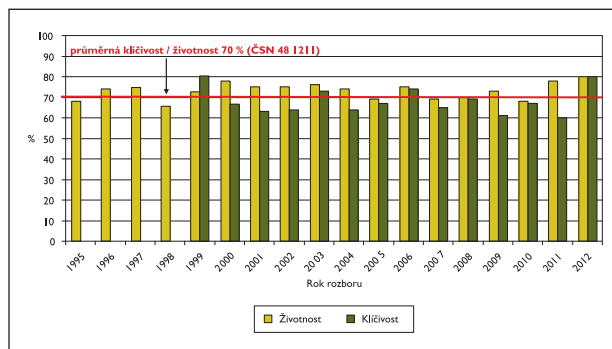
Životnost a podíl plných semen jedle rozborovaných v letech 1995-2012
Viability and proportion of filled seeds of Silver Fir tested in 1995-2012

Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

Graf 3.1.2.8

Životnost a klíčivost bukovic rozborovaných v letech 1995-2012
Viability and germination capacity of seeds of European Beech tested 1995-2012

Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

Tabulka 3.1.2.2

Stav zásob semene a sebrané semenné suroviny v kg
Pure and raw seed material stock (kg)

Dřevina Species	Čistě semeno Pure seed	Semenná surovina Raw seed material
Smrk ztepilý Norway spruce	4 151	100
Borovice lesní Scots pine	2 315	7 018
Modřín evropský European larch	318	0
Jedle bělokora Silver fir	1 391	0
Buk lesní European beech	8 808	0

Pramen: LČR
 Source: Forests of the Czech Republic, State Enterprise

V roce 2012 bylo v Semenářském závodě v Týništi nad Orlicí stratifikováno 2 300 kg semene, zejména buku a bylo zpracováno 58 tun semenné suroviny, z toho 27 tun šišek jehličnanů a 18 tun žaludů. V důsledku jarních mrazů nebyla v roce 2012 úroda buku ani smrku.

3.1.3 Lesní školkařství**Forest nursery practice****Licence**

Základním předpokladem pro nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin je vlastnictví licence k této činnosti. K 31. 12. 2012 bylo v ústřední evidenci dodavatelů Ministerstva zemědělství registrováno celkem 596 držitelů těchto licencí, přičemž 316 držitelů jsou fyzické osoby a 280 držitelů jsou osoby právnické. Oproti roku 2011 byl zaznamenán pokles počtu držitelů licencí pro nakládání s RMLD o 24.

Rejstřík držitelů licencí pro nakládání s RMLD je veřejně přístupný na stránkách www.uhul.cz, aplikace se nazývá ERMA – evidence reprodukčního materiálu aplikace.

Na základě údajů předkládaných pověřené osobě (ÚHÚL) vlastníky licencí pro uvádění RMLD do oběhu lze konstatovat, že školkařskou činností se v roce 2012 zabývalo 266 právnických a fyzických osob, což oproti roku 2011 znamená nárůst o 15 školkařských subjektů.

Plocha školek

Celková plocha školkařských provozů uvádějících RMLD do oběhu ke dni 31. 12. 2012 byla 1 809,68 ha, z toho bylo 1 438,12 ha produkční plochy. Mimo venkovních produkčních ploch bylo evidováno 4,01 ha skleníků, 19,01 ha fóliovníků a 7,426 ha pařenišť.

Tabulka 3.1.3.1**Plocha lesních školek****Area of forest nurseries**

Roky Years	2011	2012
	ha	
Fóliovníky Plastic greenhouses	16,058	19,007
Skleníky Glass greenhouses	2,674	4,009
Pařeniště Hotbed	9,115	7,426
Volné plochy Open area	1 275,854	1 407,678
Produkční plocha celkem Total production area	1 303,710	1 438,12
Celková plocha školek Total nursery area	1 595,317	1 809,676

Poznámka: údaje z Hlášení dodavatele 2012 v DS ERMA.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Rozpěstovaný sadební materiál

Množství rozpěstovaného sadebního materiálu ve školkařských provozech dle dřevin a věku jednoho resp. dvou let v roce 2012 je uvedeno v tabulce č. 3.1.3.2.

Tabulka 3.1.3.2**Rozpěstovaný sadební materiál****Planting stock in cultivation**

Rok Year	2012		Orientační roční potřeba sazenic Estimated need of seedlings
	Jednoletý one-year-old	Dvouletý two-years-old	
Jednotka/Unit	Kusy/pcs		
Smrk ztepilý <i>Picea abies</i>	75 582 874	47 976 932	38 000 000
Borovice lesní <i>Pinus sylvestris</i>	35 847 832	25 858 338	25 500 000
Jedle bělokorá <i>Abies alba</i>	11 259 410	8 417 332	6 000 000
Ostatní jehličnaté Other conifers	6 015 895	2 521 169	4 000 000
Buk lesní <i>Fagus sylvatica</i>	33 401 689	31 741 283	38 000 000
Dub letní <i>Quercus robur</i>	10 057 730	16 354 290	12 000 000
Dub zimní <i>Quercus petraea</i>	4 581 070	10 391 603	10 000 000
Ostatní listnaté Other broadleaves	15 886 525	12 620 054	8 000 000
Celkem jehličnaté Total conifers	128 706 011	84 773 771	73 500 000
Celkem listnaté Total broadleaves	63 927 014	71 107 230	68 000 000
Celkem Total	192 633 025	155 881 001	141 500 000

Poznámka: údaje z Hlášení dodavatele 2012 v DS ERMA, orientační roční potřeba sazenic je určena z plochy obnovy lesa a zalesnění včetně nezdarů a z minimálních hektarových vyhláškou č. 139/2004 Sb., daných počtů sazenic.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

V případě hlavní hospodářské jehličnaté dřeviny smrku ztepilého je množství rozpěstovaného sadebního materiálu s ohledem na ztráty v dalších letech pěstování v odpovídajícím množství a má rostoucí tendenci. U borovice lesní je množství rozpěstovaného jednoletého sadebního materiálu s ohledem na ztráty v dalších letech pěstování v lesních školkách pro umělou obnovu lesa a zalesňování také odpovídající.

U hlavních listnatých dřevin buku lesního a dubu letního jsou patrné výkyvy v množství rozpěstované produkce, v zásadě kopírující úrody semenného materiálu. Poslední údaje ukazují množství rozpěstované produkce pod úrovní požadovanou lesním hospodářstvím v ČR, a to u obou hlavních listnatých dřevin.

Kontrola dodavatelů ve smyslu zákona č. 149/2003 Sb.

K výkonu kontroly a dozoru v oblasti nakládání s RMLD jsou kompetentní ve smyslu zákona č. 149/2003 Sb., v platném znění, jednak orgány veřejné správy tzn. Ministerstvo

zemědělství, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, Česká inspekce životního prostředí a celní orgány a také „pověřená osoba“. Pověřenou osobou je od 13. 12. 2005 Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem.

V roce 2012 vykonala pověřená osoba ve smyslu §31 odst. 1 zákona č. 149/2003 Sb., v platném znění, celkem 52 kontrol dodavatelů.

3.1.4 Uvádění reprodukčního materiálu do oběhu

Marketing of forest reproductive material

Produkce sadebního materiálu

Po dobu platnosti přechodného ustanovení v zákoně č. 149/2003 Sb., kdy je reprodukční materiál shromážděný před účinností zákona možné uvádět do oběhu do 31. 12. 2015, je reprodukční materiál uváděn do oběhu buď s průvodním listem (RMLD shromážděný dle zákona) nebo s listem o původu (RMLD v režimu přechodného ustanovení). Množství reprodukčního materiálu uváděného do oběhu školkařskými subjekty v podmínkách České republiky za rok 2012 je uvedeno v tabulce 3.1.4.1. Uvedená čísla představují množství sadebního materiálu uvedeného do oběhu pouze subjekty provozujícími školkařskou činnost a neobsahují množství reprodukčního materiálu uvedeného do oběhu následně firmami provádějícími služby vlastníkům lesa – obnovu lesa a zalesnění.

Tabulka 3.1.4.1

Produkce sadebního materiálu

Production of planting stock

Druh dokumentu Type of document	Průvodní list (dle směrnice Rady 1999/105/ES) the supplier's label	List o původu (dle vyhl. č. 82/1996 Sb.) master certificate of identity	Celkem (za dřevinu) total
Jednotka/Unit	Kusy/pcs		
Smrk ztepilý <i>Picea abies</i>	36 505 881	6 259 635	42 765 516
Borovice lesní <i>Pinus sylvestris</i>	21 169 562	692 558	21 862 120
Jedle bělokora <i>Abies alba</i>	5 478 826	242 809	5 721 635
Ostatní jehličnaté Other conifers	2 484 189	100 410	2 584 599
Buk lesní <i>Fagus sylvatica</i>	36 446 862	4 575	36 451 437
Dub letní <i>Quercus robur</i>	13 336 680	1 170	13 337 850
Dub zimní <i>Quercus petraea</i>	10 035 794	0	10 035 794
Ostatní listnaté Other broadleaves	9 878 718	9 784	9 888 502
Celkem jehličnaté Total conifers	65638458	7295412	72 933 870
Celkem listnaté Total broadleaves	69698054	15529	69 713 583
Celkem Total	135 336 512	7 310 941	142 647 453

Poznámka: údaje z Hlášení dodavatele 2012 v DS ERMA, dle směrnice Rady 1999/105/ES znamená reprodukční materiál vzniklý dle zákona č. 149/2003 Sb., v platném znění, dle vyhlášky č. 82/1996 Sb., znamená reprodukční materiál vzniklý před účinností zákona č. 149/2003 Sb., v platném znění, který je možné uvádět do oběhu do 31. 12. 2015.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Z uvedených čísel je zřejmé, že s blížícím se rokem 2015 postupně dochází ke zmenšování podílu reprodukčního materiálu vzniklého před účinností zákona, zejména je tento trend patrný u listnatých dřevin, kde vzhledem k celkovému objemu tento materiál téměř vymizel. Naopak u jehličnatých dřevin je podíl reprodukčního materiálu vzniklého před účinností zákona relativně vysoký, což je vzhledem k technologii zpracování semenného materiálu pochopitelné. Reálně však hrozí, že tento materiál nebude do roku 2015 spotřebován, a dále nebude možné jej uvádět do oběhu.

Údaje o držitelích licencí, plochách školek, množství sadebního materiálu uvedeného do oběhu a množství rozpěstovaného sadebního materiálu jsou čerpány z datového skladu ERMA vedeného pověřenou osobou. V tomto datovém skladu jsou ukládána data, která dodavatelé předkládají dle požadavků zákona č. 149/2003 Sb. v platném znění a jeho prováděcího předpisu, vyhlášky č. 29/2004 Sb., v platném znění, každoročně pověřené osobě. Uvedené výstupy jsou tedy agregovanými daty dodavatelů.

Mezinárodní obchod

Pohyb reprodukčního materiálu lesních dřevin mezi členskými zeměmi EU, popř. s třetími zeměmi, začal být v ČR centrálně evidován v souladu s platnými legislativními předpisy od roku 2004. V předkládané zprávě jsou soustředěny veškeré dostupné informace týkající se jak obchodní výměny reprodukčního materiálu mezi Českou republikou a zeměmi EU, tak obchodu s třetími zeměmi za období roku 2012.

Obchodní výměna reprodukčního materiálu lesních dřevin mezi členskými zeměmi EU

Uvedená činnost (pravidla pro předávání informací mezi příslušnými úřady členských zemí EU) je po formální stránce upravena nařízením Komise 1598/2002. Činnost byla průběžně zajišťována po celý rok 2012, komunikace probíhala především prostřednictvím e-mailové pošty, údaje byly přijímány i odesílány na standardizovaném formuláři. V nutných nebo nejasných případech probíhala potřebná komunikace v rozšířeném rozsahu dle vzájemných potřeb.

Uváděná data jsou oficiálními údaji veškerých případů, které byly v případě vývozu z ČR nahlášeny dodavateli v ČR v rámci jejich zákonných povinností (popř. zjištěny v rámci kontrol dodavatelů), v případě dovozu nahlášeny našimi zahraničními partnery (příslušnými úředními místy zemí EU). Veškerá dokumentace je založena v analogové podobě. Údaje z hlášení byly využity v rámci realizovaných kontrol dodavatelů k ověření deklarovaných údajů.

Za rok 2012 bylo přijato 27 hlášení o dovozu reprodukčního materiálu do České republiky, z toho podle zemí: Slovensko 4x, Rakousko 7x, Holandsko 2x, Velká Británie 9x, Německo 3x.

Za rok 2012 bylo odesláno 45 hlášení o vývozu reprodukčního materiálu z České republiky, z toho podle zemí: Slovensko 14x, Polsko 13x, Německo 1x, Holandsko 7x, Dánsko 1x, Velká Británie 9x.

Mezinárodní obchod – třetí země

Dovoz reprodukčního materiálu z třetích zemí se do ČR uskutečňuje v souladu s Rozhodnutím Rady 2008/971/EC (přímé dovozy do zóny Evropského společenství – ES). Jed-

ná se o přímé dovozy do zóny ES, které byly v roce 2012 realizovány z oblasti USA a Kanady v rozsahu 91 kg osiva douglasky tisolisté a 110 kg osiva jedle obrovské. Celkem se jednalo o dovoz 31 oddílů osiva reprodukčního materiálu, na které byly vystaveny ze strany Ministerstva zemědělství příslušná potvrzení o původu.

Dovoz v souladu s Rozhodnutím Komise 2008/989/ES (tedy na základě dovozního povolení Ministerstva zemědělství) nebyl do ČR v roce 2012 realizován. U vývozu z ČR do třetích zemí nemají dodavatelé stanovenou povinnost tyto údaje předávat.

Kvalita výsadby schopného sadebního materiálu

V roce 2012 byla v rámci systémového řešení kvality sadebního materiálu lesních dřevin (SMLD) vydána úplná revize ČSN 482115 Sadební materiál lesních dřevin. Revize normy reaguje na rychlý vývoj technologií v našich lesních školkách a s tím související nově zaváděné postupy pěstování SMLD. To již v předchozích letech vyžadovalo úpravy a doplnění standardů kvality sadebního materiálu. Původní ČSN 482115 z roku 1998 tak byla postupně doplněna dvěma změnami normy (Z1-2002, Z2-2010). Tyto změny normy mohly v souladu s danými pravidly uvádět jen změněné nebo jinak upravované pasáže normy, tím byla přehlednost a srozumitelnost obsahu normy značně snížena. Všechny tyto již dříve realizované změny a doplňky normy byly do revize ČSN 48215 v roce 2012 zahrnuty. Současně zde byly uplatněny další úpravy a doplňky, které souvisejí s vývojem technologií pěstování krytokořenného sadebního materiálu. Revize normy je v platnosti od 1. prosince 2012 a předpokládáme, že bude sloužit ke zkvalitnění umělé obnovy lesa a zalesňování.

Lesnickou praxí je intenzivně využíván i průběžně doplňovaný „Katalog biologicky ověřených obalů pro pěstování krytokořenného sadebního materiálu“. U pěstebních obalů uvedených v katalogu je testováním ověřeno, že při správných technologických postupech pěstování a použití krytokořenného sadebního materiálu nezpůsobují nezvratné deformace kořenů. Podrobnější informace o tomto katalogu, který vydává VÚLHM, Výzkumná stanice Opočno, jsou k dispozici na <http://vulhm.opocno.cz/sluzby4.html>.

3.2 Obnova lesa a zalesňování

Forest Regeneration and Reforestation

Plocha obnovených lesních porostů oproti předchozímu roku poklesla o 1 366 ha a činila 25 464 ha. Ve srovnání s předchozími dvěma roky je tato plocha nižší v důsledku zalesnění po nižších těžbách v letech 2011 a 2012. Výše při-

rozené obnovy se zvýšila na 5 561 ha. Ve srovnání s předchozími roky je patrný její nárůst.

Podíl listnatých dřevin na umělé obnově dosáhl 38,3 %. Oproti předchozímu roku došlo k pouze nepatrnému snížení tohoto podílu. Podíl smrku a buku při umělé obnově je ve srovnání s předchozím rokem přibližně na stejné úrovni.

Tabulka 3.2.1

Obnova lesa v ha

Forest regeneration (ha)

Způsob obnovy Method of regeneration	2000	2002	2004	2010	2011	2012
Umělá Artificial	21 867	18 120	19 042	21 859	21 755	19 903
z toho: opakovaná of which: replanting	4 371	3 212	2 766	3 087	3 712	3 751
Přirozená Natural	3 422	3 940	4 802	5 127	5 075	5 561
Celkem Total	25 309	22 060	23 844	26 986	26 830	25 464

Pramen: ČSÚ

Source: Czech Statistical Office

Tabulka 3.2.2

Umělá obnova podle druhů dřevin v ha

Artificial regeneration by tree species (ha)

Umělá obnova Artificial regeneration		2000	2002	2004	2010	2011	2012
		ha					
Celkem* Total		21 867	18 120	19 042	21 859	21 755	19 903
z toho of which	sadba planting	21 486	17 676	18 733	21 686	21 570	19 818
	síje sawing	381	444	309	173	185	85
z toho of which	smrk spruce	9 479	7 941	8 495	9 171	9 687	9 034
	jedle fir	895	923	1 032	1 274	1 188	974
	borovice pine	2 597	2 267	2 361	2 171	2 128	1 933
	modřín larch	739	417	327	206	196	221
	ostatní jehličnaté other conifers	200	182	124	145	164	128
	jehličnaté celkem total conifers	13 910	11 730	12 339	12 967	13 363	12 290
	dub oak	2 428	1 780	1 965	2 607	2 494	2 263
	buk beech	3 386	3 143	3 406	4 899	4 485	4 064
	lípa linden	397	264	237	264	261	252
	topol a osika poplar, aspen	46	61	50	33	29	50
	ostatní listnaté other broadleaves	1 700	1 142	1 045	1 089	1 123	984
	listnaté celkem total broadleaves	7 957	6 390	6 703	8 892	8 392	7 613
	% listnaté % broadleaves	36,4	35,3	35,2	40,7	38,6	38,3

Poznámka: včetně zalesnění pod porostem.

Note: including underplanting.

Pramen: ČSÚ

Source: Czech Statistical Office

3.3 Výchovné zásahy***Cleaning and Thinning***

Plocha lesních porostů, v nichž byly provedeny výchovné zásahy prořezávkou, činila 46,2 tis. ha. Probírky byly realizovány na ploše 94,4 tis. ha. Oproti předchozímu roku došlo ke snížení velikosti těchto ploch, zejména pokud se týká plochy probírek.

Tabulka 3.3.1

Rozsah provedených výchovných zásahů v tis. ha
Cleaning and thinning (I 0000 ha)

Rok provedení Year	Prořezávky Cleaning	Probírky Thinning	Výchovné zásahy celkem Total
2000	47,7	115,5	163,2
2001	49,7	131,1	180,8
2002	34,9	103,2	138,1
2003	41,2	79,3	120,5
2004	43,4	91,1	134,5
2005	40,7	92,3	133,0
2006	39,7	83,7	123,4
2007	37,8	53,4	91,2
2008	42,8	66,7	109,5
2009	40,6	85,2	125,8
2010	43,6	85,7	129,3
2011	47,5	101,6	149,1
2012	46,2	94,4	140,6

Pramen: ČSÚ, ÚHÚL

Source: Czech Statistical Office, FMI

3.4 Těžba dřeva***Timber Harvest***

V lesích ČR bylo vytěženo celkem 15,06 mil. m³ surového dříví, což ve srovnání s předchozím rokem znamená pokles ve výši 0,32 mil. m³. Prioritou v těžbě dřeva bylo zpracování nahodilých těžeb (3,24 mil. m³) a dodání dřevní suroviny pro dřevozpracující průmysl.

V uplynulých dvou letech byl zaznamenán relativně příznivější poměr mezi těžbou úmyslnou a nahodilou. Podíl nahodilé těžby v roce 2011 činil 25,4 % z těžby celkové, v roce 2012 bylo dosaženo podílu 21,5 %, čímž byly vytvořeny příznivější podmínky pro plánované hospodaření v lesích, než tomu bylo před rokem 2011.

Z hlediska složení těžeb dle dřevin se objem těžeb listnatého dříví udržel téměř na stejné úrovni. Podíl těžeb listnatého dříví na celkových těžbách činil přibližně 13 %. Proporce těžby listnatého a jehličnatého dříví je dána především strukturou disponibilních zásob mýtních porostů, ale také poptávkou na trhu se surovým dřívím.

Tabulka 3.4.1**Těžba dřeva*****Total annual timber harvest***

Těžba dřeva Harvest	Tj. Unit	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Jehličnatá Conifers	mil. m ³ mill. m ³	12,85	13,01	13,92	16,12	14,88	15,07	13,34	13,06
Listnatá Broadleaves		1,59	1,53	1,68	1,56	1,31	1,67	2,04	2,01
Celkem Total		14,44	14,54	15,6	17,68	16,19	16,74	15,38	15,06
Celkem na 1 obyvatele Per capita	m ³	1,41	1,43	1,53	1,72	1,55	1,59	1,47	1,43
Na 1 ha lesní půdy Per 1 ha of forest		5,48	5,5	5,9	6,67	6,10	6,30	5,78	5,66

Poznámka: údaje jsou udávány v m³ hrubí bez kůry.

Note: volumes are given in m³ under bark, minimum top diameter 7 cm.

Pramen: ČSÚ

Source: Czech Statistical Office

3.5 Ochrana lesa

Forest Protection

Rok 2012 je možno z pohledu ochrany lesa celkově označit jako období spíše příznivé, zejména ve srovnání s předchozími roky, kdy bylo nutno odstraňovat bezprostřední následky živelných pohrom a navazujícího přemnožení podkorního hmyzu. Uvedené však platí především pro území Čech, méně zasažených suchem. Hlavní škodlivé faktory byly přitom obdobné jako v minulých letech, z abiotických vlivů se jednalo především o polomy a následky sucha, z biotických činitelů pak dominantně o poškození způsobené přemnožením podkorního hmyzu na smrku a o negativní působení přemnožení spárkaté zvěře. Chod povětrnostních podmínek byl celkově nevyrovnaný. Zaznamenané klimatické extremity (náhlé silné únorové mrazy, sucho v jarním období, rekordně vysoké srpnové teploty) měly převážně celoplošný ráz, přičemž vlastním suchem bylo o poznání citelněji zasaženo území Moravy a Slezska. Výše nahodilých těžeb, která v celorepublikovém měřítku v roce 2012 činila kolem 3,3 mil. m³, byla o cca 0,5 mil. m³ nižší ve srovnání s rokem předchozím, kdy tyto těžby dosáhly cca 3,8 mil. m³. Nahodilé těžby tedy reprezentovaly cca 20 % těžeb celkových, což představuje relativně příznivou hodnotu.

V případě abiotických škodlivých vlivů došlo ve srovnání s rokem 2011 k snížení celkového objemu poškození o 20 %, u biotických škodlivých činitelů byl zaznamenán rovněž pokles poškození, avšak o pouhých cca 5 %. Situace však byla regionálně velmi nevyrovnaná, zatímco v Čechách byl prakticky u všech škodlivých faktorů zaznamenán pokles, na Moravě a ve Slezsku se situace naopak celkově zhoršila a byl zde zaznamenán nárůst objemu poškození, a to jak u abiotických vlivů (zejména sucho, částečně i polomy), tak také u rozhodujících biotických škodlivých činitelů (kůrovci na smrku, václavka). Na celém území republiky pak nadále přetrvávaly chronické problémy v souvislosti s neúměrně vysokými stavy spárkaté zvěře.

3.5.1 Preventivně ochranná opatření

Preventive measures

Tak jako každoročně byly i v roce 2012 ve značném rozsahu provedeny kontroly výskytu lesních škodlivých činitelů. Soustředily se především na hmyzí škůdce, v souladu s vyhláškou MZe č. 101/1996 Sb. v platném znění, kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa. V rámci těchto kontrol byli sledováni především tzv. kalamitní škůdci, mezi něž náleží zejména lýkožrout smrkový (*Ips typographus*) a bekyně mniška (*Lymantria monacha*). Obecně lze říci, že zběžná kontrola výskytu hmyzích škůdců proběhla tak jako každoročně na značné části lesních pozemků. Při vlastní kontrole kalamitního škůdce lýkožrouta smrkového bylo ve velkém měřítku využito lapáků i lapačů (pro účely kontroly i obrany bylo podle dostupné evidence aplikováno více než 60 tis. ks lapačů a položeno bylo kolem 340 tis. m³ stromových lapáků. Detailnější kontrola bekyně mnišky a ostatního listožravého hmyzu se pak uskutečnila na rozloze více než 120 tis. ha.

Pomocí preventivně ochranných opatření bylo ve většině případů včas podchyceno hrozící nebezpečí v ochraně lesa

a byla přijata potřebná navazující obranná opatření. V porovnání s rokem 2011 nedošlo k výraznému zvýšení množství ochranných opatření, ale v obou letech bylo uplatněno ve srovnání s předchozím obdobím významně zvýšené množství opatření proti podkornímu hmyzu na smrku, resp. lýkožroutu smrkovému (lapáků a lapačů).

3.5.2 Ochrana a obrana proti škodlivým činitelům

Protection against and control of damaging factors

Na zamezování vzniku poškození lesních porostů biotickými škodlivými činiteli se v podmínkách Česka vynakládají každoročně nemalé prostředky, které se soustřeďují především do následujících oblastí: ochrana před nežádoucí vegetací ve školkách, výsadbách a kulturách; ochrana a obrana před hmyzími škůdci a původci houbových onemocnění a ochrana a obrana před škodlivým působením zvěře a tzv. drobných hlodavců. Využíván je při tom systém navzájem provázaných opatření biologického i technického rázu, jejichž součástí je i používání repelentních a pesticidních látek.

Přesné údaje o celkovém rozsahu použitých opatření nejsou ani v roce 2012 k dispozici (podobně jako v minulých letech). Jako kvalifikovaný odhad lze uvést, že v celorepublikovém měřítku se jednalo v roce 2012 o opatření aplikovaná v přepočtu na rozloze kolem 130 tis. ha lesních porostů (tj. ochranná a obranná opatření byla provedena v rozsahu cca 5 % celkové rozlohy lesa v ČR).

Rozhodující podíl připadal jako každoročně na ochranu před poškozováním lesa zvěří (zimní okus a ohryz, letní okus a loupání) a nežádoucí vegetací (mechanické a chemické potlačování buřeně ve školkách a výsadbách). Ochranná opatření byla prováděna cestou pozemní aplikace příslušných přípravků, v souladu s doporučeními platného „Seznamu registrovaných přípravků na ochranu lesa“. Letecký obranný zásah proti biotickým škodlivým činitelům (hmyzím škůdcům) nebyl v roce 2012 nikde proveden.

3.5.3 Ozdravná opatření v lesích postižených imisemi vápněním a hnojením lesních porostů

Measures supporting recovery of forests damaged by air pollution – liming and fertilising

Projekty chemické meliorace lesních půd probíhají v návaznosti na usnesení vlády České republiky č. 22/2004. Cílem je náprava výživy v lesních porostech, kde byla doložena narušená výživa dřevin spočívající v nedostatečných zásobách hořčíku a vápníku. V roce 2012 vápnění ani hnojení lesních porostů z prostředků Ministerstva zemědělství neproběhlo. Připravené jsou projekty pro provádění chemických meliorací v Krušných horách i některých dalších oblastech.

V západním Krušnohoří se stále vyskytují oblasti s výrazným žloutnutím smrkových porostů, které je způsobeno nedostatkem hořčíku a dalších bazických kationtů v lesních půdách, které jsou v těchto horských polohách

přirozeně kyselé a navíc dlouhodobě ovlivňované kyselými depozicemi. Ve východním Krušnohoří má připravované vápnění především stabilizovat obsahy živin v nově narůstajících porostech na bývalých imisních holinách. Problémy se žloutnutím lesních porostů se nevyskytují na Saské straně Krušných hor, kde vápnění probíhá pravidelně a kde bylo na imisních lokalitách vápnění opakováno až šestkrát. V Sasku bylo od roku 2000 povápněno více než 150 tis. ha lesů, v České republice necelých 50 tis. ha.

3.5.4 Lesní ochranná služba

Forest Protection Service

Lesní ochranná služba (LOS) Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. byla zřízena jako organizační složka útvaru Ochrany lesa na základě pověření MZe v roce 1995. Regionálně je rozdělena do tří pracovišť: Stranady (Čechy), Znojmo a Frýdek-Místek (Morava a Slezsko). Její hlavní náplní činnosti je poradenství, zpracovávání a vedení přehledu výskytu lesních škodlivých činitelů, zpracovávání odborných stanovisek pro potřeby přiznání dotací ve smyslu platné legislativy (zejm. v rámci vybraných titulů Programu rozvoje venkova), testování biologické účinnosti pesticidů v ochraně lesa, pořádání seminářů a školení, publikace nových poznatků z oboru a další odborné aktivity na poli ochrany lesa.

V rámci poradenské činnosti pro všechny vlastníky a uživatele lesa na území ČR bylo v roce 2012 zpracováno kolem 350 případů z oborů entomologie, fytopatologie, vertebratologie a herbologie (podstatná část formou laboratorních a terénních šetření). Pro potřeby přiznání dotací z Programu rozvoje venkova bylo celkem LOS evidováno 19 žádostí, z nichž u 16 případů bylo vydáno odborné stanovisko. Rozsáhlou činnost vyvíjela rovněž laboratoř pro testování biologické účinnosti pesticidních látek. Proběhlo každoroční vyhodnocení výskytu biotických činitelů a případných obranných opatření proti nim. Byly ověřovány metody obranných opatření proti vybraným biotickým škodlivým činitelům. Během roku pracovníci LOS uspořádali nebo se podíleli v různých regionech Česka na celkem 23 školeních a seminářích s tematikou ochrany lesa. Publikační činnost zahrnovala mimo jiné vydání Zpravodaje ochrany lesa a jeho Supplementa, kde byla jako každoročně zpracována analýza výskytu lesních škodlivých v předcházejícím roce. Dále bylo zpracováno šest letáků LOS (metodických pokynů). Publikována byla také pravidelná měsíční rubrika „Lesní ochranná služba informuje“ v časopise Lesnická práce. Vybrané publikace a zprávy LOS byly uveřejňovány na webových stránkách VÚLHM (www.vulhm.cz).

3.5.5 Požární ochrana v lesním hospodářství

Fire control in forestry

Podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, právnické a podnikající fyzické osoby plní povinnosti na úseku požární ochrany ve všech prostorách, které užívají k provozování činnosti (§ 2, odst. 2) a vlastníci nebo uživatelé lesů v souvislých lesních porostech o celkové výměře vyšší než

50 ha jsou povinni zabezpečit v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru opatření pro včasné zjištění požáru v lesích a proti jeho rozšíření pomocí hlídkové činnosti s potřebným množstvím sil a prostředků požární ochrany (§ 7 odst. 2), pokud tak neučiní Ministerstvo zemědělství podle § 46 odst. 1 písm. g) a i) lesního zákona (č. 298/1995 Sb.)

Letecká hasičská služba

Leteckou hasičskou službu (LHS) zabezpečuje již od r. 1993 Ministerstvo zemědělství jako službu vlastníků lesů v lesích na území ČR (mimo lesy v působnosti Ministerstva obrany a Ministerstva životního prostředí) a v úzké spolupráci s Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR (MV – GR HZS), zaměstnanci podniku Lesy ČR, s. p. a od roku 2001 též s Leteckou službou Policie ČR.

Povinností MZe není tuto činnost vlastníků lesů zajišťovat nebo poskytovat. LHS je financována MZe, ale řízení zásahu k uhašení lesního požáru včetně vyžádání letecké techniky pro zásah je v pravomoci HZS ČR.

LHS se řídí „Směrnicí pro hlídkovou činnost a hašení lesních požárů prováděné leteckou technikou“ v platném znění. Jejím hlavním úkolem je provádění hlídkové činnosti v době zvýšeného nebezpečí vzniku lesních požárů (především v letním období) s cílem jejich včasného zjištění, lokalizace a uhašení v součinnosti s pozemními jednotkami HZS, především v terénu, nepřístupném pro techniku zasahujících pozemních jednotek HZS.

Hlídkové lety:

V roce 2012 bylo provedeno celkem 199 hlídkových letů a bylo při nich nalétáno téměř 325 hodin (to znamená dodavatelská firma a vrtulníky Letecké služby Policie ČR). Při těchto hlídkových letech bylo zjištěno 21 lesních požárů. Hlídkové lety byly prováděny se zvýšenou intenzitou od dubna do srpna, kdy dosáhla hlídková činnost maxima. Ve zbývajících měsících byla hlídková činnost omezena intenzitou dešťových srážek.

Hasební zásahy:

Hasební letadla zasahovala u 21 lesních požárů, provedla 774 shozů vody a nalétala při nich téměř 125 hodin. První požár byl hašen leteckou technikou 20. března, převážná většina požárů byla hašena v měsících duben a květen. Měsíce červen a červenec se obešly bez nutnosti hasebního zásahu, technika LHS byla nasazena až v měsících srpen a září.

Ročnímu normálu se vymyká požár v lokalitě Bzenec (oblast vátých písků označovaná jako Moravská Sahara), při kterém bylo silně poškozeno až zničeno cca 174 ha lesních porostů. Nasazení vrtulníků Policie ČR ve dnech 24. až 28. 5. 2012 (2 vrtulníky, provedeno bylo 364 shozů vody) je sice zahrnuto do sumarizace hasebních zásahů leteckou technikou za rok 2012; nebylo však financováno z prostředků MZe v rámci LHS, ale z prostředků všeobecné pokladní správy.

Požárovost v lesním hospodářství

V roce 2012 bylo evidováno 1549 lesních požárů (1337 požárů v roce 2011), u kterých musely zasahovat jednotky požární ochrany. Zničeno nebo poškozeno bylo skoro 634 ha lesních porostů (337 ha v roce 2011) – na nárůstu

v roce 2012 má významný podíl rozsáhlý lesní požár v oblasti Moravské Sahary u obce Bzenec (zničeno cca 174 ha lesa). Přímá škoda byla vyčíslena částkou 46,2 mil Kč (7,1 mil. Kč v roce 2011), zásahem hasičů byly uchráněny lesní porosty v hodnotě 654,9 mil. Kč (161,6 mil. Kč v roce 2011). Při požárech bylo zraněno 30 osob (27 osob v roce 2011) a 2 osoby byly usmrceny (1 osoba v roce 2011).

Nejčastější příčinou vzniku požárů byla nedbalost při rozdělování ohňů v přírodě a vypalování trávy (251 požárů se zničenou plochou 200 ha) a lidské zavinění (239 požárů se zničenou plochou 258 ha), dále kouření (63 požárů se zničenou plochou 68 ha), úmyslné zapálení (39 požárů se zničenou plochou 58 ha), přírodními vlivy (10 požárů od blesku se zničenou plochou 3 ha), a činnost dětí (6 požárů se zničenou plochou 3 ha). Pozn.: U požárů travního porostu, hrabanky, jehličí, listí či rašeliny beze škody se příčina od r. 2010 nezjišťuje.

K nejrozsáhlejšímu požáru došlo dne 24. 5. 2012 v lokalitě Moravská Sahara u obce Bzenec (Jihomoravský kraj). Zásah trval 7 dní. Poškozeno a zničeno bylo více jak 24 tisíc m³ dřeva na rozloze 174 ha lesních porostů. Přímé škody na porostu byly vyčísleny na 27,7 mil. Kč, uchráněné hodnoty se odhadují na cca 400 mil. Kč. Při hašení zasahovalo 207 jednotek požární ochrany z ČR i SR. Celkem zasahovalo 1 500 hasičů, z nichž bylo v průběhu zásahu šest zraněno. Na zdolávání požáru byly zároveň nasazeny 3 letouny LHS, 2 vrtulníky Policie ČR a 1 vrtulník Armády ČR. Příčina vzniku požáru nebyla objasněna.

Tabulka 3.5.5.1

Přehled provedených hlídkových a hasebních letů za období 2000–2012

Overview of performed reconnaissance and fire fighting flights

Rok Year	Hlídkové lety Reconnaissance flights			Hasební zásahy Fire flights			
	počet letů number of flights	počet letových hodin number of hours	počet zjištěných požárů number of detected fires	počet hašených požárů number of fires	počet letových hodin number of hours	počet shozů Number of fire retardant drops	množství smáčedla (litry) Volume of fire retardant (l)
2000	743	723,64	70	10	37,91	196	220
2001	287	306,18	4	8	19,3	78	71
2002	388	415,11	8	3	10,92	43	51
2003	464	700,61	31	54	169,2	541	325
2004	221	290,19	21	6	21,2	18	10
2005*	9	14,93	0	0	0	0	0
2006	176	309,98	32	13	26,43	137	38
2007	135	228,17	15	1	1,42	3	3
2008	242	379,5	15	4	5,5	22	28
2009*	13	30,02	7	13	24,02	188	0
2010	232	357,35	7	5	10,9	50	10
2011	211	366,75	9	12	34,97	274	0
2012 **	199	324,533	21	21	124,714	774	359

Poznámka:

* V roce 2005 a 2009 nebyla uzavřena smlouva se soukromým leteckým provozovatelem. LHS zajišťovala Letecká služba Policie ČR.

** Do celkového počtu letových hodin a počtu shozů při hasebních zásazích bylo započítáno i 57:12 hod. a 364 shozů provedených vrtulníky Letecké služby Policie ČR v rámci zdolávání požáru v Bzenci, které nebyly hrazeny z rozpočtu MZe.

Pramen: MV – GR HZS ČR

Source: Ministry of the Interior – General Directorate of Fire Rescue Service of the Czech Republic

Tabulka 3.5.5.2

Lesní požáry

Forest fires

Rok Year	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Škoda způsobená lesními požáry (mil. Kč) Forest fire damage (mill. CZK)	37,99	32,14	21,08	22,47	24,00	14,862	19,723	4,664	7,1	46,2
Uchráněné hodnoty (mil. Kč) Values salvaged (mill. CZK)	507,2	160,4	122,8	100,0	332,3	112,3	152,2	126,0	161,6	654,9
Počet požárů Number of forest fires	1 712	846	626	679	847	504	556	732	1 337	1 549
Rozloha lesních požárů (ha) Extent of forest fires (ha)	1 236	335	226	405	316	86	178	205	337	634
Zraněno osob Persons wounded	38	23	13	17	22	10	21	12	27	30

Poznámka: Údaje uvedené v tabulce jsou počínaje rokem 2010 vztaženy pouze k požárům v lese (škody na porostu a dřevní hmotě), v předchozím období byly vztaženy k celé oblasti lesnictví (porosty, stavby, stroje a zařízení).

Pramen: MV – GR HZS ČR

Source: Ministry of the Interior – General Directorate of Fire Rescue Service of the Czech Republic

3.6 Zdravotní stav lesů

Forest Health

Postupné snižování imisní zátěže v uplynulých desetiletích mělo příznivý vliv na zdravotní stav lesních porostů, u kterých se ovšem pozitivní změny prostředí projevují s určitým časovým zpožděním. Lesní porosty však stále vykazují vysokou míru defoliace, která patří mezi nejvyšší v porovnání s ostatními evropskými zeměmi a v dlouhodobém sledování vykazuje přes určité výkyvy velmi mírně stoupající trend. Vysoká míra defoliace je způsobena jednak tím, že imisní zátěž stále negativně působí, i když na nižší úrovni, a jednak skutečností, že stabilita lesních ekosystémů je dlouhodobě narušena v důsledku neúnosného působení imisí v uplynulých desetiletích. Na zdravotní stav lesních porostů mají samozřejmě vliv i další negativní faktory biotického i abiotického původu, z nichž některé nabývají v posledních letech stále na větším významu (klimatické excesy, podkorní hmyz).

Výrazné zlepšení defoliace bukových porostů bylo způsobeno regenerací korun poškozených ve velkém rozsahu v předcházejícím roce pozdním jarním mrazem. Na mírné zhoršení defoliace u jehličnanů měl pravděpodobně také vliv nepříznivý průběh počasí. Průměrné měsíční teploty v období března–září byly v porovnání s dlouhodobým normálem nadprůměrné (odchylka v rozsahu 0,5–2,7°C) a průměrný měsíční úhrn srážek byl při tomto srovnání ve stejném období naopak většinou podprůměrný, dosahoval hodnot v rozmezí 38–100 % normálu (kromě července se 144 %). Tento nepříznivý poměr teploty a úhrnu srážek byl největší v březnu, kdy srážky dosáhly pouze 38 % normálu a průměrná teplota byla o 2,7°C vyšší než dlouhodobý průměr. Vyšší teploty především v nižších nadmořských výškách mají nepříznivý vliv na zdravotní stav právě u smrkových porostů.

U emisí hlavních znečišťujících látek (tuhé látky, SO₂, NO_x, CO, VOC, NH₃) nebyla v uplynulých deseti letech zaznamenána žádná výrazná změna, celkové emise většiny těchto látek dlouhodobě přes určité výkyvy mírně klesají, emise tuhých látek a NH₃ vykazují setrvalý stav.

3.6.1 Monitoring zdravotního stavu lesů

Forest health monitoring

Zdravotní stav lesa je sledován v České republice od roku 1986 v rámci mezinárodního kooperativního programu Evropské hospodářské komise při OSN zkráceně označovaného jako ICP Forests, který představuje jeden z nejdůležitějších evropských systémů kontroly lesních ekosystémů. Snaha o důsledné a koordinované monitorování stavu lesů na evropské úrovni byla vyvolána prudkým zhoršením zdravotního stavu lesa v evropských zemích na počátku osmdesátých let jako následku výrazného dlouhodobého škodlivého účinku znečištění ovzduší. Program je důležitý pro získávání informací o prostorovém a časovém vývoji stavu lesa v evropském měřítku a pro prohlubování znalostí o příčinách současného poškození. Každý z těchto cílů vyžaduje velmi odlišné metodologické přístupy k monitorování. Realizovány jsou pomocí monitorovacích soustav různého složení a intenzity měření (úroveň I a II).

Souběžně s pozemním sledováním stavu lesů je v České republice dlouhodobě používána také metoda dálkového průzkumu Země s využitím především družicových snímků. Jejím výhodou je získávání informací z rozsáhlého území v krátkém časovém intervalu a jednotné systematické plošné vyhodnocování neovlivněné subjektivním faktorem při pozemním vizuálním hodnocení. V České republice se již od poloviny 80. let minulého století využívají k hodnocení zdravotního stavu lesů družicové snímky Landsat-TM, ukazující se doposud jako nejvýhodnější pro tento účel.

Obě metody se vzájemně doplňují. V současné době žádá z těchto uvedených metod nedosahuje takové míry spolehlivosti, zpracovatelnosti i objektivnosti, aby kvalitou svého výsledku předčila metodu druhou. Rozvíjení metod nepochyběně perspektivního dálkového průzkumu Země se neobejde bez využívání potřebných informací z pozemního šetření, které jsou získávány dlouhodobě podle jednotné metodiky.

Tabulka 3.6.1.1
Nahodilé těžby podle druhů
Salvage cutting by reason (mill. m³)

Těžba reason	Rok/Year												
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	mil. m ³ /mill. m ³												
živelná/abiotic	2,39	1,49	3,38	6,12	2,76	2,3	5,97	12,65	7,6	3,25	4,07	2,17	1,70
exhalační/air pollution	0,08	0,06	0,03	0,06	0,04	0,04	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,02	0,02
hmyzová/insects	0,32	0,23	0,29	1,26	1,27	0,98	1,14	1,56	2,31	2,62	1,79	1,05	0,79
ostatní/other	0,5	0,6	0,51	0,76	1,3	1,21	0,89	0,64	0,8	0,73	0,57	0,58	0,73
celkem/total	3,29	2,38	4,21	8,2	5,37	4,54	8,03	14,89	10,75	6,63	6,46	3,82	3,24

Poznámka: údaje jsou udávány v m³ hrubí bez kůry.

Note: volumes are given in m³ under bark, minimum top diameter 7 cm.

Pramen: VÚLHM, ČSÚ

Source: FG/MRI, Czech Statistical Office

3.6.1.1 Pozemní monitoring zdravotního stavu lesů

Ground monitoring of forest health

V současné době se v České republice provádí pravidelné šetření stavu lesa v systematické síti (tzv. I. úroveň) programu ICP Forests na monitorovacích plochách základní sítě 16 x 16 km a vybraných plochách ze sítě 8 x 8 km v celkovém počtu 306 ploch. Monitorovací plochy jsou rozmístěny rovnoměrně podle lesnatosti po celém území. Plochy jsou umístěny v lesních porostech tak, aby dobře charakterizovaly dané stanovištní a porostní podmínky. V nadmořských výškách od 150 m do 1 100 m se hodnotí každým rokem přibližně 12 tisíc stromů, reprezentujících 28 druhů lesních dřevin v různých věkových třídách.

Zdravotní stav stromů je charakterizován především stupněm defoliace, která je definována jako relativní ztráta asimilačního aparátu v koruně stromu v porovnání se zdravým stromem, rostoucím ve stejných porostních a stanovištních podmínkách. Je to ztráta, která je způsobena především vlivem nepříznivých změn prostředí lesních ekosystémů, jako důsledku dlouhodobého a nadměrného znečištění ovzduší různými škodlivinami (SO₂, NO_x, F, Cl, O₃, těžké kovy, prachové částice aj.).

Vývoj defoliace u jehličnanů a listnáčů

U hospodářsky nejvýznamnějších jehličnatých druhů je vývoj defoliace u porostů starších než 59 let ve sledovaném období 1986–2012 charakterizován výrazně odlišnou dynamikou. V průběhu konce osmdesátých let došlo k prudkému nárůstu defoliace, v následujícím období devadesátých let tato dynamika vývoje defoliace výrazně poklesla a po roce 2000 následovaly jen velmi mírné změny. Ve sledovaném období 1986–2012 dosáhla průměrná hodnota defoliace smrku a borovice výrazného kulminačního bodu v roce 1992. Následovala stagnace, v roce 1996 průměrná defoliace těchto dřevin opět stoupla a dosáhla maximální hodnoty (smrk 33,9 %, borovice 38,3 %). V dalších letech následoval pokles a počínaje rokem 1999 defoliace velmi mírně stoupla až do roku 2009. Poslední tři roky vykazují u smrku mírný pokles defoliace, u borovice pokračuje dlouhodobý mírný nárůst defoliace.

U listnáčů stejné věkové kategorie (porosty starší než 59 let) je dlouhodobý vývoj defoliace v porovnání s jehličnany odlišný. Ve sledovaném období 1991–2012 dosáhla defoliace listnáčů nejvyšší úrovně v roce 1993 (průměrná defoliace dubu 43,0 % a buku 22,5 %), v dalších letech klesala až na nejnižší úroveň v roce 1998 (průměrná defoliace dubu 27,8 % a buku 14,6 %). Následoval zřetelný vzestup defoliace do roku 2000. V dalším období až do roku 2012 defoliace starších porostů dubu velmi mírně stoupá, zatímco u porostů buku s nevýraznými výkyvy mírně klesá. Mezi jednotlivými druhy jsou výrazné rozdíly. Dub má z pohledu dlouhodobého vývoje větší rozkolísanost a vyšší úroveň defoliace než buk.

Mladší porosty (do 59 let) jehličnatých i listnatých dřevin dosahují v porovnání se staršími porosty všeobecně nižších hodnot defoliace. Nejvýraznější je tento rozdíl u smrku a naopak nejméně výrazný je u borovice. Mladší jehličnany (do 59 let) vykazují v dlouhodobém trendu nižší defoliaci než porosty mladších listnáčů. U starších porostů (starších než 59 let) je toto srovnání opačné, starší jehličnany mají výrazně vyšší defoliaci než porosty starších listnáčů. Borovice má u obou věkových kategorií zásadní podíl na vyšším procentu defoliace za skupinu jehličnanů. V období let 1998–2008 defoliace (zastoupení třídy 2–4, defoliace >25–100 %) u mladších jehličnanů mírně stoupala, od roku 2009 ale zřetelně klesá (zastoupení třídy 2–4 pokleslo z 34,3 % v roce 2008 na 23,2 % v roce 2011 a současně zastoupení třídy 0, defoliace 0–10 %, stoupla z 31,7 % v roce 2008 na 48,0 % v roce 2011). V roce 2012 se tento pozitivní trend u mladších jehličnanů zastavil. U stejné věkové kategorie listnáčů byl ve stejném období dlouhodobý pokles zastoupení třídy 0 (defoliace 0–10 %) výraznější, z 53,3 % v roce 1998 pokleslo na 17,7 % v roce 2008. Příznivá změna počínaje rokem 2009 až do roku 2012 má však rozkolísané meziroční hodnoty defoliace.

Výsledky sledování defoliace

U starší věkové kategorie jehličnanů (porosty 60-leté a starší) došlo v roce 2012 v porovnání s minulým rokem k velmi mírnému zhoršení ve vývoji celkové defoliace méně výrazným poklesem procentického zastoupení defoliace ve třídě 0 a vzestupem zastoupení ve třídě I. Na této změně se podílel nejvíce smrk (*Picea abies*) s největším druhovým

zastoupením v této věkové kategorii (63 %). K výrazným změnám nedošlo ani u ostatních druhů dřevin v této věkové kategorii (*Pinus sylvestris*, *Abies alba* a *Larix decidua*). Ve vývoji celkové defoliace v mladší věkové kategorii jehličnanů (porosty do 59 let) došlo v roce 2012 v porovnání s minulým rokem také ke zhoršení, které bylo částečně výraznější než u starší věkové kategorie. Také na tuto změnu měl největší podíl smrk, u kterého zastoupení ve třídě defoliace 0 pokleslo z 59,9 % v roce 2011 na 53,3 % v roce 2012 při současném vzestupu zastoupení ve třídě 1 z 29,7 % v roce 2011 na 37,3 % v roce 2012.

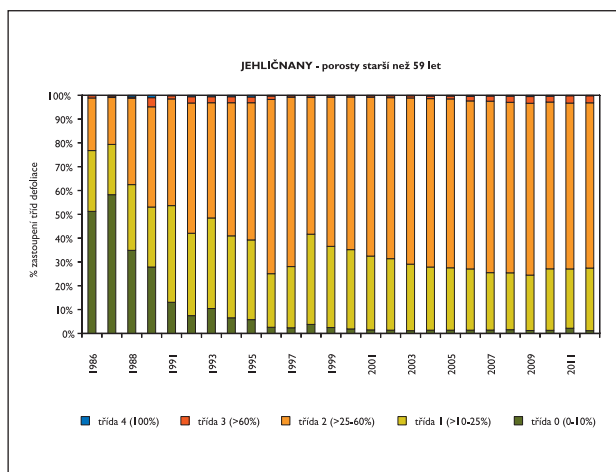
Ve vývoji celkové defoliace listnáčů ve starší věkové kategorii (porosty 60-leté a starší) došlo k mírnému zlepšení poklesem zastoupení defoliace ve třídách 1 a 2 při současném vzestupu defoliace ve třídě 0. Na této změně se podílel nejvíce buk (*Fagus sylvatica*), u kterého zastoupení ve třídě defoliace 0 stoupl z 23,9 % v roce 2011 na 29,9 % v roce 2012 při současném poklesu zastoupení ve třídách 1 a 2. U dubu (*Quercus sp.*) došlo jen k velmi mírnému zlepše-

ní. U mladších listnáčů (porosty do 59 let) došlo podobně jako u starších listnáčů k mírnému poklesu celkové defoliace snížením zastoupení defoliace ve třídě 2 a vzestupem zastoupení ve třídách 1 a 0. Také na tuto změnu měl největší podíl buk, u kterého se zastoupení ve třídě defoliace 0 velmi výrazně zvýšilo z 54,9 % v roce 2011 na 81,6 % v roce 2012 při současném poklesu zastoupení ve třídách 1 a 2. U dubu došlo stejně jako ve starší kategorii jen k velmi mírnému zlepšení.

Přestože imisní zátěž výrazně poklesla již v polovině 80. let minulého století, lesní porosty stále vykazují vysokou míru defoliace, která patří mezi nejvyšší v porovnání s ostatními evropskými zeměmi. Zpožděná reakce lesních porostů na pozitivní změny prostředí se projevila výrazným poklesem dynamiky vývoje defoliace v polovině 90. let minulého století. Pozitivní změny ve struktuře defoliace v letech 2010–2011 u starších jehličnatých porostů, které lze považovat za nejlepší indikátor vlivu imisní zátěže na zdravotní stav lesních porostů, se v následujícím roce 2012 neprojevily.

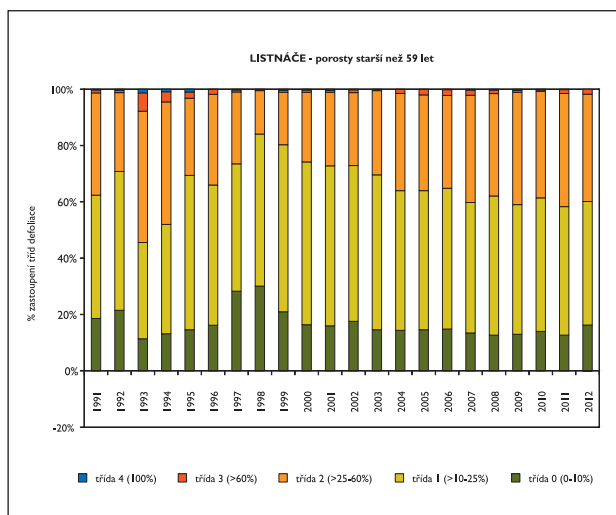
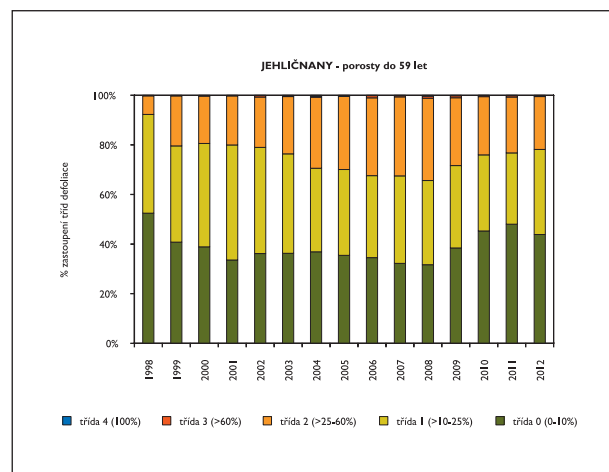
Graf 3.6.1.1.1

Vývoj defoliace jehličnanů a listnáčů (porosty starší než 59 let) podle tříd defoliace v letech 1986–2012
Defoliation of conifers and broadleaves in stands over 59 years of age between 1986 and 2012

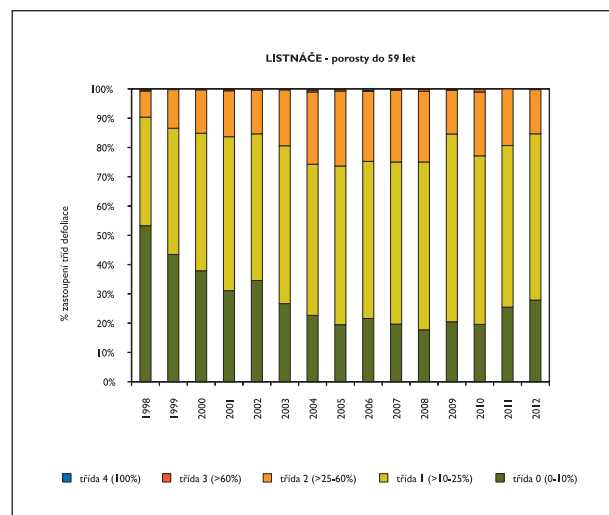

Graf 3.6.1.1.2

Vývoj defoliace jehličnanů a listnáčů (porosty do 59 let) podle tříd defoliace v letech 1998–2012
Defoliation of conifers and broadleaves in stands up to 59 years of age, between 1998 and 2012

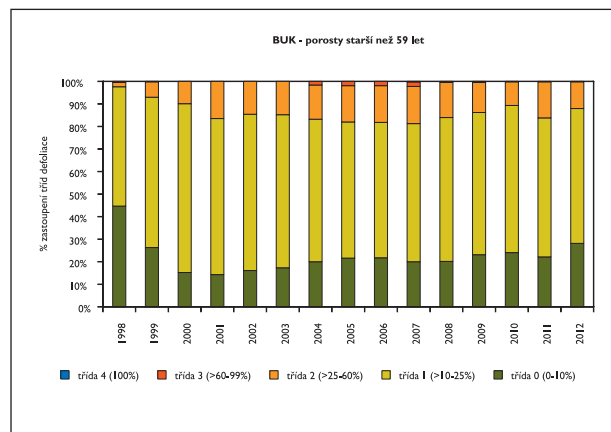
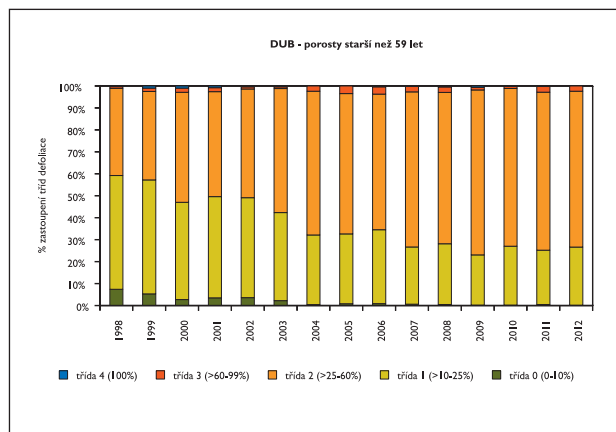
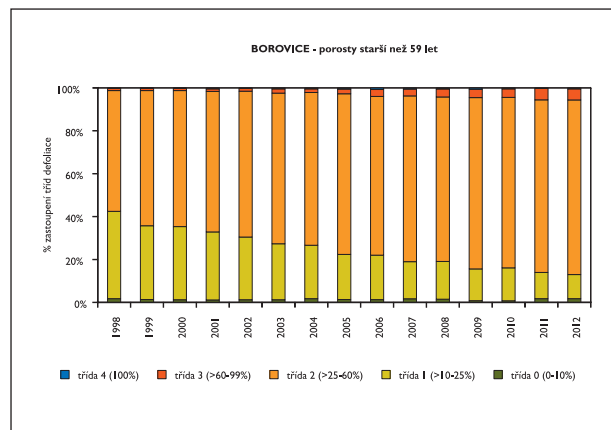
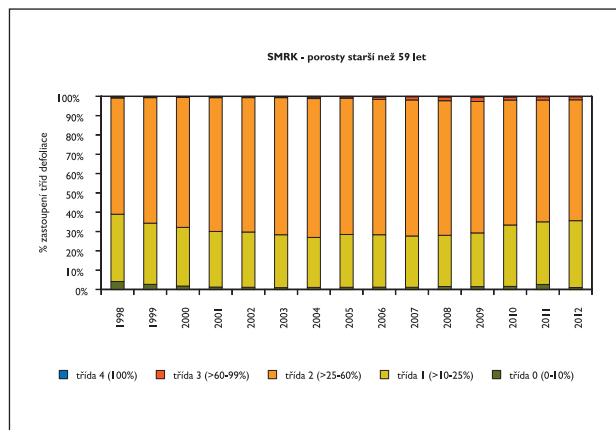

Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

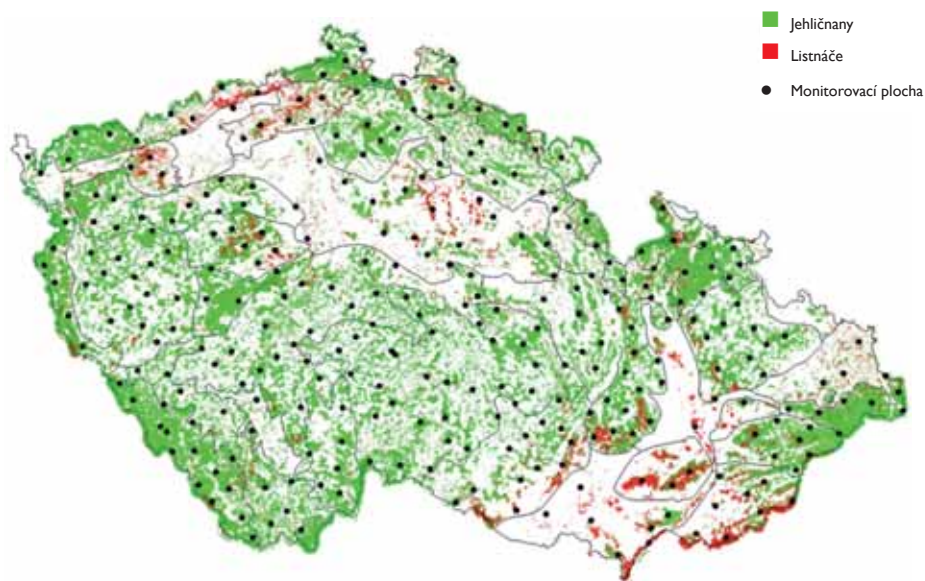
Pramen: VÚLHM
 Source: FGMRI

Graf 3.6.1.1.3
Defoliace základních druhů dřevin v letech 1998–2012
Defoliation of main tree species between 1998 and 2012

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Obrázek 3.6.1.1.1
Monitorovací plochy I. úrovně ICP Forests v České republice
Monitoring of ICP Forests Level I plots in the Czech Republic

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Obrázek 3.6.1.1.2
Buk – defoliace 20 %
Beech – defoliation 20 %

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Obrázek 3.6.1.1.3
Buk – defoliace 60 %
Beech – defoliation 60 %

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Obrázek 3.6.1.1.4
Smrk – defoliace 15 %
Spruce – defoliation 15 %

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Obrázek 3.6.1.1.5
Smrk – defoliace 55 %
Spruce – defoliation 55 %

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

3.6.1.2 Dálkový průzkum Země

Remote – sensing

Monitoring zdravotního stavu lesů z družicových snímků

Zdravotní stav lesních porostů v České republice je sledován také z družicových snímků. K tomuto účelu se využívají zejména data ze skenerů Landsat TM/ETM+. Jeden snímek zachycuje území o rozloze přibližně 170x180 km v sedmi spektrálních pásmech v oblasti viditelného a infračerveného záření s rozlišením 30 m. Perioda snímkování je v současné době 8 dní.

Obrazová data snímků obsahují informace, které umožňují hodnotit stav vegetace. Pro lesní porosty lze vyhodnotit údaj o množství asimilačního aparátu v korunách porostu a jeho celkovém fyziologickém stavu, zejména obsahu vody. Údaje vyhodnocené z družicových snímků popisují celkový zdravotní stav porostů. Nelze blíže identifikovat jednotlivé činitele, které jej zapříčinily – imise, klimatické změny, biotické škůdce, stanovištní podmínky, pěstební zásahy.

Výhodou hodnocení zdravotního stavu lesů z družicových snímků je jednotnost a synchronnost vyhodnocení na území velkého rozsahu, neovlivněné subjektivními faktory lidského hodnotitele, a zachycení komplexního výsledného obrazu stavu lesů. Metoda umožňuje reálně provádět roční monitoring na přibližně 70–100 % plochy ČR s rozlišením 30 m v území. Omezujícími faktory jsou oblačnost, mlhy a silný smog. V místech s výskytem těchto jevů se vyhodnocení neprovádí. Klasifikace zdravotního stavu lesů pracuje se střední kvadratickou chybou přibližně 10 % za podmínek dostatečného korunového zápoje (>70 %) a homogenity druhové skladby porostu (>70 %). Klasifikační stupnice je nastavena pro porosty starší než 25 let.

Z ročních map poškození a mortality porostů se zpracovávají mapy aktuálního vývoje zdravotního stavu jehličnatých lesů za období posledních pěti, deseti a dvaceti let. Z map pěti a desetiletého vývoje se zpracovává mapa trendu zhoršování zdravotního stavu jehličnatých porostů. Na mapu pětiletého vývoje navazuje zpracování mapy ohrožení jehličnatých porostů.

Pro účely vymezení zón ohrožení lesů byly vytvořeny mapy dynamiky zdravotního stavu lesů. Dynamika je definována jako součet střední hodnoty a směrodatné odchylky stupně poškození a mortality lesa za určité období. Reprezentuje

odhad maximální hodnoty poškození, které lze v dané lokalitě očekávat, pokud se budou opakovat obdobné celkové vlivy na lesní porost jako za uplynulé sledované období.

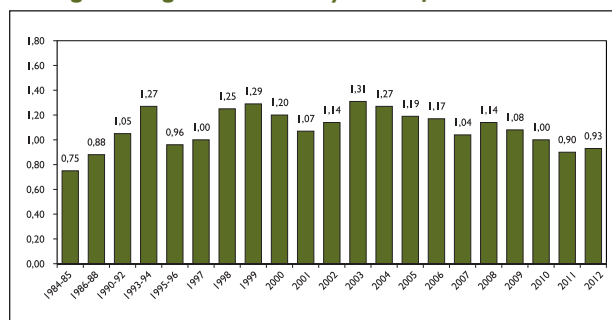
Mapy a další informace o hodnocení zdravotního stavu lesů České republiky z družicových snímků jsou umístěny na mapovém serveru www.uhul.cz.

Statistické vyhodnocení vývoje zdravotního stavu lesů na území České republiky z družicových snímků zobrazují grafy 3.6.1.2.1 a 3.6.1.2.2.

Graf 3.6.1.2.1

Vývoj průměrného stupně poškození a mortality jehličnatých porostů

Average damage and mortality in coniferous stands

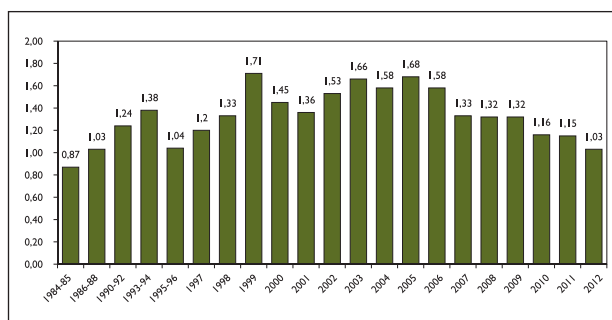
Pramen: STOKLASA Tech.

Source: STOKLASA Tech.

Graf 3.6.1.2.2

Vývoj průměrného stupně poškození a mortality listnatých porostů

Average damage and mortality in broadleaf stands

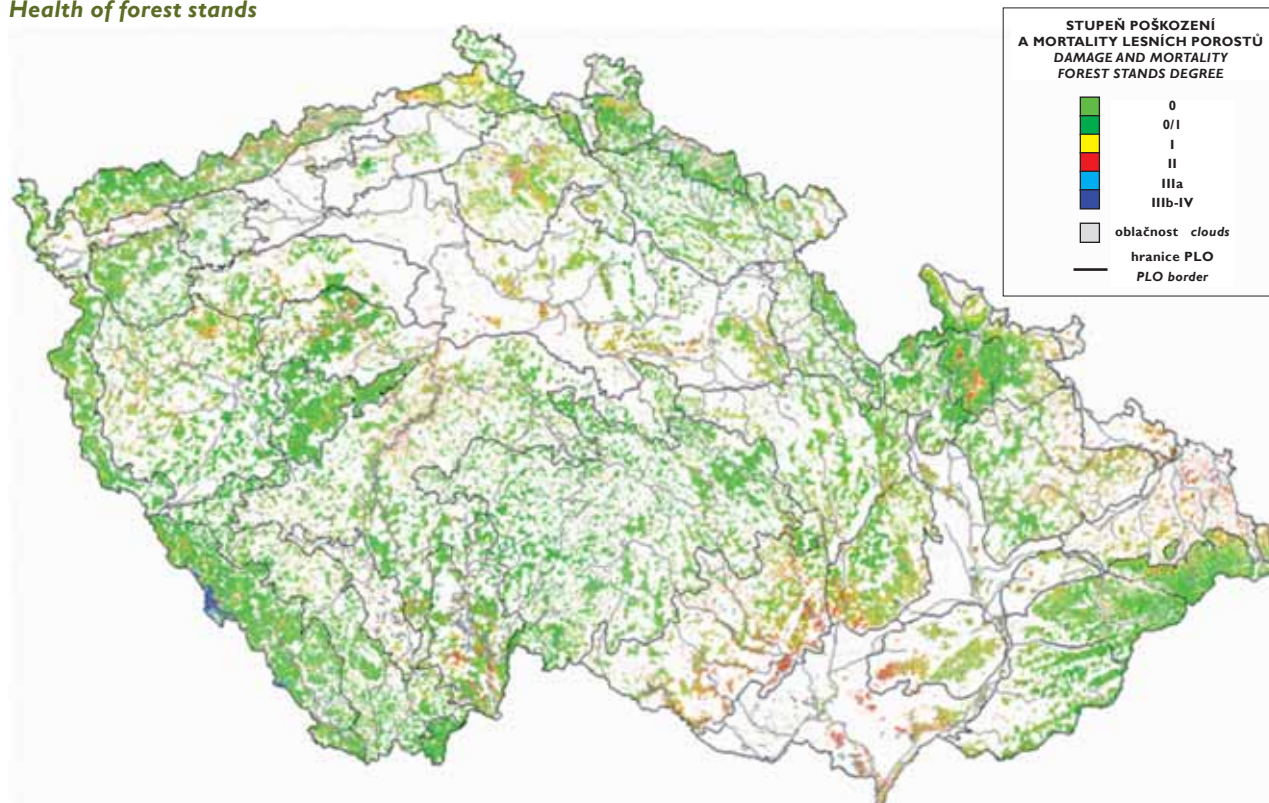

Pramen: STOKLASA Tech.

Source: STOKLASA Tech.

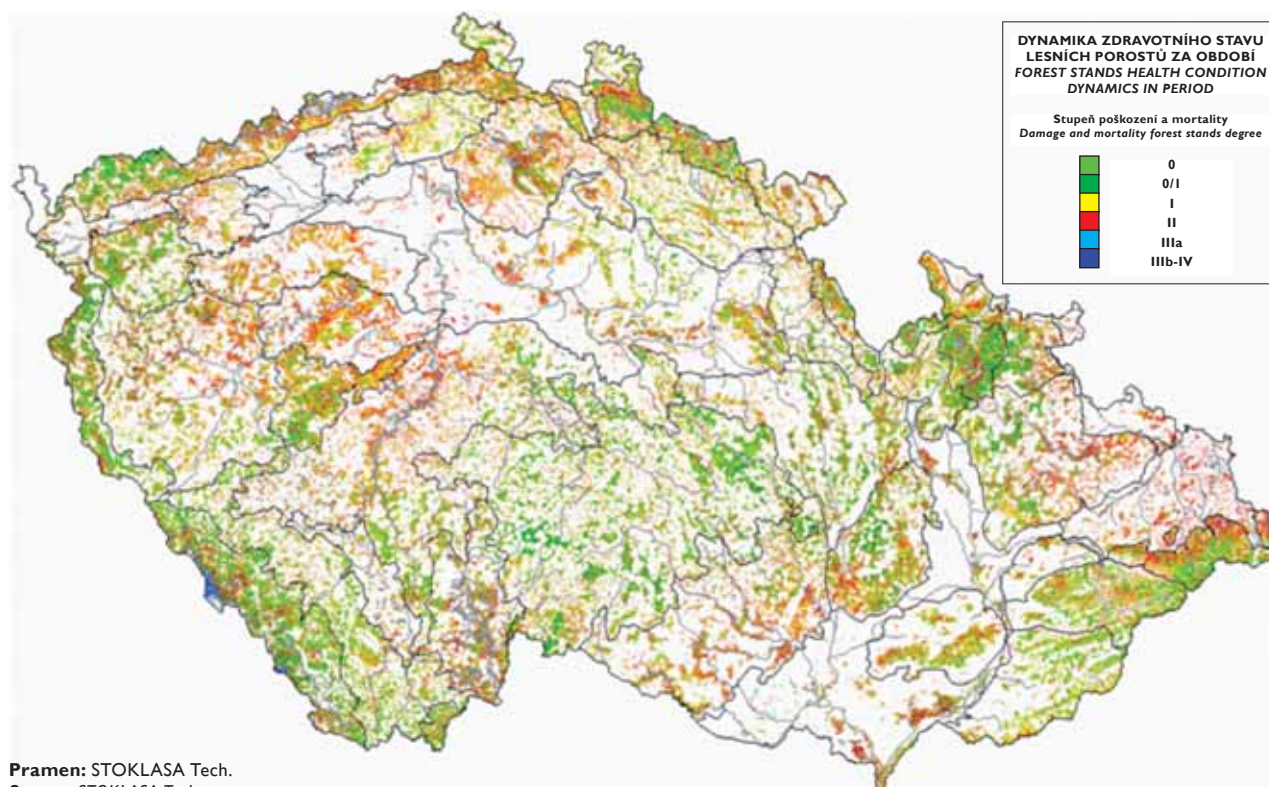

Mapa 3.6.1.2.1
Zdravotní stav lesních porostů
Health of forest stands

Pramen: STOKLASA Tech.
Source: STOKLASA Tech.

Mapa 3.6.1.2.2
Dynamika zdravotního stavu lesních porostů v období 2001–2012
Forest health dynamics between 2001 and 2012

Pramen: STOKLASA Tech.
Source: STOKLASA Tech.

3.6.2 Škodliví činitelé a jejich následky

Damaging agents and their effects

Předkládané údaje o výskytu škodlivých činitelů jsou vztaženy na 100 % rozlohy lesa v Česku (údaje z cca 1/3 rozlohy lesa, které nejsou evidenčně k dispozici, jsou proporcionálně dopočítány). Použita jsou data evidovaná Lesní ochrannou službou VÚLHM a Českým statistickým úřadem.

3.6.2.1 Abiotičtí činitelé

Abiotic factors

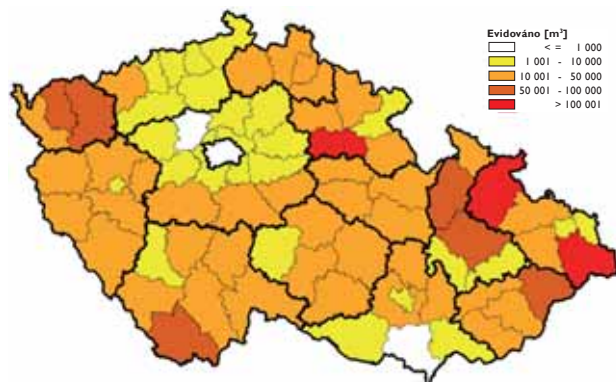
Objem nahodilých těžeb způsobených abiotickými vlivy v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 mírně poklesl a celkově činil 1,9 mil. m³ (v předchozím roce se jednalo o 2,4 mil. m³). Největší podíl (cca 70 %) byl způsoben bořivou činností větru (v roce 2011 byl tento podíl obdobný), následovalo poškození mokřým sněhem, jenž se na celkové výši abiotického poškození podílelo 10 % (v roce 2011 se jednalo o cca 15 %). Poškozeny byly především porosty jehličnatých dřevin, dominantně smrku a borovice. Z regionálního hlediska bylo polomy nejvíce postiženo území krajů Moravskoslezského (277 tis. m³), Jihočeského (214 tis. m³), Karlovarského (189 tis. m³), Olomouckého (173 tis. m³), Plzeňského (137 tis. m³) a Zlínského (111 tis. m³) v nichž bylo evidováno 68 % celkového objemu polomů. Vzhledem k silně narušené statické stabilitě okrajových porostů v řadě oblastí je možno očekávat významnější poškození větrem i v budoucím období. Samotným mokřým sněhem byly nejvíce poškozeny kraje Moravskoslezský (53 tis. m³), Karlovarský (42 tis. m³), Zlínský (37 tis. m³) a Olomoucký (28 tis. m³), na jejichž území bylo evidováno téměř 75 % celkového objemu poškození sněhem.

Suchem bylo opět nejvíce zasaženo území Moravy a Slezska, ve východní polovině republiky bylo evidováno cca 80 % celkového poškození (213 tis. m³). Nejvíce zasažen byl kraj Olomoucký (96 tis. m³), podobně jako v roce 2011. Ostatní abiotické vlivy (námraza – 41 tis. m³, jiné – 32 tis. m³) již nezpůsobily významnější ztráty. Pokračoval rovněž trend stagnace resp. poklesu objemu poškozené hmoty „přímým působením exhalací“ (registrováno pouze 22 tis. m³).

Mapa 3.6.2.1.1

Evidované poškození porostů větrem, sněhem a námrazou

Damage to forest stands by wind, snow and rime in 2012

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

3.6.2.2 Biotičtí činitelé

Biotic factors

Hmyz

Celková charakteristika roku 2012 z hlediska výskytu hmyzích škůdců a objemu jimi způsobeného poškození velmi závisí na hodnocení jednotlivých dílčích skupin. Zatímco listožravý hmyz byl (podobně jako v řadě předchozích let) registrován jen v zanedbatelném množství, u podkorního hmyzu byl zaznamenán významný rozsah poškození, byť ve srovnání s předchozími roky došlo k poklesu objemu napadené hmoty. Výskyt tzv. ostatního hmyzu se nijak nevymykal situaci v posledních letech.

V roce 2012 bylo v Česku evidováno kolem 975 tis. m³ tzv. smrkového kůrovcového dříví, což představuje mírný pokles (o 1/5) ve srovnání s rokem 2011, v němž bylo zaznamenáno 1 203 tis. m³. Z celkového objemu kůrovcového dříví za rok 2012 však plných 35 % (kolem 345 tis. m³) tvořily lapáky, což představuje rekordní podíl, doposud nezaznamenaný. Z uvedeného objemu 975 tis. m³ bylo odkorněno cca 119 tis. m³ a chemicky asanováno cca 177 tis. m³, zbylá hmota byla převážně vyvezena z lesa a zpracována na dřevoskladech. Rozhodující část evidované hmoty připadala jako každoročně na lýkožrouta smrkového (*Ips typographus*), lýkožrouta menšího (*Ips amitinus*), lýkožrouta severského (*Ips duplicatus*) a lýkožrouta lesklého (*Pityogenes chalcographus*), tyto druhy se na celkovém napadení podílely z více než 95 %. Na nezanedbatelné části území republiky se kůrovci na smrku přesto nadále vyskytovali ve zvýšeném až kalamitním stavu (přepočet objemu kůrovcového dříví na jeden hektar smrkových porostů reprezentoval hodnotu 0,7 m³/ha, tj. více jak trojnásobně překračoval parametr odpovídající základnímu stavu – 0,20 m³/ha). Vývoj smrkových kůrovcových těžeb na území republiky od roku 2002 zachycuje graf 3.6.2.2.1. Z dlouhodobého hlediska je výše evidovaného kůrovcového dříví v roce 2012 stále značně vysoká, postupná stabilizace stavu je však patrná (je potřebné zdůraznit, že rok 2009 reprezentoval vůbec nejvyšší zaznamenanou roční hodnotou za posledních 50 let).

Z regionálního hlediska přetrvává nejzávažnější situace zejména v prostoru střední a severní Moravy a ve Slezsku (kraje Moravskoslezský a Olomoucký – společně registrováno 0,5 mil. m³) a dále v prostoru jižních a západních Čech (kraje Jihočeský, Plzeňský a Karlovarský – společně registrováno 0,3 mil. m³). V obou oblastech bylo celkem vykázano přibližně 80 % celorepublikového množství kůrovcového dříví. Zatímco česká kalamitní oblast bezprostředně souvisí s větrnými polomy ze závěru minulého desetiletí, které zde způsobily nejvyšší poškození v rámci celého státu (a potažmo také s vývojem napadení lýkožroutem smrkovým na území NP Šumava), v moravskoslezské kalamitní oblasti jde o chronický problém tzv. dlouhodobého chřadnutí a odumírání zdejších smrkových porostů, zesílený následky sucha a také gradací lýkožrouta severského, který se zatím v Čechách masově nevyskytuje. Celkově lze uvést, že zatímco v Čechách došlo k zlepšení situace (bylo zde vykázano 40 % objemu kůrovcového dříví), na Moravě a ve Slezsku objem výrazně narostl. Vzhledem ke skutečnosti, že území Moravy a Slezska reprezentuje cca 1/3 rozlohy státu, je vykázaný objem kolem 60 % kůrovcového dříví více než výmluvný. Enormní množství použitých obranných opatření pak dokládá, že za hlavní příčinu zhoršení situace ve východní polovině území lze

považovat výrazné oslabení porostů následky sucha, jež zasáhlo Moravu a Slezsko nesrovnatelně více.

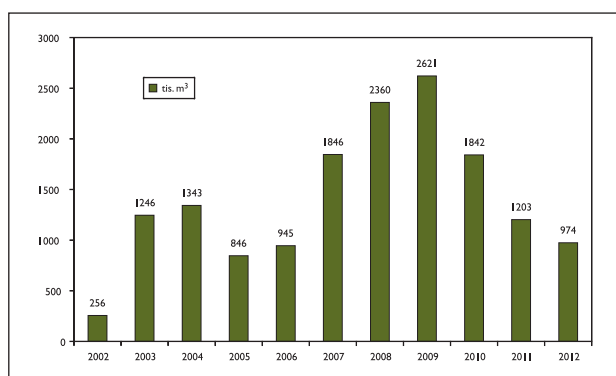
V rámci jednotlivých krajů byly v roce 2012 zaznamenány následující objemy smrkového kůrovcového dříví (seřazeno sestupně): Moravskoslezský (346 tis. m³), Olomoucký (148 tis. m³), Jihočeský (142 tis. m³), Plzeňský (136 tis. m³), Jihomoravský (33 tis. m³), Královéhradecký (31 tis. m³), Zlínský (27 tis. m³), Vysočina (27 tis. m³), Karlovarský (25 tis. m³), Pardubický (24 tis. m³), Středočeský (24 tis. m³), Liberecký (7 tis. m³), Ústecký (4 tis. m³) a Hlavní město Praha (0,1 tis. m³). K nejpoškozenějším okresům (s 30 tis. m³ a více registrovaného kůrovcového dříví) patřily: Bruntál (162 tis. m³), Klatovy (103 tis. m³), Prachatice (100 tis. m³), Opava (92 tis. m³), Olomouc (67 tis. m³), Nový Jičín (59 tis. m³), Frýdek-Místek (30 tis. m³) a Šumperk (30 tis. m³).

Množství evidovaného borového dříví napadeného podkorním hmyzem bylo shodné s rokem 2011, objem činil necelých 5 tis. m³. Ostatní podkorní hmyz nezpůsobil významnější poškození, celkem bylo evidováno pouze kolem 1 tis. m³.

Graf 3.6.2.2.1

Evidované kůrovcové dříví ve smrkových porostech v tis. m³

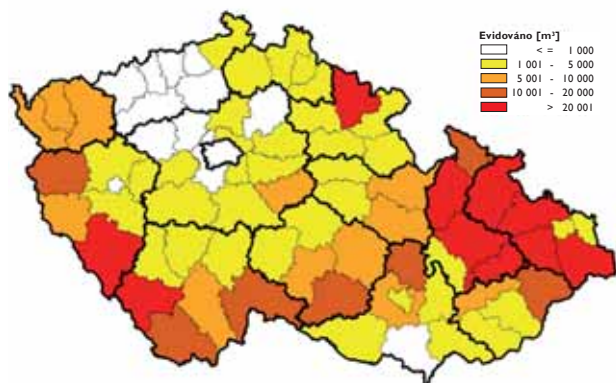
Bark beetle damage recorded in Norway Spruce forest stands (1 000 m³)

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Mapa 3.6.2.2.1

Evidované kůrovcové dříví ve smrkových porostech
Bark beetle damage recorded in Norway Spruce forest stands

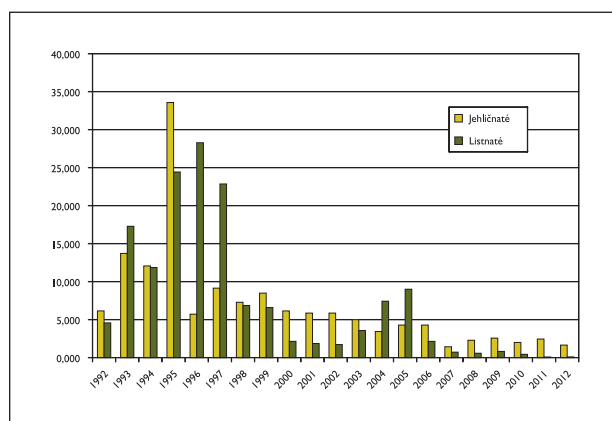
Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Výskyt listožravého hmyzu byl v roce 2012 registrován na úhrnné rozloze kolem 1,8 tis. ha (v roce 2011 se jednalo o 2,5 tis. ha). Pozemní obranné zásahy se uskutečnily na zanedbatelné rozloze 10 ha, což představuje nejnižší hodnotu za poslední desetiletí (v roce 2011 byla evidována rozloha 20 ha). Z hlediska jednotlivých druhů či skupin listožravého hmyzu se jednalo především o výskyt defoliátorů na jehličnanech (cca 1,6 tis. ha). Z toho bekyně mniška (*Lymantria monacha*) byla vykazována na ploše cca 0,7 tis. ha slabého výskytu, plaskohřbetky na smrku (*Cephalcia* spp.) na ploše cca 0,6 tis. ha, pilatky na smrku (*Pristiphora abietina*, *Pikonema* spp.) na ploše cca 0,1 tis. ha a pouzdroníček modřínový (*Coleophora laricella*) na ploše 0,2 tis. ha. Na listnatých dřevinách byl zjištěn výskyt defoliátorů na cca 0,1 tis. ha (*Tortrix viridana*, *Operophtera brumata*, *Erannis* spp., *Agriopsis* spp., *Cameraria ohridella*), což je opět jedna z nejnižších hodnot za poslední desetiletí (v případě dubových porostů jde dokonce o jednu z nejnižších rozloh za poslední půlstoletí). Lze tedy konstatovat, že listožravý hmyz nezpůsobil v roce 2012 žádné významnější poškození lesních porostů, stejně jako v několika předchozích letech.

Graf 3.6.2.2.2

Evidovaný výskyt listožravého hmyzu v jehličnatých a listnatých porostech v letech 1992–2012 v tis. ha

Recorded occurrence of leaf-eating insect in coniferous and broadleaf forest stands between 1992 and 2012 (1 000 ha)

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

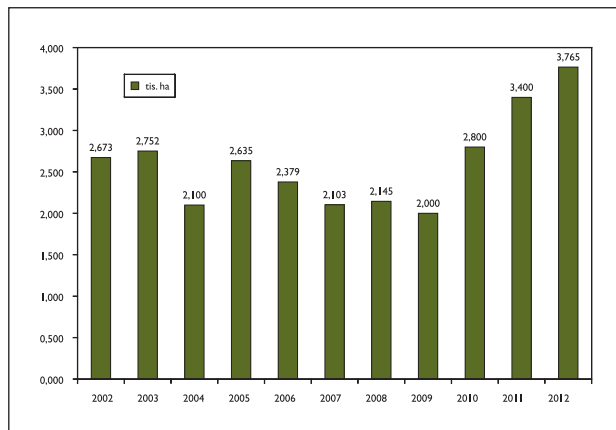
Z tzv. ostatního hmyzu je potřebné uvést především poškození jehličnatých výsadeb klikorohem borovým (*Hyllobius abietis*). V roce 2012 bylo vykazováno cca 3,8 tis. ha poškozených ploch, což představuje mírný nárůst proti roku 2011 (3,4 tis. ha). Za účelem zamezení žírů klikoroha bylo preventivně či kurativně ošetřeno kolem 9,5 tis. ha výsadeb, což představuje více jak polovinu plochy jehličnatých výsadeb v daném roce. Výskyt klikoroha byl opět koncentrován převážně do západní poloviny republiky (historického území Čech), kde bylo registrováno 80 % celkového rozsahu poškození. Z regionálního hlediska bylo stejně jako v roce 2011 nejvíce poškozeno území Jihočeského, Plzeňského a Středočeského kraje, kde bylo vykazováno 50 % celorepublikového rozsahu škodlivého výskytu klikoroha.

Žíry ponrav chroustů rodu *Melolontha* byly v roce 2012 zjištěny na celkové rozloze 15 ha (v roce 2011 se jednalo o 70 ha), a to převážně v písčitých oblastech Jihomoravského

a Středočeského kraje. Určité snížení rozlohy poškozených ploch souvisí s vývojovým cyklem chroustů (v roce 2011 a částečně 2012 proběhlo silné rojení v obou gradačních oblastech), v následujících letech lze proto očekávat opět zvyšování rozsahu poškození.

Graf 3.6.2.2.3

Evidovaný výskyt klikoroha borového v tis. ha
Recorded occurrence of pine weevil (1 000 ha)

Pramen: VÚLHM

Source: FGMRI

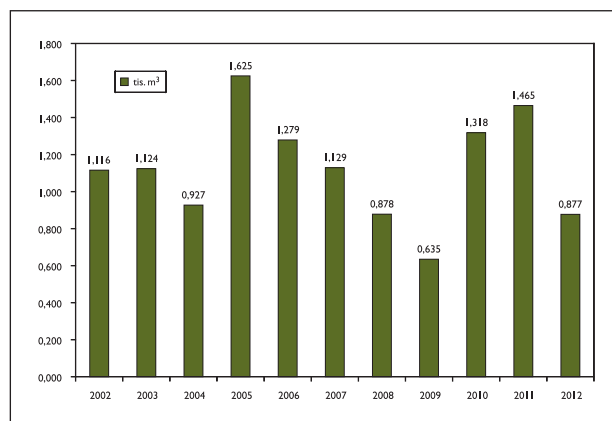
Hlodavci

Výskyt poškození výsadeb a kultur drobnými hlodavci byl v roce 2012 zaznamenán na celkové rozloze kolem 0,9 tis. ha,

což představuje mírné snížení proti roku 2011 (cca 1,5 tis. ha). Rodenticidy bylo ošetřeno cca 0,9 tis. ha (v roce 2011 kolem 1,6 tis. ha). Největší rozsah poškozených ploch byl jako tradičně vykázán z území Ústeckého a Karlovarského kraje (společně cca 0,3 tis. ha), a to převážně z okresu Chomutov (148 ha), Most (74 ha) a Karlovy Vary (63 ha). Opět se tak potvrdilo, že oblast Krušných hor představuje v Česku nadále hlavní gradační území, kde bývá lokalizována značná část celkového poškození způsobeného tzv. drobnými hlodavci.

Graf 3.6.2.2.4

Evidovaný výskyt hlodavců v tis. ha
Recorded occurrence of rodents (1 000 ha)

Pramen: VÚLHM

Source: FGMRI

Zvěř

Tabulka 3.6.2.2.1

Škody zvěří dle krajů v období 2008–2012 v tis. Kč

Game damage in individual regions between 2008 and 2012 (CZK I 000)

Kraj/Region		2008	2009	2010	2011	2012
Hl. m. Praha		0	0	0	0	0
Středočeský	celkem ¹⁾	1 862	2 771	2 575	2 063	1 752
	z toho LČR ²⁾	954	1 278	1 258	1 173	893
Jihočeský	celkem ¹⁾	2 012	2 222	2 535	2 990	2 047
	z toho LČR ²⁾	830	968	1 204	1 569	1 080
Plzeňský	celkem ¹⁾	1 923	2 379	3 660	2 559	2 527
	z toho LČR ²⁾	1 140	1 525	1 881	1 563	1 982
Karlovarský	celkem ¹⁾	711	2 025	1 248	1 380	1 535
	z toho LČR ²⁾	585	1 516	1 105	1 247	1 392
Ústecký	celkem ¹⁾	4 847	7 873	4 588	4 859	2 844
	z toho LČR ²⁾	4 210	6 851	3 624	4 072	2 606
Liberecký	celkem ¹⁾	911	712	624	796	615
	z toho LČR ²⁾	452	423	323	405	399
Královéhradecký	celkem ¹⁾	642	813	790	621	561
	z toho LČR ²⁾	205	285	186	317	225
Pardubický	celkem ¹⁾	739	919	1 064	1 092	916
	z toho LČR ²⁾	366	477	570	600	627
Vysočina	celkem ¹⁾	1 459	1 456	1 867	1 835	2 241
	z toho LČR ²⁾	640	624	680	790	896
Jihomoravský	celkem ¹⁾	3 786	4 477	4 020	3 056	3 103
	z toho LČR ²⁾	2 273	2 873	2 354	1 816	1 460
Olomoucký	celkem ¹⁾	649	1 306	1 043	1 107	2 115
	z toho LČR ²⁾	551	909	843	809	1 013
Zlínský	celkem ¹⁾	958	2 389	1 753	1 987	2 217
	z toho LČR ²⁾	510	1 235	851	1 106	1 178
Moravskoslezský	celkem ¹⁾	1 369	1 987	1 862	2 332	2 503
	z toho LČR ²⁾	1 042	1 613	1 510	1 692	2 136
Česká republika Czech Republic	celkem ¹⁾	21 868	31 329	27 629	26 677	24 976
	z toho LČR ²⁾	13 758	20 577	16 389	17 159	15 887

Pramen: ČSÚ¹⁾, LČR²⁾Source: Czech Statistical Office¹⁾, Forests of the Czech Republic, State Enterprise²⁾.

Houbové choroby

Na řadě douglasek (včetně poškozených jarním vytranspirací) byl v roce 2012 zjištěn zvýšený výskyt houby rodu *Rhizosphaera*, potenciálního původce sypavky jehličí douglasek. Z mnoha oblastí republiky byl v loňském roce hlášen výskyt houby *Phaeocryptopus gaeumannii* (původce tzv. švýcarské sypavky douglasky) a *Rhabdocline pseudotsugae* (původce tzv. skotské sypavky douglasky). Nárůst případů napadených douglasek švýcarskou sypavkou byl v meziročním porovnání mimořádný, když houba parazitovala na douglaskách všech věkových tříd.

Hlášený výskyt sypavky borové (*Lophodermium pinastri*, *L. seditiosum*) jak na sazenicích, tak i na dřívějších výsadbách či přirozeném zmlazení byl nepatrně nižší než v předchozích letech. Poškození působené sypavkou borovou bylo hlášeno z cca 2,4 tis. ha, což představuje zhruba průměr posledního desetiletí. Nejvíce poškozených ploch bylo hlášeno z kraje

Jihočeského (1 097 ha), Jihomoravského (471 ha) a Královéhradeckého (218 ha) – tyto tři regiony reprezentovaly plných 75 % celkového hlášeného poškození. Mezi nejvíce zasažené okresy patřily: Jindřichův Hradec (610 ha), Hodonín (453 ha), České Budějovice (400 ha) a Pardubice (99 ha).

U karanténní červené sypavky borovic působené houbou *Mycosphaerella pini* zůstává situace v posledních letech víceméně stabilizovaná. Houba *Mycosphaerella pini* se u nás vyskytuje prakticky výhradně ve svém anamorfním stadiu (*Dothistroma septosporum*) a je na našem území již široce rozšířená, v některých oblastech Česka se červená sypavka stala běžnou chorobou, především borovice černé a kleče. Byl registrován i zvýšený výskyt jedlových sypavek především v jižních Čechách (*Hypodermella nervisequia*, *Herpotrichia parasitica*). Zajímavý byl i opětovný zvýšený výskyt smrkových sypavek (*Lophodermium piceae* na smrku ztepilém a pichlavém např. v Krušných horách). Smrk pichlavý je zde však výrazně poškozován především

houbami *Gemmamyces piceae*, *Sirococcus conigenus* – vykázána byla těžba cca 1 tis. m³ poškozených smrků.

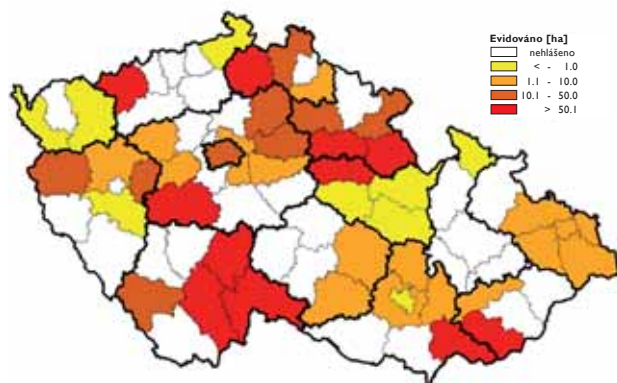
Nadále pokračovalo odumírání jasanů. Hub, které se podílejí na prosychání až odumírání jasanů, je celá řada: zástupci rodu *Verticillium*, *Phoma*, *Phomopsis*, *Cytospora*, *Diplodia*, *Armillaria* a především *Chalara fraxinea* (s teleomorfním stadiem *Hymenoscyphus pseudoalbidus*). Chřadnutí jasanů bylo hlášeno z rozlohy 1,9 tis. ha. Z řady míst republiky bylo i v roce 2012 hlášeno odumírání olší, kde je za rozhodujícího původce považována *Phytophthora alni*. Nejvíce zasaženy jsou břehové porosty společenstev jasanovo – olšových luhů. Velice zajímavé jsou i současné nálezy *P. alni* ve vyšších nadmořských výškách na Šumavě, kde je lokálně výrazněji napadána olše šedá.

Prosychání až odumírání smrkových porostů napadených václavkami (především václavkou smrkovou – *Armillaria ostoyae*) se v roce 2012 výrazně zvýšilo. Celkové množství evidovaného vytěženého „václavkového“ dříví dosáhlo hodnoty 366 tis. m³. Nejvyšší těžby byly zaznamenány jako již tradičně na území Moravskoslezského kraje (227 tis. m³) a v kraji Olomouckém (94 tis. m³). Nejvíce zasaženo bylo území okresů Bruntál (117 tis. m³), Olomouc (69 tis. m³), Opava (47 tis. m³), Frýdek-Místek (36 tis. m³) a Nový Jičín (26 tis. m³).

Mapa 3.6.2.2.2

Evidovaný výskyt sypanky borové

Recorded volume of timber damaged by pine-leaf cast

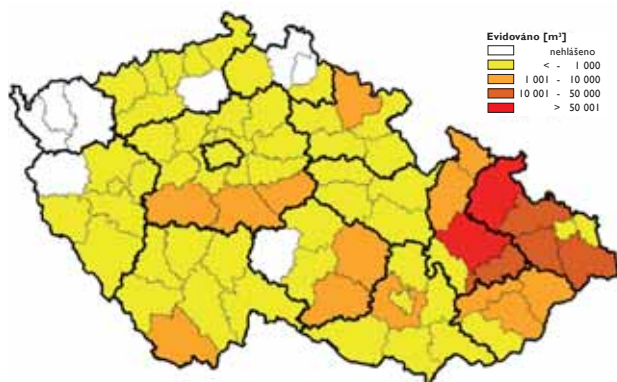

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Mapa 3.6.2.2.3

Evidovaný výskyt václavkového dříví

Recorded volume of timber damaged by honey fungus

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

3.6.2.3 Antropogenní činitelé

Anthropogenic factors

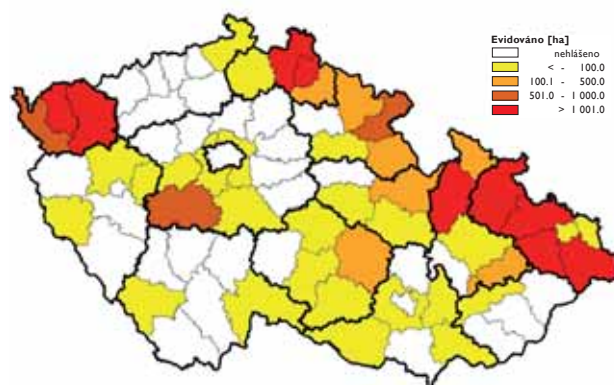
Negativní působení lidské činnosti na lesní ekosystémy je závažný škodlivý vliv v celém regionu střední Evropy. Skládá se z mnoha dílčích aspektů, počínaje depozicí atmosférických znečištěním a konče např. krádežemi (neoprávněnými těžebními zásahy) či úmyslně nebo neúmyslně založenými požáry.

Z hlediska ochrany lesa lze říci, že v posledních letech zůstává vykazované poškození lesních porostů „imisemi“ na podobné, nepříliš vysoké hodnotě. V roce 2012 činily tzv. exhalační těžby kolem 22 tis. m³ (v roce 2011 se jednalo o 19 tis. m³). Naopak narůstá vliv tzv. novodobých typů poškození, ať již jde o poškození lesních porostů podél komunikací (především působením splachů a rozstříků posypových solí v zimním období) či různých výživových deficiencí, pramenících především z poškození půd předchozí silnou imisní zátěží v kombinaci s nepříznivými meteorologickými situacemi (za nejvíce postižené horské oblasti jsou dlouhodobě považovány Krušné a Orlické hory). V celkovém měřítku můžeme hovořit o rozsahu poškození v řádech desítek tis. ha, přičemž evidence těchto „novodobých typů poškození“ je pouze částečná. Mezi antropogenní činitelé je rovněž řazeno tzv. žloutnutí smrku, s kterým se často setkáváme právě v regionech se zvýšenou imisní zátěží, kde došlo v průběhu předchozích let k ochuzení půd o bazické prvky. V roce 2012 bylo registrováno žloutnutí smrku na rozloze kolem 46 tis. ha (v roce 2011 se jednalo o 40 tis. ha) (mapa 3.6.2.3.1). Největší nárůst žloutnutí smrkových porostů byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji (30 tis. ha) a můžeme jej dávat do přímé souvislosti se suchým průběhem počasí v roce 2012. Dalším postiženým regionem bylo tak jako v předchozích letech Karlovarsko (8 tis. ha).

Mapa 3.6.2.3.1

Evidovaný výskyt žloutnutí smrku

Recorded yellowing of needles of spruce

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

3.7 Biotechnologie v lesním hospodářství

Biotechnology in Forestry

V roce 2012 byly biotechnologické postupy využity pro ochranu, konzervaci a reprodukci ohrožených a cenných populací lesních dřevin. Šlo o aplikace mikropropagačních technologií, především somatickou embryogenezi a organogenezi, které se ukázaly být nejvhodnějšími technologiemi jak pro uchovávání genových zdrojů, tak pro namnožení rostlinného materiálu za účely nových výsadb na exponovaná nebo ohrožená stanoviště.

Jehličnaté a listnaté lesní dřeviny jsou regenerovány z malého množství rostlinného materiálu (např. z meristému zimních pupenů) vybraných jedinců a populací. V podmínkách *in vitro* je specifickým složením živného media indukován růst explantátu a diferenciace rostlinných pletiv. Změnou skladby živného media je pak dokončen růst v kompletní rostlinu. Po aklimatizaci jsou rostliny (výpěstky *in vitro*) schopné výsadby do venkovních podmínek. Pro jehličnany se ukázala jako vhodná mikropropagační technologie somatická embryogeneze, která umožňuje klonové množení vyselektovaných genotypů. Byla už úspěšně využita pro reprodukci původních populací chlumního ekotypu smrku ztepilého (*Picea abies*). Pro mikropropagaci endemitních, cenných nebo ohrožených populací listnatých lesních dřevin se užívá hlavně metoda organogeneze. Touto mikropropagační metodou jsou množeny hlavně duby (*Quercus* spp.), zbytkové populace jilmu habrolistého (*Ulmus minor*), selektované klony jilmu horského (*Ulmus glabra*) a jilmu vazu (*Ulmus laevis*), jabloň lesní (*Malus sylvestris*) a hrušeň planá polnička (*Pyrus pyraeaster*). Mikropropagačními metodami se množí rovněž jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) a jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) a endemitní druhy jeřábů (*Sorbus* spp.).

Banka explantátů lesních dřevin Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. v Jílovišti-Strnadedech uchovává mikropropagované klony ohrožených a cenných populací lesních dřevin ve formě vícevrcholových kultur (explantátů) v klimatizovaných místnostech, ve kterých se udržuje standardní teplota, vlhkost, periodicitu a intenzitu osvětlení. Je uchováváno 1 200 klonů 33 druhů lesních dřevin a 4 kriticky ohrožené druhy rostlin, které představují biocenologicky významnou složku lesních ekosystémů (Obrázek 3.7.1.).

Od r. 1996 se také pravidelně hodnotí růst výpěstků *in vitro* na 15 demonstračních plochách zřízených v různých přírodních oblastech ČR (Obrázek 3.7.2.).

Tabulka 3.7.1

Přehled dřevin a kriticky ohrožených druhů uchovávaných v bance explantátů

Overview of tree species and critically endangered species in explant bank

Druh Species	Počet klonů Number of clones	Metoda mikropropagace Method of micropropagation	
		organogeneze	somatická embryogeneze
<i>Adenophora liliifolium</i>	4	+	
<i>Betula nana</i>	7	+	
<i>Daphne cneorum</i>	10	+	
<i>Drosera rotundifolia</i>	20	+	
<i>Fagus sylvatica</i>	14	+	
<i>Gentiana verna</i>	7	+	
<i>Jurinea cyanoides</i>	10	+	
<i>Malus sylvestris</i>	31	+	
<i>Picea abies</i>	250		+
<i>P. tremula</i> x <i>P. tremuloides</i>	31	+	
<i>Populus tremula</i>	23	+	
<i>Prunus avium</i>	85	+	
<i>Pyrus pyraeaster</i>	44	+	
<i>Quercus petraea</i>	22	+	+
<i>Quercus robur</i>	69	+	
<i>Salix bicolor</i>	6	+	
<i>Salix herbacea</i>	8	+	
<i>Sorbus aria</i>	3	+	
<i>Sorbus aucuparia</i>	68	+	
<i>Sorbus bohemica</i>	23	+	
<i>Sorbus domestica</i>	65	+	
<i>Sorbus eximia</i>	15	+	
<i>Sorbus sudetica</i>	13	+	
<i>Sorbus quercea</i>	10	+	
<i>Sorbus hardeggensis</i>	8	+	
<i>Sorbus rhodantha</i>	6	+	
<i>Sorbus gemella</i>	5	+	
<i>Sorbus milensis</i>	10	+	
<i>Sorbus albensis</i>	10	+	
<i>Sorbus portae - bohemicae</i>	10	+	
<i>Sorbus torminalis</i>	93	+	
<i>Tilia cordata</i>	115	+	
<i>Tilia platyphyllos</i>	28	+	
<i>Ulmus carpinifolia</i>	42	+	
<i>Ulmus glabra</i>	73	+	
<i>Ulmus laevis</i>	30	+	
<i>Ulmus pumila</i>	4	+	

Pramen: VÚLHM
Source: FGMR

Obrázek 3.7.1

Výpěstky mikropropagovaného jilmu vazu na demonstrační ploše Kluky (Městské lesy Písek, PLO 10 (stáří 12 let))

Growing micropropagated European White-elm (Ulmus laevis Pall.) on demonstration plot Kluky (Forests of the town of Písek), (12 years of age)

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

Obrázek 3.7.2

Explantátová kultura jeřábu oskeruše (*Sorbus domestica* L.)

Explant culture of True Service Tree (Sorbus domestica L.)

Pramen: VÚLHM
Source: FGMRI

3.8 Netržní produkce lesa a návštěvnost lesa

Non-market Forest Products and Forest Visitors

V roce 2012 bylo provedeno šetření v reprezentativním souboru domácností ČR (na základě kvótního výběru) o množství sbíraných lesních plodin ve spolupráci s agenturou StemMark prostřednictvím stálé sítě profesionálních tazatelů. Šetření jsou prováděna v základě obdobnou metodikou s cílem zajistit kompatibilitu zjištěných dat. Výsledky za rok 2012 byly zpracovány a doplněny do údajů časových řad v následujících tabulkách.

Ze zjištěných údajů vyplývá, že rok 2012 byl rokem mírně nadprůměrným ve fyzickém objemu sběru lesních plodin připadajících v průměru na domácnost v rámci celého sledovaného období, v němž se u nás dané informace zjišťují – tj. od roku 1994. Na domácnost připadlo 11,75 kg nasbíraných hlavních lesních plodin při průměru 10,73 kg/domácnost za celé sledované období.

Podle údajů bylo nasbíráno za rok 2012 celkově v rámci ČR 48,8 tis. t lesních plodin, což znamená nadprůměrné množství sběru za sledované období, oproti průměru 38,9 tis. t. Výsledky potvrzují skutečnost, že ve sběru a produkci lesních plodin existují často velmi výrazné meziroční rozdíly, působené řadou faktorů. Celkový nadprůměrný výsledek je dán i zohledněním aktuálního počtu domácností v ČR oproti údaji používanému v minulých letech.

V peněžním vyjádření byl objem sběru v roce 2012 v hodnotě 7 074 mil. Kč nejvyšší hodnotou za sledované období při průměru 3 582 mil. Kč za sledované období. V uvedené hodnotě se promítl jak vývoj cenové úrovně, tak aktualizovaný počet domácností. V intenzitě sběru hlavních lesních plodin na jednotku plochy existují značné rozdíly mezi kraji, což je způsobeno intenzitou sběru domácnostmi, ale i počtem obyvatel (domácností) připadajících na jednotku výměry lesní půdy přístupné veřejnosti (tj. zejména bez lesů ve správě Ministerstva obrany). Výrazně nadprůměrné množství lesních plodin na jednotku plochy je sbíráno na území Středočeského kraje (vliv obyvatel Prahy) oproti průměru ČR.

Návštěvnost lesa byla podle údajů v roce 2012 nadprůměrná, tj. 24 návštěv lesa na obyvatele, a 102 návštěv/ha lesa oproti dlouhodobému průměru 20 návštěv/obyvatele a 85 návštěv/ha lesa za celé sledované období. Návštěvnost lesa je však výrazně místně diferencována, souvisí nejen s dostupností z velkých sídel, rekreační přitažlivostí a vybaveností, lesnatostí, ale i s výskytem lesních plodin. Návštěvnost lesů ve Středočeském kraji je v průměru výrazně vyšší oproti ostatním krajům, což je ovlivněno návštěvami lesa obyvateli Prahy.

Tabulka 3.8.1

Množství sběru hlavních lesních plodin návštěvníky lesa v kg/domácnost ČR v období 1994–2012

Volumes of forest fruits and mushrooms picked by forest visitors in 1994–2012 (kg/household)

Roky Year	Lesní plodiny Forest fruits						
	Houby Mushrooms	Borůvky Blueberries	Maliny Raspberries	Ostružiny Blackberries	Brusinky Cowberries	Bezinky Elderberries	Celkem Total
1994	6,15	2,95	1,11	0,70	0,17	1,03	12,11
1995	7,76	3,90	1,52	0,74	0,34	1,00	15,26
1996	4,79	2,47	0,82	0,46	0,19	0,39	9,12
1997	4,66	2,28	1,04	0,43	0,25	0,57	9,23
1998	4,63	2,69	1,28	0,61	0,16	0,68	10,05
1999	5,28	3,39	0,92	0,61	0,31	0,83	11,34
2000	6,21	2,27	1,06	0,70	0,19	0,46	10,89
2001	6,11	2,32	0,96	0,61	0,19	0,37	10,56
2002	5,55	2,84	0,94	0,56	0,24	0,55	10,68
2003	3,52	1,70	0,68	0,52	0,09	0,37	6,88
2004	4,30	1,91	0,67	0,47	0,57	0,43	8,35
2005	6,12	2,39	0,80	0,41	0,25	0,42	10,39
2006	8,17	2,96	0,92	0,49	0,32	0,41	13,27
2007	9,37	3,15	0,82	0,63	0,23	0,57	14,77
2008	4,78	1,44	0,34	0,19	0,17	0,29	7,21
2009	5,09	2,35	0,32	0,29	0,16	0,41	8,62
2010	7,75	2,94	0,67	0,57	0,08	0,22	12,23
2011	7,13	2,13	0,51	0,55	0,27	0,55	11,14
2012	7,91	1,65	0,82	0,77	0,07	0,53	11,75
Průměr Average	6,07	2,51	0,85	0,54	0,22	0,53	10,73

Pramen: ČZU

Source: Czech University of Life Sciences Prague

Tabulka 3.8.2

Celkové množství sběru hlavních lesních plodin návštěvníky lesa v ČR v tis. t. v období 1994–2012

Total volumes of forest fruits and mushrooms picked by visitors in 1994–2012 (1 000 t)

Roky Year	Lesní plodiny Forest fruits						
	Houby Mushrooms	Borůvky Blueberries	Maliny Raspberries	Ostružiny Blackberries	Brusinky Cowberries	Bezinky Elderberries	Celkem Total
1994	23,6	11,3	4,2	2,7	0,7	3,9	46,4
1995	29,7	15,0	5,8	2,8	1,3	3,9	58,5
1996	18,4	9,4	3,1	1,8	0,7	1,5	34,9
1997	17,8	8,7	4,0	1,7	0,9	2,2	35,3
1998	17,7	10,3	4,9	2,3	0,6	2,6	38,4
1999	20,2	13,0	3,5	2,3	1,2	3,2	43,4
2000	23,8	8,7	4,1	2,7	0,7	1,8	41,8
2001	23,4	8,9	3,7	2,3	0,7	1,4	40,4
2002	21,2	10,9	3,6	2,1	0,9	2,1	40,8
2003	13,5	6,5	2,6	2,0	0,4	1,4	26,4
2004	13,7	6,1	2,1	1,5	1,8	1,4	26,6
2005	19,5	7,6	2,6	1,3	0,8	1,3	33,1
2006	26,0	9,4	2,9	1,5	1,0	1,3	42,1
2007	29,8	10,0	2,6	2,0	0,7	1,8	46,9
2008	15,2	4,6	1,1	0,6	0,5	0,9	22,9
2009	16,2	7,5	1,0	0,9	0,5	1,3	27,4
2010	24,7	9,4	2,1	1,8	0,3	0,7	39,0
2011	29,6	8,9	2,1	2,3	1,1	2,3	46,3
2012	32,8	6,8	3,4	3,2	0,3	2,2	48,8
Průměr Average	21,9	9,1	3,1	2,0	0,8	2,0	38,9

Pramen: ČZU

Source: Czech University of Life Sciences Prague

Tabulka 3.8.3

Celkové množství sběru hlavních lesních plodin návštěvníky lesa v ČR v mil. Kč v běžných cenách v období 1994–2012
 Forest fruits and mushrooms picked by visitors in 1994–2012 (current prices, CZK million)

Roky Year	Lesní plodiny Forest fruits						
	Houby Mushrooms	Borůvky Blueberries	Maliny Raspberries	Ostružiny Blackberries	Brusinky Cowberries	Bezinky Elderberries	Celkem Total
1994	1 314	881	180	161	22	140	2 698
1995	1 658	1 164	248	169	43	137	3 419
1996	1 082	456	173	129	42	113	1 995
1997	1 510	585	202	96	72	95	2 560
1998	1 578	727	260	138	51	118	2 872
1999	1 880	973	197	144	105	149	3 448
2000	2 087	628	290	218	66	72	3 361
2001	2 298	710	294	176	65	93	3 636
2002	1 922	821	261	162	89	111	3 366
2003	1 399	562	218	170	36	80	2 465
2004	1 420	538	198	138	194	102	2 590
2005	2 048	670	246	125	85	101	3 275
2006	2 677	849	257	130	103	103	4 119
2007	3 415	967	245	185	78	139	5 029
2008	1 968	430	106	63	71	57	2 695
2009	2 056	725	99	91	64	111	3 146
2010	2 950	920	215	187	35	63	4 370
2011	4 313	921	208	234	142	177	5 995
2012	5 241	762	422	382	45	222	7 074
Průměr Average	2 253	752	227	163	74	115	3 582

Pramen: ČZU

Source: Czech University of Life Sciences Prague

Tabulka 3.8.4

Návštěvnost lesa přístupného veřejnosti v ČR v období 1994–2012
 Visits to forests accessible to the public in 1994–2012

Roky Year	Počet návštěv ročně Number of visits	
	na 1 obyvatele per capita	na 1 ha* per 1 ha
1994	25,3	105,7
1995	22,4	93,4
1996	17,3	72,0
1997	23,4	97,4
1998	19,4	80,7
1999	21,6	89,9
2000	22,6	94,1
2001	23,1	96,3
2002	19,6	81,5
2003	19,3	80,4
2004	16,2	68,0
2005	20,4	85,9
2006	18,8	79,3
2007	18,9	79,6
2008	13,5	56,9
2009	16,5	69,6
2010	20,3	85,3
2011	23,1	98,5
2012	24,0	102,0
Průměr Average	20,3	85,1

Poznámka: * lesní půda přístupná veřejnosti (zejména bez lesů MO a některých dalších území).

Note: * forest land accessible to the public (mostly excl. military forests and some other areas).

Pramen: ČZU

Source: Czech University of Life Sciences Prague

Tabulka 3.8.5

Podíly domácností sbírajících lesní plody v roce 2012

Share of households picking forest fruits and mushrooms in 2012

Lesní plodiny Forest products	Houby Mushrooms	Borůvky Blueberries	Maliny Raspberries	Ostružiny Blackberries	Brusinky Cowberries	Bezinky Elderberries
% sbírajících domácností % of picking households	71	42	32	28	7	11

Pramen: ČZU

Source: Czech University of Life Sciences Prague

3.9 Certifikace trvale udržitelného hospodaření v lesích

Certification of Sustainable Forest Management

Hlavní myšlenkou při vzniku certifikačních systémů na světě i u nás byla podpora trvale udržitelného hospodaření v lesích (TUH bylo definováno na 2. ministerské konferenci na ochranu lesů v Evropě, Helsinky 1993 jako správa a využívání lesů a lesní půdy takovým způsobem a v takovém rozsahu, které zachovávají jejich biodiverzitu, produkční schopnosti a regenerační kapacitu, vitalitu a schopnost plnit v současnosti a budoucnosti odpovídající ekologické, ekonomické a sociální funkce na místní, národní a mezinárodní úrovni a které nepoškozují ostatní ekosystémy).

Certifikace lesů se ukazuje být v současnosti jedním z nejúčinnějších tržních nástrojů určených na podporu principů trvale udržitelného hospodaření v lesích. Je to proces, v rámci kterého nezávislá organizace vydává certifikát potvrzující, že hospodaření v lesích splňuje předem stanovená kritéria trvale udržitelného hospodaření v lesích. Vlastník lesa prostřednictvím certifikátu deklaruje svůj závazek hospodařit podle předem daných kritérií.

Současné požadavky na využívání lesů se netýkají pouze těžby dřeva, ale jedná se o široký komplex sociálních, ekologických a ekonomických funkcí lesa souvisejících s trvale udržitelným využíváním přírodních zdrojů. V České republice se v současné době setkáváme se dvěma certifikačními systémy – systémem FSC a PEFC.

PEFC

V tomto roce bylo dokončeno posuzování nových českých standardů mezinárodním nezávislým certifikačním orgánem Form International. Tím bylo potvrzeno splnění veškerých mezinárodních požadavků na posuzování trvale udržitelného hospodaření v lesích. V dubnu byl český systém opětovně uznán Radou PEFC International, čímž byl úspěšně završen dlouhodobý proces revize národních standardů. Na základě tohoto údaje lze usuzovat, že požadavky celosvětově nejrozšířenějšího systému certifikace lesů byly v ČR vhodně přizpůsobeny místním prioritám a podmínkám. Následně proběhla recertifikace celého regionu České republiky podle nových standardů. Zájem o certifikaci systémem PEFC a tím i získání nezávislého potvrzení správného hospodaření v lesích projevilo velké množství vlastníků lesů bez ohledu na typ vlastnictví a velikost lesa. Výměra certifikovaných lesů opět překročila 70 % rozlohy všech lesů v ČR.

FSC

Na konci roku 2012 měly certifikát FSC tyto lesní majetky: Mendelova univerzita v Brně, Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny, magistrát Hlavního města Prahy, Správa Krkonošského národního parku a skupinová certifikace Nestátní lesy Svitavsko. Pro lesníky byl také připraven „Manuál lesníka/správce lesa“, který je step-by-step průvodcem šetrným lesním hospodařením a obsahuje i ekonomickou studii srovnání holosečného a přírodě blízkého lesního hospodaření.

V roce 2012 se dále zvýšil počet certifikátů v navazujícím zpracovatelském řetězci a to ze 117 na 178, což představuje 52% nárůst. Mezi významné firmy, které se certifikovaly v roce 2012, patří v České republice např. společnost Tetra Pak.

Tabulka 3.9.1

Přehled certifikovaných lesů v ČR

Overview of certified forests

Druh vlastnictví Ownership	PEFC	FSC
	Výměra certifikovaných lesů (ha) Area of certified forests	
Státní lesy State forests	1 500 326	35 649
Fyzické osoby Individuals	90 057	4
Právníkové osoby Legal entities	52 082	10 492
Obecní lesy Municipal forests	184 861	4 039
Celkem Total	1 827 326	50 184

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

3.10 Vodní hospodářství, meliorace a hrazení bystřin

Water Management, Forest Reclamation and Torrent Control

Lesy České republiky, s. p. vykonávají správu určených drobných vodních toků a bystřin jako jednu z mimoprodukčních funkcí lesa. K 31. 12. 2012 spravovaly více než 39 tisíc km vodních toků a na 680 malých vodních nádržích.

Péče o vodní toky v rámci LČR zahrnuje i správu vodohospodářského majetku v pořizovací hodnotě 5,38 mld. Kč (zejména úpravy vodních toků, objekty hrazení bystřin a strží, protipovodňová opatření, vodní nádrže). Správu

vodních toků v roce 2012 zajišťovalo 6 Správ toků s územní působností dle oblastí povodí, metodicky řízených Odborem vodního hospodářství na Ředitelství LČR.

V roce 2012 probíhaly v LČR na úseku vodního hospodářství činnosti zaměřené zejména na:

- odstraňování povodňových škod z předešlých let (zejména z roku 2010),
- realizaci investičních i neinvestičních akcí zaměřených na protipovodňovou ochranu, protierozní opatření a rovněž akce veřejného zájmu dle § 35 lesního zákona,
- dokončení procesů souvisejících s transformací Zemědělské vodohospodářské správy (ZVHS) – převzetí správy vodních toků, vodohospodářského, provozního a ostatního majetku či pozemků,
- další činnosti zaměřené na výstavbu a obnovu vodních nádrží, péči o břehové porosty, revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků, na mimoprodukční funkce lesa, podporu ohrožených druhů organismů, likvidaci invazních nepůvodních druhů rostlin apod.,
- vedení Centrální evidence vodních toků dle pokynů MZe.

Správa vodních toků a provádění opatření (opravy, rekonstrukce a investice) byla financována z vlastních zdrojů podniku a z dotačních prostředků. Z dotací se jedná o opatření prováděná ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona, o finance ze státního rozpočtu na programy Ministerstva zemědělství „Podpora prevence před povodněmi II“ (dál jen PPO) a „Podpora na odstraňování povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“ dle § 102 vodního zákona. Dále byl využíván „Operační program Životní prostředí“ a „Program rozvoje venkova“ z fondů EU. Částečně na opatření na drobných vodních tocích přispívají Kraje. Činnosti prováděné v souvislosti se správou toků jsou ne-

komerčního charakteru a ve vztahu k celkovým vynakládaným finančním prostředkům nepřinášejí prakticky žádný zisk. V roce 2012 nebyly zaznamenány významnější povodňové škody na spravovaném majetku.

V souvislosti se správou toků LČR vynaložily prostřednictvím svých organizačních jednotek celkem 777,9 mil. Kč, z čehož výdaje investičního charakteru činily 394,1 mil. Kč. Z tohoto objemu investic představují 159,2 mil. Kč vlastní prostředky. Na výkon správy a opravu a údržbu základních prostředků hrazení bystřin bylo použito 383,8 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 333,7 mil. Kč. Na odstranění povodňových škod bylo celkově vynaloženo 302,0 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 163,3 mil. Kč. V uvedených objemech jsou zahrnuty veškeré náklady spojené se správou toků. Tržby získané za odběry povrchové vody k úhradě správy vodních toků činily 13,7 mil. Kč.

Tabulka 3.10.1

Struktura financování vodního hospodářství – úplné náklady v mil. Kč

Financing of water management by LCR, s.p. in 2012 (total costs, CZK million)

Lesy ČR, s.p. Forests of the Czech Republic, State Enterprise	Vlastní zdroje celkem Own sources total	Dotace celkem Subsidies total	Z toho povodňové škody of which flood damage	
			Vlastní zdroje Own sources	Dotace Subsidies
Investice Investment	159,2	234,9	81,6	101,6
Neinvestice Non-investment	333,7	50,1	81,7	37,1
Celkem Total	492,9	285,0	163,3	138,7

Pramen: LČR

Source: Forests of the Czech Republic, State Enterprise

Podrobněji k provedeným opatřením v jednotlivých oblastech povodí:

V roce 2012 bylo na **Správě toků – oblast povodí Odry** hlavní činností odstraňování následků povodní z května 2010 zejména v Beskydské oblasti. K těm nejrozsáhlejším dokončeným úpravám patří stavba Čeladenka úsek km 3,048–5,060 v obci Čeladná, Bystrý potok km 3,250–7,000 a km 7,200–8,400 v Janovicích a v Lubně, Lomná km 4,000–6,400 v Trojanovicích, Bystrý potok km 0,000–4,200 ve Frenštátě pod Radhoštěm a v Trojanovicích, Mionší km 1,100–1,400 a Kamenitý km 0,000–0,500 v Dolní Lomné, Vlašský potok km 0,000–1,700 a Velký Lipový km 0,000–1,000 v obci Morávka a Hluchová km 0,300–4,200 v Bystřici nad Olší.

Na vodních tocích převzatých od ZVHS byly dokončeny stavby Čermná v km 8,500–9,700 ve městě Vítkov, Stříbrný potok km 0,000–1,113 ve městě Fulnek nebo Rovňa km 1,220–1,320 v obci Oldřichovice.

V rámci programu PPO byla realizována následující opatření řešící sanaci povodňových škod z roku 2009 na Jeseňnicku a Novojičínsku. Vojtovický potok km 13,900–15,050 a jeho přítok v km 15,01 v obci Vlčice, Červený potok v km 7,800–11,200 ve Staré Červené Vodě, Zrzávka km 0,000–0,700 v Novém Jičíně, Jičínka km 23,550–24,240 Veřovice, Stříbrný potok km 0,000–1,800 v Žulové a Skorošický potok v obci Skorošice a Žulová.

Dalšími významnějšími dokončenými stavbami na protipovodňovou ochranu byly úpravy na tocích Bučací potok km 0,000–0,200 v Ostravici, Úprava toku Sedlinka km 1,450–1,813 ve Štítně, Lomná km 0,000–1,150 ve Frenštátě pod Radhoštěm, Mušlov km 5,900–7,545 v Třemešné a Rohovec km 0,607–1,260 v obci Návsí.

Ze staveb realizovaných ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona byla ukončena opatření na vodních tocích Vilčok s přítokem, Lipňok a Řička v působnosti oce Staré Hamry a Vysutý a Ježanský potok v Morávce.

Na **Správě toků – oblast povodí Dyje** se sídlem v Brně bylo dokončeno 8 akcí spolufinancovaných z programu PPO, z nichž nejvýznamnější je úprava realizovaná v obci Rovečné – Odtrubnění a rekonstrukce Tresného potoka a úprava na vodním toku Hodonínka nad obcí Štěpánov nad Svratkou. Nadále pokračují přípravné práce pro realizace akcí protipovodňového charakteru převzatých v rámci transformace Zemědělské vodohospodářské správy. Jako nejvýznamnější lze označit výstavbu suchých nádrží v obci Čeložnice a zvýšení kapacity toku Hodonínky v městysu Olešnice.

Úspěšně byly dokončeny 2 akce částečně dotované z Programu rozvoje venkova, a to na přítoku Jihlavy v km 100,100 v městě Třebíč a na Bělínském potoce v obci Čikov.

V územní působnosti správy bylo dokončeno pět akcí jako opatření ve veřejném zájmu dle § 35 zákona o lesích. Mezi významnější lze zařadit přítok Račického potoka nad obcí Račice a retenční nádrž Čermákovice na Znojemsku. Rovněž z tohoto dotačního titulu byly stavebně zahájeny tři akce.

V rámci odstraňování povodňových škod z roku 2010 byla zrealizována oprava suché nádrže Kameňák na Hodonínsku a byla započata realizace akce Hvězdlička v obci Milonice. Z vlastních zdrojů byly odstraněny povodňové škody z roku 2010 na dalších dvou vodních tocích.

V územní působnosti **Správy toků – oblast povodí Dyje** se v roce 2012 vyskytly lokální povodně v Jihomoravském kraji a to na Kyjovsku, dále v okolí Bílovic nad Svitavou a Podhradí nad Dyjí. Zvýšené průtoky však nezpůsobily významnější škody a byly odstraněny.

Na **Správě toků – oblast povodí Labe** se sídlem v Hradci Králové došlo v roce 2012 k dokončení většiny investičních opatření na odstranění povodňových škod na Liberecku. Jedná se o stavby na tocích: Sloupský a Malý Sloupský potok v obci Hejnice, Černý potok obec Bílý Potok p. S., Kunratický potok v Kunraticích u Frýdlantu, přítoky Lužické Nisy obec Bílý Kostel nad Nisou.

Ukončeny byly akce z programu PPO Městcecký potok II. ve Vojnově Městci a Žernovník nad Železným Brodem.

Byla zahájena realizace akcí s finanční podporou z prostředků EU. Jedná se o revitalizace Stříbrného potoka v Malšově Lhotě, Koutský potok v Osečnici v Orlických horách, revitalizace Černého potoka v Hejnicích a Tiché říčky v Janově nad Nisou.

Ukončeno bylo opatření dle § 35 lesního zákona Přítok Vošmendy v Bozkově a zahájena realizace úprav Knapovecký potok v Knapovci a Lubenský potok v Horním Újezdě.

Z vlastních zdrojů byla realizována další větší opatření Bělídlo v obci Olešnice v Orlických horách, Honkův potok v Rybnici, Kopaňský potok v Loužnici, Dolenský a Loukotnický potok v Brandýse nad Orlicí, Prosečský potok v Proseči, Ruprechtický potok v Ruprechticích a Rybenský potok v Rybné n. Zd.

Z prostředků Programu 2020 – zajištění cílů veřejného zájmu u LČR pokračovala reintrodukce střevele potoční a pstruha potočního, monitoring rybích přechodů v CHKO Jizerské hory, reintrodukce raka říčního v CHKO Broumovsko, likvidace nepůvodních druhů rostlin (křídlatka, netýkavka) a výstavba informačních a odpočinkových zařízení pro veřejnost (altány a informační tabule).

Mezi nejvýznamnější stavební činnosti **Správě toků – oblast povodí Vltavy** v roce 2012 lze zařadit rekonstrukci historického díla Schwarzenberský plavební kanál v délce 1,8 km financované z dotací EU a rekonstrukci části koryta Budňanského potoka v intravilánu městyse Karlštejn.

V rámci programu PPO byly stavebně ukončeny akce Podvecký potok v obci Soběšín, zkapacitnění toku Pivoňka v Poběžovicích, vodní nádrž Býkov u obce Hromnice a Farský potok v Záblatí. Mezi další významné akce lze zahrnout ukončení stavby retenční nádrže Raška I u obce Kladruby a opravu povodňové škody Od Štěpánka ve Strážkovicích realizované ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona.

Z programu odstraňování povodňových škod byly dokončeny akce Kojetický potok ve Kdyni a na přítoku Krásetínského potoka v Holubově. Z důvodu zvýšených průtoků na vodních tocích v oblasti Jižních a Středních Čech bylo realizováno přes 20 drobných akcí v rámci zabezpečovacích prací. Čerpáním prostředků EU byla zahájena oprava koryta Městceckého potoka v obci Městečko.

Další činnosti správy toků byly zaměřeny zejména na inventarizaci a opravy majetku v souvislosti s transformací Zemědělské vodohospodářské správy.

V roce 2012 probíhalo na **Správě toků – oblast povodí Ohře** dokončování většiny stavebních akcí na odstranění povodňových škod z roku 2010.

Byly dokončeny opravy na Těchlovickém potoce v Těchlovicích a Veleňském potoce v Malé Veleňi na Děčínsku, na Kněžickém potoce na Českolipsku a na Kojetickém potoce v Olšinkách na Ústecku, nadále probíhaly práce na Zdislavském potoce na Liberecku. Zahájeny byly poslední

a nejrozsáhlejší opravy na Rychnovském potoce v Těchlovicích a Homolském potoce ve Velkém Březně na Ústecku a na Lučním potoce na Litoměřicku.

Dále byly dokončeny akce v rámci dotačního programu PPO Žalanský potok u Rtně n. B. a Družcovský potok na Liberecku, nově byly zahájeny úpravy vodního toku Bouřňák u obce Hrob, Donínský a Hradišťský potok na Žatecku.

Z prostředků na provádění opatření ve veřejném zájmu § 35 lesního zákona byla dokončena stabilizace lesní bystřiny Bílý potok v Nových Hamrech a výstavba retenční nádrže Černý rybník.

Z dotačních prostředků EU byla zahájena realizace úprav pramenné části Chodovského potoka a jeho nivy na Karlovarsku, jejímž cílem je obnova přirozeného vodního režimu rašelinných stanovišť poškozených odvodněním pozemků a zahloubením koryta vodního toku v minulosti.

Z vlastních zdrojů LČR byla provedena řada oprav a údržeb vodních toků, a to především na tocích převzatých od bývalé Zemědělské vodohospodářské správy.

Na **Správě toků – oblast povodí Moravy** bylo v loňském roce stavebně dokončeno 9 opatření spolufinancovaných z programu PPO, z nichž největší byla akce Seninka km 2,660–2,980 v okrese Vsetín. Byly také realizovány stavby převzaté od Zemědělské vodohospodářské správy jako Klepáčovský potok v okrese Šumperk, Bendův ryb-

ník v okrese Ústí nad Orlicí a PPO v obci Loučka km 2,467–2,893 na Zlínsku. Dalšími úpravami z tohoto programu byla stavba Bílá Voda km 2,570–3,260 v obci Červená Voda, PPO Bzovského potoka km 4,810–5,070 v obci Bzová a retenční objekt Pod Komoncem nad obcí Pozlovice.

Z fondů EU byla realizována jedna oprava Černý potok v obci Hřivínův Újezd.

V rámci § 35 zákona o lesích bylo realizováno celkem 8 úprav toků s největším rozsahem prací na Šumpersku, kde se jednalo o přehrážky na Jelením potoce a investici Chudobský potok a na Zlínsku soubor staveb Rákoš u Velehradu. Významná byla také úprava Rokytenky v Šanově v km 5,83–6,81, kde došlo ke zkapacitnění koryta a stabilizaci dna.

Pokračovalo se v odstraňování povodňových škod z roku 2010. Ve spolupráci s CHKO Beskydy se podařilo opravit a upravit vodní toky přírodě blízkými opatřeními na Velkomeziříčsku a Rožnovsku zejména potoky Maretkový, Sladský, Starozuberský a Zašovský. Značný objem prací byl proveden na tocích Kněhyně a Kněhyňka, kde budou práce pokračovat ještě v roce 2013. Na okrese Hodonín byla realizována rozsáhlá oprava povodňových škod na toku převzatém od Zemědělské vodohospodářské správy Svodnice v obci Blatnička.

LČR o dokončených opatřeních pravidelně informují veřejnost prostřednictvím tiskových zpráv.

4. HLAVNÍ PRODUKČNÍ ČINITELÉ

Major Indicators in Timber Production

4.1 Vývoj výměry lesů

Changes in Forest Land Area

Plocha lesních pozemků setrvale mírně roste jako důsledek převisu výměry nově zalesněných původně nelesních pozemků nad výměrou pozemků, které jsou z různých důvodů z lesa odnímány. V roce 2012 se meziročně zvýšila o dalších 2 052 ha částečně jako výsledek existujících finančních podpor určených na zalesňování méně úrodných zemědělských půd.

Tabulka 4.1.1

Vývoj celkové výměry lesních pozemků v ha
Changes in forest land area

Rok Year	2001	2003	2005	2007	2009	2010	2011	2012
Plocha lesních pozemků Forest land area	2 638 917	2 644 168	2 647 416	2 651 209	2 655 212	2 657 376	2 659 837	2 661 889

Pramen: ČÚZK, ÚHÚL

Source: Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre, FMI

Tabulka 4.1.2

Výměry lesní půdy a lesnatost podle krajů
Development in forest land area and forest cover by regions

Kraje Regions	Výměra celkem total land area	Nelesní půda (*) non-forest	PUPFL (**) forest land	Porostní půda timberland	Jiné pozemky a bezlesí (***) Unstocked forest land and other	Lesnatost forest cover	
						PUPFL forest land	porostní půda timberland
						%	
Hlavní město Praha	49 615	44 491	5 124	4 642	483	10,3	9,4
Středočeský	1 101 547	794 557	306 991	299 643	7 348	27,9	27,2
Jihočeský	1 005 635	625 640	379 996	370 594	9 402	37,8	36,9
Plzeňský	756 091	454 884	301 207	294 702	6 505	39,8	39,0
Karlovarský	331 426	186 521	144 906	139 964	4 941	43,7	42,2
Ústecký	533 452	370 794	162 657	156 874	5 783	30,5	29,4
Liberecký	316 342	174 744	141 598	135 449	6 149	44,8	42,8
Královéhradecký	475 882	327 509	148 372	144 672	3 700	31,2	30,4
Pardubický	451 889	317 702	134 187	130 264	3 923	29,7	28,8
Vysočina	679 571	472 256	207 315	202 305	5 009	30,5	29,8
Jihomoravský	719 489	516 368	203 121	196 770	6 352	28,2	27,4
Olomoucký	526 658	341 859	184 799	179 428	5 370	35,1	34,1
Zlínský	396 312	238 393	157 918	154 635	3 283	39,9	39,0
Moravskoslezský	542 711	348 539	194 172	187 244	6 928	35,8	34,5
Česká republika Czech Republic	7 886 619	5 214 256	2 672 363	2 597 186	75 177	33,9	32,9

Poznámka:

Celková výměra a PUPFL převzaty z dat katastru nemovitostí:

(*) veškerá půda mimo PUPFL,

(**) PUPFL a) z hlediska lesnického = bezlesí + porostní půda + jiné pozemky,

b) z hlediska výpočtu z dat katastru nemovitostí = kultura 10 + způsob ochrany pozemku RZO = 26 na jiných kulturách,

(***) rozdíl plochy PUPFL a plochy porostní půdy evidované v LHP.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

4.2 Přírodní, růstové a hospodářské podmínky lesů

Natural, Growth and Management Conditions of Forests

Vlastnosti a kvalita lesních pozemků jsou vyjadřovány v rámci jednotného typologického systému klasifikací lesních stanovišť, tzv. lesními typy, které dostatečně charakterizují současné růstové podmínky lesních porostů. Základními charakteristikami lesního typu jsou lesní vegetační stupeň a edafická kategorie, které vymezují jednak klimaticky vhodné dřeviny a jejich možnou produkci, jednak způsob obhospodařování (výchovu porostů a jejich obnovu). Nadstavbovými jednotkami klasifikace lesních stanovišť, které sdružují příbuzné lesní typy, jsou soubory lesních typů.

Růstové podmínky lesů jsou tímto systémem lesních typů podrobně zmapovány ve všech lesích v ČR. Typologický systém, používaný v ČR jako podklad pro diferenciaci většiny rozhodnutí o hospodaření v lese, je výsledkem více než padesátiletého systematického terénního zkoumání přírodních podmínek v lesích a nemá ve světě obdoby.

Tabulka 4.2.1

Zastoupení edafických řad v lesních vegetačních stupních
Representation of edaphic characteristics in forest vegetation zones

Lesní vegetační stupeň	Edafické řady (plocha porostní půdy v ha)							Celkem
	extrémní	kyselá	živná	obohacená		oglejená	podmáčená	
				humusem	vodou			
0	4 593	77 528	1 445	0	0	8 881	11 569	104 017
1	7 021	23 335	40 041	6 606	32 533	28 453	3 012	141 000
2	2 126	82 887	125 356	13 520	4 652	20 799	903	250 244
3	1 785	192 481	300 248	31 005	15 453	34 903	391	576 266
4	1 774	121 872	266 116	18 746	2 883	83 742	5 308	500 441
5	2 996	210 389	245 955	17 778	17 271	54 059	6 693	555 140
6	4 684	151 739	62 692	8 159	23 221	56 087	11 026	317 607
7	1 980	66 029	9 182	0	3 118	12 270	16 994	109 573
8	5 686	15 143	1 745	94	404	2 732	11 128	36 933
9	2 957	680	0	0	0	0	2 328	5 965
Celkem	35 601	942 083	1 052 780	95 909	99 534	301 926	69 353	2 597 186

Pramen: ÚHÚL
Source: FMI

4.3 Kategorie lesů z hlediska jejich funkcí

Forest Categories by Their Functions

Zařazení lesů do jednotlivých kategorií z hlediska jejich převažujících funkcí nevykazuje výraznější změny. V dlouhodobějším časovém rámci dochází k velmi mírnému nárůstu kategorie lesů zvláštního určení na úkor lesů hospodářských. Mírný pokles výměry lesů ochranných svědčí o tom, že při relativní neměnnosti přírodních podmínek nejsou současné možnosti zařazování lesů do kategorie lesů ochranných naplno využívány.

Tabulka 4.3.1
Kategorizace lesů (ha)
Forest categories (ha)

Kategorie lesa <i>Forest categories</i>	Les hospodářský <i>Production forest</i>	Les ochranný <i>Protection forest</i>	Les zvláštního určení <i>Special purpose forest</i>	Celkem <i>Total</i>
Výměra (ha)	1 938 129	65 730	593 327	2 597 186

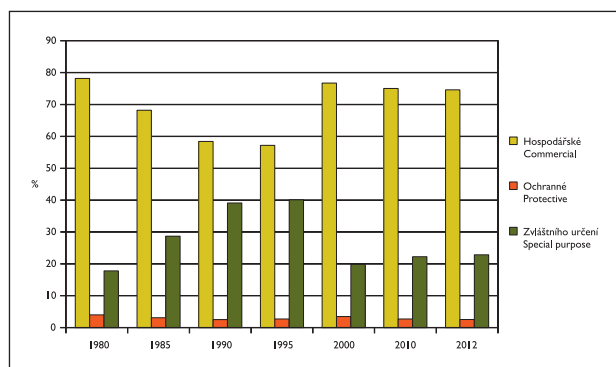
Pramen: ÚHÚL
Source: FMI

Tabulka s grafem 4.3.2

Vývoj kategorizace lesů v %

Development of forest categories (%)

Rok/Year	Kategorie lesa/Forest category		
	lesy hospodářské/production forest	lesy ochranné/protection forest	lesy zvláštního určení/special purpose forest
	%		
1980	78,2	4,0	17,8
1985	68,2	3,1	28,7
1990	58,4	2,5	39,1
1995	57,2	2,7	40,1
2000	76,7	3,5	19,8
2010	75,0	2,7	22,3
2012	74,6	2,5	22,9

Pramen: ÚHÚL
Source: FMI

4.4 Druhové složení lesů

Species Composition of Forests

Plocha jehličnatých dřevin se nadále snižuje, např. plocha smrku poklesla oproti roku 2000 o 62 595 ha, naproti tomu se zvyšuje podíl listnatých dřevin zejména dubu a buku. Je to výsledek trvalého úsilí lesníků o dosažení optimální druhové skladby lesů, které je dlouhodobě podporováno cíle- nou dotační politikou státu.

Z hlediska hodnocení druhové biodiverzity lesů je vedle celkového zastoupení jednotlivých druhů lesních dřevin významným ukazatelem také výskyt určitých porostních směsí v rámci jednotek prostorového rozdělení lesa.

Tabulka 4.4.1

Druhové složení lesů v ha a % z celkové plochy porostní půdy

Species composition in ha and in % of total timber land

Dřeviny Species	Rok/Year					
	2000	2004	2008	2010	2011	2012
	plocha porostní půdy ha / % / timber land in ha / %					
smrk ztepilý Norway spruce	1 397 012 54,1	1 381 407 53,3	1 362 205 52,4	1 347 239 51,9	1 341 421 51,7	1 334 417 51,4
jedle fir	23 138 0,9	23 534 0,9	24 658 1,0	25 869 1,0	26 448 1,0	26 859 1,0
borovice pine	453 159 17,6	447 013 17,3	440 188 17,0	436 308 16,8	434 202 16,7	432 915 16,7
modřín larch	97 170 3,8	99 707 3,9	100 326 3,9	100 761 3,9	100 817 3,9	100 956 3,9
ostatní jehličnaté other conifers	4 586 0,2	5 617 0,2	5 964 0,2	6 352 0,2	6 581 0,3	6 941 0,3
jehličnaté celkem total conifers	1 975 065 76,5	1 957 278 75,5	1 933 341 74,4	1 916 529 73,9	1 909 468 73,6	1 902 088 73,2
dub oak	163 761 6,3	169 150 6,5	175 495 6,8	178 466 6,9	180 597 7,0	182 327 7,0
buk beech	154 791 6,0	168 212 6,5	182 048 7,0	189 998 7,3	194 257 7,5	198 652 7,7
bříza birch	74 560 2,9	74 447 2,9	73 764 2,8	72 264 2,8	71 169 2,7	71 026 2,7
ostatní listnaté other broadleaves	183 696 7,1	195 173 7,5	205 991 7,9	209 559 8,1	211 325 8,1	213 145 8,2
listnaté celkem total broadleaves	576 808 22,3	606 983 23,4	637 299 24,5	650 287 25,1	657 348 25,3	665 151 25,6
Celkem bez holiny Total excl. unstocked areas	2 551 873 98,8	2 564 261 99,0	2 570 640 99,0	2 566 816 98,9	2 566 816 98,9	2 567 239 98,9

Načítané dřeviny do jednotlivých skupin dřevin podle dřevinných zkratk:	
smrk	SM, SMP, SMC, SMS, SMO, SME, SMX
jedle	JD, JDO
borovice	BO, BOC, BKS, VJ, LMB, BOP, BOX, KOS, BL
modřín	MD, MDX
ostatní jehličnaté	DG, DJ, JDK, JDV, JDX, TS, JAL, JX, SOJ
dub	DB, DBS, DBZ, DBP, DBB, DBX, CER, DBC
buk	BK
habr	HB
jasan	JS, JSA, JSU
javor	JV, KL, BB, JVJ, JVX
jilm	JL, JLH, JLV
bříza	BR, BRP
lípa	LP, LPV, LPS
olše	OL, OLS, OLZ
ostatní listnaté	AK, OS, TP, TPC, TPX, TPS, JIV, VR, JR, BRK, MK, OR, ORC, PL, TR, STR, HR, JB, LTX, KS, KJ, PJ, LMX, KR, SOL

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Tabulka 4.4.2

Smíšené lesy

Forest species composition

Kategorie smíšení Species composition category		Porostní skupiny / Inventory units		
		převážně jehličnaté predominantly conifers	převážně listnaté predominantly broadleaves	smíšené mixed
zastoupení share		méně než 25 % listnáčů less than 25 % of broadleaves	méně než 25 % jehličnanů less than 25 % of conifers	
% plochy porostní půdy % of total timber land area	etáže/storeys	66,5	15,8	17,7
	porostní skupiny/inventory units	66,4	15,5	18,1
	porosty/stands	64,8	9,8	25,4

Poznámka: Od roku 2012 je výpočet prováděn z plochy dřevin.

Note: Since 2012, calculations based on tree species area.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Tabulka 4.4.3

Rekonstruovaná přirozená a současná skladba lesů v %

Natural and current composition of tree species, % of forest land area

Skladba lesů Composition	smrk spruce	jedle fir	borovice pine	modřín larch	ostatní jehličnaté other conifers.	Sa jehličnaté total conifers	dub oak	buk beech	habr hornbeam
přirozená natural	11,2	19,8	3,4	0,0	0,3	34,7	19,4	40,2	1,6
současná current	51,4	1,0	16,7	3,9	0,3	73,2	7,0	7,7	1,3
doporučená recommended	36,5	4,4	16,8	4,5	2,2	64,4	9,0	18,0	0,9
	jasan ash	javor maple	jilm elm	bříza birch	lípa linden	olše alder	ostatní listnaté other broadleaves	Sa listnaté broadleaves total	holina unstocked area
přirozená natural	0,6	0,7	0,3	0,8	0,8	0,6	0,3	65,3	0,0
současná current	1,4	1,3	0,0	2,7	1,1	1,6	1,6	25,6	1,2
doporučená recommended	0,7	1,5	0,3	0,8	3,2	0,6	0,6	35,6	0,0

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Při posuzování současné druhové skladby lesů a návazně při stanovení cílové druhové skladby pro obnovu porostů je třeba vycházet z tzv. druhové skladby doporučené, která je obvykle kompromisem mezi požadavky na plnění produkčních a mimoprodukčních funkcí lesa.

4.5 Věkové složení lesů

Age Structure of Forests

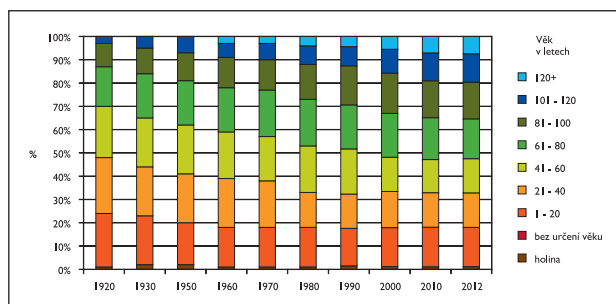
Věková struktura lesních porostů je vedle jejich druhové skladby a prostorové výstavby významnou charakteristikou stavu a vývoje lesů.

Věková struktura našich lesů je nerovnoměrná. V posledních letech znatelně narůstá výměra přestárých porostů (nad 120 let), což může znamenat určité ekonomické ztráty do budoucna. Může to být způsobeno režimem obhospodařování lesů ve zvláště chráněných územích a lesů ochranných a také odsouváním obnovy ekonomicky neatraktivních méně přístupných nebo méně kvalitních porostů. Rozloha porostů mladších 60 let je nadále podnormální. Přibližování k normalitě pokračuje velmi pozvolně.

Tabulka s grafem 4.5.1
Podíl věkových tříd
Percentage of age classes

Rok Year	Holina Un- stocked area	bez určení věku not determined	Věková třída (rozpětí věku v letech)/Age class (years)						
			I	II	III	IV	V	VI	VII
			I–20	21–40	41–60	61–80	81–100	101–120	121 +
			% výměry porostní půdy/% of timber land						
1920	1	-	23	24	22	17	10	3	0
1930	2	-	21	21	21	19	11	5	0
1950	2	-	18	21	21	19	12	7	0
1960	1	-	17	21	20	19	13	6	3
1970	1	-	17	20	19	20	13	7	3
1980	1	-	17	15	20	20	15	8	4
1990	1,5	-	16,1	14,7	19,4	18,9	16,8	8,2	4,4
2000	1,2	0,0	16,7	15,5	14,7	18,8	17,3	10,2	5,5
2010	1,1	0,0	17,0	14,8	14,2	18,0	15,8	12,0	7,1
2012	1,2	0,0	16,9	14,8	14,7	17,1	15,7	12,2	7,5
Normalita/Normality	-	-	18,0	18,0	17,8	17,3	15,6	9,3	4,0

Poznámka: Data před rokem 1990 není možno upřesnit na desetinná místa.
Note: Data before 1990 cannot be specified in decimals.

Pramen: ÚHÚL
Source: FMI

Pozvolný růst průměrného věku dřevin v posledních letech pokračuje a souvisí s nárůstem plochy přestárých porostů a průměrného obmýtí. Naproti tomu v posledních letech klesající průměrný věk jedle pravděpodobně souvisí s opětným zaváděním jedle do obnovy porostů po poklesu imisního zatížení lesů.

Průměrné zakmenění lesních porostů se v roce 2012 ve věkových stupních opět mírně zvýšilo, nebo zůstalo oproti minulým letům na stejné úrovni. Výrazné navýšení zakmenění mezi lety 2000 a 2010 bylo způsobeno změnou metodiky jeho výpočtu v roce 2005.

Tabulka 4.5.2

Střední plošný věk hlavních dřevin v letech

Mean age by main tree species

Dřevina Tree species	Rok/Year						
	1950	1970	1980	1990	2000	2010	2012
	střední věk v letech/mean age in years						
Smrk/Spruce	51	54	58	60	61	63	63
Jedle/Fir	63	65	68	72	76	68	66
Borovice/Pine	60	61	64	65	69	72	73
Modřín/Larch	49	45	49	52	55	60	62
Dub/Oak	52	54	59	62	68	70	71
Buk/Beech	66	67	69	71	73	68	67
Bříza/Birch	*	32	41	41	44	47	48
Jehličnaté/Conifers	54	56	59	61	63	65	65
Listnaté/Broadleaves	51	48	53	57	62	63	63
Celkem/Total	53	54	58	60	63	64	65

Poznámka: * Inventarizace lesů 1950 měla jinou strukturu.

Pramen: ÚHÚL

Note: * In the 1950 Forest Inventory, tree species were aggregated into different groups.

Source: FMI

Tabulka 4.5.3

Věková struktura porostů

Age structure of forest stands

Věkové rozpětí Age range	Rok/Year							
	1950 ¹⁾	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2012
	výměra porostní půdy v ha/timber land area in ha							
bez určení věku/not determined	-	-	-	-	-	-	145	145
0 – holina/0 – unstocked area	64 281	23 335	18 627	19 796	40 562	30 961	28 122	29 120
1–40	948 040	941 218	940 665	834 913	791 948	832 562	825 594	822 314
41–80	945 123	951 215	999 090	1 022 009	975 060	866 546	835 966	826 098
81–120	475 760	474 077	527 635	593 707	662 853	710 457	721 348	725 038
121 +	-	72 914	81 291	101 641	112 357	142 308	183 763	193 644

Poznámka:

¹⁾ Včetně nelesních půd určených k zalesnění a lesů bez úpravy výnosu. Porosty starší než 120 let nebyly odlišeny a jsou zahrnuty v rozpětí 81–120. Holina na nelesních půdách činila 21 084 ha.

Pramen: ÚHÚL

Note:

¹⁾ Including non-forest land to be afforested and forests not intended for wood supply. Forest stands older than 120 years were not separated and are included in age class of 81–120 years. Unstocked area on non-forest land was 21 084 ha.

Source: FMI

Tabulka 4.5.4

Zakmenění podle věkových stupňů v %

Stocking by age classes (decades of age) (%)

Rok Year	Věkový stupeň/Age classes																
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
	%																
1950	100	85	92	92	90	89	87	86	85	85							
1960	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*							
1970	86	87	91	92	91	89	87	87	85	85	85	85	84	83	81		
1980	91	92	90	91	90	89	87	85	82	81	81	80	79	69	80		
1990	92	95	94	91	91	89	88	87	87	87	87	87	86	84	82	83	77
2000	90	93	94	92	89	89	88	87	86	86	86	85	83	82	80	79	75
2010	96	96	96	94	92	90	90	89	88	88	87	87	86	85	85	84	83
2012	96	97	97	95	92	90	90	89	89	88	88	87	87	86	85	84	84

Poznámka:

* Chybí údaje.

Poslední věkový stupeň v jednotlivých letech zahrnuje porosty daného stupně a porosty starší.

Pramen: ÚHÚL

Note:

* Data not available.

The last age class includes stands of that age and all older forest stands.

Source: FMI

4.6 Porostní zásoby dřeva a přírůsty

Growing Stock and Increments

Oproti roku 1930 se údaj o celkové zásobě dříví v lesích v ČR zvětšil na více než dvojnásobek. Zčásti se na tom podílí vyšší přírůst, zčásti jde o zpřesnění způsobů zjišťování zavedením nových metod a pomůcek v šedesátých a sedmdesátých letech 20. stol.

Nárůst celkových zásob dříví v lesích v ČR pokračoval i po roce 2000. Podílí se na tom jednak mírný růst zakme-

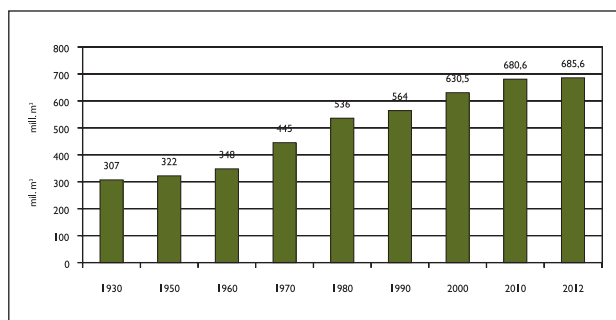
nění porostů a zvětšování podílu porostů vyššího věku, jednak růst běžného přírůstu. Všechny zásoby ale nejsou stejně dostupné pro těžbu dříví. Těžitelnost zásob dříví v lese ochranném a lese zvláštního určení je limitována plněním ochranných funkcí nebo účelovým hospodařením v lesích s režimem zvýšené ochrany, v rezervacích a v prvních zónách národních parků je těžba dříví téměř vyloučena. Průměrná zásoba na 1 ha porostní půdy je 264,00 m³ (jedná se o průměrnou zásobu počítanou na plochu porostní půdy i s holi-nami).

Tabulka s grafem 4.6.1

Celkové zásoby dřeva v mil. m³

Growing stock volume (mill. m³)

Celková zásoba dřeva Growing stock volume									
Rok/Year	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2012
mil. m ³ /mill. m ³	307	322	348	445	536	564	630,5	680,6	685,6

Poznámka: Zásoba se udává v m³ bez kůry (hmota hroubí).

Note: Volume in m³ u. b., min. top diameter of 7 cm.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

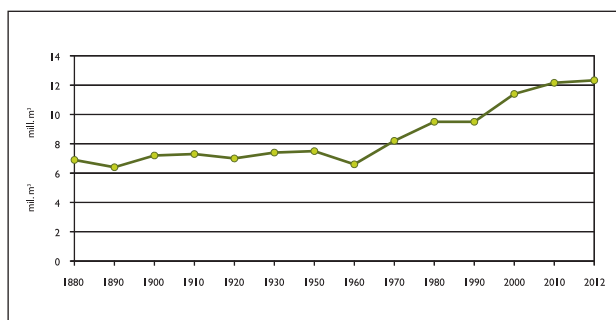

Tabulka s grafem 4.6.2

Průměrný mýtní přírůst

Final mean annual increment

Průměrný mýtní přírůst Final mean annual increment	Rok/Year													
	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2012
celkem total	mil. m ³ b. k. ročně mill. m ³ u. b. annually													
	6,9	6,4	7,2	7,3	7,0	7,4	7,5	6,6	8,2	9,5	9,5	11,4	12,2	12,3
na 1 ha porostní půdy per ha of the timber land	m ³ b. k. ročně m ³ u. b. annually													
	3,0	2,8	3,1	3,0	3,0	3,1	3,0	2,6	3,1	3,6	3,6	4,4	4,7	4,8

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

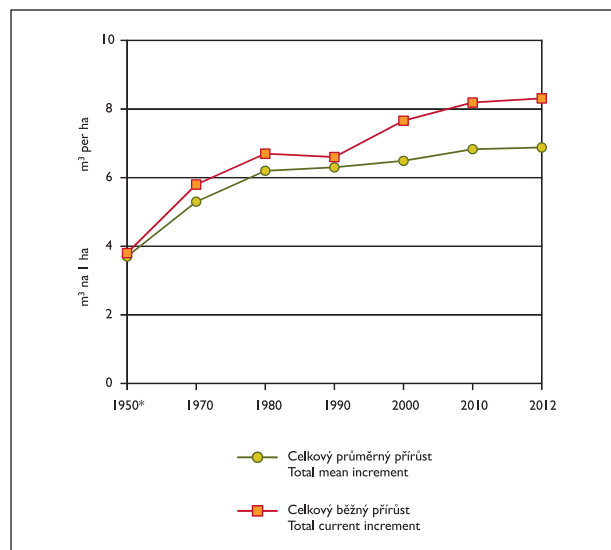

Tabulka s grafem 4.6.3

Celkový průměrný a celkový běžný přírůst

Total mean and total current annual increment

Přírůst Increment	Rok/Year						
	1950*	1970	1980	1990	2000	2010	2012
	mil. m ³ b. k. ročně mill. m ³ u. b. annually						
celkový průměrný total mean	9,0	13,5	16,0	16,3	16,8	17,7	17,9
celkový běžný total current	9,2	14,8	17,1	17,0	19,8	21,2	21,6
	m ³ b. k. na 1 ha porostní půdy ročně m ³ u.b. per ha of the timber land annually						
	1950*	1970	1980	1990	2000	2010	2012
celkový průměrný total mean	3,7	5,3	6,2	6,3	6,5	6,8	6,9
celkový běžný total current	3,8	5,8	6,7	6,6	7,7	8,2	8,3

Poznámka: * Rozšířeno na všechny lesy, tj. o lesy pod 10 ha, lesy bez úpravy výnosu a zalesněné nelesní půdy.

Note: * Including forests under 10 ha of size, forests not intended for wood supply and afforested non-forest land.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Tabulka 4.6.4

Průměrné obmýetí

Average rotation period

Rok/Year										
1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2012
obmýetí v letech/rotation period in years										
93,4	92,5	95,4	101,1	101,2	102,6	108,1	112,4	115,8	114,7	115,0

Poznámka: bez lesů s neuvedeným obmýetím.

Note: excluding forests with undetermined rotation period.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Zvyšování přírůstků, které bylo zaznamenáno na většině lesů v Evropě v minulých desetiletích, začíná podle výsledku některých studií stagnovat. Důvody dynamiky vývoje přírůstků nebyly dosud dostatečně spolehlivě určeny.

Pro výpočet přírůstků v roce 2009 byla použita nová metodika výpočtu, která se uplatnila na všechny platné lesní hospodářské plány a osnovy. V předchozím období se platné růstové tabulky používaly pouze pro výpočet u hlavních dřevin (smrk, borovice, buk a dub) a ostatní potřebné údaje se přebíraly z jiných zdrojů. V současné době se pro veškeré výpočty používají platné růstové tabulky s tím, že jsou nejprve veškeré dřeviny zatříděny do 4 tabulkových skupin dřevin (smrk, borovice, buk, dub).

Pro účely posouzení principů vyrovnanosti a trvalé udržitelnosti těžebních možností je rozhodující celkový průměrný přírůstek, který vyjadřuje produkční schopnosti lesních stanovišť. Pokud jsou porovnávány přírůstky s celkovou těžbou, je třeba zohlednit skutečnost, že v údajích o celkové těžbě není zahrnut objem těžebních zbytků ponechávaných v lese.

Tabulka 4.6.5

Průměrné obmýetí podle kategorií lesů

Average rotation period by forest categories

Rok Year	Kategorie lesa/Forest category		
	les hospodářský commercial forest	les ochranný protective forests	les zvláštního určení special purposes forests
	obmýetí v letech/rotation period in years		
1980	106,3	114,6	107,9
1985	110,0	151,1	113,1
1990	110,6	150,8	113,1
2000	111,5	154,2	125,8
2010	110,8	148,2	123,7
2012	110,8	150,2	124,5

Poznámka: bez lesů s neuvedeným obmýetím.

Note: excluding forests with undetermined rotation period.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Hodnota obmýetí po mírném snížení v minulých letech opět vykazuje vzrůstající trend vlivem zvyšování obmýetí v lesích ochranných a lesích zvláštního určení, což souvisí mimo jiné s uplatňováním odlišných zásad hospodaření na plochách zvláště chráněných území ochrany přírody.

Tabulka 4.6.6

Rámcové charakteristiky těžebních možností lesů

Production background

Kategorie lesa Forest category	Porostní půda timber land ha	Věková skupina age class	Zásoba/Growing stock	
			celková total m³ b.k.	na 1 ha dřevinné plochy* per ha of species area m³ b.k.
Les hospodářský Production forest	1 938 129	bez určení věku not determined	49 776	343,4
Les ochranný Protection forest	65 730	předmýtní premature stands	363 539 066	204,1
Les zvláštního určení Special purpose forest	593 327	mýtní mature stands	322 049 131	409,7
Všechny All	2 597 186	celkem total	685 637 973	267,1

Poznámka: * jde o plochu porostní půdy bez holin.

Note: * timber land excl. unstocked area.

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Tabulka 4.6.6.1

Pro těžbu obnovní

Final felling

Normální paseka Normal clearing		Průměrný mýtní přírůst Final annual increment	Modelové těžební % Model harvest
ha		m³ b. k./m³ u.b.	
23 394	10 139 649	12 331 914	16 753 141

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Tabulka 4.6.6.2

Pro těžbu výchovnou

Improvement felling

m³ b. k./m³ u.b.
2 685 565

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

Tabulka 4.6.7

Hospodářské charakteristiky těžebních možností

Basic data on final felling by forest categories

Kategorie lesa Forest category	Průměrný věk porostů Mean age of forest stand	Průměrná ob- novní doba Mean regeneration period	Průměrné obmýtní Mean rotation period
	roky/years		
Les hospodářský Production forest	63,1	31,5	110,8
Les ochranný Protection forest	89,0	49,5	150,2
Les zvláštního určení Special purpose forest	66,6	35,8	124,5
Všechny All	64,6	33,0	115,0

Pramen: ÚHÚL

Source: FMI

4.7 Národní inventarizace lesů

National Forest Inventory

Pozemní sběr dat Národní inventarizace lesů ČR vstupuje v roce 2013 do své druhé poloviny a bude ukončen v roce 2014. Výsledky opakované inventarizace pak budou zveřejněny v roce 2015.

Pozemní šetření NIL 2

V rámci provádění NIL 2, byly v roce 2012 pozemně šetřeny všechny plochy, které byly v prvním cyklu Národní inventarizace lesů ČR (dále jen NIL I) založeny a klasifikovány jako kategorie LES. Dále také byly ověřeny všechny plochy, které byly v NIL I klasifikovány jako NELES, ale při interpretaci nových leteckých snímků byly v rámci přípravy na pozemní šetření NIL 2 klasifikovány jako kategorie LES nebo kategorie „MOŽNÝ VÝSKYT LESA“. Opakované pozemní šetření v roce 2012 tedy proběhlo celkem na 3 872 inventarizačních plochách.

Klasifikace ploch inventarizační sítě podle nových leteckých snímků a následné opakované pozemní šetření proběhlo v roce 2012 ve dvou sezonách. První, jarní měřická sezona prováděná před ukončením tloušťkového přírůstu, probíhala od 1. března do 15. července. Měření druhé, podzimní sezony prováděné po ukončení tloušťkového přírůstu, bylo zahájeno 16. července a ukončeno 30. listopadu 2012. Pozemní šetření probíhalo v obou sezonách na celém území ČR. Tato organizace měření (inventarizační sítě) byla navržena proto, aby výsledky inventarizace bylo možno průběžně poskytovat jako průměrné hodnoty sledovaných veličin za celou ČR, ale i vybrané nižší geograficky vymezené jednotky, např. kraje. Dalším cílem tohoto návrhu bylo zajistit shodný počet vegetačních období v rámci prováděných terénních měření, za která bude vyhodnocován přírůst zásoby hroubí, těžba hroubí a další dynamické veličiny, např. změna plochy lesa.

Celkový přehled změřených ploch opakovaného pozemního šetření NIL 2 k 31. 12. 2012

Sezona měření	Počet změřených ploch
2011 jaro	1 934
2011 podzim	1 885
2012 jaro	1 918
2012 podzim	1 954
Počet změřených ploch k 31. 12. 2012	7 691

Z výše uvedeného vyplývá, že k 31. 12. 2012 bylo provedeno opakované pozemní šetření na více než polovině z celkového předpokládaného počtu 15 200 inventarizačních ploch, určených pro pozemní šetření v rámci provádění terénních měřických prací NIL 2 v letech 2011–2014. Plánovaný harmonogram NIL II pro pozemní šetření je tedy dodržován a nedochází k žádnému zpoždění.

Kontrola měření NIL II

V průběhu celého roku 2012 probíhala kontrola kvality měření NIL 2. Tuto kontrolu prováděly nepřetržitě, po celou jarní i podzimní sezonu, dvě kontrolní skupiny pracovníků ÚHÚL Brandýs nad Labem. Náhodně vybrané inventarizační plochy byly kontrolní skupinou nově kompletně změřeny a získané údaje následně pomocí speciálního programu porovnány s údaji naměřenými běžnou pracovní skupinou. Významné rozdíly identifikované porovnávacím programem byly poté na místě posouzeny kontrolní skupinou a zaprotokolovány. Kontrolní protokol byl po ukončení každé kontroly ihned zaslán kontrolované skupině, tak aby byla zajištěna okamžitá zpětná vazba a případná náprava zjištěných nedostatků. Touto interní kontrolou bylo v roce 2012 zkontrolováno celkem 285 inventarizačních ploch, což činí 7,4 % z celkového počtu ploch měřených v roce 2012.

Druhou, zcela nezávislou externí kontrolu provádělo v roce 2012 Ministerstvo zemědělství. Vlastní kontrolní měření realizovala firma Lesprojekt Stará Boleslav, s. r. o. vybraná na základě vyhlášené veřejné zakázky. Celkem byla provedena kontrola 50 náhodně vybraných ploch po celém území ČR. Podíl takto zkontrolovaných ploch činí 1,3 % z celkového počtu ploch měřených v roce 2012.

Personální zajištění a činnost specialistů NIL II

Průběh NIL 2 v roce 2012 zajišťovalo celkem 82 zaměstnanců ÚHÚL Brandýs nad Labem. Terénní měření provádělo 18 tříčlenných skupin a kontrolní činnosti se zabývaly dvě tříčlenné skupiny, celkem tedy 60 odborníků, speciálně vyškolených pro práci s velmi sofistikovanou měřicí technikou. Kromě vlastního pozemního sběru dat, probíhala v ÚHÚL Brandýs nad Labem v rámci NIL 2 řada dalších podpůrných činností. Zajištěním přípravy, vyhodnocením a rozvojem NIL II se zabývalo 22 specialistů, včetně 6 operátorů vyhodnocujících údaje z leteckých snímků. Níže jsou uvedeny pouze některé, zásadní odborné aktivity, nezbytné pro průběh a rozvoj NIL 2 v roce 2012:

- Zajištění průběhu venkovního sběru dat NIL II včetně kontrol kvality měření. Pro bezproblémový průběh měření bylo nutné připravit kompletní technologii ven-

kovního sběru dat. Konkrétně šlo především o přípravu projektů pro sběr dat v programu Field-Map, aktualizaci pracovních postupů, přípravu mapových podkladů, úpravy pomocného programového vybavení, školení venkovních specialistů, kontrolu přesnosti a funkčnosti měřicí techniky.

- Zajištění příjmu a správy dat NIL 2.
- Sběr údajů pomocí metod dálkového průzkumu včetně zajištění technologie sběru a rozvoje těchto metod.
- Tvorba dokumentace projektu NIL 2 a příprava metodiky a technologické linky pro vyhodnocení zjištěných dat NIL II.
- Spolupráce na národních vědeckých projektech využívajících data NIL.
- Mezinárodní spolupráce v rámci sdružení ENFIN (European National Forest Inventory Network) a účast v projektu COST USEWOOD – projekt zabývající se možnými způsoby odhadu objemu a kvality zdrojů dříví dostupných pro zásobování trhu s dřevními produkty.
- Projekt E-Forest – projekt poskytování souhrnných dat NIL do evropské databáze za účelem provádění analýz o lese na evropské úrovni.

5. FAKTORY PROSTŘEDÍ OVLIVŇUJÍCÍ LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Environmental Factors Affecting Forestry

5.1 Průběh počasí

Course of Weather

Rok 2012 byl celkově teplotně nadnormální, nejchladnější období bylo zaznamenáno od 31. 1. do 13. 2., nejteplejším dnem byl 20. srpen. Z hlediska srážkové činnosti bylo výrazné suché období v březnu dubnu a květnu. Tyto tři měsíce byly spolu s listopadem srážkově podnormální. Letní měsíce byly srážkově normální, červenec dokonce nadnormální. Výraznými rysy roku 2012 byly únorové silné mrazy následované suchým a relativně teplým jarním obdobím, ovšem s občasnými výraznými výkyvy teplot (květnové mrazy) a letní lokální bouřky s přívalem srážkami.

V první polovině ledna se sněhová pokrývka vyskytovala od cca 700 m n. m. Výrazné ochlazení bylo zaznamenáno až v poslední lednové dekádě. Únor 2012 byl již výrazně teplotně podnormální. Od počátku měsíce proudil na území studený arktický vzduch z východu. 6. 2. byla na Šumavě na stanici Kvilda-Perla naměřena nejnižší minimální teplota roku 2012 -38,1°C. K výraznějšímu oteplení došlo na konci února, 29. 2. dosáhly teploty v nížinách i na 15°C. Březen byl mírně teplotně nadnormální a velmi suchý – suchem byla postižena zejména jižní Morava. Dne 16. 3. byl naměřen teplotní rekord v pražském Klementinu 19,9°C, tedy nejvyšší teplota pro tento den za posledních 221 let. Počátek dubna byl chladný a zatažený, 8. a 9. 4. došlo k přílivu studeného vzduchu, což mělo za následek pokles minimálních teplot i pod -10°C (na stanici Jizerka -20,7°C). Výrazné oteplení přišlo v závěru dubna od 25. 4., kdy maximální teploty na některých stanicích dosáhly i hodnot kolem 30°C. Počasí bylo velmi teplé a suché, což vedlo k lesním požárům v Beskydech, na Prostějovsku, Opavsku a Novojičínsku. Šíření požárů podporoval i čerstvý jihovýchodní vítr. Počátkem května se vyskytovaly i tropické teploty naopak 17. a 18. 5. byly na řadě stanic zaznamenány minimální teploty pod bodem mrazu a to i v nižších polohách. Květnové mrazy společně s velmi silným mrazovým obdobím na konci února se negativně projeví zejména v ovocnářství a vinařství. Poslední květnová dekáda byla opět poměrně teplá a suchá. Dne 24. 5. vypukl rozsáhlý lesní požár v borových porostech v blízkosti Bzence. Požár zasáhl asi 170 ha, hořela nejenom hrabanka, ale zachváčena byla i korunová vrstva. Škoda na porostech byla odhadována na 30 milionů korun. Zejména Jižní Morava byla v jarních měsících vystavena dlouhodobému suchu, které se projevilo vysokými ztrátami v zemědělství.

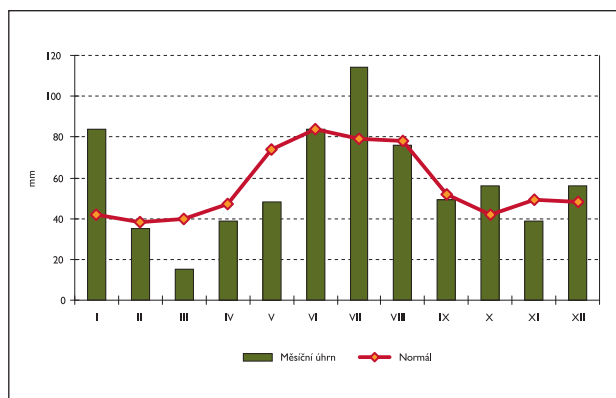
V letních měsících periodicky přecházely frontální systémy spojené i s bouřkovou činností. 16. 6. byly v severních Čechách silné bouřky s krupobitím a přívalem deště. Rozsáhlé polomy vznikly po bouřkách z 16. na 17. 6. v Jihomoravském kraji na Blanensku. 18. 6. přecházely bouřky s krupobitím od západních Čech přes Tábořsko, Vysočinu a Pardubicko. Na Příbramsku byly zaznamenány kroupy o průměru 3cm, silné bouře byly zaznamenány rovněž v jižních Čechách a na Šumavě. Další bouřky se silnými deš-

ti se vyskytly na většině území ČR v noci z 20. na 21. 6. Ve dnech 2. - 3. 7. způsobily přívalem srážky bleskové povodně na Klatovsku, bouře z 5. na 6. 7. způsobila rozsáhlé polomy v oblasti Hradce Králové, kde byl následně vyhlášen téměř tříměsíční zákaz vstupu do lesů. Výraznější škody působily také srpnové bouře (6. – 8. 8.) v jižních Čechách a na jižní Moravě, zejména v Brně. Nejteplejším dnem roku 2012 byl 20. srpen, kdy byla na stanici Dobřichovice naměřena maximální teplota 40,4°C, což je nový absolutní rekord České republiky. Tropická část léta trvala prakticky až do 30. 8. V září a po většinu října převládalo teplé počasí. V říjnu při vyjasnění již ojediněle klesaly minimální teploty v horských polohách pod bod mrazu, denní maxima se ale stále držela v hodnotách okolo 20°C. V poslední říjnové dekádě zesílil inverzní charakter počasí, který vedl ke zhoršení kvality ovzduší zejména na Ostravsku, ale i v dalších průmyslových aglomeracích. Přechod studené fronty 25. 10. byl spojen s prvním sněžením, které se vyskytovalo už v polohách od 600 m n. m. Intenzivnější sněžení bylo zaznamenáno 27. a 28. 10. ve vyšších a středních polohách, kde napadlo až 10 cm sněhu. Docházelo ke zlomům zejména v listnatých porostech, které byly ještě olistěné. Počátkem listopadu sněhová pokrývka odtála s výjimkou nejvyšších hřebenu hor. Listopad byl nejvýrazněji teplotně nadnormální měsíc v roce 2012. Zimní mrazivé počasí se sněžením začalo 7. prosince a trvalo více než týden. Nejvyšších hodnot dosáhla sněhová pokrývka v tomto měsíci na stanicích Klínovec (99 cm) a Železná Ruda – Špičák (79 cm). Ve dnech 14. až 16. prosince se na mnoha místech vyskytovala intenzivní ledovka. Teplotně byl prosinec normální.

Graf 5.1.1

Průměrné měsíční úhrny srážek v České republice v roce 2012 ve srovnání s dlouhodobým normálem
Mean monthly precipitation and long term normal precipitation

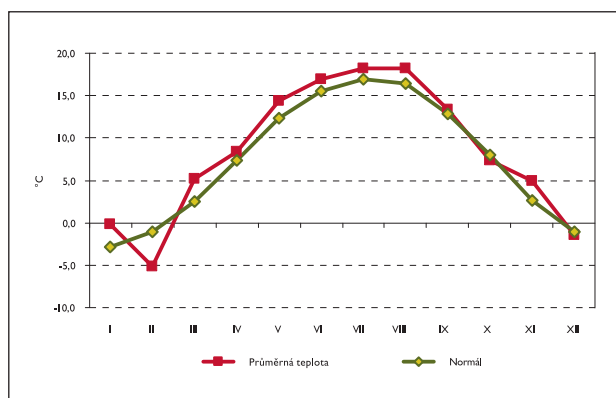

Pramen: ČHMÚ

Source: Czech Hydrometeorological Institute

Graf 5.1.2

Průměrné měsíční teploty vzduchu v České republice
Mean monthly temperatures and long term normal temperatures

Pramen: ČHMÚ

Source: Czech Hydrometeorological Institute

5.2 Znečištění ovzduší

Air Pollution

Situace v zatížení porostů imisními látkami je v České republice v posledních letech poměrně stabilní. Oxid siřičitý, který byl v minulosti hlavní škodlivinou ohrožující zdravotní stav lesních porostů, vykazuje příznivě nízké hodnoty. V roce 2012 nebyl na žádné ze stanic Českého hydrometeorologického ústavu překročen dlouhodobý imisní limit pro ochranu vegetace $20 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ za zimní období (nařízení vlády č. 350/2002 Sb. v novele 429/2005 Sb.). Průměrné roční koncentrace SO_2 se na pozadových stanicích pohybovaly v hodnotách do $10 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Z pozadových a venkovských stanic byly nejvyšší průměrné denní koncentrace SO_2 naměřeny na stanicích v severních Čechách v únoru (např. Lom 88 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$; 12. 2. 2012), a v srpnu (např. Nová Víska u Domašína 86 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$; 15. 8. 2012). Oproti roku 2011 lze hovořit o dalším snížení koncentrací SO_2 v ovzduší.

Také koncentrace oxidů dusíku v ovzduší jsou setrvale nízké – výraznější hodnoty jsou zaznamenávány v průmyslových aglomeracích a v těsné blízkosti liniových zdrojů jako jsou dálnice a frekventované silnice I. třídy. U venkovských a pozadových stanic se hodnoty NO_2 pohybují do $20 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, obvykle pod $10 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$.

Na žádné ze stanic ČHMÚ nepřesáhla roční průměrná koncentrace ozonu v roce 2012 hodnotu $80 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Průměrné roční koncentrace nad $70 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ se vyskytovaly na stanicích Štítná nad Vláří ($75 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), Churáňov ($75 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), Rýchory ($73 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) a Červená v Moravskoslezských Beskydech ($71 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$). Nejvyšší denní průměry koncentrací ozonu byly zaznamenány obvykle v červenci nebo v květnu 2012, kdy na pozadových stanicích dosahovaly hodnot v rozsahu $100\text{--}140 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Průměrná denní koncentrace ozonu $140 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ byla překročena pouze na stanici Rudolice v horách v severních Čechách (27.7 ; $147 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$). Limitní hodnota kumulativního indexu AOT 40 pro ochranu vegetace (suma vypočtená z průměrných hodinových koncentrací za období květen – červenec, průměr za 5 let $18.000 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$), je dlouhodobě překračována na významné části území ČR. V roce 2011 však byla překročena na šesti stanicích – Svratouch $20.354 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$, Štítná nad Vláří $19.576 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$ a Kuchařovice $19.569 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$. Vizuální symptomy na vegetaci byly obdobné jako v roce 2011 – spíše slabé s častějším výskytem v horských polohách.

Vážný problém v oblasti životního prostředí představuje znečištění ovzduší polévatým prachem. K vysokému výskytu prашných částic PM_{10} v ovzduší dochází zejména v městských aglomeracích Moravskoslezského kraje, ale imisní limit 50 bývá překračován i v severních Čechách, v Praze a v Brně. Kritický obdobím z hlediska výskytu prашných částic byly zimní měsíce s výskytem inverzí – zejména leden, únor a prosinec 2012. V pozadových a venkovských oblastech tento typ znečištění není příliš významný a jeho vliv na zdravotní stav dřevin není zatím jednoznačně doložen.

5.3 Zatížení lesních ekosystémů imisními látkami

Pollution Stress in Forest Ecosystems

Depozice acidifikujících a eutrofizujících látek, bazických kationtů, fluoridu a chloridu na les a lesní půdu byly sledovány na plochách intenzivního monitoringu II. úrovně v rámci programu ICP Forests. Chemismus srážek byl sledován na volné ploše v blízkosti monitorační plochy (bulk) a pod porostem (throughfall). V bukových porostech se navíc sledoval tok po kmeni (stemflow), který přispívá k depozici látek do porostu.

Průměrné hodnoty pH srážkové vody se pohybovaly v rozmezí 4,58 až 5,56 pod porostem a 5,00 až 5,45 na volné ploše. Z průměrných koncentrací vážených srážkovým úhrnem a naměřeného množství srážek byly vypočteny roční hodnoty atmosférické depozice. Depozice anorganického dusíku pod porostem se pohybovaly v rozmezí 8,52 až 31,59 $\text{kg}\cdot\text{ha}^{-1}\cdot\text{rok}^{-1}$. Na volné ploše dosáhly hodnoty depozice dusíku nižších hodnot, a to 6,75 až 13,77 $\text{kg}\cdot\text{ha}^{-1}\cdot\text{rok}^{-1}$. Depozice síry pod porostem se pohybovaly v rozmezí 4,18 až 18,74 $\text{kg}\cdot\text{ha}^{-1}\cdot\text{rok}^{-1}$, na volné ploše maximální hodnota depozice síry dosáhla 7,05 $\text{kg}\cdot\text{ha}^{-1}\cdot\text{rok}^{-1}$.

Zatímco u depozice síry dochází k mírnému poklesu, u depozic dusíku jsou stále měřeny zvýšené hodnoty. V porovnání s loňským rokem, byly v roce 2012 naměřeny vyšší depozice dusíku na všech sledovaných plochách. K nejvíce zatíženým lokalitám

patří zejména plochy v horských oblastech, kde na úroveň depozice má vliv vyšší úhrn srážek. Stejně jako v předchozích letech, nejvyšší hodnoty depozice síry i dusíku byly zaznamenány na lokalitě Luisino Údolí v Orlických horách.

Tabulka 5.3.1

Depozice látek na výzkumných plochách ($\text{kg} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$)

Depositions at research plots ($\text{kg} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{year}^{-1}$)

Plochy II. úrovně Plots Level II			Porost Throughfall				Volná plocha Bulk deposition			
Oblast Region	Plocha Plot	Dřevina Species	pH	H+	N	S	pH	H+	N	S
Plzeňsko	Benešovice	borovice pine	4,88	0,0595	10,89	4,18	5,14	0,0503	7,38	3,48
Moravsko-slezské Beskydy	Klepačka	smrk spruce	4,65	0,1952	8,52	9,75	5,00	0,1188	8,85	7,05
Jindřichohradecko	Lásenice - Vojířov	smrk spruce	5,07	0,0500	15,99	6,75	5,45	0,0337	12,83	4,47
Slavkovský les	Lazy	smrk spruce	4,58	0,1727	25,21	9,75	5,30	0,0374	13,77	4,27
Orlické hory	Luisino Údolí	smrk spruce	4,79	0,2082	31,59	18,74	-	-	-	-
Chříby	Medlovice - Buchlovice	buk, dub, modřín beech, oak, larch	5,56	0,0115	10,93	5,14	5,43	0,0326	6,75	4,06
Písecké hory	Všeteč - Buchlovice	buk beech	5,34	0,0402	10,69	4,25	5,11	0,0522	10,30	4,32
Českomoravská vrchovina	Želivka	smrk spruce	5,05	0,0383	13,24	6,07	5,15	0,0517	12,09	4,57

Pramen: VÚLHM

Source: FGMR

6. EKONOMIKA V LESNÍM HOSPODÁŘSTVÍ

Forest Sector Economy

6.1 Ekonomická situace vlastníků lesa

Economic Situation of Forest Owners

Ekonomická situace vlastníků lesa v rámci hospodaření v lesích včetně případných vedlejších aktivit se po významném propadu hospodářského výsledku v letech 2006–2009 a jeho zlepšení v letech 2010–2011 opět zlepšila u všech kategorií vlastníků. Nejvyšší hodnoty zisku (včetně poskytnutých příspěvků a dotací) tak v rámci hospodaření v lesích bylo dosaženo u lesů ve vlastnictví státu (3 907 Kč/ha lesa), potom u lesů soukromých (2 103 Kč/ha lesa) a nejméně v lesích ve vlastnictví měst a obcí (1 452 Kč/ha lesa). Výrazné zlepšení ekonomické situace u vlastníků lesů bylo ovlivněno zejména trvalou poptávkou po surovém dříví i přes výrazný nárůst průměrných cen u rozhodujících sortimentů surového dříví. Dřevozpracující průmysl v důsledku oživení svých odbytových možností a s rostoucí spotřebou výrobků ze dřeva uhradil vlastníkům lesů opět vyšší ceny za dodávky surového dříví – často již ale na hranici rentability svého podnikání. Příznivě se rovněž projevila realizovaná opatření v úsporách nákladů jak v lesnických činnostech, tak i v ostatním hospodaření a správě majetku. Potvrzují to výsledky rezortního statistického šetření od 244 vlastníků lesů (případně nájemců lesů) s výměrou lesů přesahující 200 ha, které reprezentují celkem 93% podíl výměry lesů státních, 39% podíl lesů ve vlastnictví měst a obcí a 19% podíl soukromých lesů v ČR, přičemž z celkové výměry lesů v ČR (2 661,9 tis. ha k 31. 12. 2012) statistické šetření zahrnovalo 67,2 % (1 788,4 tis. ha). Tímto rezortním statistickým šetřením se nepřetržitě od roku 1998 monitoruje ekonomická situace vlastníků lesa (případně nájemců lesů), kteří obhospodařují lesy na ploše přesahující 1 750 tis. ha, když základna respondentů je dlouhodobě stálá s odpovědným přístupem ke sdělování požadovaných informací.

Hospodářské výsledky (zisky před zdaněním) na 1 ha lesa se meziročně nejvíce zvýšily u kategorie státních lesů (o 193 Kč), dále u lesů ve vlastnictví měst a obcí (o 171 Kč) a nejméně u lesů soukromých (o 77 Kč). Na hospodaření ve státních lesích se rozhodující mírou podílelo hospodaření státního podniku Lesy České republiky, který zaznamenal rekordní tvorbu zisku před zdaněním ve výši 5 478 mil. Kč, tzn. s meziročním nárůstem o 203 mil. Kč. Výraznou finanční podporou pro vlastníky (nájemce) lesů byly opět finanční příspěvky na hospodaření v lesích poskytované z rozpočtu krajů a ze státního rozpočtu uhrazené úhrady některých mandatorních výdajů (dle zákona o lesích) a podpory poskytované z fondů EU. Bez započítání těchto finančních příspěvků by realizovaný zisk z 1 ha lesa představoval u státních lesů 3 773 Kč, u soukromých lesů 1 652 Kč a u lesních majetků obcí a měst pouze 984 Kč. Významnou nákladovou položkou u nájemců lesních majetků měst a obcí je nájemné. Z rezortního statistického šetření vyplývá, že 60,2 % výměry těchto lesů bylo pronajato a průměrné roční nájemné činilo 1 930 Kč/ha lesa, což vý-

razně ovlivňuje konečnou výši zisku u nájemců. Pronájem lesů soukromých byl realizován na 39,3 % výměry těchto lesů a průměrné roční nájemné činilo 1 844 Kč/ha lesa. Pronájem lesů ve vlastnictví státu je zákonem o lesích zakázán.

Porovnáním hodnot výše zisků včetně příspěvků a dotací od krajů, státu a EU a bez těchto příspěvků a dotací lze dovodit celkovou finanční podporu, která je vlastníkům (nájemcům) lesa poskytována. Celková finanční podpora na 1 ha lesa tak činila v průměru 134 Kč u státních lesů, 451 Kč u lesů soukromých a nejvíce 468 Kč u lesů v majetku měst a obcí. Meziročně se tedy celková finanční podpora zvýšila pouze pro lesy soukromé (o 19 Kč), zatímco poklesla u státních lesů (o 8 Kč) a zejména pro lesy v majetku měst a obcí (o 274 Kč).

Meziroční pokles celkových nákladů za všechny kategorie vlastníků lesů se nepatrně projevil v celkovém objemu pěstební činnosti (celkem za lesy průměrný pokles o 2 Kč na 1 ha lesa) přičemž pokles byl v rozhodujících výkonech (obnova lesa a péče o lesní kultury) a naopak došlo k nárůstu nákladů u prořezávek a v ochraně lesa. Racionalizací prací a větším využíváním přírodních procesů (zejména přirozené obnovy) dochází k absolutnímu snížení objemu prováděných výkonů. V těžební činnosti byl zaznamenán za všechny sledované lesy dílčí meziroční pokles průměrných nákladů u rozhodujících výkonů, a to v těžbě dřeva (o 9 Kč/m³), v přibližování dřeva (o 1 Kč/m³) a zejména u odvozu dřeva (o 7 Kč/m³), zatímco průměrné náklady se zvýšily v opravě a údržbě lesních cest o 6 Kč na 1 ha lesa. Nejvyšší průměrné náklady na hlavní lesnické výkony nadále byly ve výkonech v pěstební činnosti u státních lesů (obnova lesa 68 702 Kč, péče o lesní kultury 9 697 Kč, prořezávky 9 349 Kč), zatímco ve výkonech v těžební činnosti byly nejvyšší průměrné náklady především u lesů soukromých (v těžbě dřeva 212 Kč/m³, v přibližování dřeva 244 Kč/m³). Na průměrném meziročním poklesu průměrných nákladů na pěstební činnost na 1 ha obhospodařovaného lesa (o 2 Kč) se podílely státní lesy (o 67 Kč) a zejména obecní lesy (o 238 Kč), zatímco u soukromých lesů se projevil meziročně nárůst o 311 Kč. Na pěstební činnost celkem vztaženou na 1 ha obhospodařovaného lesa tak vynakládali nejvíce finančních prostředků vlastníci soukromých lesů (1 913 Kč), potom státní lesy (1 829 Kč) a nejméně vlastníci obecních a městských lesů (1 636 Kč). Na čerpání nákladů v lesnických činnostech mají významný vliv přírodní a klimatické podmínky v lese, které limitují nasazování jednotlivých technik a technologií při provádění prací v lese. Příznivý vývoj byl zaznamenán meziročně též ve zvýšených nákladech na opravy a údržbu lesních cest a svážnic. Nejvíce finančních prostředků na opravy a údržbu lesní dopravní sítě vynakládají nadále subjekty hospodařící ve státních lesích (889 Kč na 1 ha lesa), nejméně naopak lesích měst a obcí (393 Kč na 1 ha lesa).

Porovnání ukazatelů ekonomiky hospodaření u subjektů dle druhu vlastnictví lesů ze zpracovaných výsledků

rezortního statistického šetření s předcházejícími roky (2010, 2011) je obsaženo v tab. 6.1.5. Z tabulky je patrný zejména dílčí pokles celkových nákladů na výkonech celkem i na výkonech v lesnické činnosti u lesů státních, setrvalá úroveň u obecních lesů a mírný nárůst u soukromých lesů.

Pozitivně se na výnosech a v tvorbě zisku projevil především meziroční nárůst průměrného zpeněžení surového dříví. Průměrné zpeněžení 1 m³ dříví tak dosáhlo výše 1 391 Kč u lesů státních, 1 496 Kč u lesů obecních a 1 507 Kč u lesů soukromých. Je však nutné vzít v úvahu, že zpeněžení dříví u státních lesů výrazně ovlivnil státní podnik Lesy ČR, který realizoval dodávky surového dříví s výjimkou přímo řízených lesních závodů výhradně z lokality na pařezu – dle realizovaných tendrů (tj. bez vložených nákladů na těžbu a přibližování dřeva).

Na meziročním růstu tvorby zisků v lesích se nepodílelo saldo tvorby a čerpání rezervy na pěstební a ostatní lesnické činnosti (celkový vliv na pokles zisku za všechny lesy ve výši 5,2 mil. Kč). Pozitivní dopad tohoto salda na tvorbu zisku se projevil u organizací státních lesů (51,5 mil. Kč) a nepatrně u lesů soukromých (3,3 mil. Kč), zatímco u lesů měst a obcí saldo tvorby a použití této rezervy představovalo pokles zisku o 60 mil. Kč (tzn., že převažovala tvorba rezervy nad jejím čerpáním). Tvorbu celkového hospodářského výsledku rovněž výrazně ovlivňovaly i prováděné nelesnické – tzv. jiné činnosti (včetně prodeje tzv. zbytného majetku – nemovitostí), ostatní rezervy, opravné položky a nájemné, které zisk u sledovaných subjektů absolutně snížily. Z těchto vlivů došlo za respondenty státních lesů ke snížení zisku o 456 mil. Kč, u obecních lesů o 234 mil. Kč, u soukromých lesů o 189 mil. Kč.

Zpracování analýzy tvorby hospodářského výsledku vlastníků lesů pouze za lesnickou činnost (tj. bez jiných realizovaných nelesnických činností, ostatních rezerv a opravných položek a nájemného předepisovaného vlastníkem) je zachyceno v tabulce č. 6.1.6 (bez příspěvků na hospodaření v lesích) a v tabulce č. 6.1.7 (včetně příspěvků na hospodaření v lesích). Z analýzy vyplývá, že nejvyšších zisků z lesnické činnosti (tj. z výkonů pěstební činnosti, těžební činnosti, ostatní lesnické činnosti a z rezervy na pěstební a ostatní lesnické činnosti) bylo dosaženo u státních lesů před soukromými lesy a obecními lesy, zatímco v období 2008–2010 bylo dosaženo nejvyšších zisků z lesnické vý-

roby u soukromých lesů před obecními lesy a státními lesy. Hlavní vlivy na dosahovanou výši zisků z lesnické činnosti byly jak dosahovaná nákladovost u rozhodujících výkonů a jejich objem, tak zejména realizované výnosy z prodeje všech sortimentů surového dříví.

Tabulka 6.1.1

Průměrné vlastní náklady vybraných výkonů v Kč/t.j.
Average prime costs of selected operations in CZK/unit

Výkon - činnost Operation	t.j. Unit	2009	2010	2011	2012
Obnova lesa Forest regeneration	ha	72 986	68 854	77 825	66 221
Péče o lesní kultury Tending of young plantation	ha	9 331	9 036	9 173	9 051
Prořezávky Juvenile thinning	ha	8 353	7 798	8 401	8 493
Ochrana lesa Forest protection	ha	154	131	90	103
Celkem pěstební činnost Total silviculture	ha lesa ha of forest	1 867	1 836	1 822	1 820
Těžba dřeva Felling	m ³	267	267	202	193
Přibližování dřeva Skidding	m ³	248	232	230	229
Odvoz dřeva Hauling	m ³	175	149	181	174
Oprava a údržba lesních cest Road repairs and maintenance	ha lesa ha of forest	530	575	731	737

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.1.2**Průměrné vlastní náklady vybraných výkonů podle kategorií vlastníků v Kč/t.j.****Average prime costs of selected operations by ownership category in CZK/unit**

Výkon - činnost Operation	T.j. Unit	Státní lesy State forests	Obecní lesy Communal forests	Soukromé lesy Private forests	Průměr Average
Obnova lesa Forest regeneration	ha	68 702	66 704	59 622	66 221
Péče o lesní kultury Tending of young plantation	ha	9 697	7 408	8 446	9 051
Prořezávky Juvenile thinning	ha	9 349	7 189	7 141	8 493
Ochrana lesa Forest protection	ha	84	150	120	103
Celkem pěstební činnost Total silviculture	ha lesa ha of forest	1 829	1 636	1 913	1 820
Těžba dřeva Felling	m ³	184	199	212	193
Přiblížování dřeva Skidding	m ³	225	221	244	229
Odvoz dřeva Hauling	m ³	178	168	167	174
Opravy a údržba lesních cest Road repairs and maintenance	ha lesa ha of forest	889	393	566	737

Pramen: MZe**Source:** Ministry of Agriculture**Tabulka 6.1.3****Hospodářský výsledek vlastníků lesa (bez příspěvků na hospodaření v lesích) v Kč/ha****Profit of forest owners (excl. subsidies for forest management) (CZK/ha)**

Zisk před zdaněním Profit before taxation	2009	2010	2011	2012
Státní lesy State forests	481	2 127	3 572	3 773
Obecní lesy Communal forests	-228	450	539	984
Soukromé lesy Private forests	772	1 521	1 594	1 652
Průměr Average	439	1 717	2 615	2 843

Pramen: MZe**Source:** Ministry of Agriculture**Tabulka 6.1.4****Hospodářský výsledek vlastníků lesa (včetně příspěvků na hospodaření v lesích) v Kč/ha****Profit of forest owners (include subsidies for forests management) in CZK/ha**

Zisk před zdaněním Profit before taxation	2009	2010	2011	2012
Státní lesy State forests	561	2 311	3 714	3 907
Obecní lesy Communal forests	480	1 051	1 281	1 452
Soukromé lesy Private forests	1 395	1 974	2 026	2 103
Průměr Average	748	2 031	2 922	3 103

Pramen: MZe**Source:** Ministry of Agriculture**Tabulka 6.1.5****Ukazatele ekonomiky****Economics indicators**

Ukazatel Indicator	Státní lesy State forests			Obecní lesy Municipal forests			Soukromé lesy Private forests		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Podíl celkových nákladů na výkonech (v %) Ratio of total costs on outputs (in %)	77,28	67,84	65,52	92,64	91,19	89,68	83,66	84,16	85,01
Podíl tržeb za dřevo z celkových výkonů (v %) Ratio of timber receipts on total outputs (in %)	67,43	70,02	71,43	64,49	58,09	65,98	69,78	71,64	66,26
Průměrné zpeněžení dříví Average timber realization (CZK/m ³)	1 137	1 355	1 391	1 277	1 421	1 496	1 301	1 484	1 507
Podíl celkových nákladů na výkonech v lesnické činnosti (v %) Ratio of total costs on forestry outputs (in %)	76,43	59,63	58,53	73,9	73,09	75,30	64,27	67,05	68,35

Pramen: MZe**Source:** Ministry of Agriculture

Tabulka 6.1.6

Hospodářský výsledek vlastníků lesa pouze za lesnickou činnost (bez příspěvků na hospodaření v lesích) v Kč/ha

Profit of forest owners only from forest activities (excl. subsidies for forests management) (CZK/ha)

Zisk před zdaněním Profit before taxation	2009	2010	2011	2012
Státní lesy State forests	289	1 968	4 017	4 119
Obecní lesy Communal forests	984	2 695	2 696	2 523
Soukromé lesy Private forests	1 874	3 268	3 195	3 371
Průměr Average	778	2 395	3 610	3 698

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.1.7

Hospodářský výsledek vlastníků lesa pouze za lesnickou činnost (včetně příspěvků na hospodaření v lesích) v Kč/ha

Profit of forest owners only from forest activities (including subsidies for forests management) (CZK/ha)

Zisk před zdaněním Profit before taxation	2009	2010	2011	2012
Státní lesy State forests	349	2 112	4 110	4 209
Obecní lesy Communal forests	1 596	3 172	3 305	2 937
Soukromé lesy Private forests	2 344	3 579	3 515	3 702
Průměr Average	1 023	2 632	3 839	3 895

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.2 Ekonomická situace podnikatelů v lesním hospodářství

Economic Situation of Forestry Contractors

V podnikatelském prostředí lesního hospodářství nadále probíhá koncentrace podnikatelských subjektů do větších subjektů, které investovaly do svého rozvoje mnoho finančních prostředků, vlastní výkonnou lesní techniku včetně harvesterových uzlů a podnikají nejen v ČR, ale i v zahraničí. Na druhé straně existují početné podnikatelské subjekty místního významu a jednotlivé osoby samostatně výdělečně činné (tzv. živnostníci), které poskytují služby malým vlastníkům lesa klasickými technologiemi.

V průběhu roku došlo na základě zpracovaného rezortního statistického výkazu Les (MZe) 2-01 „Roční výkaz o nákladech a výnosech v lesním hospodářství za rok 2012“ oproti minulému roku za sledované respondenty celkem (celkem 44 subjektů, poskytující služby vlastníkům lesů na ploše cca 317 tis. ha lesní půdy) k výraznému zlepšení hospodářských výsledků (tj. k vykázání zisku oproti ztrátě v minulém roce) u podnikatelských subjektů v lesnictví.

Podstatnými vlivy na dosaženou ziskovost z podnikání v lesnictví oproti předchozímu roku byly:

- příznivý nárůst cen (tuzemských i zahraničních) za prodej surového dříví, který konečný spotřebitel (dřevozpracující podnik) byl nucen akceptovat,
- došlo k nárůstu cen služeb u odběratelů (vlastníků lesů) za provádění lesnické práce v těžební činnosti a v jiných nelesnických činnostech při poklesu cen v pěstební činnosti a ostatní lesnické činnosti,
- vyšší efektivnost vynakládaných nákladů na zabezpečení jednotlivých výkonů v lesnické činnosti a vyšší produktivita zabezpečovaných prací.

Statistické šetření zahrnuje hospodaření 44 ekonomických subjektů zapsaných v obchodním rejstříku s převažující lesnickou činností (dále jen podnikatelské subjekty). Plocha lesa, na které poskytovaly tyto podnikatelské subjekty lesnické služby, byla cca 317 tis. ha.

Z celkem sledovaných 44 podnikatelských subjektů vykázalo zisk 35 subjektů (v celkové výši 86,290 mil. Kč), zatímco ztrátu vykázalo zbývajících 9 subjektů ve výši 17,762 mil. Kč a celkový zisk za všechny sledované subjekty činil 216 Kč/l ha lesa (tj. 68,528 mil. Kč). Ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k výrazné změně, neboť v roce 2011 to byla průměrná ztráta ve výši 168 Kč/ha lesa).

Do hospodaření podnikatelských subjektů se tak výrazně promítl zisk v provádění výkonů v těžební činnosti (222 Kč/ha lesa) a v mimolesnických činnostech (76 Kč/ha lesa), které přesáhly dílčí ztráty v pěstební činnosti (-42 Kč/ha lesa), ostatní lesnické činnosti (-22 Kč/ha lesa). Ze zpracovaného vzorku podnikatelských subjektů tak vyplývá, že konečná výše vytvořeného zisku z převažujícího podnikání v lesnictví vedla k jejich ekonomickému posílení včetně zlepšení financování dalšího rozvoje podniků. Finanční podpora ze strany státu, krajů a EU ve formě dotací pro podnikatelské subjekty se podílela ve výši cca 39 Kč/l ha lesa a zvýšila tedy výši vytvořeného zisku.

Významným negativním jevem v lesním hospodářství zůstává trvalý odliv kvalifikovaných tzv. OSVČ (osob samostatně výdělečně činných) pro lesnické práce a to zejména v citlivých regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti.

Tabulka 6.2.1

Finanční hospodaření podnikatelských subjektů v lesním hospodářství v Kč/ha lesa
Financial situation of contractors in forestry (CZK/ha of forest)

Výkon Operation	2009	2010	2011	2012
Pěstební činnost Silviculture	-15	-71	47	-42
Těžební činnost Harvesting	84	374	-275	222
Školkařství Nursery management	16	44	82	-5
Myslivost Game management	-28	-38	-19	-16
Drobná lesní výroba Minor forest products	-16	7	1	1
Ostatní lesnické činnosti Other forestry operations	-27	11	64	-22
Lesnická činnost celkem Total forestry activity	-126	314	-164	158
Jiné činnosti Other activities	68	-29	57	76
Hospodářský výsledek celkem Total economic result	-139	535	-168	216

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.3 Sociální situace v lesním hospodářství

Social Aspects in the Forest Sector

6.3.1 Stav na trhu práce

Labour market in forestry

Počet zaměstnanců v lesnických činnostech (resp. v lesnictví a v souvisejících činnostech) ve fyzických osobách u subjektů v podnikatelské a nepodnikatelské sféře se permanentně od roku 1989 snižuje. Je to většinou v důsledku nárůstu zaměstnávání tzv. OSVČ (tj. osob samostatně výdělečně činných), které provádějí převážně práce v pěstební a těžební činnosti na živnostenské oprávnění (a to zejména v těžbě dřeva, přibližování dřeva, obnově lesa a v péči o lesní kultury). Meziročně tak došlo k dalšímu celkovému poklesu počtu zaměstnanců v lesnických činnostech o 2,4 %, přičemž došlo k nárůstu ve státním sektoru (o 0,6 %) a k poklesu v soukromém sektoru (o 4,7 %) a v obecním sektoru (o 1,8 %). Celkově se objem prací v lesnickém sektoru meziročně snížil v důsledku poklesu výkonů zejména v těžební činnosti (těžba dřeva se celkově snížila o 2,1 %), kterému odpovídá i pokles počtu zaměstnanců při dosažení stále vyšší produktivity práce (nasazení těžebních harvesterů, zalesňovacích strojů apod.), přičemž nadále je využíváno uzavírání smluv na provádění prací (s tzv. OSVČ).

Tabulka 6.3.1.1

Počet zaměstnanců v lesnických činnostech
Number of employees in forestry

		2009	2010	2011	2012
Lesní hospodářství celkem <i>Total forest sector</i>		16 041	15 150	14 138	13 792
z toho <i>of which</i>	státní <i>state</i>	5 574	5 130	4 937	4 967
	soukromé <i>private</i>	8 406	8 015	7 162	6 823
	obecní <i>communal</i>	2 061	2 005	2 039	2 002

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.3.2 Vývoj průměrných mezd

Average earnings in forestry

Průměrná mzda zaměstnanců ve fyzických osobách v lesnictví a v souvisejících činnostech vzrostla oproti předchozímu roku o 4,0 %. Tempo růstu průměrných mezd v lesnictví tak předstihlo růst mezd v průmyslu (3,5 %) i v národním hospodářství (2,7 %). Průměrná mzda fyzických osob v lesnictví a v souvisejících činnostech za podnikatelskou i nepodnikatelskou sféru však nadále zaostává absolutně o 1 885 Kč ve srovnání s průmyslem a o 1 225 Kč ve srovnání s průměrnou mzdou v národním hospodářství. V rámci odvětví lesního hospodářství (lesnictví) je nejvyšší průměrná mzda ve státním sektoru, která přesahuje o 7 311 Kč průměrnou mzdu v soukromém sektoru a o 7 178 Kč v sektoru obecních lesů. U uvedených údajů v navazující tabulce byla provedena za rok 2011 aktualizace dat v kategorii průmyslu a u národního hospodářství celkem (tzn. upřesnění prováděné ČSÚ).

Tabulka 6.3.2.1

Měsíční průměrné mzdy v Kč
Average monthly earnings (CZK)

		2009	2010	2011	2012	2011/2012
		Kč/CZK				%
Lesnictví Forestry		19 856	21 074	22 154	23 037	104,0
z toho of which	lesy státní state forests	23 462	24 923	26 346	27 696	105,1
	lesy sou- kromé private forests	17 632	18 873	19 976	20 385	102,0
	lesy obecní com- munal forests	19 179	20 020	19 655	20 518	104,4
Průmysl Industry		22 417	23 187	24 068	24 922	103,5
Národní hospo- dářství celkem National economy total		22 637	23 004	23 628	24 262	102,7

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.3.3 Ochrana zdraví a bezpečnost při práci

Health protection and work safety

Vývoj bezpečnosti práce v lesním hospodářství stále patří v rámci celé republiky z hlediska počtu pracovních úrazů na 1 000 pracovníků, i z hlediska jejich závažnosti, k nejrizikovějším oborům. Nejrizikovějšími činnostmi v lesním hospodářství je stále těžba, soustředování a odvoz dříví, tedy převážně těžební činnost.

Na počtu pracovních úrazů a smrtelných pracovních úrazů, ke kterým v souvislosti s prováděním těchto činností dochází, se ve většině případů podílí stále se snižující úroveň odborné kvalifikace a s tím spojené hrubé nedodržování bezpečnostních předpisů včetně nezodpovědnosti pracovníků, zaměstnanců i zaměstnavatelů k životu a zdraví.

K omlazování pracovníků v lesním hospodářství dochází pouze pozvolně, bez kvalifikačních požadavků (legislativně nepotřebných), kdy mnozí k práci v lesním hospodářství přistupují jako k poslední možnosti, jak se uživit. Jakýkoliv jiný možný výdělek znamená odchod kvalitního pracovníka do jiného oboru. Další velmi neblahý důsledek neutěšeného stavu bezpečnosti práce je administrativní výskyt mnoha firem na dané zakázce, kdy posledním článkem je pracovník, který občas neví, pro koho vlastně pracuje, protože ve smlouvě s firmou má požadavky jiné firmy a další firma je zodpovědná za záukolování pracovníka, pokud vůbec smlouvu má. Od roku 2012 orgány inspekce práce řeší podobné záležitosti snahou o potírání nelegálního zaměstnávání, s jasným určením zodpovědností majitele.

V roce 2012 došlo podle údajů Státního úřadu inspekce práce v lesním hospodářství k 5 smrtelným pracovním úrazům (6 v roce 2011) a 29 závažným, s hospitalizací delší než 5 dnů (15 v roce 2011), z toho 2 úrazy se staly ženám. Z 29 úrazů se 16 úrazů stalo v souvislosti s manuální těžbou dřeva, 11 v souvislosti s dopravou, skladováním a manipulací dřeva, 2 úrazy se staly v pěstební činnosti. Úrazy se staly převážně v důsledku zanedbání bezpečnostních předpisů. Pracovních úrazů s pracovní neschopností delší jak 3 dny bylo v roce 2012 zaznamenáno 262 případů, při nich bylo zraněno 210 mužů a 52 žen.

Český statistický úřad evidoval v roce 2012 v odvětví klasifikace CZ-NACE 02 Lesnictví a těžba dřeva celkem 311 pracovních úrazů, z toho 57 úrazů žen. Pracovních úrazů s pracovní neschopností nad 3 dny evidoval podle výše uvedené klasifikace 310, z toho u žen 57. Další údaje (pracovní úrazy s pracovní neschopností delší než 5 dnů, spojených s hospitalizací, průměrné procento pracovní neschopnosti, počet nemocí z povolání atd.) Český statistický úřad nemá k dispozici a nově přebírá data z administrativního informačního systému České správy sociálního zabezpečení. V roce 2012 byl zrušen statistický výkaz Nem Úr I-02, který sledoval důležité ukazatele pracovní úrazovosti, takže jediným oficiálním zdrojem informací o úrazovosti ve vztahu k lesnímu hospodářství jsou pouze údaje, poskytované Státním úřadem inspekce práce.

Na pracovní úrazovost má vliv především nedostatek prevence, nízká kontrolní činnost ze strany živnostenského odboru i sociální a zdravotní politika. Stále chybí orgán (úrazová pojišťovna), který by sledoval porušení bezpeč-

nostních předpisů při vzniklém pracovním úrazu a s tím spojené odškodnění při vyplácení výše úrazové pojistky ve vazbě na sociální a zdravotní zabezpečení.

Vývoj počtu pracovních úrazů v lesním hospodářství za období roku 2001–2012 má kolísající tendenci, ale celkově se prodlužuje doba léčby. To napovídá, že na tento trend má vliv politika státu, která značně omezila vyplácení nemocenských dávek v prvních dnech pracovní neschopnosti, proto menší poranění pracovníci nehlásí. Pokud následně dojde ke zhoršení lehčího poranění, znamená to větší zdravotní komplikace, ztíženou léčbu a prodloužení doby pracovní neschopnosti, což ve svém konečném důsledku pocítí i stát. Vývoj počtu pracovních úrazů v lesním hospodářství má sice setrvalou tendenci, ale zvyšující se úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci není v důsledcích vidět.

6.4 Finanční prostředky z národních veřejných zdrojů pro lesní hospodářství

State Budget Funds for the Forest Sector

6.4.1 Finanční povinnosti státu vyplývající z lesního zákona

Government financial obligations subject to the Forest Act

Lesní hospodářství na území České republiky prošlo v uplynulých 20 letech zásadní změnou v majetkové držbě lesů, kdy po roce 1989 přešlo zpět do vlastnictví fyzických či právnických osob a obcí značné množství lesů. Aby při těchto změnách byly zajištěny významné celospolečenské a veřejné prospěšné zájmy a aby byly vytvářeny vztahy pro hlavní funkce lesa, byly postupně zpracovány a schváleny koncepční dokumenty vycházející ze Zásad státní lesnické politiky schválených Vládou České republiky v roce 1994. Jejich konkrétním naplněním je zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů a navazující vyhlášky Ministerstva zemědělství.

Lesnictví svou existencí přináší užitky svými mimoprodukčními a celospolečenskými funkcemi. Zajištění těchto funkcí přesahuje náklady vlastníků lesa na běžné hospodaření v lesích. ČR má zájem na zachování a rozvoji mimoprodukčních a celospolečenských funkcí lesa, který uplatňuje podporou některých činností. Jednou z forem podpory je nárok na poskytnutí finančních prostředků na výkony a opatření, které ve smyslu lesního zákona hradí stát.

Na závazky státu vyplývající z lesního zákona bylo v roce 2012 poskytnuto celkem 224,2 mil. Kč.

Na částečnou úhradu zvýšených nákladů na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin bylo poskytnuto 12,3 mil. Kč. Byla podpořena obnova 2 342 ha lesních porostů melioračních a zpevňujících dřevin. Podíl melioračních a zpevňujících dřevin u obnovovaných porostů se pohyboval v rozmezí od 5 do 30 %.

Na činnost orgánem státní správy lesů pověřených odborných lesních hospodářů, bylo poskytnuto 156,5 mil. Kč. Činnost byla prováděna na ploše 400 970 ha.

Na zpracování lesních hospodářských osnov pro lesy o výměře menší než 50 ha ve vlastnictví fyzických a právnických osob, pokud pro ně není zpracován lesní hospodářský plán, bylo poskytnuto 20,6 mil. Kč a plocha takto zařízeného lesa byla 29 480 ha.

Na opatření v rámci hrazení bystřin v lesích ve veřejném zájmu bylo poskytnuto celkem 34,8 mil. Kč. Těmito opatřeními bylo upraveno 13 km bystřin a byly opraveny nebo vybudovány retenční nádrže s celkovou retenční schopností 20 tis. m³ vody. Meliorace lesních pozemků úpravou jejich vodního režimu se ze státních prostředků v roce 2012 neprováděly. Technické jednotky se týkají pouze akcí dokončených v roce 2012, na které byly poskytnuty státní finanční prostředky i v předcházejících letech.

Tabulka 6.4.1.1

Finanční povinnosti státu vyplývající z lesního zákona v mil. Kč

Government financial obligations subject to the Forest Act in mill. CZK

Předmět závazku Activities	2010	2011	2012
	poskytnuto allocated		
Meliorační a zpevňující dřeviny Soil-improving and stabilising species	11,3	14,7	12,3
Činnost odborného lesního hospodáře Licensed forest managers	163,1	157,2	156,5
Náklady na zpracování LHO Forest management guidelines	20,8	26,5	20,6
Meliorace a hrazení bystřin Soil improvement and torrent control	47,4	38,0	34,8
Celkem Total	242,6	236,4	224,2

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.4.2 Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích

State services supporting forest management

Stát pomáhá vlastníkům lesa prostřednictvím bezplatně poskytovaných a zajišťovaných služeb zlepšovat úroveň hospodaření v lesích a zabezpečovat ochranu lesů před škodlivými činiteli. V rámci poradenské činnosti jsou vlastníkům lesů poskytovány zejména aktuální informace k preventivní ochraně jejich lesů a k možnostem obranných opatření proti škodlivým vlivům.

Také v roce 2012 byla základní službou pro vlastníky lesů Letecká hasičská služba (LHS), která byla realizována na celkové ploše 2,4 mil. ha lesních pozemků na území ČR – tj. 91 % výměry všech lesů (mimo lesy v působnosti MO a MŽP) s cílem ochrany lesů před lesními požáry. LHS zajišťovala jak provádění hlídkových letů za účelem zjištění požáru, tak i vlastní letecké hašení požárů. Tato činnost byla realizována především na základě veřejné zakázky „Zajištění letecké hasičské služby v roce 2009 až 2012 ve vymezených částech

České republiky“. Přibližně na jedné třetině území České republiky (Benešovsko, Blanensko, dolní a střední Polabí, Žďárské vrchy, Svitavsko a střední Morava) pak byla tato služba zabezpečena vrtulníky Policie ČR na základě uzavřené „Dohody o spolupráci při hlídkové činnosti a hašení lesních požárů prováděných leteckou technikou“ mezi MZe a MV – Leteckou službou Policie ČR. Celkem bylo na tuto službu vynaloženo 27,65 mil. Kč, z toho firma Surmet, s. r. o., obdržela 26,52 mil Kč a Policie ČR 1,13 mil. Kč.

V rámci realizace LHS bylo v roce 2012 provedeno celkem 199 hlídkových letů, při kterých bylo odlétáno cca 235 hodin a zjištěno 21 požárů. Hlídkové lety byly prováděny se zvýšenou intenzitou od dubna do srpna, kdy dosáhla hlídková činnost maxima. Ve zbývajících měsících byla hlídková činnost omezena intenzitou dešťových srážek. Hasební letadla zasahovala u 21 požárů, provedla cca 774 shozů vody a při hašení nalétala 125 hodin.

V rámci ochrany lesa proti škodlivým činitelům byly uskutečněny rekognoskační lety nad lesními porosty za účelem zjišťování zdravotního stavu lesů, zejména aktuální napadení smrkových porostů kůrovcem. Lety byly provedeny ve všech krajích s výjimkou hl. m. Prahy v celkovém rozsahu 100 letových hodin. Náklady na tuto činnost činily cca 0,72 mil. Kč.

Chemické meliorace (vápnění, hnojení) lesních půd poškozených imisemi nebyly v roce 2012 realizovány.

VÚLHM nadále poskytoval na požádání bezplatně expertní a poradenskou službu vlastníkům lesa v oblasti ochrany lesa proti biotickým a abiotickým vlivům, v oblasti ochrany lesa před škodami zvěří a v oblasti lesního hospodářství a myslivosti.

Lesní ochranná služba, zajišťovaná VÚLHM nad rámec své standardní činnosti, vydávala i standardizovaná stanoviska pro účely poskytování dotací z Programu rozvoje venkova ČR (podopatření II.2.4.1 – Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření). MZe uhradilo VÚLHM za tyto služby celkem 20,16 mil. Kč.

Ke zvýšení úrovně hospodaření v lesích přispěly v rámci poradenské a vzdělávací činnosti rovněž realizované odborné semináře, určené především pro vlastníky lesů a jejich odborné lesní hospodáře. Obdobně jako v předchozích letech tyto semináře pořádaly především profesní lesnické organizace a sdružení (Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, Česká lesnická společnost, Sdružení lesních školkařů v ČR, Foresta SG, a. s., Mendelova zemědělská a lesnická fakulta v Brně, SLŠ Hranice, Komunita pro duchovní rozvoj, Vodní zdroje Ekomonitor, s. r. o., Občanské sdružení Jesenický kamzík, p. Stanislav Martynek a Česká komora odborných lesních hospodářů). MZe uhradilo za tyto služby 1,49 mil. Kč.

V ostatních službách byla provedena úhrada v celkové výši 80 tis. Kč za sledování kvality a biologické účinnosti feromonových odparníků laboratorním vážením a terénním testem (provedl Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský). Ostatní pravidelné služby, průzkum stavu lesních půd a výživy lesních porostů ve vybraných přírodních lesních oblastech, vyhodnocení účinnosti vápnění a hnojení lesů včetně přípravy projektů chemické meliorace, nebyly v roce 2012 realizovány.

Tabulka 6.4.2.1**Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích v mil. Kč****State services supporting forest management in mill. CZK**

Charakter služby Type of service	2009	2010	2011	2012
Letecké vápnění a hnojení Aerial liming and fertilisation	19	17	2	0
Letecká protipožární a hasičská služba Aerial fire control services	1	28	28	27,7
Velkoplošné zásahy v ochraně lesa Large-scale measures in forest protection	2	1	1	0,7
Poradenství Consultancy	33	35	36	21,6
Ostatní služby Other services	6	7	8	0,1
Služby celkem Total	61	88	75	50,1

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.4.3 Finanční příspěvky**Subsidies****6.4.3.1 Finanční příspěvky ze státního rozpočtu****Subsidies from the State Budget**

Podpora hospodaření v lesích formou poskytování finančních příspěvků ze státního rozpočtu byla poskytována podle přílohy č. 9 k zákonu č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2012 (dále jen „Pravidla“). Dle obecných podmínek Pravidel mohli vlastníci lesů uplatňovat žádosti o příspěvky na hospodaření v lesích dle následujícího schématu:

V lesích v působnosti Ministerstva životního prostředí a Ministerstva obrany bylo možno uplatňovat žádosti o příspěvky na obnovu lesů poškozených imisemi (dle písm. A), příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů (dle písm. B), příspěvky na sdružování vlastníků lesů malých výměr (dle písm. C), příspěvky na ekologické a k přírodě šetrné technologie (dle písm. D), příspěvky na vybrané činnosti mysliveckého hospodaření (dle písm. G), příspěvky na zpracování lesních hospodářských plánů v digitální formě (dle písm. H) a příspěvky na ostatní hospodaření v lesích (dle písm. I).

Ministerstvo zemědělství poskytovalo ze svého rozpočtu příspěvky na vybrané činnosti mysliveckého hospodaření (dle písm. G), příspěvky na zpracování lesních hospodářských plánů v digitální formě (dle písm. H), příspěvky na ostatní hospodaření v lesích (dle písm. I) a příspěvky na chov a výcvik národních plemen loveckých psů a loveckých dravců (dle písm. K).

S ohledem na omezení výše příspěvku na zpracování lesních hospodářských plánů v digitální formě (dle písm. H)

limitem podpory de minimis (dle nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis), nebyl příspěvek v roce 2012 čerpán státním podnikem Lesy České republiky. Příspěvek na chov a výcvik národních plemen loveckých psů a loveckých dravců (dle písm. K), který je vázaný na chovatele bez ohledu na vztah k lesním pozemkům, byl poskytován Ministerstvem zemědělství na celém území České republiky.

Z hlediska finančního vyjádření bylo z rozpočtu Ministerstva zemědělství poskytnuto na příspěvky dle písm. G, H, K a I celkem 39 978 tis. Kč (podrobněji viz dotační tituly G, H, K a I v tabulce 6.4.3.1.1).

Ministerstvo obrany poskytlo příspěvky v celkové výši 380 tis. Kč, z toho na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů (dle písm. B) 320 tis. Kč, na ekologické a k přírodě šetrné technologie (dle písm. D) 60 tis. Kč. Ministerstvo životního prostředí vyplatilo na příspěvcích celkem 1 950 tis. Kč, z toho na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů (dle písm. B) 1 411 tis. Kč a na ekologické a k přírodě šetrné technologie (dle písm. D) 539 tis. Kč.

Tabulka 6.4.3.1.1

Finanční příspěvky poskytované z rozpočtu MZe a krajů na hospodaření v lesích podle účelu a vlastnictví v mil. Kč
Subsidies for forest management granted from the budget of the Ministry of Agriculture and the budgets of individual regions by their purpose and ownership category in mill. CZK

Předmět příspěvku <i>Purpose of subsidy</i>	Kategorie vlastnictví	<i>Ownership category</i>	2009	2010	2011	2012
Obnova lesů poškozených imisemi <i>Regeneration of forests affected by air pollution</i>	obecní	<i>municipal</i>	0,8	8,5	8,5	7,3
	státní	<i>state</i>	0,0	0	0	0
	ostatní	<i>other</i>	0,4	2,4	2,1	1,4
	celkem	<i>total</i>	1,2	10,9	10,5	8,7
Zalesnění, zajištění a výchova porostů <i>Reforestation, establishment of stands and their tending</i>	obecní	<i>municipal</i>	77,0	73,3	76,5	68,8
	státní	<i>state</i>	0,5	0,1	0,5	0,2
	ostatní	<i>other</i>	150,0	129,0	132,4	118,5
	celkem	<i>total</i>	228,0	202,4	209,5	187,5
Sdružování vlastníků lesů malých výměr <i>Grouping of owners of small-size forests</i>	ostatní	<i>other</i>	1,4	1,4	0	0
	celkem	<i>total</i>	1,4	1,4	0	0
Ekologické a k přírodě šetrné technologie <i>Green and environmentally friendly technologies</i>	obecní	<i>municipal</i>	8,1	6,2	4,9	4,3
	státní	<i>state</i>	0,1	0,01	0,08	0,05
	ostatní	<i>other</i>	21,3	14,7	12,5	13,0
	celkem	<i>total</i>	29,5	20,9	17,4	17,3
Podpora ohrožených druhů zvířete <i>Support of endangered wildlife species</i>	obecní	<i>municipal</i>	0,1	0,0	0,01	0,01
	státní	<i>state</i>	0,6	0,6	0,7	0,8
	ostatní	<i>other</i>	9,4	9,6	8,9	10,0
	celkem	<i>total</i>	10,1	10,2	9,5	10,8
Vyhotovení lesních hospodářských plánů <i>Elaboration of forest management plans</i>	obecní	<i>municipal</i>	6,3	11,0	8,5	10,2
	státní	<i>state</i>	52,6	30,0	0	0
	ostatní	<i>other</i>	14,2	11,3	12,9	15,2
	celkem	<i>total</i>	73,1	52,3	21,4	25,4
Ostatní hospodaření v lesích <i>Other forest management</i>	obecní	<i>municipal</i>	0,0	0,01	0,06	0,06
	státní	<i>state</i>	1,5	1,7	1,7	1,4
	ostatní	<i>other</i>	0,2	0,2	0,5	0,2
	celkem	<i>total</i>	1,7	1,9	2,2	1,6
Chov a výcvik národních plemen loveckých psů a loveckých dravců <i>Breeding and training of national hunting dog breeds and hunting birds of prey</i>	obecní	<i>municipal</i>	0,0	0	0	0
	státní	<i>state</i>	0,0	0	0	0
	ostatní	<i>other</i>	1,9	2,1	2,3	2,1
	celkem	<i>total</i>	1,9	2,1	2,3	2,1
Finanční příspěvky celkem <i>Total subsidies</i>	obecní	<i>municipal</i>	92,3	98,9	98,5	90,4
	státní	<i>state</i>	55,4	32,5	2,9	2,5
	ostatní	<i>other</i>	199,0	171,1	171,6	160,6
	celkem	<i>total</i>	346,9	302,5	272,9	253,5

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.4.3.1.2

Finanční příspěvky na obnovu lesů poškozených imisemi

Subsidies for regeneration of forests affected by air pollution

Předmět příspěvku Purpose of subsidy		T.j. Unit	Pásmo ohrožení Threat zone				Celkem Total	
			A		B			
			t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK	t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK	t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK
Přirozená obnova Natural regeneration		ha	0	0	7	70	7	70
z toho of which	meliorační a zpevňující dřeviny soil-improving and stabilising species	ha	0	0	7	70	7	70
	ostatní dřeviny other species	ha	0	0	0	0	0	0
Umělá obnova sadbou – první zalesnění First artificial reforestation		ha	108	3 614	51	1 855	159	5 469
z toho of which	meliorační a zpevňující dřeviny soil-improving and stabilising species	ha	32	1 571	17	946	50	2 518
	ostatní dřeviny other species	ha	76	2 043	34	909	109	2 951
Umělá obnova sadbou – opakované zalesnění Repeated artificial reforestation		ha	0	0	2	81	2	81
z toho of which	meliorační a zpevňující dřeviny soil-improving and stabilising species	ha	0	0	0	0	0	0
	sazenice plants	ha	0	0	0	14	0	14
	poloodrostky saplings of 50–120cm	ha	0	0	0	0	0	0
	odrostky saplings of 120–250 cm	ha	0	0	0	0	0	0
	ostatní dřeviny other species	ha	0	0	1	67	1	67
Ochrana mladých lesních porostů Protection of young growths		ha	506	1 819	380	1 118	886	2 936
z toho of which	ochrana kultur proti buření weed control	ha	289	1 281	206	778	495	2 058
	ochrana kultur proti zvěři game control of plantations	ha	137	340	117	236	254	576
	ochrana kultur proti klikorohu pine weevil control of plantations	ha	0	0	12	5	13	5
	ochrana kultur proti myšovitým mice pest control	ha	79	198	45	99	124	297
Zřizování nových oplocenek Establishment of game – proof fences		km	0	0	3	139	3	139
Hnojení lesních porostů Fertilising and liming of forest stands		ha	0	0	0	0	0	0
z toho of which	letecké aerial	ha	0	0	0	0	0	0
	pozemní ground	ha	0	0	0	0	0	0
	k sazenicím individual plants	ha	0	0	0	0	0	0
Celkem Total				5 433		3 263		8 596

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.4.3.1.3

Finanční příspěvky na zalesnění, zajištění a výchovu porostů
Subsidies for reforestation, establishment, and tending of forest stands

Předmět příspěvku Purpose of subsidy	Skupina lesních pozemků Forest land group				Kategorie lesů Forest category								Celkem Total	
	I		2		ochranné protection		zvláštního určení special purpose		restituční restituted		hospodářské commercial		ha	tis. Kč 1,000 CZK
	ha	tis. Kč 1,000 CZK	ha	tis. Kč 1,000 CZK	ha	tis. Kč 1,000 CZK	ha	tis. Kč 1,000 CZK	ha	tis. Kč 1,000 CZK	ha	tis. Kč 1,000 CZK		
Přirozená obnova Natural regeneration	72	1 274	64	686	1	16	78	922	0	0	186	2 485	400	5 382
z toho of which	41	860	7	130	1	16	51	704	0	0	173	2 424	273	4 134
	32	414	57	555	0	0	27	218	0	0	12	61	127	1 247
Umělá obnova sadbou – první zalesnění First artificial reforestation	448	19 971	267	8 936	5	215	154	7 468	0	0	1 041	67 644	1 915	104 234
z toho of which	139	7 055	77	4 654	2	133	100	6 509	0	0	1 035	67 533	1 354	85 884
	309	12 917	191	4 282	3	82	54	958	0	0	5	111	561	18 350
Umělá obnova sadbou – opakované zalesnění Repeated artificial reforestation	1	7	3	26	0	0	0	13	0	0	4	190	8	236
z toho of which	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	236
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
z toho of which	1	7	3	26	0	0	0	9	0	0	4	181	8	224
	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	8	1	11
Zajištění lesních porostů Establishment of forest stands	392	10 218	301	5 444	1	36	140	2 326	0	0	538	12 987	1 372	31 010
z toho of which	110	3 981	75	1 970	1	22	94	2 032	0	0	520	12 896	800	20 900
	281	6 238	226	3 474	1	13	46	294	0	0	18	91	572	10 110
Rekonstrukce porostů Forest stand reconstruction	0	0	0	0	0	0	28	269	0	0	20	175	48	444
Výchova do 40 let věku Tending of forest stands up to 40 years of age	5	16	7	24	36	97	1 081	3 326	0	0	11 127	41 052	12 255	44 516
z toho of which	2	6	4	14	18	49	690	2 230	0	0	7 008	28 019	7 721	30 319
	3	10	3	9	19	48	391	1 096	0	0	4 119	13 033	4 535	14 197
Zřizování nových oplocenek – dotační podtitul B.g. – Jihomoravský kraj (km) Establishment of game – proof fences (km))					0	0	3	88	0	0	47	1 635	49	1 723
Finanční příspěvky celkem Total subsidies		31 487		15 114		364		14 411		0		126 169		187 545

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.4.3.1.4

Finanční příspěvky na ekologické a k přírodě šetrné technologie

Subsidies for green and environmentally friendly technologies

Předmět příspěvku Purpose of subsidy	T.j. Unit	Lesy Forests						Celkem Total	
		ochranné protection		zvláštního určení special purpose		hospodářské commercial			
		t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK	t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK	t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK	t.j. unit	tis. Kč 1,000 CZK
Vyklízování nebo přibližování dříví lanovkou Skyline forwarding	m³	814	80	14 960	1 202	10 545	617	26 320	1 900
Vyklízování nebo přibližování dříví koněm Horse skidding	m³	1 059	31	23 390	665	246 413	5 243	270 862	5 939
Přibližování dříví strojem bez vlečení po zemi Mechanized skidding	m³	560	8	15 011	285	198 653	3 884	214 224	4 176
Likvidace klestu štěpkováním nebo drcením Chipping of logging slash before forest regeneration	ha	13	153	81	648	509	4 484	602	5 285
Celkem Total			272		2 800		14 228		17 300

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.4.3.1.5

Finanční příspěvky na vybrané činnosti mysliveckého hospodaření

Subsidies for specific game management activities

DT	Předmět příspěvku	Ks/Kg	ha	Částka (Kč)
G.1.a.1.	založení nebo údržba zvěřních poliček pro spárkatou nebo drobnou zvěř		1 326,53	6 637 049
G.1.a.2.	zřizování napajedel pro zvěř	267		251 000
G.1.a.3.	pořízení a instalace nebo výroba a instalace nové betonové nory	369		738 000
G.1.a.4.	pořízení a instalace nebo výroba a instalace nových lapacích zařízení	166		166 000
G.1.a.5.	pořízení nebo výroba a instalace nových hnízdních budek pro vodní ptáky	1 124		562 000
G.1.a.6.	pořízení nebo výroba a instalace nových odchytových zařízení na prasata divoká	161		1 288 000
G.1.b.1.	tetřev hlušec	36		252 000
G.1.b.3.	koroptev polní	1 945		194 500
G.1.b.4.	nový přenosný přístřešek pro koroptve	134		26 800
G.1.c.1.	koza bezoárová	34		51 000
G.1.c.2.	bílý jelen	322		322 000
G.1.d.1.	výroba a instalace hnízdních podložek a budek	50		12 500
G.1.d.2.	výroba a rozmístění loveckých stanovišť pro dravce (berličky) na zemědělské půdě	2 785		111 400
G.1.e.1.	medikované premixy pro přidávání do krmiv pro léčbu parazitóz u spárkaté zvěře	1 048,96		207 792
G.2.a.	veterinární vyšetření směřující ke zjišťování nákaz v chovech zvěře	0		16 999
Celkem/Total				10 837 040

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 6.4.3.1.6

Finanční příspěvky na chov a výcvik národních plemen loveckých psů a loveckých dravců

Subsidies for breeding and training of national breeds of hunting dogs and hunting birds of prey

Předmět příspěvku	Purpose of subsidy	2012	
		ks pcs	tis. Kč 1,000 CZK
Český teriér	Czech terrier	7	14
Český fousek	Czech roughhaired pointer	303	604
Jestřáb lesní	Goshawk	43	301
Sokol stěhovavý	Peregrine Falcon	125	625
Raroh velký	Saker falcon	86	430
Orel skalní	Golden eagle	21	105
Celkem	Total	585	2 079

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

6.4.3.2 Finanční příspěvky z rozpočtu krajů

Subsidies from regional budgets

Kraje poskytovaly finanční příspěvky dle vlastních pravidel. Rozsah, až na některé výjimky, odpovídal zhruba náplni příspěvků dle písmen A až D přílohy č. 9 k zákonu o státním rozpočtu (viz výše uvedené tabulky). Stejně jako v předchozích letech v reakci na úsporná opatření v krajských rozpočtech nevyplácely kraje některé dotační tituly pro lesy ve své působnosti, případně stanovily tzv. stropy pro omezení maximální možné míry čerpání.

Tabulka 6.4.4.1

Podpory lesního hospodářství z Fondu

Aids to forest management from the Fund

	Tj. Unit	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem podáno žádostí <i>Number of applications submitted</i>	ks pc	26	18	7	1	0	2	0	0
z toho schváleno <i>of which approved</i>	ks pc	20	12	3	0	0	0	0	0
Podpořené úvěry celkem <i>Total amount of subsidized credits</i>	mil. Kč mill. CZK	100	51	20	0	0	0	0	0
Poskytnutá dotace úroků <i>Subsidies to interest granted</i>	mil. Kč mill. CZK	14	3	2	0	0	0	0	0
Poskytnutá garance úvěrů <i>Guarantee on loans granted</i>	mil. Kč mill. CZK	5	2	0	0	0	0	0	0
Dospělé záruky <i>Mature guarantees</i>	mil. Kč mill. CZK	0	0	0	0	0	0	0	0

Poznámka: údaje v tabulce za jednotlivé roky jsou získány rozdílem stavů k 31. 12.

Pramen: MZe, PGRLF, a.s.

Source: Ministry of Agriculture, Supporting and Guarantee Agricultural and Forestry Fund, plc.

6.4.4 Podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s.

Subsidies from the Supporting and Guarantee Agricultural and Forestry Fund, plc.

Jednou z možných podpor subjektům v lesním hospodářství je podpora poskytovaná Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a. s. (dále jen „Fond“). Předmětem činnosti Fondu, který je akciovou společností ve 100% vlastnictví státu, je mimo jiné poskytování podpor ve formě snížení úrokového zatížení úvěrů, poskytování zajištění bankovních úvěrů a v neposlední řadě poskytování finanční podpory pojištění.

Za lesní hospodářství bylo od doby zřízení Fondu podáno celkem 645 žádostí, z toho 566 jich bylo schváleno. Celková výše podporovaných úvěrů činila 2 489 mil. Kč, výše vydaných garancí 598 mil. Kč a výše přiznaných dotací 470 mil. Kč. K 31. 12. 2012 byly již všechny přislíbené podpory ze schválených smluv vyplaceny.

Celkem bylo na úhradách ze záruky k 31. 12. 2012 zaplacen 80 mil. Kč a na základě splátkových kalendářů splaceno přes 10 mil. Kč. V roce 2012 nebyla provedena žádná úhrada ze záruky. Z dříve uhrazených garancí bylo v roce 2012 na základě splátkových kalendářů nebo ostatních výnosů vráceno 72 tis. Kč.

V roce 2009 byl otevřen nový program Poskytování finanční podpory pojištění produkce škoek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin s vyhlášenou výší podpory 30 % celkových nákladů spojených s pojištěním. Tento program byl beze změny poskytován i v roce 2012. Žádosti o poskytnutí podpory byly v roce 2012 přijímány od 1. 3. 2012 do 1. 10. 2012 a celkem byly zpracovány a schváleny 2 žádosti se zaplaceným pojistným ve výši 219 tis. Kč a s podporou ve výši 66 tis. Kč.

Tabulka 6.4.4.2

Podpora pojištění produkce škošek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin z Fondu

Aids for forest nurseries insurance granted from the Fund

	Tj. Unit	2009	2010	2011	2012
Celkem podáno žádostí <i>Number of applications submitted</i>	ks pc	2	2	2	2
z toho schváleno <i>of which approved</i>	ks pc	2	2	2	2
Náklady na pojištění škošek <i>Insurance costs to forest nurseries</i>	tis. Kč 1,000 CZK	193	193	178	219
Proplacená částka <i>Payment amount</i>	tis. Kč 1,000 CZK	58	58	54	66

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

a lesnictví, která zahrnuje opatření I.1.2 – Investice do lesů (rok 2012 – 17. kolo příjmu žádostí) a osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny, v rámci které v roce 2012 pokračoval příjem žádostí na opatření II.2.1 – Zalesňování zemědělské půdy (viz samostatná kapitola 6.6), pátým rokem probíhal příjem žádostí na opatření II.2.2 – Platby v rámci Natura 2000 v lesích, čtvrtým rokem probíhal příjem žádostí na opatření II.2.3 – Lesnicko-environmentální platby a proběhlo 17. kolo příjmu žádostí na opatření II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů.

Osa I PRV obsahuje **opatření I.1.2 Investice do lesů**, které se dělí na **podopatření I.1.2.1 Lesnická technika, I.1.2.2 Technické vybavení provozoven a I.1.2.3 Lesnická infrastruktura**. Strategickým cílem tohoto opatření je zlepšení konkurenceschopnosti lesnictví, podpora rozvoje dynamického podnikání v lesnictví, vyšší výkonnost lesnických podniků, restrukturalizace lesnického sektoru a zlepšení ochrany životního prostředí v lesnictví. Podporované projekty by měly řešit problematické oblasti, jako nízkou úroveň investic v lesnickém sektoru a zastaralé a technicky nevyhovující vybavení lesnických podniků. Podpora také napomáhá řešit problémy spojené s nedostatečnou infrastrukturou v lesnictví.

6.5 Finanční podpory spolufinancované EU v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013

ids co-financed by EU within Rural Development Program of the Czech Republic for the period 2007–2013

Rok 2012 byl šestým rokem, ve kterém bylo možno žádat o finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova na období 2007–2013 prostřednictvím Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 (dále jen „PRV“). PRV vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova, který byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedeného předpisu. V PRV se na lesnictví zaměřuje především osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství

Tabulka: 6.5.1

Celkový stav implementace opatření I.1.2 od 1. 1. 2007 (stav k 31. 12. 2012)

General overview of measure I.1.2 implementation from January 1, 2007 (status on December 31, 2012)

Opatření I.1.2/Measure I.1.2 Investice do lesů/Investment into Forests	I.1.2.1	I.1.2.2	I.1.2.3	Celkem Total
Počet zaregistrovaných projektů (ks) <i>Number of registered projects (pcs)</i>	3 449	523	1 262	5 234
Částka za zaregistrované projekty (Kč) <i>The amount of the registered projects (CZK)</i>	1 362 136 966	760 778 585	2 970 906 123	5 093 821 674
Počet schválených projektů (ks) <i>Number of approved projects (pcs)</i>	1 552	150	408	2 110
Částka za schválené projekty (Kč) <i>The amount approved for projects (CZK)</i>	604 243 495	186 755 145	1 000 535 506	1 791 534 146
Počet podaných žádostí o proplacení (ks) <i>Number of applications for reimbursement (pcs)</i>	1 339	98	320	1 757
Částka za podané žádosti o proplacení (Kč) <i>The amount of the requests for reimbursement (CZK)</i>	514 430 799	91 672 974	791 887 477	1 397 991 250
Počet proplacených projektů (ks) <i>Number of paid projects (pcs)</i>	1 217	80	281	1 578
Proplacená částka (Kč) <i>Payment amount (CZK)</i>	469 289 327	71 248 541	695 299 076	1 235 836 944

Poznámka: V roce 2012 byly registrovány projekty v 17. kole příjmu žádostí (17. 10. – 23. 10. 2012) a schvalovány z 14. kola příjmu žádostí (25. 10. – 7. 11. 2011).

Pramen: IS SZIF

Source: IS SAIF

Tabulka 6.5.2

Přehled administrace žádostí o dotaci opatření I.1.2 v 2., 5., 8., 11., 14. a 17. kole příjmu žádostí

Overview of administration of 2., 5., 8., 11., 14. and 17. round of applications for subsidy – measure I.1.2

Porovnání jednotlivých kol	2. kolo – rok 2007	5. kolo – rok 2008	8. kolo – rok 2009	11. kolo – rok 2010	14. kolo – rok 2011	17. kolo – rok 2012
Počet zaregistrovaných projektů (ks) Number of registered projects (pcs)	460	721	695	899	1 137	1 322
Částka za zaregistrované projekty (Kč) The amount of the registered projects (CZK)	727 245 796	869 306 274	900 483 770	843 954 286	835 156 887	917 674 661
Počet schválených projektů (ks) Number of approved projects (pcs)	253	356	312	610	579	0
Částka za schválené projekty (Kč) The amount approved for projects (CZK)	321 881 752	380 856 374	304 232 495	411 795 283	372 768 242	0

Pramen: IS SZIF

Source: IS SAIF

V roce 2012 proběhl již šestý příjem žádostí o dotaci na opatření I.1.2 v 17. kole příjmu žádostí (17. – 23. 10. 2012). V tomto kole bylo zaregistrováno 1 322 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 917 674 661 Kč.

Podopatření I.1.2.1 Lesnická technika je zaměřeno na pořízení strojů a zařízení pro budování a údržbu lesních cest, stezek a chodníků, meliorací, hrazení bystrin, retenčních nádrží, strojů a zařízení sloužících pro obnovu a výchovu lesních porostů a strojů a zařízení na výrobu materiálu pro obnovu a výchovu lesních porostů a prvotní zpracování dříví ekologickými technologiemi. Jedná se o přímou nenávratnou dotaci právnickým a fyzickým osobám, sdružením s právní subjektivitou, obcím nebo jejich svazkům, hospodařících v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, nebo jsou ve vlastnictví obcí nebo jejich svazků. Maximální výše dotace je 50 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů. Příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů. V roce 2012 bylo v rámci podopatření I.1.2.1 schváleno 433 projektů v celkové výši 137 963 735 Kč. Příjemcem dotace může být soukromý podnikatel či obec, který vlastní nebo má pronajatý lesní pozemek o velikosti min. 3 ha.

Podopatření I.1.2.2 Technické vybavení provozoven je zaměřeno na pořízení a modernizace technologií (včetně nehmotných investic), které umožní zpracování lesnických produktů a využití zůstatkové biomasy z lesní nebo dřevařské výroby pro energetické a jiné účely, na vybudování a modernizace malokapacitních venkovských provozů, které budou produkovat výrobky s větším podílem přidané hodnoty (včetně nehmotných investic). Jedná se o přímou nenávratnou dotaci fyzickým nebo právnickým osobám podnikajícím v lesnictví nebo souvisejícím odvětví, které splňují podmínky pro zařazení do kategorie mikropodniků, tzn. mají méně než 10 zaměstnanců a jejich roční obrát je nižší než 2 mil. €. Maximální výše dotace je 50 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů, příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů. V roce 2012 bylo v rámci podopatření I.1.2.2 schváleno 59 projektů v celkové výši 78 814 893 Kč.

Podopatření I.1.2.3 Lesnická infrastruktura je zaměřeno na výstavbu, modernizaci, rekonstrukci a celkové opravy lesních cest, včetně souvisejících objektů, zaříze-

ní upravujících vodní režim v lesích, včetně souvisejících objektů, a ostatních infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství. Jedná se o přímou nenávratnou dotaci fyzickým nebo právnickým osobám, sdružením s právní subjektivitou, obcím nebo jejich svazkům, hospodařících v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, nebo jsou ve vlastnictví obcí nebo jejich svazků. Maximální výše dotace je 100 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů, příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů. V roce 2012 bylo v rámci podopatření I.1.2.3 schváleno 87 projektů v celkové výši 155 989 614 Kč.

V roce 2012 bylo možno pátým rokem podávat žádosti o zařazení do **opatření II.2.2 – Platby v rámci Natura 2000 v lesích**, které zahrnuje jedno **podopatření II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu**, které má za cíl zachování porostního typu hospodářského souboru, resp. optimální druhové skladby (listnaté a jedlové porosty a nízký les) lesních porostů v soukromém vlastnictví v oblastech Natura 2000 (ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality podle zákona č. 114/1992 Sb.) po dobu 20 let. Prováděcím národním právním předpisem je nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích, ve znění pozdějších předpisů. Dotace se poskytuje jako částečná kompenzace újmy vzniklé ze snížení hospodářského využití lesů. Sazba dotace činí 60 € na 1 hektar porostní skupiny za kalendářní rok. Pro získání dotace z opatření II.2.2 je třeba podat žádost o zařazení první rok dvacetiletého závazku a žádost o dotaci každoročně po dobu jeho trvání. V roce 2012 bylo zaregistrováno celkem 21 žádostí na výměru 1 724 ha ve výši 2,6 mil. Kč. V roce 2012 bylo proplaceno 16 žádostí z předchozích let na výměru 1 002 ha v celkové výši 1,5 mil. Kč.

V roce 2012 bylo možno čtvrtým rokem podávat žádosti o zařazení do **opatření II.2.3 – Lesnicko-environmentální platby**, které zahrnuje jedno **podopatření II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů**, které má za cíl pěstování porostů odpovídající druhové a prostorové skladby. Jedná se o posílení zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin, které se vyznačují vyšší tolerancí

ke škodlivým činitelům a melioračními účinky na půdu. Prováděcím národním právním předpisem je nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření, ve znění pozdějších předpisů. Dotace se poskytuje jako částečná kompenzace újmů vzniklé ze snížení hospodářského využití lesů. Sazba dotace se určí podle navýšeného podílu melioračních a zpevňujících dřevin v porostní skupině alespoň o 5 % nad rámec vyhlášky č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Sazby jsou stanoveny od 20 € do 97 € na 1 hektar porostní skupiny za kalendářní rok v závislosti na množství melioračních a zpevňujících dřevin v porostní skupině a skutečnosti, zda se porostní skupina nachází v oblastech Natura 2000 nebo zvláště chráněných území. Pro získání dotace z opatření II.2.3 je třeba podat žádost o zařazení první

rok dvacetiletého závazku a žádost o dotaci každoročně po dobu jeho trvání. V roce 2012 bylo zaregistrováno celkem 65 žádostí na výměru 3 185 ha ve výši cca 4,5 mil. Kč. V roce 2012 bylo proplaceno 48 žádostí z předchozích let na výměru 2 800 ha v celkové výši 2,7 mil. Kč.

V rámci PRV byl v roce 2012 popáté zahájen příjem žádostí na **opatření II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů**, které zahrnuje 2 podopatření: **II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření** a **II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích**. U obou podopatření se jedná se o přímou nenávratnou dotaci vlastníkům a nájemcům lesních pozemků nebo jejich sdružením. Výše dotace je až 100 % způsobilých výdajů. Příspěvek EU činí 80 % a příspěvek ČR činí 20 % veřejných zdrojů.

Tabulka 6.5.3

Celkový stav implementace opatření II.2.4 od 1. 1. 2008 (stav k 31.12. 2012)

General Overview of measure II.2.4 implementation from 1.1.2008 (status on December 31, 2012)

Opatření II.2.4	II.2.4.1 a)	II.2.4.1 b)	II.2.4.2 a)	Celkem Total
Počet zaregistrovaných projektů (ks) Number of registered projects (pcs)	470	92	181	743
Částka za zaregistrované projekty (Kč) The amount of the registered projects (CZK)	719 244 429	279 339 937	201 427 567	1 200 011 933
Počet schválených projektů (ks) Number of approved projects (pcs)	382	82	99	563
Částka za schválené projekty (Kč) The amount approved for projects (CZK)	554 079 757	252 775 519	96 717 722	903 572 998
Počet podaných žádostí o proplacení (ks) Number of applications for reimbursement (pcs)	268	55	60	383
Částka za podané žádosti o proplacení (Kč) The amount of the requests for reimbursement (CZK)	254 321 798	118 411 183	62 010 810	434 743 791
Počet proplacených projektů (ks) Number of paid projects (pcs)	265	53	55	373
Proplacená částka (Kč) Payment amount (CZK)	250 490 996	113 744 093	57 715 326	421 950 415

Poznámka: V roce 2012 byly registrovány projekty ve 17. kole příjmu žádostí (17. 10. – 23. 10. 2012) a schvalovány projekty z 13. kola příjmu žádostí (14. 6. – 26. 6. 2011).

Pramen: IS SZIF

Source: IS SAIF

Tabulka 6.5.4

Přehled administrace žádostí o dotaci opatření II.2.4 v 3. 6., 9., 13. a 17. kole příjmu žádostí

Overview of administration of 3., 6., 9., 13. and 17. round of applications for subsidy – measure II.2.4

Porovnání jednotlivých kol	3. kolo – rok 2008	6. kolo – rok 2009	9. kolo – rok 2010	13. kolo – rok 2011	17. kolo – rok 2012
Počet zaregistrovaných projektů (ks) Number of registered projects (pcs)	134	188	131	129	69
Částka za zaregistrované projekty (Kč) The amount of the registered projects (CZK)	191 509 877	277 352 079	142 944 274	171 008 954	137 856 812
Počet schválených projektů (ks) Number of approved projects (pcs)	111	97	103	104	66
Částka za schválené projekty (Kč) The amount approved for projects (CZK)	161 312 901	103 678 516	112 018 882	139 679 215	134 107 965

Pramen: IS SZIF

Source: IS SAIF

V roce 2012 proběhl již pátý příjem žádostí o dotaci na opatření II.2.4 v 17. kole příjmu žádostí (17. 10. – 23. 10. 2012). V tomto kole bylo zaregistrováno 69 projektů s celkovým finančním požadavkem na dotaci 137 856 812 Kč. Schváleno bylo 66 projektů v celkové výši 134 107 965 Kč. Projekty budou propláceny v průběhu dalších let v závislosti na podávání žádostí o proplacení.

Podopatření II.2.4.1 - záměr a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách je zaměřeno na obnovu produkčního potenciálu lesa a všech jeho funkcí a snížení rozsahu škod způsobených přírodními kalamitami a požáry. Podpora je poskytována především na rekonstrukci poškozených lesních porostů po kalamitách a obnovu lesa po kalamitních těžbách. Podpora může být také poskytována na ochranná opatření pro zamezení, resp. zmírnění škod způsobených kalamitami v lesích a mimořádná opatření při kalamitách způsobených abiotickými vlivy a biotickými činiteli. V roce 2012 bylo v rámci podopatření II.2.4.1 záměr a) schváleno 21 projektů ve výši 25 240 697 Kč.

Podopatření II.2.4.1 - záměr b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi je zaměřeno na provádění preventivních protipovodňových opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích; protierozní opatření na lesních půdách; odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích a na lesních cestách; sanace nátrží, erozních rýh a hrazení a stabilizace strží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa. V roce 2012 bylo v rámci podopatření II.2.4.1 záměr b) schváleno 15 projektů ve výši 82 573 656 Kč.

Podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích je zaměřeno na podporu činností vedoucích k posílení rekreační funkce lesa, usměrňování návštěvnosti lesa a bezpečnosti jeho návštěvníků; zahrnuje opatření k údržbě lesního prostředí a opatření celkově přispívající ke zvyšování společenské hodnoty lesů. V roce 2012 bylo v rámci podopatření II.2.4.2 schváleno všech 30 zaregistrovaných projektů ve výši 26 293 612 Kč.

6.6 Finanční podpory a pomoci na změnu struktury zemědělské výroby zalesněním

Aids for Afforestation of Agricultural Lands

Podpora zalesňování má v ČR relativně dlouhou tradici. Do roku 2003 byly dotace na zalesňování poskytovány pouze z národních finančních zdrojů. Od roku 2004 bylo zalesňování podporováno především z evropských finančních zdrojů nejdříve z Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR (HRDP) pro období 2004–2006, na který od roku 2007 navázal Program rozvoje venkova České republiky (PRV) na období 2007–2013. Součástí Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 je opatření II.2.1 – Zalesňování zemědělské půdy, které zahrnuje jedno podopatření II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy. Prováděcím národním právním předpisem je nařízení vlády č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy, ve znění pozdějších předpisů.

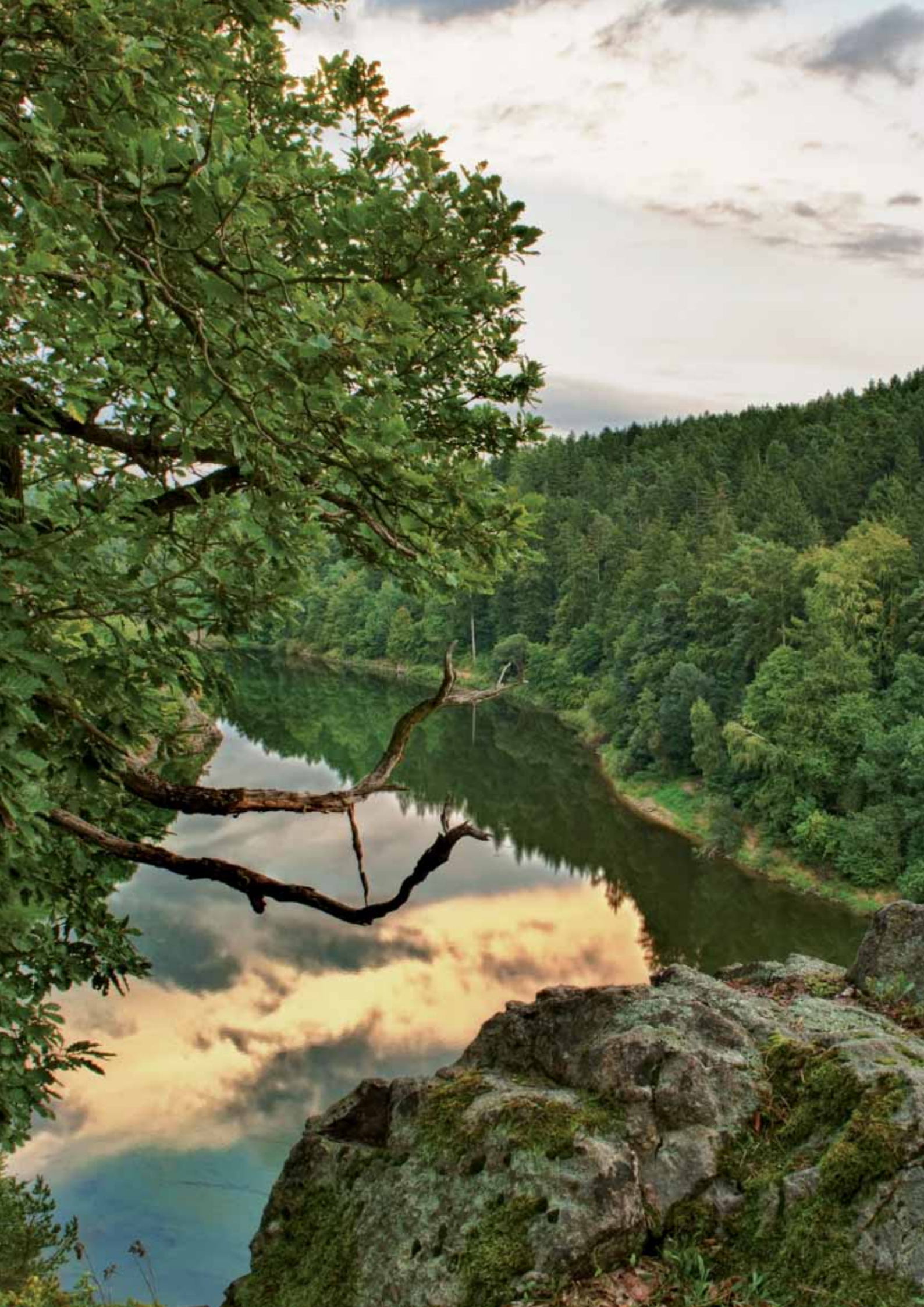
Tato podpora vytváří prostor pro diverzifikaci výroby, která přispívá k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé

udržitelnosti zemědělství a venkova a snižuje podíl zornění půdy, a to bez rizika zvýšení podílu neobhospodařované zemědělské půdy. Podopatření umožňuje získat podporu vlastníkům nebo nájemcům zemědělské půdy určené k zalesnění. Žadatel může žádat o dotaci na založení lesního porostu a při splnění dalších podmínek také o dotaci na péči o lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném zemědělském pozemku. V roce 2012 bylo v tomto podopatření podáno 244 žádostí o dotaci na zalesnění v celkové výši 23,1 mil. Kč a 1 955 žádostí o dotaci na péči o založený porost a náhradu za ukončení zemědělské činnosti ve výši 41,5 mil. Kč (včetně závazků z HRDP). V roce 2012 bylo vyplaceno 64,3 mil. Kč na základě žádostí podaných v předchozích letech (včetně závazků z HRDP).

V rámci opatření Lesnictví Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR pro období 2004–2006 (HRDP), které bylo upraveno nařízením vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití ve znění pozdějších předpisů, bylo možno v roce 2012 žádat již pouze o náhradu újmy za ukončení zemědělské výroby po zalesnění. Tyto zbývající závazky z HRDP byly postoupeny k vyplacení z PRV na období 2007–2013.

V oblasti dotací na zalesňování byla v roce 2012 současně poskytována podpora ze státního rozpočtu podle národního dotačního programu otevřeného v období před rokem 2004 prostřednictvím nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto programu již nebylo (stejně tak jako v případě Horizontálního plánu rozvoje venkova) možné žádat o podporu na zalesnění. Podpora se týkala pouze péče o mladé lesní porosty do doby jejich zajištění (ochrana proti buření a proti zvěři), na jejichž založení byla v předcházejících letech (naposledy v roce 2003) poskytnuta dotace Ministerstvem zemědělství, a to maximálně 12 let od jejich založení. V roce 2012 bylo v rámci této podpory vyplaceno 835 350 Kč na 46 závazků.

7. TRH SE SUROVÝM DŘÍVÍM

Timber Market

7.1 Trh se surovým dřívím v tuzemsku

Domestic Timber Market

Celkové dodávky surového dříví se meziročně snížily o 320 tis. m³ na celkovou výši 15 061 tis. m³, v tom dodávky jehličnatého dříví dosáhly výše 13 056 tis. m³ a dodávky listnatého dříví 2 005 tis. m³.

Meziroční pokles dodávek byl u jehličnatého dříví o 284 tis. m³ a u listnatého dříví o 36 tis. m³. Celkovou výši těžby dřeva a následných dodávek surového dříví ovlivnila stagnace a pokles výroby v celém dřevozpracujícím průmyslu v tuzemsku, která probíhá od roku 2008 do současnosti s měnící se intenzitou a s pokusy o oživení. Především malým a středním podnikům dřevozpracujícího průmyslu komplikuje život pokles tuzemského stavebnictví. V důsledku recese zejména tuzemského stavebnictví se snížila v letech 2008–2012 poptávka v tuzemsku po výrobcích ze dřeva až o 30 % a podniky jsou tak nuceny exportovat část své produkce na náročných zahraničních trzích často na hranici rentability své výroby. Nadále v České republice trvá stav, když se exportuje přímo dřevní surovina bez další sofistikované přidané hodnoty a dlouhodobě tak patříme mezi největší vývozce surového dříví v poměru k realizovaným tuzemským těžbám dřeva na světě. Výrazně lepší je situace u velkých zahraničních (nadanárodních) dřevozpracujících firem, které působí na tuzemském trhu a mají pevně vytvořené obchodní sítě a kanály, které jim umožňují rozumně a snadno exportovat svoji produkci do zahraničí. Těmto firmám s vysokou konkurenceschopností (nové technologie s vysokou produktivitou práce a s tvorbou další přidané hodnoty) nemožno tuzemské malé a střední podniky konkurovat. Cenu surového dříví v tuzemsku vytváří jak tuzemská poptávka po sortimentech surového dříví, tak i poptávka ze zahraničí (zejména z Rakouska a Německa) a v důsledku toho se neustále průměrné ceny u surového dříví zvyšují. K růstu průměrných cen surového dříví v tuzemsku přispívají rovněž podnikatelské subjekty v lesnictví, které na základě uzavřených smluv s Lesy ČR, s. p. na komplexní lesnické zakázky s nákupem surového dříví „na stojato“ v roce 2012 často hospodařily na hranici rentability svého podnikání. Pokles tuzemské spotřeby surového dříví a výrobků z něho byl doprovázen poklesem jak dovozu, tak i vývozu surového dříví. Přesto se podařilo vlastníkům lesů a podnikatelským subjektům prodat zvýšený objem zejména jehličnaté kulatiny a vlákniny do zahraničí (především do Rakouska a Německa). Přes příznivý vývoj cen u surového dříví se většina vlastníků lesů (nebo jeho správci a nájemci) rozhodla k meziročnímu snížení výše těžeb a následných dodávek surového dříví s ohledem na těžkosti spojené s jeho prodejem za požadované ceny, přičemž získané finanční prostředky zejména za prodej surového dříví rozhodující měrou zabezpečily potřebné finanční zdroje pro správu a obhospodařování jejich lesních majetků.

7.1.1 Ceny dříví

Timber prices

Ceny dříví vyplývají ze zpracovaného čtvrtletního výkazu ČSÚ Ceny Les I-04 a vyjadřují průměrné realizační ceny jednotlivých sortimentů surového dříví na lokalitě odvozní místo bez DPH.

Průměrné ceny téměř u všech sortimentů surového dříví v tuzemsku se po výrazném poklesu v roce 2008 a dalším poklesu v roce 2009 od roku 2010 stále zvyšovaly až do závěru roku 2012. Oproti roku 2011 se v průběhu roku 2012 projevil vyšší průměrné ceny zejména u jehličnatých výřezů, jehličnatého paliva, listnatého vlákninového dříví a listnatého paliva. Meziroční pokles průměrných cen byl zaznamenán naopak u jehličnatého vlákninového dříví. Index průměrných cen jehličnatého a listnatého surového dříví celkem u vlastníků lesů (tedy za prodané veškeré sortimenty surového dříví) se od 1. čtvrtletí do konce 4. čtvrtletí (dále jen index) postupně zvyšoval s průměrným tempem růstu 0,2 %, přičemž u jehličnatého dříví bylo průměrné tempo růstu 0,1 % a u listnatého dříví 0,9 %.

Z tohoto pohledu lze konstatovat, že průměrné ceny za rok 2012 se oproti roku 2011 navýšily u jehličnatých výřezů smrku III. A/B, C a D třídy jakosti, kde došlo k navýšení cen od 2,9 % (III. C) do 6,2 % (III. D) a obdobný nárůst byl i v dřevinách borovice a modřín; u listnatých výřezů III. A/B, C a D třídy jakosti v dřevinách dub a buk průměrné ceny prakticky stagnovaly. Dílčí pokles průměrných cen se projevil u jehličnatého dříví V. třídy jakosti – tj. u dříví pro výrobu buničiny a to u smrkové vlákniny o 4,0 % a u borové vlákniny o 5,8 %; u listnaté vlákniny byl naopak nárůst – v dřevině buk o 3,9 % a v dřevině dub o 6,9 %, když průměrná cena v roce dosáhla hodnoty u dubu 1 062 Kč/m³ a u buku 1 107 Kč/m³. Významný nárůst průměrných cen byl u jehličnatého paliva (o 9,5 %) a listnatého paliva (o 10,3 %) a průměrná cena tak dosáhla výše 747 Kč/m³, resp. 1 000 Kč/m³.

Z dlouhodobějšího pohledu lze konstatovat, že od roku 2000 nastal pokles průměrných cen u rozhodujících sortimentů (jehličnaté a listnaté kulatiny a vlákniny) do roku 2004 a v roce 2005 nastal příznivý obrat s pokračováním v roce 2006 až po 1. čtvrtletí 2007; od 2. čtvrtletí 2007 nastal pokles cen z důvodu nadbytku především jehličnatého dříví na tuzemském trhu i přes zvýšený export jehličnaté kulatiny a vlákniny s minimálními cenami od 2. čtvrtletí 2008 (likvidace kalamity po orkánu Kyrill). Tento pokles cen se dále již mírně prohluboval až do závěru roku 2009. V roce 2010 začalo postupné navyšování průměrných cen až do současnosti. V roce 2012 tak průměrné ceny u sortimentu smrk III A/B třídy jakosti (tj. kulatiny pro zpracování na pilách) činily 2 135 Kč/m³, zatímco v roce 2011 byly 2 041 Kč/m³, v roce 2010 1 819 Kč/m³, v roce 2009 1 473 Kč/m³, v roce 2008 1 526 Kč/m³, v roce 2007 1 857 Kč/m³ a v roce 2006 1 745 Kč/m³.

Ceny jehličnaté kulatiny v Rakousku a obdobně v Bavorsku a v Bádensku – Wurttembersku (Sm/Jd kvalita B 2b na odvozním místě v lese) se v roce 2012 pohybovaly mezi 94–100 eur/m³ (dle údajů timber-online.net HN).

Tabulka 7.1.1.1

Dodávky dříví v tis. m³Timber supplies in 1 000 m³

Dodané sortimenty z výroby (bez dovozu) Delivered assortments (excl. imports)		2010	2011	2012
kulatina roundwood ^{x)}		9 427	8 838	8 621
z toho of which	jehličnatá softwood	8 982	8 014	7 911
	listnatá hardwood	445	824	710
vláknina a ostatní prům. ^{xx)} pulpwood		5 344	4 629	4 420
z toho of which	jehličnatá softwood	4 747	4 277	3 949
	listnatá hardwood	597	352	471
palivo fuelwood		1 965	1 914	2 020
z toho of which	jehličnaté softwood	1 337	1 049	1 196
	listnaté hardwood	628	865	824
dodávky dříví celkem total timber supplies		16 736	15 381	15 061
z toho of which	jehličnaté softwood	15 066	13 340	13 056
	listnaté hardwood	1 670	2 041	2 005

Poznámka: ^{x)} včetně tyčoviny a doloviny,^{xx)} včetně dříví na výrobu dřevoviny.Do celkových dodávek nejsou započteny těžební zbytky a lesní štěpka v objemu zhruba 1,1 mil. m³ v roce 2010, 1,7 mil. m³ v roce 2011 a 1,9 mil. m³ v roce 2012 (kvalifikovaný odhad).**Note:** ^{x)} including pole and mine timber,^{xx)} including groundwood.The volumes of logging residues and chips approximately 1,1 mill. m³ in 2010, 1,7 mill. m³ in 2011 and 1,9 mill. m³ in 2012 are not included in the total supplies of roundwood.**Pramen:** ČSÚ, MZe**Source:** Czech Statistical Office, Ministry of Agriculture

Tabulka 7.1.1.2

Průměrné ceny dodávek surového dříví pro tuzemsko (Kč/m³)Average prices of timber in the Czech Republic (CZK/m³)

Sortimenty	Assortments	2011	2012				průměr average
		průměr average	čtvrtletí/quarter				
			1.	2.	3.	4.	
Jehličnaté	Conifers						
Výřezy I. třídy	Logs, 1 st class						
smrk	spruce						
Výřezy II. třídy	Logs, 2 nd class	2 760	2 900	2 973	2 680	2 976	2 882
smrk	spruce						
Výřezy III. A/B třídy	Logs, 3 rd A/B class	2 041	2 165	2 132	2 107	2 137	2 135
smrk	spruce						
borovice	pine	1 591	1 686	1 629	1 614	1 592	1 630
modřín	larch	1 973	2 129	2 120	2 127	2 031	2 102
Výřezy III. C třídy	Logs, 3 rd C class	1 885	1 942	1 967	1 910	1 938	1 939
smrk	spruce						
borovice	pine	1 457	1 485	1 401	1 446	1 473	1 451
modřín	larch	1 679	1 793	1 727	1 682	1 679	1 713
Výřezy III. D třídy	Logs, 3 rd D class	1 378	1 463	1 459	1 468	1 467	1 464
smrk	spruce						
borovice	pine	1 185	1 262	1 221	1 260	1 278	1 255
modřín	larch	1 275	1 309	1 378	1 311	1 310	1 327
Dříví IV. třídy	Wood, 4 th class	1 148	1 060	1 091	1 077	1 079	1 077
Dříví V. třídy	Pulpwood, 5 th class	1 018	887	859	859	894	875
smrk	spruce						
borovice	pine	943	926	883	866	878	888
Dříví VI. třídy - palivo	Fuelwood, 6 th class	682	755	738	750	745	747
Listnaté	Broadleaves						
Výřezy I. třídy	Logs, 1 st class						
dub	oak						
buk	beech						
Výřezy II. Třídy	Logs, 2 nd class	6 575	5 797	6 153	...	5 410	5 787
dub	oak						
buk	beech	2 066	2 246	...	2 056	2 209	2 170
Výřezy III. A /B třídy	Logs, 3 rd A /B class	2 597	2 877	2 437	2 341	2 763	2 605
dub	oak						
buk	beech	1 507	1 555	1 396	1 326	1 506	1 446
bříza	birch	1 253	1 302	1 307	1 251	1 210	1 268
Výřezy III. C třídy	Logs, 3 rd C class	2 029	2 096	2 058	1 928	2 081	2 041
dub	oak						
buk	beech	1 281	1 387	1 369	1 225	1 306	1 322
bříza	birch	1 167	1 085	1 073	1 095	...	1 076
Výřezy III. D třídy	Logs, 3 rd D class	1 553	1 537	1 623	1 484	1 545	1 547
dub	oak						
buk	beech	1 189	1 258	1 197	1 075	1 183	1 178
bříza	birch	989	1 002	917	952	...	943
Dříví V. třídy	Pulpwood, 5 th class	993	1 019	1 081	1 076	1 072	1 062
dub	oak						
buk	beech	1 065	1 083	1 110	1 073	1 161	1 107
Dříví VI. třídy – palivo	Fuelwood, 6 th class	907	983	1 009	1 008	1 001	1 000

Pramen: ČSÚ, MZe

Source: Czech Statistical Office, Ministry of Agriculture

7.1.2 Vývoz a dovoz surového dříví**Timber export and import**

Vývoz surového dříví se meziročně snížil o 1 456 tis. m³ na celkovou výši 5 316 tis. m³, když došlo zejména k poklesu vývozu u jehličnaté kulatiny (o 529 tis. m³), jehličnaté vlákniny (o 524 tis. m³) a listnaté kulatiny (o 154 tis. m³).

Rovněž dovoz surového dříví se meziročně snížil o 838 tis. m³ na celkovou výši 2 580 tis. m³, přičemž pokles nastal zejména u jehličnaté kulatiny (o 670 tis. m³).

Aktivní saldo zahraničního obchodu se meziročně snížilo u surového dříví o 13 mil. Kč na hodnotu 4 425 mil. Kč. Do zemí EU-27 se přitom vyvezlo 99,3 % z hodnoty celkového vývozu; nejvíce do Rakouska (52,7 %), Německa (36,9 %). Rovněž dovoz surového dříví byl realizován převážně ze zemí EU-27 a to ve výši 86 % z hodnoty celkového dovozu; nejvíce ze Slovenska (34,8 %), Polska (29,9 %) a Německa (13,9 %).

Ve srovnání s rokem 2011 došlo k celkovému poklesu vývozu surového dříví (o 1 456 tis. m³) při současném navýšení hodnoty vývozu (o 516 mil. Kč) a rovněž k celkovému poklesu dovozu surového dříví (o 838 tis. m³) při současném navýšení hodnoty dovozu (o 529 mil. Kč). Je tedy zřejmé, že stálá poptávka po surovém dříví má příznivý vliv na růst průměrné ceny a to jak v tuzemsku, tak i v zahraničí.

Z důvodu poklesu domácí spotřeby zejména u jehličnaté kulatiny a vlákniny se význačná část této domácí suroviny nadále exportovala do zahraničí (32,5 % vyrobené jehlič-

naté kulatiny a 35,3 % z tuzemské těžby dřeva). Naopak v některých regionech ČR byl nedostatek jehličnaté kulatiny a vlákniny pro tuzemské pily a celulózky, který byl řešen dovozem těchto komodit zejména ze Slovenska, Polska a z Německa.

Tabulka 7.1.2.1**Vývoz a dovoz surového dříví v ČR****Timber exports and imports in the Czech Republic**

		Vývoz Exports	Dovoz Imports	Saldo Balance	Vývoz Exports	Dovoz Imports	Saldo Balance	Vývoz Exports	Dovoz Imports
		mil. Kč mill. CZK			1 000 m ³			Průměrná cena Kč/m ³ Average price CZK/m ³	
Celkem	Total	8 764	4 339	4 425	5 316	2 580	2 736	1 649	1 682
z toho	of which								
EU - 27		8 706	3 732	4 974	5 284	2 217	3 067	1 648	1 683
Německo	Germany	3 231	605	2 626	2 150	402	1 748	1 503	1 505
Rakousko	Austria	4 621	138	4 483	2 805	253	2 552	1 647	545
Slovensko	Slovakia	162	1 511	-1 349	117	775	-658	1 385	1 950

Pramen: ČSÚ, MZe

Source: Czech Statistical Office, Ministry of Agriculture

Tabulka 7.1.2.2**Roční objem vývozu a dovozu surového dříví v mil. Kč****Annual volumes of timber exports and imports in mill. CZK**

Obchodní bilance Trade balance	2010			2011			2012		
	Vývoz Exports	Dovoz Imports	Saldo Balance	Vývoz Exports	Dovoz Imports	Saldo Balance	Vývoz Exports	Dovoz Imports	Saldo Balance
Celkem Total	7 556	3 351	4 205	8 248	3 810	4 438	8 764	4 339	4 425
z toho of which EU	7 530	2 862	4 668	8 179	3 271	4 908	8 706	3 732	4 974

Pramen: ČSÚ, MZe

Source: Czech Statistical Office, Ministry of Agriculture

Tabulka 7.1.2.3

Vývoz a dovoz surového dříví v ČR v tis. m³Timber exports and imports in the Czech Republic (1 000 m³)

Sortiment Assortment		Vývoz Exports		Dovoz Imports	
Jehličnatá kulatina a vláknina		Softwood roundwood and pulp		3 611	
z toho:	smrk	of which:	spruce	3 025	1 289
	borovice		pine	450	452
	ostatní		others	136	8
Listnatá kulatina a vláknina		Hardwood roundwood and pulp		301	
z toho:	dub	of which:	oak	46	15
	buk		beech	201	59
	topol		poplar	5	7
	bříza		birch	7	6
	ostatní		others	42	39
Jehličnaté a listnaté užitkové dříví		Industrial roundwood		3 912	
Uhlí dřevěné		Charcoal		2	
Dřevo palivové		Fuelwood		115	
Štěpky, třísky		Chips, particles		259	
Piliny dřevěné		Sawdust		755	
Zbytky, odpad dřevěný		Wood waste		273	
Celkem		Total		5 316	

Pramen: ČSÚ, MZe

Source: Czech Statistical Office, Ministry of Agriculture

7.2 Trh se dřevařskými produkty v regionech Evropa, Rusko a Severní Amerika

European, Russian, and North American Forest Products Market

Těžba a zahraniční obchod s kulatinou a vlákninou a také s dřevařským produktem řezivem za rok 2012 je zde hodnocen podle tří regionů. Jde o region Evropa (nejde jen o Evropskou unii), o region SNS (Rusko, Ukrajinu, Bělorusko, Azerbajdžan a Kazachstán) a o region Severní Amerika (USA a Kanada). Údaje za zmiňované regiony a také za devět zemí v tabulkách 7.2.1 a 7.2.2, uvedených níže, jsou zpracovány podle výsledků zveřejněných UNECE, Dřevařským výborem Evropské hospodářské komise OSN (DV EHK) z října roku 2012, kde údaje za rok 2011 jsou již zpřesněny a představují konečné skutečné těžby, respektive výroby. Za ČR jde o údaje zpracované Ministerstvem zemědělství z května 2013.

Tabulky 7.2.1 a 7.2.2 obsahují informace o výrobě (těžbě) surového dřeva jehličnatého i listnatého, tj. kulatiny a vlákniny jehličnaté a listnaté, ale také o výrobě řeziva, dále dovozy a vývozy těchto surovin a výrobků, a to především v členění za stanovené regiony. Zde však v regionu Evropa (také nejde jen o Evropskou unii) je pak, mimo celek, v některých oblastech hodnoceno i vybraných devět zemí, včetně České republiky. Jsou to ČR, Rakousko, Finsko, Francie, SRN, Polsko, Rumunsko, Španělsko a Švédsko. Še-

tření zde zpracovaná dokladují vykázané výsledky za roky 2011 a 2012 za jednotlivé regiony a za regiony jako celek, popřípadě i předpoklad vývoje v roce 2013.

7.2.1 Průmyslové surové dřevo jehličnaté a listnaté

Industrial hardwood and softwood

Rozvoj těžby (výroby), zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u kulatiny a vlákniny jehličnaté a listnaté celkem (u surového dřeva průmyslového celkem).

Dohromady regiony Evropa, Rusko a Severní Amerika vytěžily v roce 2012 celkem 937,92 mil. m³ kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté. V roce 2011 těžba těchto surovin dosáhla, po zpřesnění údajů, celkově objemu 939,91 mil. m³. Meziročně byla tak tato těžba nepatrně snížena, a to o 0,2 %. Do uvedených regionů bylo v roce 2012 dovezeno těchto surovin celkově 51,52 mil. m³. V roce 2011 to bylo 54,82 mil. m³. Propad meziročního dovozu za všechny regiony činil značných 6 %. Vývoz ze všech tří regionů v roce 2012 představoval celkový objem ve výši 73,55 mil. m³ proti 76,16 mil. m³ v roce 2011. Snížení vývozu celkově za regiony bylo vyčísleno o 3,4 %. Tuzemská spotřeba všech regionů v roce 2012 vykazovala hodnotu 915,89 mil. m³. V roce 2011 to bylo 918,57 mil. m³. Pokles

spotřeby těchto surovin v roce 2012 proti roku 2011 vykazoval však jen 0,3 %.

Region Evropa v roce 2012 vyprodukoval výše uvedených surovin celkově v objemu 357,72 mil. m³ proti 361,37 mil. m³ v roce 2011. Výroba byla nižší o 1 %. Dovoz do tohoto regionu vykázal v roce 2012 výši 45,82 mil. m³. V roce 2011 to bylo 49,12 mil. m³. Pokles dovozu činil 6,7 %. Vyvezeno bylo v roce 2012 celkem 37,14 mil. m³ kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté z Evropy a v roce 2011 39,65 mil. m³ této kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté. Snížení celoročního vývozu představovalo v Evropě 6,3 %. Tento ukazatel dynamiky v poměru k celému světu byl v Evropě téměř dvakrát vyšší. Tuzemská spotřeba těchto surovin v Evropě dosáhla v roce 2012 na 366,41 mil. m³. V roce 2011 to bylo 370,85 mil. m³. Byla tak nižší jen o 1,2 %. Přesto, opět ve srovnání se všemi regiony, byla dynamika růstu zde až čtyřikrát nižší.

Ruský region v roce 2012 vytěžil celkem 148,14 mil. m³ kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté. V roce 2011 jen 147,12 mil. m³. Zvýšení výroby bylo jen o 0,7 %. Do ruského regionu bylo v roce 2012 dovezeno celkově jen 0,1 mil. m³ těchto surovin. Dovoz byl uskutečněn jen do Ruské federace a byl objemově stejný jako v roce 2011. Z ruského regionu bylo v roce 2012 celkově vyvezeno popisovaných surovin v objemu 22 mil. m³. Stejný objem byl vyvezen i v roce 2011. Tuzemská spotřeba kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté celkem dosáhla v roce 2012 v regionu Rusko výše 126,34 mil. m³. V roce 2011 tato spotřeba činila 125,22 mil. m³. Proti roku 2011 byla zvýšena o 0,9 %.

Region Severní Amerika v roce 2012 zrealizoval těžbu kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté celkem v konečném objemu 432,07 mil. m³. Její objem v roce 2011 byl nižší a představoval 431,42 mil. m³, takže meziroční snížení těžby bylo vyčísleno na -0,2 %. Region těchto surovin mnoho nedováží. Ročně doveze 5,6 mil. m³, a to v podstatě každým rokem. Vývozy popisovaných surovin z regionu Severní Amerika v roce 2012 činily 14,51 mil. m³. Stejný objem těchto produktů byl vyvezen z regionu i v roce 2011. Tuzemská spotřeba kulatiny a vlákniny jehličnaté a kulatiny a vlákniny listnaté celkem v roce 2012 byla za region vyčíslena na 423,18 mil. m³. V roce 2011 to bylo 422,5 mil. m³. Zvýšení činilo jen 0,15 %.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u kulatiny a vlákniny jehličnaté

U všech tří regionů bylo vytěženo kulatiny a vlákniny jehličnaté v roce 2012 celkem 710,96 mil. m³. V roce 2011 to bylo 713,99 mil. m³, proti roku 2011 došlo ke snížení této těžby o 0,4 %.

V roce 2012 se do všech regionů dovezlo jehličnatých kulatin a vlákniny 34,51 mil. m³. V roce 2011 to bylo 37,49 mil. m³. Vyvezeno bylo 54,17 mil. m³ uváděné kulatiny a vlákniny. Proti roku 2011, kdy bylo vyvezeno 56,17 mil. m³, došlo ke snížení tohoto vývozu o 2 mil. m³. Pro tuzemskou spotřebu všech tří regionů tak v roce 2012 zůstalo celkem 691,3 mil. m³ této kulatiny a vlákniny jehličnaté. V roce 2011 činila tuzemská spotřeba v těchto regionech celkem 695,3 mil. m³ této suroviny. Meziročně tak zde došlo ke snížení tuzemské spotřeby o 2,92 mil. m³, což představuje pokles o 0,6 %.

Region Evropa vytěžil kulatiny a vlákny jehličnaté v roce 2012 celkově 277,63 mil. m³. V roce 2011 to bylo 281,22 mil. m³. Meziroční snížení těžby činilo 1,3 %. Do regionu Evropa v roce 2012 bylo dovezeno kulatiny a vlákny jehličnaté celkem 30,58 mil. m³ v roce 2012. V roce 2011 činil tento dovoz 33,55 mil. m³. Z regionu bylo v roce 2012 vyvezeno celkem jehličnaté kulatiny a vlákny 25,23 mil. m³ a 27,13 mil. m³ v roce 2011. Tuzemská spotřeba jehličnaté kulatiny a vlákny v regionu Evropa dosáhla v roce 2012 celkové výše 282,97 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 287,64 mil. m³. Meziroční pokles činil 1,6 %.

Ruský region v těžbě jehličnaté kulatiny a vlákny v roce 2012 získal 112,14 mil. m³. Výroba této suroviny dosáhla v roce 2011 celkových 112,19 mil. m³. Dovoz do regionu Rusko u této suroviny zůstal na úrovni předešlých let, takže jí bylo celkem dovezeno jen 0,10 mil. m³. U vývozu kulatiny a vlákny jehličnaté došlo v roce 2012 k celkovému vývozu ve výši 14,7 mil. m³. V roce 2011 jí bylo vyvezeno 14,80 mil. m³. Tuzemská spotřeba této suroviny v regionu Rusko činila v roce 2012 celkem 97,5 mil. m³. V roce 2011 činila její výše taktéž 97,5 mil. m³.

Region Severní Amerika vytěžil v roce 2012 jehličnaté kulatiny a vlákny celkem 321,21 mil. m³. V roce 2011 jí bylo vytěženo 320,58 mil. m³. Do regionu bylo v roce 2011 dovezeno této suroviny celkem 3,83 mil. m³ a proti roku 2011 nedošlo v dovozu ke změně. Vývoz jehličnaté kulatiny a vlákny činil v roce 2012 celkem 14,24 mil. m³ a v roce 2011 to bylo opět stejné množství. Tuzemská spotřeba regionu Severní Amerika činila v roce 2011 celkem 310,79 mil. m³ této suroviny a v roce 2011 to bylo 310,17 mil. m³. Meziroční nárůst činil 0,2 %.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u kulatiny a vlákny listnaté.

Celková výroba (těžba) u tří uváděných regionů v roce 2012 dosáhla u kulatiny a vlákny listnaté 226,96 mil. m³, což proti roku 2011 bylo zvýšení těžby o 4,6 %. V roce 2012 bylo do všech regionů dovezeno 17,01 mil. m³ kulatiny a vlákny listnaté. V roce 2011 to bylo 17,33 mil. m³. Ze všech regionů bylo celkově v roce 2012 těchto surovin vyvezeno 19,38 mil. m³ a v roce 2011 až 19,99 mil. m³. Tuzemská spotřeba ve všech regionech v roce 2012 činila 224,59 mil. m³ proti 223,26 mil. m³ v roce 2011. Došlo tak v roce 2012 proti roku 2011 ke zvýšení spotřeby kulatiny a vlákny listnaté ve všech regionech o 1,33 mil. m³, což představuje nárůst o 0,6 %.

Region Evropa vytěžil kulatiny a vlákny listnaté v roce 2012 celkově 80,1 mil. m³. V roce 2011 vytěžil 80,15 mil. m³. Do regionu Evropa bylo v roce 2011 dovezeno celkem 15,25 mil. m³, zatím co v roce 2011 to bylo 15,57 mil. m³. Vývoz této suroviny z regionu Evropa dosáhl v roce 2012 celkově 11,91 mil. m³ proti 12,51 mil. m³ v roce 2011. Tuzemská spotřeba kulatiny a vlákny listnaté v regionu Evropa v roce 2012 činila 83,44 mil. m³ proti 83,21 mil. m³ v roce 2011.

Region Rusko v roce 2012 vytěžil kulatiny a vlákny listnaté 36 mil. m³. V roce 2011 to bylo 34,93 mil. m³. Do regionu dovoz ani v tomto roce nebyl realizován. Vývoz činil 7,2 mil. m³ v roce 2012 i v roce 2011. Tuzemská spotřeba v roce 2012 u listnaté kulatiny a vlákny činila v regionu Rusko 28,8 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 27,7 mil. m³.

Region Severní Amerika vytěžil listnaté kulatiny a vlákny v roce 2012 celkově 110,87 mil. m³ a v roce 2011 obdobných 110,84 mil. m³. Dovoz v roce 2012 činil 1,76 mil. m³ a v roce 2011 dovezl stejné množství. Vývoz z tohoto regionu činil v obou letech 0,274 mil. m³. Tuzemská spotřeba kulatiny a vlákny listnaté v regionu Severní Amerika v roce 2012 činila 112,36 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 112,33 mil. m³.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u kulatiny jehličnaté a listnaté celkem

Ve všech regionech dohromady, tj. v Evropě, v Rusku a v Severní Americe bylo v roce 2012 vytěženo kulatiny jehličnaté a listnaté celkem 583,17 mil. m³. V roce 2011 to bylo 584,28 mil. m³. Meziroční snížení těžby činilo 0,2 %. Kulatiny jehličnaté a listnaté celkem bylo do všech regionů v roce 2012 dovezeno 25,45 mil. m³ a v roce 2011 až 27,73 mil. m³. Vývoz ze všech regionů v roce 2012 činil 45,79 mil. m³ a v roce 2011 byl vývoz o 0,57 mil. m³ vyšší, takže dosáhl 46,36 mil. m³. Tuzemská spotřeba všech regionů v roce 2012 činila 562,83 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 565,65 mil. m³. Meziroční pokles této spotřeby zde činil 0,5 %.

Region Evropa v roce 2012 vytěžil kulatiny jehličnaté i listnaté celkem 203,34 mil. m³ proti 206,46 mil. m³ v roce 2011. Pokles těžby ve sledovaném světě tak způsobil jen region Evropa. Dovoz do Evropy činil 21,07 mil. m³ v roce 2012 proti 23,35 mil. m³ v roce 2011. Snížení dovozu činilo meziročně značných 9,8 %. Naproti tomu vývoz z regionu Evropa v roce 2011 dosáhl 18,25 mil. m³ proti 18,82 mil. m³ v roce 2011. Snížení činilo 3 %. Tuzemská spotřeba v regionu Evropa dosáhla u kulatiny jehličnaté a listnaté 206,16 mil. m³ proti 211 mil. m³ v roce 2011, což představuje meziroční pokles o 2,3 %.

Ruský region kulatiny jehličnaté a listnaté celkem vytěžil 98,82 mil. m³ v roce 2012 proti 97,56 mil. m³ v roce 2011. Dovoz této suroviny se do regionu nerealizoval, a to obdobně jako v uplynulých letech. Vývoz této suroviny činil 13,8 mil. m³ v roce 2012 a na stejné úrovni je již několik minulých let. Tuzemská spotřeba ruského regionu v roce 2012 vykazovala u této suroviny spotřebu ve výši 85,02 mil. m³ proti 83,76 mil. m³ v roce 2011.

Region Severní Amerika v roce 2012 vytěžil sledované kulatiny ve výši 281 mil. m³ proti 280,27 mil. m³ v roce 2011. Jedině Severní Amerika a Rusko, ze všech regionů v této oblasti, těžbu zvýšily. Kulatiny jehličnaté a listnaté bylo dovezeno do regionu stejné množství jako v roce 2011, a to jen 4,38 mil. m³. Vývoz produktu z regionu v roce 2012 představoval 13,74 mil. m³, což bylo stejné množství jako v roce 2011. Tuzemská spotřeba regionu Severní Amerika v roce 2012 činila u této suroviny 271,64 mil. m³, proti 270,9 mil. m³ v roce 2011. Meziroční nárůst spotřeby regionu u této komodity činil 0,3 %.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u vlákny jehličnaté a listnaté celkem

Celkově ve všech sledovaných regionech dosáhla těžba vlákny jehličnaté i listnaté 354,76 mil. m³. V roce 2011 to bylo 355,63 mil. m³, což představuje meziroční snížení růstu o 0,2 %. Dovozy této hmoty do sledovaného světa vykazovaly v roce 2012 výši 26,07 mil. m³ proti 27,08 mil. m³.

Pokles dovozu vykázal meziroční snížení o 3,7 %. Vývoz do regionu v roce 2012 činil 27,76 mil. m³ proti 29,8 mil. m³ v roce 2011, takže jeho propad byl až 6,8 %. Tuzemská spotřeba ve všech regionech u vlákniny jehličnaté a listnaté v roce 2012 činila 353,1 mil. m³ a 352,9 mil. m³ v roce 2011 (nárůst byl jen 0,1 %).

Region Evropa v roce 2012 v těžbě vlákniny jehličnaté i listnaté vykázal roční objem ve výši 154,39 mil. m³. V roce 2011 to bylo 154,91 mil. m³. Snížení růstu bylo jen 0,3 %. Do Evropy bylo v roce 2012 dovezeno 24,75 mil. m³ této suroviny a 25,77 mil. m³ v roce 2011. Vzhledem k ekonomickým problémům regionu dynamika dovozu poklesla o -4 %. Vývoz z regionu v roce 2012 vykázal objem ve výši 18,89 mil. m³, proti 20,83 v roce 2011. Stejný problém vyvolal pokles vývozu o značných 9,3 %. Tuzemská spotřeba vlákniny jehličnaté a listnaté dosáhla v regionu Evropa v roce 2012 výše 160,25 mil. m³ proti 159,85 mil. m³ v roce 2011 (mínus 0,3 %).

Region Rusko v roce 2012 těžba vlákniny jehličnaté a listnaté zde dosáhla 49,31 mil. m³ proti 49,57 mil. m³. Dovoz ve výši 0,10 mil. m³ v roce 2012 realizovalo jen samotné Rusko. Vývoz v objemu 8,1 mil. m³ v roce 2012 zajistila opět jen Ruská federace. Uvedené výše dovozů i vývozu v roce 2011 byly stejné jako v roce 2012. Tuzemská spotřeba v roce 2012 dosáhla za ruský region na hodnotu 41,31 mil. m³. V roce 2011 činila 41,47 mil. m³. Snížení růstu nebylo podstatné a činilo jen 0,4 %.

Region Severní Amerika Vlákny jehličnaté a listnaté bylo v regionu v roce 2012 vytěženo celkem 151,06 mil. m³. V roce 2011 to bylo 151,15 mil. m³. Do regionu bylo této

suroviny dovezeno 1,22 mil. m³ v roce 2012 a 1,26 mil. m³ v roce 2011. Pokles dynamiky dovozu představoval 3,2 %. Vývoz této suroviny z regionu Amerika činil 0,77 mil. m³ v roce 2012 a jeho výše byla stejná i v roce 2011. Tuzemská spotřeba regionu vykázala v roce 2012 hodnotu 151,51 mil. m³ vlákniny jehličnaté a listnaté. V roce 2011 to bylo 151,59 mil. m³.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u kulatiny jehličnaté

Ve všech regionech Evropy, Ruska a Severní Ameriky bylo v roce 2012 vytěženo kulatiny jehličnaté 484,43 mil. m³. V roce 2011 to bylo 486,22 mil. m³. Meziročně došlo ke snížení růstu těžby o 0,4 %. Do těchto regionů bylo v roce 2012 dovezeno této suroviny 20,56 mil. m³. V roce 2011 dovoz činil 22,68 mil. m³. Snížení růstu těžby představuje poměrně značných 9,3 %. Vyvezeno v roce 2012 této suroviny ze všech regionů bylo 38,91 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 39,55 mil. m³. Růst vývozu poklesl o 1,6 %. Výše tuzemské spotřeby všech regionů v roce 2012 činila 466,08 mil. m³ a v roce 2011 to představovalo 469,34 mil. m³. Meziroční snížení tuzemské spotřeby činilo 0,7 %.

V regionu Evropa těžba kulatiny jehličnaté v roce 2012 byla proti roku 2011 částečně nižší a představovala celkovou těžbu ve výši 171,03 mil. m³. V roce 2011 to bylo 174,07 mil. m³, takže meziroční propad těžby vykázal její snížení o 0,4 %. Stejná dynamika snížení jako u všech tří regionů. Dovezeno do Evropy bylo kulatiny jehličnaté celkem 17,59 mil. m³ proti 19,71 mil. m³ v roce 2011. Propad dovozu vzhledem k ekonomickým problémům Evropy činil

značných 10,7 %. Vývoz této suroviny z regionu v roce 2012 byl ve výši 13,8 mil. m³ proti 14,45 tis. m³. Odbýt této suroviny Evropa nenašla proti roku 2011 v rozsahu 4,5 %. Tuzemská spotřeba v regionu Evropa v roce 2012 činila 174,82 mil. m³ a proti 179,33 v roce 2011. Absolutní snížení bylo vyčísleno na 4,51 mil. m³ a procentuální propad byl o 2,5 %.

Ruský region v roce 2012 vytěžil 77,04 mil. m³ jehličnaté kulatiny. V roce 2011 to bylo 76,42 mil. m³. Meziroční zvýšení těžby činilo o 0,8 %. Dovozy realizovány nebyly. Vyvezeno z regionu Rusko bylo této kulatiny 11,5 tis. m³, což odpovídá vývozu z roku 2011. Tuzemská spotřeba v roce 2012 činila 65,54 tis. m³ a v roce 2011 činila 64,92 mil. m³. Nárůst byl o 1 %.

Region Severní Amerika kulatiny jehličnaté vytěžil 236,35 tis. m³ v roce 2012. V roce 2011 vytěžil 235,73 tis. m³. Meziroční zvýšení těžby představuje 2,6 %. Amerika a Rusko byly jediné regiony, kde k propadu těžby této významné suroviny nedošlo. Do regionu bylo dovezeno 2,97 tis. m³ této kulatiny, což byl shodný objem s rokem předcházejícím. Vývoz z regionu činil v roce 2012 13,6 mil. m³, tudíž stejně jako a v roce 2011. Tuzemská spotřeba kulatiny jehličnaté tohoto regionu v roce 2012 činila 226,7 mil. m³ a v roce 2011 225,1 mil. m³. Roční navýšení tuzemské spotřeby regionu vykázalo růst o 0,7 %.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u kulatiny listnaté

Ve všech třech sledovaných regionech dosáhla těžba listnaté kulatiny celkem výše 98,74 tis. m³ v roce 2012. V roce 2011 dosáhla 98,1 tis. m³. Meziroční nárůst této těžby činil 0,7 %. Do regionů bylo v roce 2012 dovezeno 4,89 mil. m³ proti 5,01 v roce 2011, takže meziročně došlo k propadu dynamiky dovozu o 2,4 %. Celkový vývoz v roce 2012 ze všech regionů činil 6,88 tis. m³ proti 6,81 tis. m³ v roce 2011. Nárůst vývozu proti roku 2011 vykázal 1 %. Tuzemská spotřeba ve všech regionech dohromady dosáhla 96,75 mil. m³ v roce 2012. V roce 2011 to bylo 96,3 mil. m³. Nárůst byl o 0,5 %.

Region Evropa v roce 2012 zrealizoval těžbu této suroviny v roce 2012 v celkovém objemu 32,3 mil. m³. V roce 2011 o něco víc, 32,39 tis. m³. V roce 2012 dovoz této suroviny do regionu činil 3,48 mil. m³. V roce 2011 pak 3,64 mil. m³, což představuje meziroční snížení růstu dynamiky dovozu o 4,4 %. Vývoz dosáhl v roce 2012 na hodnotu 4,44 mil. m³, tedy vyšší o 1,7 % proti roku 2011. Tuzemská spotřeba v roce 2012 byla na hodnotě 31,34 mil. m³ za rok, proti 31,67 mil. m³ v roce 2011. Pokles činil 1 %.

Region Rusko. Těžba kulatiny listnaté dosáhla v roce 2012 výše 21,78 mil. m³. V roce 2011 dosáhla na 21,14 tis. m³. Meziroční nárůst představoval dobrá 3 %. Dovozy nebyly a vývoz, opět jako v roce 2011, činil 2,3 mil. m³. Tuzemská spotřeba v roce 2012 činila 19,48 tis. m³ a v roce 2011 činila 18,84 mil. m³ listnaté kulatiny. Meziroční nárůst dynamiky spotřeby této suroviny představuje 3,4 %.

Region Severní Amerika. V americkém regionu těžba kulatiny listnaté v roce 2012 dosáhla 44,66 tis. m³. V roce 2011 to bylo 44,54 tis. m³. Celková roční těžba této suroviny v regionu meziročně vzrostla o 0,3 %. Jestliže těžba této suroviny v tomto regionu představuje polovinu roční těžby všech sledovaných regionů, pak i tento nepatrný

nárůst znamená poměrně značný přínos pro celou ekonomiku regionu. V roce 2012 dovoz do regionu vykázal hodnotu 1,41 mil. m³, tudíž stejnou jako v roce 2011. Vývoz této kulatiny z regionu v roce 2012 činil 0,14 mil. m³, tj. stejně jako v roce 2011. Tuzemská spotřeba regionu v roce 2011 dosáhla na 45,93 mil. m³ a v roce 2011 pak na 45,81 mil. m³. Meziroční zvýšení činilo 0,3 %.

7.2.2 Řezivo jehličnaté a listnaté

Softwood and hardwood sawn wood

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u řeziva jehličnatého a listnatého celkem

Ve všech sledovaných regionech Evropy, Ruska a Severní Ameriky bylo v roce 2012 vyrobeno řeziva jehličnatého a listnatého celkem 254,29 mil. m³. V roce 2011 (podle zpřesnění UNECE i u těchto produktů) bylo tohoto výrobku vyrobeno 251,29 mil. m³. Meziroční nárůst této výroby činil 1,2 %. Na uvedeném přírůstku měl největší podíl region Severní Amerika, který produkci jehličnatého řeziva meziročně zvýšil o 6,8 % a listnatého řeziva o 1 %. Důvodem řeziva jehličnatého a listnatého do všech regionů v roce 2012 byl 54,93 mil. m³. V roce 2011 byl vyčíslen na 56,38 mil. m³. Meziročně v dynamice dovozu došlo k jejímu snížení o 2,6 %. Ve vývozu ze všech tří regionů, který v roce 2012 vykázal objem 102,94 mil. m³ a v roce 2011 103,08 mil. m³, došlo ke snížení jeho meziroční dynamiky jen o 0,1 %. U všech regionů celkem byl přesto zaznamenán přírůstek tuzemské spotřeby u těchto produktů, a to o 1 %. Absolutně tuzemská spotřeba tří regionů v roce 2012 činila 206,57 mil. m³ a v roce 2011 204,59 mil. m³. Meziroční navýšení v objemu činilo nárůst o 1,98 mil. m³.

Region Evropa řeziva jehličnatého a listnatého celkem v roce 2012 vyprodukoval v objemu 111,28 mil. m³, což proti roku 2011 bylo o 3,21 mil. m³ méně (meziročně došlo ke snížení dynamiky růstu o -1 %). Do regionu Evropa bylo v roce 2012 dovezeno celkem 36,72 mil. m³ tohoto řeziva. V roce 2011 to bylo 38 mil. m³, což představuje úbytek proti roku 2011 o 3,4 %. Celkově měl region v roce 2012 k dispozici 148 mil. m³ jehličnatého a listnatého řeziva dohromady. V roce 2012 bylo vyvezeno až 48,77 mil. m³ sledovaného výrobku. V roce 2011 to bylo 50,07 mil. m³. Úbytek v objemu meziročního vývozu byl 1,3 mil. m³, což v procentech představuje pokles dynamiky vývozu o 2,6 %. Tuzemská spotřeba celkem v regionu Evropa v roce 2012 dosáhla na 99,24 mil. m³, proti 102,42 mil. m³ v roce 2011. Meziroční úbytek spotřeby tohoto řeziva v regionu vykázal pokles o 3,18 mil. m³, tj. 3,1 %. Na rok 2013 je však uvažováno s objemem 99,38 mil. m³, tudíž se zvýšením tuzemské spotřeby aspoň o 0,1 %.

Region Rusko. V roce 2012 tento region vyprodukoval řeziva jehličnatého a listnatého celkem až 36,68 mil. m³. Proti roku minulému došlo k navýšení jeho výroby na 36,27 mil. m³, což představuje meziroční nárůst o 1,13 %. V roce 2012 bylo do regionu dovezeno 0,57 mil. m³. Proti roku 2011 bylo do tohoto regionu dovezeno suroviny o 0,2 % méně. Vyvezeno z regionu ve sledovaném roce bylo řeziva jehličnatého a listnatého 21,63 mil. m³. V roce 2011 bylo vyvezeno jen 21,17 mil. m³ tohoto řeziva (nárůst o 2,17 %). V ruském

regionu tak v roce 2012 tuzemská spotřeba u tohoto významného dřevařského produktu činila 15,63 mil. m³. Tuzemská spotřeba v roce 2011 činila 15,67 mil. m³. Pokles proti roku 2011 činil 0,3 %.

Region Severní Amerika. V tomto regionu, proti regionu Evropa, jsou citelně zřejmé nárůsty jak výroby řeziva jehličnatého a listnatého, tak i zvyšování jeho dovozů i vývozů, ale i jeho tuzemské spotřeby. V roce 2012 region vyrobil řeziva jehličnatého a listnatého celkem 106,35 mil. m³ (Evropa 111,28 mil. m³) proti 100,53 mil. m³ (Evropa 114,49 mil. m³) tohoto výrobku v roce 2011. Jde o nárůst v regionu Amerika o vysokých 5,8 % (v regionu Evropa byl však proti tomu úbytek ve výši -2,8 %). Amerika i Kanada krizi, jak je vidět, překonávají. Do regionu bylo v roce 2012 tohoto výrobku dovezeno 17,95 mil. m³ proti 17,81 mil. m³ v roce 2011. Nárůst byl o 0,8 %. Vývoz řeziva jehličnatého a listnatého z USA a Kanady v roce 2012 byl zrealizován ve výši 32,59 mil. m³ proti 31,85 mil. m³ v roce 2011. Meziročně došlo ke zvýšení vývozu této komodity o 0,75 mil. m³, což představuje nárůst o 2,35 %. Tuzemská spotřeba řeziva z jehličnanů a listnáčů v regionu Severní Amerika v roce 2012 činila 91,71 mil. m³, proti 86,49 mil. m³ roku 2011. Meziroční nárůst vykázal zvýšení spotřeby u této suroviny v regionu Severní Amerika o 6,03 %, avšak region Evropa vykázal proti tomu úbytek dynamiky spotřeby tohoto řeziva o -3,1 %. Žádný jiný region, jako region Severní Amerika tohoto meziročního přírůstku nedosáhl, a to při vysoce rozvinuté ekonomice.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u řeziva jehličnatého

Celkově za tři regiony bylo v roce 2012 vyrobeno řeziva jehličnatého v rozsahu 220,81 mil. m³. V roce 2011 produkce tohoto výrobku činila 217,9 mil. m³. Meziroční nárůst ve všech regionech celkem činil 1,3 %. Důvodem do všech regionů tohoto výrobku v roce 2012 představoval 48,27 mil. m³, což proti roku 2011 bylo o 1,14 mil. m³ méně (úbytek o 2,3 %). Zmiňované tři regiony měly v roce 2012 k dispozici této suroviny, včetně dovozu, 269,08 mil. m³ jehličnatého řeziva. Vývoz tohoto řeziva v roce 2012 představoval 92,82 mil. m³ proti 91,78 mil. m³ v roce 2011. Tuzemská spotřeba za tři regiony celkem, a to za Evropu, Rusko a Severní Ameriku, v roce 2012 činila 176,41 mil. m³. V roce 2011 to bylo 175,53 mil. m³, tudíž proti roku 2011 více o 0,88 mil. m³, což představuje nárůst o 0,5 %. Americký region ve sledovaném roce zvýšil meziročně svou tuzemskou spotřebu o 5,7 %, ruský region ji snížil o 1,5 % a evropský ji také snížil, a to až o 3,4 %.

Region Evropa vyrobil v roce 2012 řeziva jehličnatého 98,57 mil. m³. V roce 2011 to bylo 101,66 mil. m³. Meziroční propad činil 3 %. Do regionu Evropa bylo v roce 2012 dovezeno ze zahraničí celkem 31,26 mil. m³, proti 32,29 mil. m³ v roce 2010. Snížení dovozu proti roku 2011 představovalo 3,2 %. Z celkové výroby, včetně dovozu do regionu v roce 2012, ve výši 129,83 mil. m³ bylo opět v roce 2012 mimo region Evropa vyvezeno tohoto produktu 43,89 mil. m³. V roce 2011 činil vývoz 44,95 mil. m³ (meziroční snížení představovalo 2,3 %). Tuzemská spotřeba regionu Evropa tak v roce 2012 činila 85,94 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 89 mil. m³. To vytvořilo její meziroční pokles o 3,4 %.

Ruský region v roce 2012 vyprodukoval řeziva jehličnatého celkem v objemu 33,21 mil. m³. V roce 2011 32,86 mil. m³.

To představuje meziroční zvýšení jeho výroby o 1,1 %. Důvodem do regionu ve sledovaném roce činil 0,53 mil. m³ při stejném objemu dovozu v roce 2011. Vývoz z regionu v roce 2012 činil 20,63 mil. m³. V roce 2011 to bylo 20,08 mil. m³. Nárůst proti roku 2011 představoval 2,8 %. Tuzemská spotřeba tohoto výrobku v regionu v roce 2012 vykázala spotřebu v rozsahu 13,11 mil. m³ proti 13,32 mil. m³ v roce 2011. Úbytek činil 1,5 %.

Region Severní Amerika. V tomto regionu produkce řeziva jehličnatého v roce 2012 vykázala celkový jeho roční objem ve výši 89,04 mil. m³. V roce 2011 to bylo 83,38 mil. m³. Meziroční nárůst výroby u tohoto sortimentu dosáhl na zvýšení dynamiky růstu o 6,8 %. Důvodem řeziva jehličnatého do regionu v roce 2012 vykázal 16,69 mil. m³ proti 16,59 mil. m³ v roce 2011. Z celkové výroby jehličnatého řeziva v regionu v roce 2012, včetně jeho dovozu v tomto roce ve výši 105,72 mil. m³ bylo ho v roce 2012 vyvezeno celkem 28,36 mil. m³. V roce 2011 vývoz představoval objem ve výši 26,75 mil. m³ (nárůst proti roku 2011 činil 6 %). Tuzemská spotřeba regionu tak v roce 2012 vykázala vnitřní jeho zpracování ve výši 77,36 mil. m³ proti 73,22 mil. m³ v roce 2011. Meziroční nárůst činil značných 5,7 %.

Rozvoj výroby, zahraničního obchodu a tuzemské spotřeby u řeziva listnatého

V souhrnu za regiony Evropa, Rusko a Severní Amerika bylo listnatého řeziva v roce 2012 vyprodukováno 33,48 mil. m³. V roce 2011 to bylo 33,39 mil. m³. Proti roku 2011 došlo u této výroby ke zvýšení jen o 0,08 mil. m³. Do všech regionů bylo v roce 2012 dovezeno zmiňovaného řeziva 6,66 mil. m³ proti 6, mil. m³ řeziva jehličnatého v roce 2011. Pokles dovozu činil 4,5 %. Regiony měly v roce 2012 k dispozici celkem řeziva listnatého včetně dovozů v objemu 40,14 mil. m³. V roce 2011 to bylo 40,37 mil. m³. Z množství uváděných 40,14 mil. m³ bylo vyvezeno celkem 10,12 mil. m³ listnatého řeziva. V roce 2010 to bylo 11,3 mil. m³, což představuje meziroční úbytek vývozu ve výši 10,4 %. Tuzemská spotřeba listnatého řeziva ve všech regionech celkem v roce 2012 činila 30,16 mil. m³ a v roce 2011 to bylo 29,06 mil. m³. Proti roku 2011 došlo v roce 2012 k navýšení tuzemské spotřeby řeziva listnatého celkem u všech tří regionů o 3,8 %.

V regionu Evropa bylo v roce 2012 vyrobeno řeziva listnatého 12,71 mil. m³. V roce 2011 to bylo o něco víc, a to 12,83 mil. m³. Meziroční pokles činil 0,9 %. Důvodem do regionu v roce 2012 dosáhl u řeziva listnatého 5,46 mil. m³; v roce 2011 5,71 mil. m³. Z celkové výroby a dovozu v regionu Evropa ve výši 18,18 mil. m³ bylo mimo Evropu vyvezeno v roce 2012 uvedeného řeziva 4,88 mil. m³. V roce 2011 to bylo 5,12 mil. m³. Vyvezeno bylo méně o 4,7 %. Tuzemská spotřeba řeziva listnatého v regionu Evropa vykázala v roce 2012 roční hodnotu spotřeby ve výši 13,3 mil. m³ tohoto artiklu. V roce 2011 to bylo 13,42 mil. m³, což představuje snížení uvedeného spotřeby v regionu Evropa v roce 2011 o 0,9 %.

Region Rusko. V roce 2012 bylo v ruském regionu vyprodukováno řeziva jehličnatého v objemu 3,47 mil. m³ proti 3,41 mil. m³ v roce 2011. Došlo k navýšení produkce o 1,9 %. Důvodem, jako každoročně nebyl zvyšován a činil v roce 2012, stejně jako v roce 2011, jen 0,04 mil. m³. Vývoz z regionu Rusko činil u řeziva listnatého celkově v objemu 0,99 mil. m³.

V roce 2011 to bylo 1,09 mil. m³. Snížení činilo značných 8,8 %. Tuzemská spotřeba v regionu Rusko u listnatého řeziva v roce 2012 činila 2,52 mil. m³ a byla o 0,16 mil. m³ vyšší než v roce 2011. Nárůst dosáhl 6,9 %. Region u tohoto výrobku má zřejmou snahu o zvýšení výroby s vyšší přidanou hodnotou.

Region Severní Amerika. V tomto regionu bylo v roce 2012 vyprodukováno řeziva listnatého nejvíce ze všech tří regionů, a to ve výši 17,32 mil. m³. Je to více jako dohromady vyprodukují region Evropa a region Rusko. V roce 2011 bylo tohoto řeziva vyrobeno 17,15 mil. m³. Dovoz do regionu Severní Amerika v roce 2012 činil 1,26 mil. m³. V roce

2011 to bylo 1,22 mil. m³. Navýšení dovozu představuje jeho meziroční nárůst o 3%. Z celkově, za rok 2012, vyrobeného a dovezeného řeziva listnatého do tohoto regionu ve výši 18,58 mil. m³ ho bylo v tomto roce vyvezeno 4,24 mil. m³ proti 5,1 mil. m³ v roce 2011. Meziročně vývoz poklesl o značných 16,9 %. Tuzemská spotřeba listnatého řeziva za americký region v roce 2012 činila 14,35 mil. m³. V roce 2011 to bylo 13,28 mil. m³. Spotřeba listnatého řeziva v Severní Americe meziročně byla zvýšena o 8 %. V USA o 8,3 % a v Kanadě o 4,5 %. Stavebnictví a nábytek, v tomto regionu, zřejmě opět začalo plnit svou úlohu.

Tabulka 7.2.1

Výroba, dovoz a vývoz průmyslového dřeva jehličnatého a jehličnatého řeziva v mil. m³
 Production, imports, and exports of softwood industrial and sawn wood (million m³)

Země Country	Průmyslové dřevo jehličnaté/Softwood industrial wood												Jehličnaté řezivo/Softwood sawn wood						
	Výroba/Production				Dovoz/Imports				Vývoz/Exports				Výroba Production		Dovoz Imports		Vývoz Exports		
	Kulatina Logs		Vláknina-kulatina, štěpka Pulpwood (round and split)		Kulatina Logs		Vláknina-kulatina, štěpka Pulpwood (round and split)		Kulatina Logs		Vláknina-kulatina, štěpka Pulpwood (round and split)		2011	2012	2011	2012			
Rakousko	Austria	10,07	9,99	2,72	2,80	4,51	4,20	1,49	1,36	0,65	0,56	0,27	0,25	9,49	8,50	1,73	1,70	5,59	5,00
Česká republika	Czech Republic	8,01	7,91	4,28	3,95	1,67	1,00	1,09	0,75	3,10	2,57	1,56	1,04	4,15	4,00	0,74	0,50	3,08	2,91
Finsko	Finland	18,76	17,50	19,59	19,50	0,41	0,45	1,93	1,50	0,24	0,30	0,42	0,40	9,70	9,50	0,46	0,50	6,10	6,00
Francie	France	13,27	13,00	6,28	6,00	0,70	0,60	0,40	0,40	2,24	1,60	2,53	1,70	7,22	7,00	3,06	2,80	0,46	0,41
Německo	Germany	25,50	26,20	9,29	9,30	4,79	4,50	1,89	2,00	1,68	1,70	0,76	0,80	21,63	20,60	4,15	4,40	7,07	6,40
Polsko	Poland	11,88	12,00	11,98	12,30	0,14	0,14	1,52	1,55	0,68	0,70	0,93	0,98	3,95	4,10	0,65	0,67	0,38	0,40
Rumunsko	Romania	4,53	4,53	0,38	0,38	0,50	0,50	0,02	0,02	0,06	0,06	0,06	0,06	2,90	2,95	0,01	0,02	1,80	1,85
Španělsko	Spain	1,87	2,00	2,62	2,60	1,82	0,73	0,02	0,01	0,44	0,45	0,01	0,01	1,71	1,80	0,90	0,72	0,11	0,12
Švédsko	Sweden	34,40	34,20	27,68	27,95	0,67	0,70	3,00	3,00	0,40	0,40	0,44	0,41	16,60	16,30	0,10	0,10	11,60	11,40
Ostatní ¹⁾	Others ¹⁾	45,78	43,70	22,34	21,81	4,50	4,77	2,48	2,39	4,96	5,47	5,70	5,77	24,31	23,82	20,30	19,85	8,76	9,40
Celkem Evropa	Total Europe	174,07	171,03	107,16	106,59	19,71	17,59	13,84	12,98	14,45	13,81	12,68	11,42	101,66	98,57	32,29	31,26	44,95	43,89
Rusko	Russia	68,86	69,48	33,87	33,19	0,00	0,00	0,10	0,10	11,50	11,50	3,30	3,20	29,06	29,40	0,02	0,01	18,85	19,40
Ostatní ²⁾	Others ²⁾	7,56	7,56	1,90	1,90	...	...	...	...	...	...	...	...	3,80	3,81	0,51	0,52	1,23	1,23
Celk. SNS	Total CIS	76,42	77,04	35,77	35,09	0,00	0,00	0,10	0,10	11,50	11,50	3,30	3,20	32,86	33,21	0,53	0,53	20,08	20,63
Kanada	Canada	110,35	110,35	10,89	10,89	2,15	2,15	0,41	0,41	5,24	5,24	0,19	0,19	37,99	40,47	0,78	0,84	23,80	25,55
USA	USA	125,38	126,00	73,96	73,96	0,82	0,82	0,46	0,46	8,36	8,36	0,44	0,44	45,39	48,57	15,81	15,85	2,95	2,81
Celkem Severní Amerika	Total North America	235,73	236,35	84,85	84,85	2,97	2,97	0,87	0,87	13,60	13,60	0,63	0,63	83,38	89,04	16,59	16,69	26,75	28,36

¹⁾ Albánie, Belgie, Bosna-Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Estonsko, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Holandsko, Norsko, Portugalsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Švýcarsko, Makedonie, Turecko a Spojené Království
²⁾ Bělorusko, Kazachstán a Ukrajina

Poznámka: Data z MZe z května 2013 a UNECE z října 2012.

... data nejsou dostupná

Note: Data from the Ministry of Agriculture as at May 2013 and from UNECE as at October 2012.

...data not available

Pramen: MZe a UNECE Timber Committee

Source: Ministry of Agriculture, UNECE Timber Committee

Tabulka 7.2.2

Výroba, dovoz a vývoz průmyslového dřeva listnatého a listnatého řeziva (temperátního) v mil. m³
 Production, imports, and exports of hardwood industrial and sawn wood (temperate) (million m³)

Země Country	Průmyslové dřevo listnaté/Hardwood industrial wood												Listnaté řezivo/Hardwood sawn						
	Výroba/Production				Dovoz/Imports				Vývoz/Exports				Výroba Production		Dovoz Imports		Vývoz Exports		
	Kulatina Logs		Vláknina-kulatina, štěpka Pulpwood (round and split)		Kulatina Logs		Vláknina-kulatina, štěpka Pulpwood (round and split)		Kulatina Logs		Vláknina-kulatina, štěpka Pulpwood (round and split)								
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	
Rakousko	Austria	0,32	0,30	0,53	0,53	0,21	0,21	1,22	1,15	0,05	0,04	0,06	0,05	0,15	0,17	0,21	0,24	0,14	0,15
Česká republika	Czech Republic	0,82	0,71	0,35	0,47	0,11	0,09	0,02	0,04	0,39	0,23	0,07	0,07	0,30	0,26	0,29	0,18	0,24	0,24
Finsko	Finland	0,88	0,86	6,29	6,20	0,06	0,10	3,04	3,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,05	0,05	0,03	0,03	0,01	0,01
Francie	France	4,87	4,90	3,64	3,56	0,26	0,23	0,09	0,09	0,98	0,90	0,63	0,57	1,46	1,46	0,32	0,34	0,37	0,35
Německo	Germany	3,52	3,40	3,96	3,95	0,14	0,15	0,40	0,40	0,75	0,75	0,36	0,35	1,00	1,00	0,45	0,45	0,62	0,58
Polsko	Poland	2,84	3,00	4,04	4,20	0,10	0,10	0,84	0,90	0,11	0,13	0,06	0,07	0,48	0,48	0,24	0,26	0,10	0,10
Rumunsko	Romania	3,24	3,24	1,46	1,46	0,03	0,03	0,01	0,01	0,30	0,30	0,04	0,04	1,54	1,60	0,03	0,03	0,55	0,57
Španělsko	Spain	0,74	0,90	5,96	6,10	0,14	0,13	1,07	0,94	0,04	0,03	1,48	1,42	0,46	0,50	0,22	0,17	0,08	0,02
Švédsko	Sweden	0,10	0,10	3,52	3,55	0,02	0,02	2,25	2,20	0,01	0,01	0,01	0,01	0,10	0,10	0,06	0,07	0,02	0,02
Ostatní ¹⁾	Others ¹⁾	15,06	14,89	18,01	17,77	2,57	2,42	2,89	3,04	1,74	2,05	5,41	4,89	7,29	7,09	3,86	3,69	2,99	2,84
Celkem Evropa	Total Europe	32,39	32,30	47,76	47,79	3,64	3,48	11,93	11,77	4,37	4,44	8,14	7,47	12,83	12,71	5,71	5,46	5,12	4,88
Rusko	Russia	18,91	19,56	12,52	12,94	0,00	0,00	0,00	0,00	2,30	2,30	4,90	4,90	2,64	2,70	0,02	0,02	0,75	0,65
Ostatní ²⁾	Others ²⁾	2,23	2,22	1,28	1,28	0,00	0,00	...	...	...	...	...	...	0,77	0,77	0,02	0,02	0,34	0,35
Celk. SNS	Total CIS	21,14	21,78	13,80	14,22	0,00	0,00	0,00	0,00	2,30	2,30	4,90	4,90	3,41	3,47	0,04	0,04	1,09	1,00
Kanada	Canada	7,94	7,94	12,81	12,81	1,23	1,23	0,28	0,28	0,12	0,12	0,13	0,13	0,87	0,99	1,52	0,50	0,38	0,44
USA	USA	36,60	36,72	53,49	53,40	0,18	0,18	0,07	0,07	0,02	0,02	0,00	0,00	16,28	16,33	0,71	0,76	4,72	3,80
Celkem Severní Amerika	Total North America	44,54	44,66	66,30	66,21	1,41	1,41	0,35	0,35	0,14	0,14	0,13	0,13	17,15	17,32	1,23	1,26	5,10	4,24

¹⁾ Albánie, Belgie, Bosna-Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Estonsko, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Holandsko, Norsko, Portugalsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Švýcarsko, Makedonie, Turecko a Spojené Království

²⁾ Bělorusko, Kazachstán a Ukrajina

Poznámka: Data z MZe z května 2013 a UNECE z října 2012.

... data nejsou dostupná

Note: Data from MZe as at May 2013 and from UNECE as at October 2012.

... data not available

Pramen: MZe a UNECE Timber Committee

Source: Ministry of Agriculture, UNECE Timber Committee

8. INFORMATIKA, VÝZKUM, PORADENSTVÍ, PROPAGACE A PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ *Information Technology, Research, Consultancy, Promotion, and Public Relations*

8.1 Informační střediska pro odvětví lesního hospodářství

Forestry Information Centres

Odvětvové informační středisko pro lesní hospodářství a myslivost

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. byl v roce 2012 pověřen zajištěním činnosti Expertní a poradenské služby spojené s přenosem výsledků lesnického a mysliveckého výzkumu využitelných pro praxi a zajištěním dostupnosti nových poznatků lesnického a mysliveckého výzkumu a lesnických využitelných informací pro vlastníky lesa a subjekty hospodařící v lesích v letech 2010 – 2013. Dále byl pověřen správou internetového informačního portálu Registra aktivit v lesnictví v rámci České republiky. Ústav v rámci těchto činností poskytuje průběžný poradenský servis, šíření a dostupnost výsledků lesnického a mysliveckého výzkumu subjektům hospodařícím v lesích. Zajišťuje zviditelnění činnosti institucí zaměřených na lesnictví a myslivost a zprostředkovává popularizaci vědy a výzkumu. Pro webový portál získává aktuální informace z oblasti lesního hospodářství a myslivosti. Provádí osvětu a propagaci lesního hospodářství a organizačně se podílí na zajištění akcí, školení a tematických seminářů. Spravuje a rozšiřuje odbornou knihovnu, zpracovává domácí a zahraniční lesnickou a mysliveckou literaturu a vydává vědecké a informační publikace.

Knihovna Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. shromažďuje a obhospodařuje dostupnou lesnickou a mysliveckou literaturu z České republiky i ze zahraničí. Průběžně aktualizuje knižní fond přesahující 58 tis. domácích i zahraničních publikací a plní standardní knihovnické činnosti (akvizice, katalogizace, půjčování knih a časopisů, meziknihovní výpůjční služba, mezinárodní výměna publikací, dokumentace a archivace publikací a zpráv atd.). Literatura je ve středisku ukládána i zpřístupňována standardními knihovnickými, dokumentačními a archivačními metodami a rovněž i moderními informačními metodami.

V roce 2012 bylo vyřízeno celkem 1 225 prezenčních a absenčních výpůjček a 138 výpůjček v rámci meziknihovní výpůjční služby.

Literatura byla získávána především výměnou, nákupem nebo darem. V průběhu roku 2012 bylo získáno 211 nových knih, brožur a učebnic. Do databáze knihovny a lesnické dokumentace přibýlo 2 369 vlastních záznamů, které obsahují nově nabyté tituly knih, brožur, učebnic i včetně retrofondu a dále analytické popisy článků z výzkumných, lesnických a mysliveckých periodik.

Přenos a šíření výsledků lesnického výzkumu je zajištěno prostřednictvím vydávaných odborných publikací určených pro praxi a vědeckých periodik, včetně jejich grafického zpracování a přípravy do tisku.

Hlavními publikacemi vydávanými Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. jsou:

Vědecké a odborné publikace:

- Zprávy lesnického výzkumu - v roce 2012 vyšla 4 řadová čísla tohoto vědeckého recenzovaného časopisu.
- Lesnický průvodce – Certifikované metodiky - roce 2012 vyšlo 7 certifikovaných metodik v rámci časopisu Lesnický průvodce.

Kromě výše zmíněných publikací byly redakčně zpracovány následující tituly:

- Zpravodaj ochrany lesa, Supplementum 2012, Výskyt lesních škodlivých činitelů v roce 2011 a jejich očekávaný stav v roce 2012
- Zpravodaj ochrany lesa, svazek 16

Rešerše z lesnické a myslivecké literatury – s pomocí mezinárodních databází, souborných katalogů a on-line knihovnického systému bylo zpracováno během roku 2012 pět obsáhlých rešerší pro externí zájemce.

Odborné lesnické veřejnosti bylo v roce 2012 celkem rozesláno 897 výtisků publikací výzkumného ústavu, z toho 608 ks v rámci České republiky a 289 ks do zahraničí.

Aktuality a nové poznatky z lesního hospodářství a myslivosti, zejména výsledky výzkumu byly distribuovány na internetových stránkách ústavu i na informačním webovém portálu Registru aktivit v lesnictví v ČR, včetně elektronických verzí vydaných dokumentů.

Služeb expertní a poradenské služby v průběhu roku nejvíce využívali vědečtí a výzkumní pracovníci Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., dále vědečtí pracovníci, pedagogové a studenti fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze, lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně a zaměstnanci Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. Rovněž služeb využívala odborná lesnická veřejnost.

Informační datové centrum IDC a datový sklad

Informační a datové centrum (IDC) zajišťuje vedení centrální databáze a archivu o lesích a myslivosti v ČR. Údaje v databázi shromažďované po několik desetiletí mají obrovskou hodnotu. IDC plní informační úlohy pro potřeby Ministerstva zemědělství na úseku lesního hospodářství.

Informační a datové centrum zabezpečuje správu a poskytování analytických a digitálních dat z centrální databáze o lesích pro potřeby:

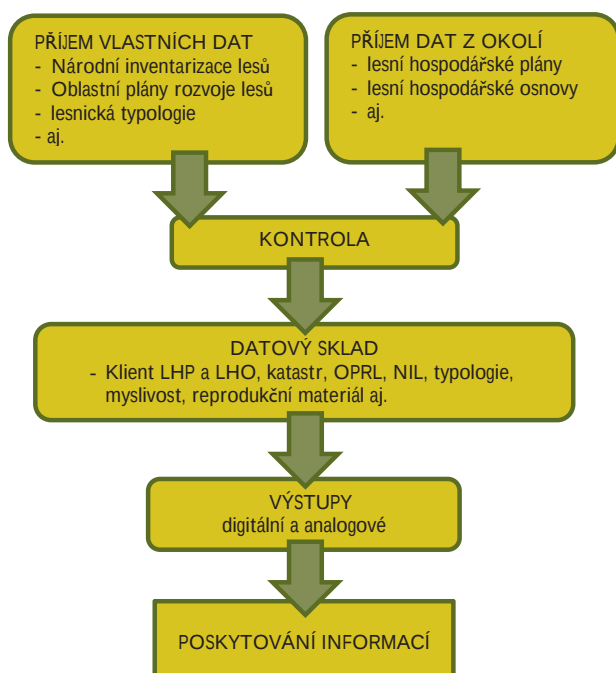
- zpracování lesních hospodářských plánů (LHP),
- zpracování lesních hospodářských osnov (LHO),
- subjektů vykonávajících činnosti související s hospodářskou úpravou lesů a databází o lesích,
- subjektů lesního hospodářství, zejména pro orgány státní správy lesů, organizace lesního hospodářství, vlastníky lesa, taxační kanceláře aj.

Informační a datové centrum plní informační úlohy pro potřeby Ministerstva zemědělství na úseku lesního hospodářství.

Hlavní cíle IDC

- Průběžně naplňovat a spravovat data o lesích a lesním hospodářství České republiky.
- Poskytovat informace o lesích a lesním hospodářství České republiky.
- Poskytovat servis pro vlastníky lesa a orgány státní správy.
- Zvýšit informovanost směrem k Evropské unii.
- Zabezpečit provoz lesnického archivu digitálních a analogových dat.
- Zjednodušit, zrychlit a standardizovat přístup k datům spravovaným v Datovém skladu prostřednictvím webovských technologií, a zvláště zajištění „on-line“ přístupu pomocí webových služeb.
- Zajistit přístup k datům při zachování dostatečné ochrany proti jejich zneužití.

Schéma toku dat v informačním a datovém centru

IDC je poměrně složitě technologicky strukturované a informace se do datového skladu (DS) ukládají přes specifická klientská pracoviště, která podléhají přísné správě a organizaci.

Každý klient DS musí vždy dodržet tento cyklus:

1. Pořizování a editace dat
2. Kontrola dat
3. Migrace dat
4. Zajištění přístupu k datovým zdrojům
5. Údržba dat

Každý stupeň sběru, zpracování a kontroly dat v rutinním provozu pracovišť je vždy pod přísnou kontrolou. Migrace (načítání) datových zdrojů je zajištěná pomocí dávkového procesu. Tento proces zajistí transformaci dat do struktury DS a následné optimální uložení do relační databáze. Za účelem jednotného zpracování dat jsou vyvíjené standardy (LHP, OPRL, případně další), které umožňují uložit získaná data do souvislého zobrazení.

Datový sklad (DS)

Do DS se ukládají již zorganizované informace.

DS se skládá z několika legislativně vymezených klientů, kteří spolu vzájemně komunikují.

DS se člení na klienty, kteří jsou tematicky různorodí, ale prostřednictvím standardů (OPRL, ISLH..) a souvislého zobrazení je možná jejich kombinace v rámci DS.

Datový sklad se skládá z několika nosných databází s různým obsahem a strukturou podle zaměření (IL, OPRL, LHPO, Reprodukční materiál,...) a nabízí

1. Stejně výsledky z jakéhokoli pracoviště ÚHÚL.
2. DS se tak přiblíží prakticky jakémukoli uživateli na kterékoliv úrovni.

Jeho cílem je vytvořit takový informační systém, který interaktivně poskytuje aktuální údaje (standardizované výstupy budou aktualizovány okamžitě po dodání aktuálních dat do DS).

Geoportál ÚHÚL

Geoportály hrají důležitou roli při sdílení prostorových informací s lesnickou veřejností a orgány státní správy, v maximální možné míře usnadňují přístup k požadovaným informacím a přispívají k efektivnímu využívání prostředků určených na správu a využívání datových zdrojů obecně.

ÚHÚL provozuje v rámci Geoportálu několik mapových portálů, jež se dělí na část veřejnou, určenou pro široký okruh klientů a část neveřejnou určenou pro orgány státní správy lesů a myslivosti, kam se vstupuje přes portál eAgri (je třeba uživatelské jméno a heslo).

Geoportál ÚHÚL obsahuje tyto údaje:

Veřejně dostupné

Vlastnické poměry
Etážovitost
Zakmenění
Cílový hospodářský soubor
Lesní hospodářské osnovy
Oblastní plány rozvoje lesů
Mapy zdravotního stavu lesů ČR z družicových snímků
Honitby ČR
Přehledové mapy
Národní inventarizace lesů
Rámcová informační vrstva správních hranic obcí s rozšířenou působností

Neveřejné

Portál myslivosti
Portál státní správy lesů
Portál odborného lesního hospodáře
Portál reprodukčního materiálu
Portál kategorizace lesů
Portál Oblastní plány rozvoje lesů včetně dat vojenských lesů a statků

8.2 Lesnický výzkum

Forest Research

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti je veřejnou výzkumnou institucí, patříci mezi organizace zabývající se základním a aplikovaným lesnickým výzkumem.

Mezi další organizace zabývající se výzkumnou činností v České republice patří veřejné vysoké školy, např. lesnické a dřevařské fakulty v Praze a v Brně, pracoviště Akademie věd ČR v Českých Budějovicích a v Brně a také soukromé výzkumné organizace.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. uskutečnil celkem 45 výzkumných a expertních aktivit pro různé zadavatele. V hlavní činnosti ústavu – v oblasti výzkumu – pokračovalo předposledním rokem řešení výzkumného záměru MZe 0002070203- „Stabilizace funkcí lesa v biotopech narušených antropogenní činností v měnících se podmínkách prostředí“, bylo řešeno 23 projektů v rámci Národní agentury pro zemědělský výzkum, 3 výzkumné projekty v rámci Technologické agentury ČR. Z výše uvedených projektů jich bylo v roce 2012 devět zahájeno v rámci Národní agentury pro zemědělský výzkum a dva v Technologické agentuře ČR.

Od dalších grantových zadavatelů byl řešen v roce 2012 jeden projekt Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

V roce 2012 pokračovala realizace dvou mezinárodních programů a projektů - ICP Forests a Benefit 7/Cíl 3. V roce 2012 byly uhrazeny členské příspěvky v mezinárodních organizacích ICP Forests, EFI, IUFRO, ISTA.

V rámci další činnosti, která úzce souvisí s hlavní výzkumnou činností ústavu, bylo pro MZe smluvně realizováno 9 projektů, jež měly charakter funkčních úkolů a expertní a poradenské činnosti pro vlastníky a správce lesů a honiteb. Tyto aktivity byly nasměrovány do následujících oblastí – lesní ochranná služba, myslivost, monitoring složek lesních ekosystémů ve vztahu k potravinovému řetězci, dlouhodobé sledování hydrologických poměrů v lesních povodích, informace z oblasti zjišťování množství biomasy lesních dřevin a zpřístupnění odborných a publikovaných informací. V průběhu roku byly na základě rozhodnutí MZe funkční úkoly ukončeny.

V roce 2012 finanční zdroje na výzkum představovaly 69,0 % z celkových výnosů ústavu a byly tvořeny ze 78,0 % prostředky MZe (výzkumné záměry, granty NAZV) a z 22,0 % prostředky jiných resortů a organizací a ze zahraničí.

V roce 2012 vyšla 4 řadová čísla vědeckého recenzovaného časopisu Zprávy lesnického výzkumu, 7 certifikovaných metodik v rámci časopisu Lesnický průvodce. Bylo vydáno řádné číslo Zpravodaje ochrany lesa sv. č. 16 a Zpravodaj ochrany lesa supplementum 2012: Výskyt lesních škodlivých činitelů v roce 2011 a jejich očekávaný stav v roce 2012. Zaměstnanci výzkumného ústavu v roce 2012 zrealizovali 24 zahraničních cest a zúčastnili se celé řady národních a mezinárodních konferencí, zastupovali ČR na jednáních vyplývajících z rezolucí ministerských konferencí o lesích jako např. ICP Forests (TASK Force Meeting a expertní panel), Euforgen. Mezi další důležité patřily účasti na akcích IUFRO WG 7.03-10, Forum Carpaticum, Přeshraniční spolupráce - Cíl 3 – mezi ČR a Rakouskem a dalších odborných seminářích.

Stejně jako v předcházejících letech, tak v roce 2012, pokračovala velmi těsná spolupráce s oběma lesnickými fa-

kultami a s dalšími univerzitami v pedagogické oblasti a s lesnickými institucemi v oblasti šíření a propagace výsledků výzkumů pro lesnickou praxi.

Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze

Aktivity pracovníků Fakulty lesnické a dřevařské (FLD) ČZU v Praze jsou kromě pedagogické činnosti zaměřené také na výzkumnou a vědeckou činnost. Hlavním zdrojem financování této činnosti na fakultě jsou výzkumné projekty z grantových agentur. V roce 2012 bylo na FLD řešeno celkem 27 vnějších grantových projektů hodnocených Radou vlády v metodice pro vědu a výzkum ČR, jejichž celkový finanční přínos byl téměř 28 mil. Kč. Struktura projektů podle poskytovatelů byla: Evropská unie – 1 projekt, Grantová agentura ČR - 5 projektů, MZe - 15 projektů, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – 2 projekty, Technologická agentura ČR – 4 projekty. Řešené projekty pokrývaly široké spektrum lesnických oblastí: šlechtění jedle, ekonomickou efektivnost šlechtění, výzkum dynamiky vývoje lesů, optimalizace plánování, pěstební postupy, management a hodnocení biodiverzity, výzkum biomasy, obranná opatření proti lýkožroutu smrkovému a dopad klimatických změn na jeho rozšíření, ekonomickou efektivnost nízkého lesa, těžebně dopravní technologie a další.

Z rozpočtu Vnitřní grantové agentury FLD bylo v roce 2011 podpořeno celkem 35 projektů v celkové výši téměř 2,6 mil. Kč. Z prostředků této grantové agentury jsou podporovány projekty mladých vědeckých pracovníků a studentů v doktorských a magisterských studijních programech.

Akademičtí pracovníci FLD výsledky své vědeckovýzkumné práce pravidelně publikují ve vědeckých i odborných časopisech a na vědeckých konferencích. V roce 2012 akademičtí pracovníci FLD publikovali celkem 61 článků ve vědeckých časopisech s impakt faktorem, 37 článků vedených v databázi Scopus, 21 článku v recenzovaných vědeckých časopisech, 13 knižních publikací a velké množství článků v odborných časopisech a příspěvků ve sbornících z vědeckých konferencí.

Důležitou součástí činnosti fakulty je vědecká příprava – studium v doktorských studijních programech. Na FLD je akreditováno celkem 6 studijních oborů, v nichž v roce 2012 studovalo 95 studentů v prezenční i kombinované formě studia. 16 studentů v průběhu roku 2012 úspěšně obhájilo dizertační práci a získalo vědeckou hodnost Ph.D.

Akademičtí pracovníci FLD navazují mezinárodní kontakty v Evropě a zapojují se do mezinárodních týmů a pracovních skupin IUFRO, EFI. V roce 2012 se nadále prohlubovala spolupráce s významnými evropskými i mimoevropskými univerzitami lesnického a environmentálního zaměření, mezinárodními organizacemi a dalšími subjekty. Lze jmenovat např. COST FP0603: Forest models for research and decision support in sustainable forest management, COST E51: Integrating Innovation and Development Policies for the Forest Sector, spolupráci na řešení výzkumných projektů s regionálním centrem Evropského lesnického institutu ve Vídni v oblasti inovací v lesním hospodářství (INNOFORCE). Významná spolupráce již tradičně pokračovala i s pracovišti v České republice – univerzitami a výzkumnými ústavy obdobného zaměření, podnikovou sférou i orgány státní správy.

Fakulta životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze

Těžiště výzkumné činnosti Fakulty životního prostředí (FŽP) je v oblasti krajinářsko – ekologické. Výzkum zajišťuje celkem 6 kateder (katedra aplikované ekologie, katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování, katedra biotechnických úprav krajiny, katedra ekologie, katedra geoenvironmentálních věd, katedra vodního hospodářství a environmentálního modelování).

FŽP řeší aktuální problémy antropogenně využívané krajiny v podmínkách střední Evropy, zejména pak ochranu a zvyšování ekologické stability krajiny, problematiku biologické diverzity, ekologii populací a společenstev, ochranu přírody, péče o chráněná území, krajinnou ekologii, optimalizaci vodního režimu krajiny, protipovodňových opatření, revitalizaci říčních systémů, rekultivací, ochranu půdy, organizaci krajinového prostoru, problematiku odpadů, starých ekologických zátěží, transporty znečištění až po hodnocení vlivů na životní prostředí (EIA a SEA), environmentální systémy řízení či environmentální vzdělávání.

V roce 2012 bylo na FŽP řešeno celkem 32 vnějších grantových projektů, jejichž celkový finanční přínos přesahoval 24,3 mil. Kč. Struktura projektů grantů podle poskytovatelů Grantová agentura ČR (7 projektů), MZe (8 projektů), Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (2 projekty), Ministerstvo průmyslu a obchodu (1 projekt), Akademie věd ČR (1 projekt), Ministerstvo vnitra ČR (3 projekty) a Technologická agentura ČR (10 projektů). Z rozpočtu Interní grantové agentury FŽP bylo v roce 2012 podpořeno celkem 64 projektů v celkové výši 3 028 456 Kč. Z prostředků Interní grantové agentury jsou podporovány projekty studentů v doktorských a magisterských studijních programech fakulty.

Výsledky vědecko - výzkumné práce jsou pravidelně publikovány ve vědeckých i odborných časopisech a na vědeckých konferencích. V roce 2012 publikovali akademičtí pracovníci FŽP celkem 111 článků v impaktovaných časopisech, 24 článků v recenzovaných časopisech, 14 článků v neimpaktovaných časopisech, 5 odborných knih, 17 kapitol v odborných knihách, 4 články ve sborníku evidovaných v databázi Conference Proceeding, 3 užité vzory, 2 technicky realizované výsledky, 5 certifikovaných metodik, 490 specializovaných map s odborným obsahem a 25 softwarů.

Akademičtí pracovníci a studenti doktorských programů se také účastnili státních i mezinárodních vědeckých konferencí, ze kterých vzniklo 86 příspěvků ve sborníku, které ale nepatří do žádné bodované kategorie RIV (rejstřík informací o výsledcích).

Významnou součástí činnosti FŽP je vědecká příprava – studium v doktorských studijních programech. Na FŽP jsou akreditovány celkem 4 studijní obory doktorské studijní programy v češtině (Aplikovaná a krajinná ekologie, Ekologie, Environmentální modelování a Úpravy vodního režimu krajiny), v nichž v roce 2012 studovalo celkem 157 studentů v prezenční i kombinované formě studia. FŽP má akreditovány také 4 anglické obory doktorské studijní programy (Applied and Landscape Ecology, Ecology, Environmental Modeling a Water Regime Improvement in Landscape), v nichž v roce 2012 studovali celkem 4 studenti v prezenční a 1 student v kombinované formě studia.

Akademičtí pracovníci FŽP stále více navazují mezinárodní kontakty a zapojují se do mezinárodních týmů a pracovních skupin. Na FŽP ČZU v Praze působilo v roce 2012 celkem 7 pracovníků v pozici postdoka. Jejich vědecká aktivita byla navázána na existující vědecké týmy. Kromě intenzivní vědeckovýzkumné a následné publikační činnosti se aktivně podíleli i při výchově studentů v doktorském a magisterském stupni. V roce 2012 tak došlo k dalšímu prohloubení spolupráce s významnými evropskými i mimoevropskými univerzitami environmentálního zaměření, mezinárodními organizacemi a dalšími subjekty. Významná spolupráce již tradičně pokračovala i s pracovišti v ČR – univerzitami a výzkumnými ústavy obdobného zaměření, podnikovou sférou i orgány státní správy.

V roce 2012 na fakultě úspěšně proběhla 4 habilitační řízení a 2 řízení ke jmenování profesorem. Zahájeno bylo další habilitační řízení. Celkově tak dochází k výraznému zvýšení odbornosti akademických pracovníků fakulty.

Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně (LDF MENDELU) rozvíjí vědecko-výzkumné aktivity v oborech, ve kterých uskutečňuje pedagogickou činnost. Jedná se o široké spektrum studijních programů bakalářského, magisterského a doktorského stupně studia, prezenční i kombinované formy, zaměřených na lesnictví, krajinářství, dřevařství, stavby na bázi dřeva a nábytkářství, včetně uměleckých disciplín (designu) v nábytkářství. Výzkum je na LDF MENDELU chápán v kontextu celého zpracovatelského řetězce zabývajícího se dřevem, jako obnovitelnou surovinou, včetně navazujících odvětví, při plném respektování požadavků ochrany přírody a krajiny. Významnou výzkumnou základnu pro LDF představuje zázemí Školního lesního podniku Masarykův les ve Křtinách.

Významná je úloha LDF MENDELU jako koordinátora České technologické platformy lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví, která je napojena na Evropskou technologickou platformu Forest-Based Sector Technology Platform. LDF MENDELU je jedním ze zakládajících členů klastru Crea Hydro and Power Czech Renewable Energy Allianz (CREA), což je sdružení českých firem a výzkumných a vzdělávacích institucí, jejichž hlavními obory činnosti jsou vodní stavby, vodní elektrárny a čerpací a závlahové systémy.

Na mezinárodní úrovni je prioritou fakulty aktivní činnost uvnitř EFI a IUFRO, nejlepší pracovníci jsou zapojeni do pracovních skupin a mezinárodních týmů. K naplnění těchto cílů slouží i projekty Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (COST, Kontakt, Eureka, Aktion, Interreg). Významné je zapojení LDF MENDELU jako koordinátora do činnosti regionálního centra EFI CEEC se sídlem ve Vídni.

LDF MENDELU se též daří rozvíjet činnost v rozvojových zemích tropů a subtropů, v Etiopii a Jemenu realizovala v roce 2012 projekty rozvojové pomoci podporované Českou rozvojovou agenturou, aktivně se účastnila celouniverzitního budování off-shore kampů v Nikaragui a Zambii, realizovala řadu projektů Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost, zaměřených na inovaci studijních programů směrem k rozvojovým studiím, rozvíjí kontakty s odborníky na tuto problematiku v Norsku, Švýcarsku

(Norské fondy, Fond Partnerství) a dalších zemích. LDF MENDELU se například zapojila do projektu S.A.F.E. (Stability of Altered Forest Ecosystems). Jedná se o jeden z největších ekologických výzkumných projektů na světě, zkoumající vliv odlesnění a fragmentace na cca 8 tisících ha tropického deštného lesa v malajském Sabahu na ostrově Borneo. Projekt je veden Dr. R. Ewersem z Imperial College London, ve spolupráci s University of Cambridge, University of Oxford, malajskými institucemi (a od roku 2011 i LDF MENDELU). Svým rozsahem projekt SAFE přesahuje všechny doposud vykonané experimenty zabývající se vlivem odlesnění na biodiverzitu a koloběh uhlíku v tropických lesích. Úkolem MENDELU je v rámci projektu studium dynamiky druhového složení, struktury a prostorových vztahů dřevin v lesních fragmentech o různých velikostech (od 1 po 100 ha).

V roce 2012 bylo jednotlivými týmy na LDF MENDELU řešeno celkem 22 projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost za rok 2012 v celkovém objemu 73,48 mil. Kč a 41 dalších projektů v celkovém objemu 40,84 mil. Kč. Z toho je v centrální evidenci projektů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za rok 2012 evidováno 31 projektů. Jedná se o 3 projekty Grantové agentury ČR, (LDF spoluřešitel, 999 tis Kč), 9 projektů Národní agentury pro zemědělský výzkum z toho 4 jako řešitel a 5 jako spoluřešitel (5,968 mil. Kč), 4 projekty Technologické agentury ČR z toho 2 jako řešitel a 2 jako spoluřešitel (5,512 mil. Kč), 1 projekt Ministerstva kultury (810 tis. Kč), další z Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy: 4 projekty Fondu rozvoje vysokých škol (1,989 mil. Kč) a COST – 5 projektů z toho 4 jako řešitel a jeden jako spoluřešitel (2,119 tis. Kč) a INGO II. 1 projekt (660 tis. Kč) a INGO II – 1 projekt (660 tis. Kč), jako spoluřešitel pracuje na projektu EUREKA (1,930 tis. Kč) a získala 1 projekt z „Transformační a rozvojové projekty“ (2.500 tis. Kč) a další 2 projekty Ministerstva průmyslu a obchodu (6.945 mil. Kč). Dále pracuje na dalších projektech z Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy Leonardo da Vinci (208 tis. Kč), Mobility (99 tis. Kč). Za zmínku stojí i projekt Ministerstva zahraničních věcí-České rozvojové agentury za 4,294 tis. Kč a Ministerstva financí - Fond partnerství (170 tis. Kč).

LDF MENDELU provozuje vlastní Interní grantovou agenturu, která podporuje především zapojení studentů magisterských a doktorských studijních programů do výzkumných týmů. V roce 2012 bylo podpořeno 39 projektů v celkové výši 7.760 tis. Kč.

Rok 2012 byl poznamenán vysokou aktivitou v řešení projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, ve kterých je LDF velmi úspěšná a to jak v osách 2.2, 2.3, 2.4. V prosinci 2012 se začal řešit projekt „Platforma pro studium a inventarizaci lesních ekosystémů – Metody II.“ Mimo jiné řešíme velké projekty z osy 2.2. na inovace studijních programů, například Inovace biologických a lesnických disciplín (od 1.2.2012), Inovace technických a dřevařských disciplín (od 1.2.2012) a další. Jako nejvýznamnější se jeví projekty osy 2.3. na vytvoření excelentních vědeckých týmů, které řeší fakulta čtyři.

V rámci hodnocení Rady pro výzkum, vývoj a inovace ČR (RVVI) bylo v Hodnocení 2012 (za léta 2007–2011) hodnoceno celkem 718 výstupů, vykázaných LDF MENDELU, která se umístila s cca 15 tisíci body (upravenými podle metodiky RVVI) jako 59. výzkumné pracoviště z 509 hodnocených

institucí v ČR jako nejsilnější lesnický zaměřená výzkumná instituce v ČR. V roce 2012 vzniklo z významnějších výstupů 87 původních vědeckých prací v impaktovaných periodikách vedených na Web of Science, 143 publikací v plně recenzovaných periodikách, které jsou vedeny v databázi Scopus a v periodikách pozitivního seznamu RVVI, 40 monografií, 18 užitečných vzorů a prototypů, 55 specializovaných map, 17 certifikovaných metodik a další. Z pohledu rozvoje lidských zdrojů ve vědě a výzkumu na LDF MENDELU studovalo ve 12 akreditovaných doktorských programech 163 doktorandů (z toho 14 zahraničních) a 26 jich úspěšně obhájilo disertační práci. V roce 2012 proběhlo též jedno řízení ke jmenování profesorem a čtyři habilitační řízení.

8.3 Propagace a ediční činnost, audiovizuální pořady

Publicity, Publishing, Audio-Visual Programmes

Propagační a ediční činnost byla orientována na poradenství a osvětu ve vztahu k odborné i laické lesnické veřejnosti a na propagaci lesního hospodářství směrem k široké laické veřejnosti.

Poradenství a osvěta v lesním hospodářství byly zajišťovány zejména prostřednictvím odborného lesnického tisku, cílených publikací, propagačních materiálů, výstav a výroby videoprogramů.

Přehled aktivit úseku lesního hospodářství MZe v ediční činnosti, videotvorbě, výstavnictví a komunikace s veřejností:

Ediční činnost

V průběhu roku 2012 byly vydány tyto tituly:

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2011
Information on Forests and Forestry in the Czech Republic by 2011

Situační a výhledová zpráva - Ryby

Situační a výhledová zpráva - Včely

Informační brožura – Lesní školkařství, součást lesního hospodářství

Videoprogramy

V rámci propagace českých lesů a krajiny se pokračovalo v kompletním seriálu o lesích v České republice, jehož účelem je mapovat stav českých lesů v určitém časovém odstupu. V průběhu roku byl dokončen videoprogram dokumentující stav lesa a lesního hospodářství v oblasti Novohradských hor „Lesy Novohradských hor 2012“.

Výstavy

Úsek lesního hospodářství MZe se prezentoval v rámci Mezinárodního lesnického a mysliveckého veletrhu Silva Regina 2012 v Brně a celostátní výstavy ZEMĚ ŽIVITELKA 2012 v Českých Budějovicích.

Komunikace s veřejností

V oblasti komunikace s veřejností byly aktivity zaměřeny především na děti, a to jednorázové doprovodné akce v rámci výstav Silva Regina v Brně, Země živitelka a Vzdělání a řemesla v Českých Budějovicích a Natura Viva

v Lysé nad Labem. Dále se uskutečnily aktivity pro veřejnost v rámci Týdne lesů a Dnu stromu.

Organizačně se na konání akcí pro děti podílely organizace: ÚHÚL, VÚLHM, VLS, s. p., LČR, s. p. a další.

V rámci komunikace s odbornou veřejností MZe podpořilo soutěž Dřevěný dům 2012 a XI. mistrovství České republiky v práci s motorovou pilou – Dřevorubec 2012.

8.4 Vzdělávání dětí a mládeže v oblasti lesního hospodářství, myslivosti, rybářství a včelařství

Education of Youth in Forest and Game Management, Fishery, and Beekeeping Sectors

Lesní hospodářství

Lesní pedagogika přibližuje návštěvníkům lesa lesní ekosystém, trvale udržitelné lesní hospodářství, smysl hospodaření v lesích a užítky, které les člověku přináší. Různým cílovým skupinám tyto informace zprostředkovávají prostřednictvím zážitku speciálně vyškolení lesníci – lesní pedagogové (lesníci

s pedagogickými znalostmi a zkušenostmi) přímo na svém každodenním pracovišti – v konkrétním lese. Lesník totiž musí nahlížet na les opravdu komplexně: jako na majetek patřící konkrétnímu majiteli s konkrétním hospodářským záměrem, který požaduje trvale udržitelné obhospodařování svého majetku s určitým výnosem. Nebo jako na ekosystém s provázaným společenstvem živočichů a rostlin, na který klade určité nároky společnost (biodiverzita, voda, půda, vzduch, rekreace). Musí na něj ale nahlížet i jako na pracovní prostor pěstebních dělníků a dřevorubců, jejichž práci organizuje, koordinuje a odměňuje. A v neposlední řadě jako na zdroj obnovitelného materiálu. Při tom všem jeho vklad ve všech těchto dimenzích představuje jenom malý výsek v celkovém životním cyklu lesa. I práce s komplexním pohledem na les je součástí lesní pedagogiky.

Lesní pedagogiku v ČR zastřešuje Sdružení lesních pedagogů ČR. Spolu se Střední lesnickou školou v Hranicích pořádá každoroční kurzy pro lesníky, akreditované Ministerstvem zemědělství. Lesníci se v nich vzdělávají v základech pedagogiky, psychologie a didaktiky a praktické realizaci lesní pedagogiky. Po úspěšném absolvování kurzu získají osvědčení a mohou působit jako lesní pedagogové. V roce 2012 bylo vyškolen 71 nových lesních pedagogů a 29 lesních pedagogů v rámci nadstavbového kurzu, který prohlubuje znalosti ze základní úrovně a míří na specifické cílové skupiny.

Lesní pedagogice se v ČR věnuje většina lesnických organizací či profesních sdružení – Lesy České republiky, s. p., Vojenské lesy a statky, s. p., Nadace Dřevo pro život, Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů, PEFC Česká republika, městské lesy (Lesy hl. m. Prahy, Ostravské městské lesy, Městské lesy Hradec Králové), střední lesnické školy (Hranice na Moravě, Trutnov) aj.

Koordinací lesní pedagogiky v ČR je pověřena pracovní skupina zabývající se lesní pedagogikou, kterou v roce 2007 ustanovilo Ministerstvo zemědělství. Členy pracovní skupiny jsou zástupci lesnických organizací, které lesní pedagogiku provádí. Pracovní skupina se zabývá propagací lesní pedagogiky a koordinací celorepublikových aktivit v každoročním Týdnu lesů (vždy druhý týden v květnu). Dále ve spolupráci s Ústavem zemědělských a potravinářských informací organizuje vzdělávací semináře pro již vyškolené lesní pedagogy. V roce 2012 se uskutečnily dva – „Seminář pro lesní pedagogy – nové aktivity, informace a výměna zkušeností“ (červen) a „Další teoretické a praktické náměty pro (nejen) venkovní aktivity lesní pedagogiky“ (říjen).

V současné době na úrovni EU probíhá příprava Společné evropské strategie k lesní pedagogice (Common European Strategy on Forest Pedagogy). Těchto jednání v rámci pracovní podskupiny FCN (Forest Communicator's Network) zaměřené na lesní pedagogiku se za ČR účastní i zástupci Odboru koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství Ministerstva zemědělství.

Lesní pedagogika je dnes již dobře zavedená a žádaná značka, což dokumentuje převis poptávky nad možnostmi lesních pedagogů.

Programy lesní pedagogiky probíhají nejčastěji v lese, mohou být dopolední, odpolední, několikahodinové. Skupinu zájemců z řad mateřských, základních a středních škol, dospělých, seniorů či lidí se specifickými vzdělávacími potřebami lesník provádí po lese, kde ji prostřednictvím vlastního prožitku v přírodě nechává nahlédnout do lesnického zákulisí.

S lesní pedagogikou je ale možné se setkat i v rámci doprovodných programů na výstavách a veletrzích (Silva Regina, Natura Viva, Země živitelka, Flora Olomouc) či na Dnech Země pořádaných po celé republice.

V roce 2012 prošlo lesní pedagogikou na 250 000 dětí.

Bližší o lesní pedagogice, chystaných akcích informuje webová stránka www.lesnipedagogika.cz, kde je možné stáhnout i materiály pro výuku a práci s dětmi.

Lesní pedagogika má také svůj profil na Facebooku www.facebook.com/lesnipedagogika.

8.5 Nadace Dřevo pro život

Wood for Life Foundation

Posláním Nadace je propagovat komplexně pojatou péči o dřevěné bohatství a pomáhat rozvíjet ekologicky šetrné způsoby využívání dřeva ve všech oblastech lidské činnosti. Nadace pomáhá rozvíjet úctu k přírodě a zdůrazňuje široké uplatnění používání dřeva v každodenním životě – dřeva jako suroviny blízké člověku a současně i ekologického a kreativního materiálu budoucnosti. Dřeva, jako nedílné součásti vývoje člověka.

Oblastmi zájmu Nadace jsou:

- humanitární a sociální činnosti,
- podpora školství, vzdělávání, vědy a výzkumu,
- ochrana a revitalizace přírodního bohatství a kulturních památek,
- podpora využívání dřeva jako domácí, obnovitelné a přírodní suroviny.

Cesta k naplnění poslání *Nadace dřevo pro život* je spoluvytváření prostoru, ve kterém se mohou při řešení aktuálních problémů a hledání společných vizí sejit občané, podnikatelé, zástupci neziskových organizací spolu s představiteli regionální i státní správy.

Charakter nadačních projektů:

- vzájemná propojenost, synergické efekty,
- působnost jak na regionální tak na celostátní úrovni,
- spojení vždy vícera partnerů,
- podpora státních institucí,
- účast privátního i veřejného sektoru,
- posilování lokálních vazeb,
- důsledná medializace,
- hodnotící zpětná vazba.

Nadace naplňuje své poslání prostřednictvím obecně prospěšných projektů, na něž sdružuje finanční prostředky a které realizuje ve spolupráci se svými partnery.

Výhody partnerství plynoucí ze spolupráce s Nadací:

- spoluúčast na proměně vztahu veřejnosti ke dřevu,
- posílení vlastní pozice v rámci oboru i regionu,
- zvýšení prestiže v očích veřejnosti,
- získání nových vztahů,
- získání nových informací,
- získání většího přehledu o dění v oboru,
- možnost ovlivňovat jednotlivé projekty.

Rok 2012 byl pro Nadaci rokem úspěšným. Hlavní cíl roku 2012 bylo ukázat odborné i laické veřejnosti, že Nadace musí být transparentní, neutrální a nezávislá. A to se podařilo. Je to cesta ke skutečné stabilitě a dlouhodobosti činnosti Nadace a tím i k zvyšování počtu dárců, podporovatelů a spolupracovníků. Je to způsob jak zvětšovat prostor k oslovení stále většího počtu lidí.

Snahou Nadace je, aby logicky propojovala celý lesnicko-dřevařský komplex. Nadace se tedy na svých akcích vždy snaží propojit logickou vazbu les, jako zdroj dřeva a dřevařskou výrobu, zpracování tohoto dřeva jako nejvýznamnější zdroj financí pro péči o les.

Mezi nejúspěšnější projekty Nadace v roce 2012 patří v oboru lesní pedagogiky „Do lesa s lesníkem“, „Ukážeme Vám les, jak jej neznáte“ a v oblasti dřevěného stavění soutěžní anketa „Dřevěná stavba roku“.

Lesní pedagogika 2012

Nadace v roce 2012 připravila deset akcí s názvem „Do lesa s lesníkem“ a jednu „Ukážeme Vám les, jak jej neznáte“. Akce se uskutečnily po celé České republice a všech akcí se zúčastnilo přes 1000 žáků základních škol s jejich učiteli a více jak 50 dospělých lidí. Cílem akcí bylo ukázat dětem i pedagogům význam lesa pro společnost a současně i jim umožnit vyzkoušet si na praktických činnostech práce lesníků.

„Do lesa s lesníkem“ je projekt ukazující možnosti lesa jako zdroj ekologicky čisté obnovitelné suroviny – dřeva. Je určen základním školám a to 4. a 5. ročníkům. Vybraní lesní pedagogové ukazují dětem a jejich učitelům přímo v lese na šesti stanovištích, co se v lese opravdu děje a vždy na konci této akce si děti mohou něco zajímavého ze dřeva vyrobit. Mnohdy je to poprvé v životě, kdy si děti něco vyrobí ze dřeva vlastnoručně.

Další projekt „Ukážeme Vám les, jak jej neznáte“ je svým záměrem podobný. Obsahem a náplní se však významně liší. Rozdílný je cílovou skupinou. Je vytvořen pro dospělé a obsahově se zaměřuje spíše na ekonomické ukazatele a vliv práce lesníků na kvalitu dřeva ve vazbě na jeho úspěšné využívání v průmyslu. Je určen zejména pro obchodní partnery společností z dřevozpracujícího průmyslu, pro obchodníky s výrobky ze dřeva, v podstatě pro všechny ty, kteří pro svou práci potřebují znát informace o lese a dřevu.

Oba tyto projekty umožňují si vše osobně vyzkoušet v praxi. V tomto případě – přímo v lese.

Soutěžní anketa „Dřevěná stavba roku 2012“

Dřevěná stavba roku (www.drevenastavbaroku.eu) ukazuje, co všechno lze ze dřeva udělat a zdůrazňuje neskutečnou variabilitu dřeva jako suroviny pro každodenní využití. Tuto soutěžní anketu Nadace úmyslně projektuje jako marketingový nástroj pro všechny, kdo se věnují využívání dřeva. Ukazujeme nejen jejich výrobky, ale, a to je nejdůležitější, adresně představujeme konkrétní lidi a společnosti z daného sektoru podnikání.

Projekt Nadace dřevo pro život navázal na předchozí úspěšný ročník (DSR) 2011 a to opět pod záštitou Ministerstva zemědělství a nově také pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu a předsedy Svazu měst a obcí. Anketa DSR volně navazuje na úspěšnou architektonickou soutěž „Dřevěný dům“, která se uskutečnila v letech 2006, 2008 a 2010.

Základními cíli unikátního projektu jsou, a do budoucna v rámci vizí a strategií Nadace i nadále budou:

- podpora lidí a společností, jež navrhují a realizují dřevěné stavby,
- propagace udržitelného stavebnictví a využívání obnovitelné přírodní suroviny, která umožňuje vyhovět i současným náročným požadavkům na funkčnost i finanční dostupnost a zároveň nepředstavuje zátěž pro životní prostředí.

Účastníci ankety v kategoriích dřevostavb a dřevěných konstrukcí se mohli stát architekty, projektanti i studenti. Kategorie dřevěných hřišť byla určena především obcím a městům, jako zřizovatelům těchto volnočasových zařízení.

Anketa představila šest soutěžních kategorií, do kterých se v průběhu roku 2012 mohli soutěžící registrovat:

1. Dřevěné hřiště – realizace
2. Dřevěná konstrukce – návrh
3. Dřevěná konstrukce – realizace
4. Moderní dřevostavba – návrh
5. Moderní dřevostavba – realizace
6. Roubený dům – realizace

V jednotlivých kategoriích byli vyhlášeni vždy dva vítězové. Jednoho vybrala široká veřejnost prostřednictvím internetového hlasování a druhého určila mezinárodní porota, složená z předních odborníků:

Doc. Ing. Petr Kuklik, CSc. z Českého vysokého učení technického v Praze

Doc. Dr. Ing. Zdeňka Havířová z Mendelovy univerzity v Brně

Ing. Petr Červený ze Střední průmyslové a Vyšší odborné školy ve Volyni

Ing. arch. Jan Melichar z občanského sdružení Obec architektů

Doc. Ing. Jaroslav Sandanus, Ph.D. ze Slovenské technické univerzity v Bratislavě

Dalibor Houdek, Ph.D. z výzkumného dřevařského centra FP Innovations v Kanadě

Doc. Ing. Josef Chybík, CSc. z Vysokého učení technického v Brně

Stanislav Müller, DiS. z informačního serveru DřevoPortál.

Informace o způsobech hlasování i zajímavých cenách pro vylosované účastníky ankety přinášely webové stránky Nadace: www.drevoprozivot.cz, www.drevenastavbaroku.eu a www.facebook.com/drevoprozivot. Velký zájem o podporu ankety projevila celá řada, profesionálům i laická veřejnost.

Ročník DSR 2012 byl uzavřen na veletrhu Dřevostavby 2013, kde byl po slavnostním ceremoniálu představen také nový katalog představující unikátní galerii všech přihlášených staveb. Úvodní slovo katalogu opět patřilo ministru zemědělství Petru Bendlovi, který zdůraznil důvody podpory ankety DSR ze strany Ministerstva zemědělství a popřál anketě její úspěšné pokračování.

Novinkou ročníku DSR 2012 bylo spuštění mobilní verze internetových stránek ankety. Záměr přiblížit anketu DSR mladším generacím se tak podařilo naplnit díky využití stále populárnějších mobilních zařízení, jako jsou „chytřé“ telefony a tablety.

Ocenění v podobě unikátních dřevěných diplomů, poukazů na finanční odměnu, čestných uznání a dalších cen předali vítězům zástupci zlatých a stříbrných partnerů DSR jmenovitě Ing. Radek Braum (náměstek ministra zemědělství pro úsek lesního hospodářství), Ing. Josef Svoboda (poradce generálního ředitele LČR), František Vomočil (jednatel Stora Enso Česká republika), Ing. Jan Rudolf (jednatel Kronospan Jihlava, s.r.o.) a Miloš Kincel (Fermacell CZ).

V roce 2012 Nadace dosáhla vytyčených cílů v rámci svých plánovaných aktivit, o nichž informovala na portálech www.drevoprozivot.cz, www.mezistromy.cz a www.drevenastavbaroku.eu.

8.6 Spolupráce s nevládními lesnickými organizacemi

Cooperation with Forestry NGOs

Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství (ČAPLH)

Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství byla založena počátkem roku 1995 jako dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, podnikajících v lesním hospodářství a dřevozpracujícím průmyslu.

V současné době se orientuje zejména na prosazování oprávněných zájmů středních a menších firem lesnicko-dřevařského sektoru. Trvale spolupracuje se všemi zúčastněnými na udržení a kultivaci podnikatelského prostředí v oboru, formování, průběžném hodnocení a konstruktivní oponentuře všech významných dokumentů dotýkajících se českého lesnictví. V této souvislosti trvale monitoruje zadávání veřejných lesnických zakázek a nabízí spolupráci pro vytváření maximálního počtu otevřených soutěžních příležitostí pro všechny podnikatelské subjekty. Současně zdůrazňuje úlohu lesního hospodářství v oblasti podpory venkova a regionální zaměstnanosti.

Činnost asociace je v současnosti řízena pětičlenným prezidiem, v jehož čele stojí Ing. František Dejnožka. Tříčlenná dozorčí rada pracuje pod vedením Ing. Josefa Merunky.

ČAPLH samostatně, i ve spolupráci s ostatními subjekty sdruženými v Konfederaci lesnických a dřevozpracujících svazů ČR, předkládá konkrétní návrhy řešení a podněty k problematice lesnicko-dřevařského sektoru.

ČAPLH je zakládajícím členem PEFC Česká republika, prezident ČAPLH je předsedou komory zpracovatelů dřeva a prvním místopředsedou PEFC ČR. Dále se ČAPLH podílí na činnosti České platformy lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví, Sektorové rady pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí, Oborové skupiny Lesní hospodářství a dalších profesních organizací. V rámci České asociace zaměstnavatelů v lesním hospodářství se spolupodílí na vyjednávání o kolektivní smlouvě vyššího stupně v oblasti lesního hospodářství. V úzkém kontaktu je ČAPLH nadále i se sektorem stavebnictví prostřednictvím členství ve Svazu podnikatelů ve stavebnictví v České republice.

Česká komora odborných lesních hospodářů (ČKOLH)

Rok 2012 byl již desátým rokem činnosti České komory odborných lesních hospodářů, k 31. 12. 2012 mělo toto dobrovolné profesní sdružení 161 řádných členů, kteří spravovali lesy na výměře 106 000 ha.

Kromě běžných spolkových činností a aktivit (jako jsou schůze výboru, vedení účetnictví, komunikace se členy, aktualizace internetových stránek, jednání s orgány státní správy atd.), byly pro členy a lesnickou veřejnost zorganizovány dvě odborné akce a na třetí akci se komora organizačně podílela.

4. 5. 2012 proběhl odborný seminář s tématem Příroda blízkého hospodaření v lesích. Akce byla zorganizována ve spolupráci se Správou městských lesů Jihlava. Uskutečnila se ve Stonařově s celkovou účastí 60 osob.

Na akci, která proběhla 17. 5. 2012 na Křemešniku (okres Pelhřimov) se ČKOLH podílela spoluúčastí s Českou lesnickou společností. Tématem byly Moderní trendy v lesnické infrastruktuře.

Další úspěšnou akcí se stala odborná dvoudenní exkurze. Cílem exkurze bylo navštívit kalamitní holiny po orkánu Kyril u Vojenských lesů a statků v Horní Plané. Druhý den proběhla návštěva Národního parku Šumava v doprovodu pracovníků parku. Této akci se účastnilo 56 osob.

Předseda komory přednášel na téma Význam a role odborných lesních hospodářů pro rozvoj venkovských oblastí na semináři Význam lesnictví pro rozvoj venkova v Humpolci dne 29. 11. 2012, dále se účastnil práce v odborné skupině Efektivní řízení a výkon služeb lesního hospodářství.

Česká lesnická společnost, o. s. (ČLS)

Česká lesnická společnost je dobrovolná nevládní nezisková organizace, jejímž hlavním posláním je povznést úroveň lesnictví a seznamovat širokou veřejnost s důležitostí a významem lesa i s jeho problematikou. Navazuje na velmi dlouhou historii stavovských lesnických organizací, zejména Českou lesnickou jednotu založenou již v roce 1848.

Činnost ČLS je realizována prostřednictvím 42 převážně regionálních poboček, ve kterých je sdruženo celkem téměř 1 900 členů z řad pracovníků státních podniků Lesy ČR a VLS, soukromých vlastníků lesa, krajských a městských úřadů, představitelů národních parků a chráněných krajinných oblastí, lesnických škol (středních i vysokých), ÚHÚL, VÚLHM, taxačních kanceláří, podnikatelů v lesnictví a dalších osob lesnické profese.

ČLS pořádá ať už prostřednictvím svých poboček nebo ústředního republikového výboru odborné semináře, konference a kurzy, kterými přispívá k celoživotnímu vzdělávání pracovníků v lesnickém oboru. Prosazuje ochranu životního prostředí, přispívá k péči o stav lesů a jejich ochraně a využívání moderních forem lesního hospodářství. Představitelé ČLS se též zapojují do odborných diskusí, včetně komunikace se zástupci státních a samosprávných institucí, na témata koncepčních, technických, biologických, ekologických a ekonomických otázek týkajících se lesnictví.

Dlouhodobě, na odborné a partnerské rovině, spolupracuje s řadou neziskových organizací (sdružení, asociace, nadace, apod.) z lesnického a dřevozpracujícího oboru.

Některé z uskutečněných akcí v roce 2012:

- Postup prací na realizaci NLP II
- České lesnictví ve světě
- Tis – dřevina roku 2012
- Sika japonský – škody, perspektiva, metody a technologie výzkumu, možnosti zpracování dat. Trendy v oblasti sledování a výzkumu zvěře.
- Certifikace v lesním hospodářství
- Rozvoj lesnické typologie a její užití v lesnické praxi
- Pět let po Kyrilu. Stav lesních ekosystémů po kalamitě Kyrill
- XV. Sněm lesníků. Způsob sběru a využívání ekonomických dat v lesním hospodářství
- Škody invazními a expandujícími druhy živočichů
- Význam lesnictví pro rozvoj venkova

ČLS je národním koordinátorem mezinárodní znalostní soutěže pro děti a mládež „YPEF – Mladí lidé v lesích Evropy“, kterou inicioval polský Spolek přátel lesa.

Dále se konaly tradiční „Lesnické podvečery“ – akce pro širokou veřejnost na nějaké odborné či cestovatelské téma mající vztah k lesům a lesnictví.

Kromě výše uvedených akcí ČLS realizovala též projekt „Trendy lesnictví na počátku 21. století“ podpořený z Programu rozvoje venkova.

Česká technologická platforma lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví, občanské sdružení (ČTPLH)

Hlavním smyslem činnosti je vytváření a podpora vazeb mezi aplikovaným výzkumem a komerční sférou. Důležitým předpokladem pro naplňování tohoto cíle je znalost a analýza současného stavu využívání finančních prostředků na vědu a výzkum.

Podařilo se realizovat několik důležitých kroků, které upevnilo pozici ČTPLH jak ve vztahu k orgánům státní správy, tak vzhledem k odborné veřejnosti a k našim partnerům z dalších zemí i jiných oborů. Ministerstvo zemědělství začalo vnímat platformu jako zastřešující orgán odvětví lesního hospodářství, na který se prioritně obrací jako na odborného konzultanta při přípravě vyhlášek, zpracovávání metodik, posuzování projektů apod. Díky aktualizaci webových stránek se činnost platformy stala transparentnější a otevřely se nové komunikační kanály. V neposlední řadě byla zintenzivněna propagace, což přispělo ke zvýšení povědomí o aktivitách ČTPLH a k rozšíření možností spolupráce.

K základní ideji České technologické platformy lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví patří vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů, zapojení do zahraničních programů a aktivit a trvale udržitelný rozvoj v oboru lesního hospodářství a navazujících odvětví. Klade si za cíl podpořit vzdělávací aktivity, zvyšování kvality profesního vzdělávání v lesním hospodářství a navazujícím průmyslovém odvětví, realizovat osvětu a akce spojené s podporou ochrany životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj. Prezentovat lesní hospodářství a navazující průmyslové odvětví v zemích EU, účastnit se zahraničních výstav a kongresů, hlavně v návaznosti na spolupráci s European Forest-Based Technology Platform.

V rámci metodické podpory přípravy projektů 7. rámcového programu a navazujícího programu Horizont 2020 ČTPLH zajišťuje aktivní vyhledávání výzev a předávání aktuálních informací o jednotlivých dotačních titulech. V roce 2011 proto navázala spolupráci s Českou styčnou kanceláří pro výzkum a vývoj (CZELO) v Bruselu, která napomáhá úspěšnému zapojení českého výzkumu do evropské výzkumné spolupráce. Kancelář poskytuje českým výzkumníkům ze všech oborů širokou škálu služeb od cílených a aktuálních informací o evropském výzkumu a o příležitostech zapojení do mezinárodních výzkumných konsorcií až po asistenci při setkáních s potenciálními projektovými partnery v Bruselu.

V rámci sjednané spolupráce bude CZELO - www.czelo.cz průběžně informovat o vědě a výzkumu se zvláštním zřetelem k aktualitám z oblasti lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví. Součástí dohody je rovněž propagace ČTPLH a možnost jejího zastupování na jednáních či prezentacích. Česká styčná kancelář pro výzkum a vývoj se tak stala novým stálým partnerem, který bude hájit zájmy ČTPLH v sídle vrcholných evropských institucí. K hlavním cílům patří vytváření střednědobých a dlouhodobých vizí budoucího technologického vývoje. Nabízíme odborné konzultace z různých oblastí od možností čerpání zdrojů až po vyhledávání partnerů pro konkrétní záměr v oblasti výzkumu a inovací.

FSC ČR, o. s.

V roce 2012 se organizace FSC ČR věnovala zejména intenzivnímu informování spotřebitelské veřejnosti. V rámci projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost byla vydána „Příručka pro spotřebitele“, která je komplexním rádcem v oblasti odpovědné spotřeby dřevěných výrobků a celý podzim probíhaly vzdělávací semináře „Dobré dřevo“ o FSC pro veřejnost, stejně jako tradiční roadshows, kde FSC informuje spotřebitele přímo v místech prodeje výrobků ze dřeva. Výukový program FSC ČR se rozšířil po celé České republice a připraveny byla i výuka pro střední školy.

Počet zpracovatelských firem (CoC) s certifikátem FSC stejně jako v posledních letech stále výrazně rostl. Počet certifikátů v roce 2012 se zvýšil ze 117 na 178 certifikátů.

Zvyšování počtu zpracovatelských subjektů s certifikátem FSC vede k požadavkům na větší dostupnost FSC certifikované suroviny, problémem však je její velký nedostatek v České republice. Na Valné hromadě FSC ČR 15. 11. to prohlásili např. zástupci Asociace českého papírenského průmyslu - ACCP). V oblasti certifikace lesů však stále nedošlo ke změnám. Komplikací zůstává negativní postoj k certifikaci FSC od Lesů České republiky, s. p., které tak vytváří další obtíž ke konkurenceschopnosti českého dřevozpracujícího průmyslu.

V roce 2012 tedy měly certifikát FSC tyto lesní majetky: Mendelova univerzita v Brně, Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny, magistrát Hlavního města Prahy, Správa Krkonošského národního parku a skupinová certifikace Nestátní lesy Svitavsko. Celková rozloha těchto lesů činila zhruba 50 tisíc ha. Pro lesníky byl také připraven „Manuál lesníka/správce lesa“, který je step-by-step průvodcem FSC přírodě blízkým lesním hospodařením a obsahuje i ekonomickou studii srovnání holosečného a přírodě blízkého lesního hospodaření.

Šetrné lesní hospodaření a myšlenku FSC jsme mimo jiné propagovali na dnech Země v Praze, Brně a Olomouci, na festivalu Slavnosti dřeva v Ústí nad Labem a Ostravě. V rámci celosvětového FSC Friday (28. 9.) a informování spotřebitelů jsme dále spolupracovali především s hobby-marketem Hornbach a globálním partnerem FSC – firmou AkzoNobel Coatings CZ. Již tradičně jsme spolupracovali s městem Brnem v rámci vypravování velkého brněnského vánočního stromu, který má certifikát FSC.

PEFC Česká republika, o. s.

PEFC (Program pro vzájemné uznávání certifikačních systémů) představuje transparentní systém posouzení hospodaření v lesích a je prostředkem ke sledování původu dřeva od těžby přes jeho zpracování až po konečný výrobek. PEFC je celosvětově nejrozšířenější systém certifikace trvale udržitelného hospodaření v lesích a již více než 70 % rozlohy českých lesů je tímto systémem certifikováno. Správcem Českého systému certifikace lesů platného na území České republiky je národní řídicí orgán PEFC ČR, jehož členy jsou významní vlastníci lesů, dřevozpracovatelé, obě lesnické fakulty, významné profesní a environmentálně zaměřené organizace. Český systém certifikace lesů byl uznán členskými státy Rady PEFC počátkem roku 2002. O té doby prošla veškerá národní dokumentace dvěma revizemi, při nichž byly v dokumentaci zohledněny všechny nové mezinárodní požadavky na trvale udržitelné hospodaření v lesích, ochranu přírody, Evropskou i národní legislativu, místní podmínky a priority a hlavně zkušenosti z desetiletého úspěšného provádění PEFC certifikace na území České republiky.

Systém certifikace lesního hospodářství je založen na principu regionální certifikace, v rámci které třetí nezávislá osoba posuzuje soulad lesního hospodářství na vzorku územních jednotek (LHC) z regionu. V ČR byl v rámci certifikace PEFC ustanoven pouze jeden region zahrnující rozlohu celé České republiky z důvodu snížení administrativní zátěže a absence důvodů k rozdělení do více regionů. Žadatelem o regionální certifikaci musí být jasně identifikovatelná organizace (v České republice je to Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR), která v procesu certifikace zastupuje individuální vlastníky lesů. Individuální vlastníci mají možnost účastnit se regionální certifikace na základě dobrovolného rozhodnutí podáním žádosti výše uvedenému Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR.

Certifikace spotřebitelského řetězce lesních produktů je nezbytná pro sledování toku dřeva z lesů obhospodařovaných trvale udržitelným způsobem a provádí se podle technického dokumentu CFCS 2002:2011 (překlad mezinárodně platného dokumentu PEFC International – PEFC ST 2002:2010). Dokument specifikuje požadavky, které musí certifikované organizace plnit, aby prohlášení vztahující se k původu suroviny obsažené ve výrobcích byly uznány jako věrohodné a spolehlivé. Certifikované lesy jsou tedy počátkem „řetězce dřeva“, přičemž aby bylo možné sledovat původ dřeva z lesa až po konečný výrobek, každý následující podnik musí vlastnit certifikát spotřebitelského řetězce. Výrobky z certifikovaného dřeva mohou být označeny logem PEFC, které je mezinárodně důvěryhodnou a zavedenou značkou a které poskytuje informace vztahující se k původu lesních produktů z lesů obhospodařovaných trvale udržitelným způsobem.

	PEFC Česká republika	PEFC International / 36 států
Rozloha lesů	1.827 326 ha	247 mil. ha
Počet vlastníků	375	více než 750 tisíc
Subjekty v rámci C-o-C	223	9548

Sdružení lesních školkařů ČR, o. s. (SLŠ ČR)

V průběhu roku 2012 činnost SLŠ ČR ve své hlavní linii navazovala na osvědčené a žádané aktivity z předchozích let a vycházela z naplňování jeho základního poslání daného stanovami a schváleným plánem. SLŠ ČR vyvinulo aktivity zejména v těchto oblastech činnosti:

Vzdělávací činnost

Ve spolupráci s Centrem celoživotního vzdělávání při MZLU v Brně uspořádalo pro technické pracovníky svých členských subjektů opět třítydenní vzdělávací cyklus s názvem „Inovace kvalifikačních znalostí technických pracovníků v lesním školkařství“ (tří výukové pětidenní bloky konané v lednu, únoru a červnu). Za uskutečněné 3 ročníky absolvovalo tento typ vzdělávání již 60 absolventů z různých pracovišť lesního školkařství na území republiky.

Za předpokladu, že vládou předložený návrh novely zákona č. 149/2003 Sb. (sněmovní tisk 690) do Parlamentu ČR bude již projednán a schválen, byly sdružením uspořádány celkem 3 informační semináře s názvem „Novelizovaný zákon č. 149/2003 Sb. a naplnění jeho obsahu v praxi“ konané postupně v Hranicích, Havlíčkově Brodě a v Písku.

Každoročně konanou hlavní vzdělávací a informační akcí byl seminář „Aktuální problematika lesního školkařství“, uspořádaný ve dnech 27. - 28. II. 2012 v Kutné Hoře. Zúčastnilo se ho 118 osob, z toho 15 referujících. Seminář se setkal s velmi kladným ohlasem účastníků.

Exkurze

Ve dnech 21. 8. – 25. 8. 2012 byla uspořádána odborná exkurze do Německa, konkrétně do Pinnebergské oblasti u Hamburku. Exkurze se zúčastnilo 44 účastníků ze školkařských subjektů a participujících organizací. Navštíveny byly mj.: Stromové školky Lorberg, firma Gramoflor GmbH. ve Vechtě, okrasná školka Jeddeler Planzen, okrasná školka Diderk Heinje, Lesní školka H. G. Reinke, Lesní školka Franz Lüdemann, Mezinárodní veletrh „Baumschultechnik“ 2012, školka Schrader, školka Henning Pein, školka Lorenz von Ehren, školka Ralph Lüdemann, atd..

Publikační, informační a prezentační činnost

V rámci vnější prezentace činnosti byly v průběhu roku publikovány 3 články v Lesnické práci a v nákladu 300 ks vydán aktualizovaný Katalog lesních školek a školkařských subjektů v ČR v r. 2012.

K pořádaným vzdělávacím seminářům byly vydány sborníky: Inovace kvalifikačních znalostí v oboru lesního školkařství v r. 2012, Novelizovaný zákon č. 149/2003 Sb. a naplnění jeho obsahu v praxi, Aktuální problematika lesního školkařství České republiky v r. 2012.

Spolupráce na aktualizaci norem, vyhlášek a zákonů

Sdružení se podílelo na připomínkování a tvorbě dokumentů a to novely zákona 149/2003 Sb., o obchodu s re-

produkčním materiálem lesních dřevin (sněmovní tisk 690) a nového programového dokumentu „Program rozvoje venkova na období 2014 – 2020“.

Zastupování zájmů SLŠ ČR vůči jiným organizacím či orgánům

Zájmy SLŠ ČR byly prezentovány v Asociaci zahradnických společenstev a zejména pak v Evropské školkařské asociaci EFNA, kde se červnového výročního volebního jednání v Holandsku zúčastnili i dva pověřeni zástupci SLŠ ČR, Ing. Josef Cafourek, PhD., a Ing. Přemysl Němec. Průběžný užší informační a spolupracující vztah byl udržován a rozvíjen se Semenářským závodem státního podniku Lesy České republiky, s. p. v Týništi n. O., VÚLHM - Výzkumnými stanicemi v Opočně a v Uherském Hradišti a Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhoncích. Největší důraz však SLŠ ČR klade na vstřícný a zainteresovaný vztah s Ministerstvem zemědělství, úsekem lesního hospodářství, odborem hospodářské úpravy a ochrany lesů, který ve své náplni zastřešuje problematiku lesní školkařské činnosti.

Stále se potvrzuje, že existence organizace Sdružení lesních školkařů ČR je potřebná a jeho činnost je smysluplná a žádaná.

Sdružení taxačních kanceláří (STK)

Sdružení taxačních kanceláří, registrované u Krajského úřadu Olomouckého kraje, stále působí jako zájmové sdružení právnických a fyzických osob, které jsou držitelem licence ke zhotovení lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov (dále jen LHP a LHO), od roku 1997.

V roce 2012 zastupovalo Sdružení taxačních kanceláří 11 právnických osob s podílem cca 80 % na trhu služeb hospodářské úpravy lesů, které zhotovily 182 007 ha LHP a 43 676 ha LHO s platností k I. I. 2012.

Sdružení taxačních kanceláří je především společnou platformou k jednáním o parametrech technologických vztahů s pořizovateli LHP (zejména s Lesy České republiky, s. p.). Sdružení se snažilo sjednocovat požadavky a zastupovalo své členy na jednáních s dodavatelem technologie (software) pro tvorbu LHP a LHO.

Sdružení taxačních kanceláří zastupovalo své členy v odborných organizacích a komisích (Standardizační komise IS LH), v jednáních se státní správou (MZ, DataKo) a institucemi (ÚHÚL). Sdružení poskytovalo svým členům informační servis v záležitostech odborných i všeobecných a vytvářelo prostor pro vzájemnou komunikaci.

Sdružení taxačních kanceláří rovněž zastupovalo členy opět v jednáních s LČR, s. p. o technických podmínkách dodávky LHP (zadávací protokol a katalog výstupů) a řešení některých vybraných odborných témat souvisejících s hospodářskou úpravou lesů.

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL)

Rok 2012 byl jubilejním rokem činnosti Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů. Zakládající valná hromada sdružení se konala dne 2. dubna 1992, tedy před 20 lety a kromě zástupců městských lesních majetků Pelhřimova, Jihlavy, Českých Budějovic a Hradce Králové, kteří byli

iniciátory založení tohoto sdružení, se valné hromady tehdy zúčastnilo dalších 85 zástupců městských a obecních lesních hospodářství. Zastupovali lesní majetky měst a obcí o výměře více než 88 tis. ha lesů. V průběhu uplynulých dvaceti let se pak členy SVOL stali i soukromí vlastníci lesů a lesní družstva a v budoucnu je SVOL připraven spolupracovat i s nově vrácenými majetky církví.

K datu 30. 4. 2012 zastupuje SVOL 1.205 vlastníků soukromých a obecních lesů, kteří vlastní 371.087 ha lesů při průměrné výměře 652 ha. V Komoře obecních lesů je 646 vlastníků s výměrou 232.019 ha, v Komoře soukromých lesů pak 557 vlastníků s výměrou 128.761 ha, zbývajících 10.397 ha mají 2 mimořádní členové.

Značná část městských (obecních) majetků slavila v roce 2012 také 20leté výročí od obnovení vlastnických práv a svého vzniku, spojena s tím byla celá řada akcí konaných nejen pro bývalé i současné zaměstnance, ale i pro veřejnost. K tomuto výročí byla také vydána publikace kolektivu autorů nazvaná „Dvacet let činnosti SVOL v ČR“, která se vrací k počátkům vzniku SVOL i celé dvacetileté činnosti, ale shrnuje i vývoj lesního hospodářství v českých zemích v minulosti.

I v roce 2012 se dařilo naplňovat hlavní poslání sdružení, kterým je podpora nestátních vlastníků lesů a prosazování jejich zájmů, aktivní a tvořivý přístup při tvorbě lesnické politiky a legislativy, poradenská a vzdělávací činnost pro členy i veřejnost a v poslední době stále významnější práce s mládeží. Při tvorbě legislativy podal SVOL zásadní připomínky k věcnému záměru nového zákona o lesích (březen 2012), i přes rezervovaný, až zamítavý přístup MZe zaslal své připomínky k vytvářeným zásadám státní lesnické politiky. Pozornosti SVOL neunikla ani úvaha ministerstva financí o novele zákona o dani z nemovitosti a pro možné vyšší zatížení zdaněním i části lesů zvláštního určení, byla opět tato úvaha zásadním způsobem připomínkována. U zákona o uvádění dříví na trh, kterým se aplikuje do našeho právního řádu evropská směrnice, byla požadována alespoň minimalizace administrativního zatížení vlastníků lesů při jeho zavádění, v podobném duchu byl připomínkovan i návrh zákona o rostlinolékařské péči.

Po mnoha letech snah o prosazení novely zákona č. 172/91 Sb. o majetku obcí a o vydání zbytných lesních pozemků z majetku ministerstva obrany nabyl dne 29. 6. 2012 účinnosti zákon č. 173/2012 Sb., který mj. vrací obcím cca 2.000 ha lesů, které po roce 1949 převzalo tehdejší ministerstvo národní obrany a kde dosud hospodařily VLS s. p. Prosazení uvedeného zákona bylo opravdu během na dlouhou trať, protože s prvními snahami o jeho schválení započal SVOL již před rokem 2005.

Jednou z velmi důležitých součástí činnosti byly i v roce 2012 semináře a odborné exkurze. Spolu se zemědělským výborem PSP ČR a časopisem Veřejná správa SVOL uspořádala v Praze dne 30. 5. 2012 pro poslance a odbornou veřejnost seminář „Lesnická politika v ČR a společenské funkce lesa“, v Jihlavě se v květnu konal seminář na aktuální téma „Švarcsystém a BOZP v lesnictví“, červnový seminář v Chlumci n. Cidlinou se zabýval ochranou listnatých a smíšených kultur a ve stejném měsíci pak proběhl i seminář „Neproduktivní investice v lesích“ v Táboře. V říjnu uspořádal SVOL seminář zaměřený na rekreační využívání lesů a lesní peda-

gogiku v Plzni. S velkým úspěchem se setkal také seminář „Hospodářský les jako součást kulturní krajiny“ v Kunštátě.

Z celé řady exkurzí, které se v roce 2012 konaly, se se značným zájmem setkala květnová odborná exkurze do Polska do oblasti Bělověže a Mazurských jezer a zvláště pak v září uskutečněná exkurze na české i německé straně Šumavy s možností posouzení přístupu k ochraně přírody na obou stranách hranice.

Zástupci SVOL se i v roce 2012 aktivně účastnili práce v mezinárodních organizacích sdružujících obecní a soukromé lesy v rámci Evropy. V CEPF, který sdružuje soukromé vlastníky lesů v rámci EU je zástupce SVOL členem předsednictva, ve FECOF, organizaci sdružující obecní a městské lesní majetky EU je aktivní účast SVOL pravidlem. Z dalších mezinárodních aktivit je možné zmínit např. účast zástupců SVOL na jednání rakouského lesnického spolku v Burgenlandu v květnu 2012.

SVOL jako zakládající člen PEFC ČR a Sdružení vlastníků a správců lesních majetků stále v obou těchto organizacích aktivně pracuje, vždy se zřetelem na zajištění co nejvýhodnějších podmínek pro certifikaci lesních majetků svých členů. PEFC jako certifikační systém lesních pozemků je založen na trvale udržitelném způsobu hospodaření v lesích a svým přesahem až do dřevozpracujících a papírenských podniků řetězcem C-o-C garantuje původ a kvalitu dřevní suroviny ve výrobcích.

Stále více členů SVOL se věnuje díky nadšení a zájmu svých zaměstnanců lesní pedagogice, jako velmi vhodnému způsobu výchovy nejmladší generace, za všechny je možné jmenovat městské lesy v Olomouci, Hradci Králové, nebo v Ostravě. Značná pozornost byla věnována po celý rok také propagaci činnosti SVOL a práce jeho členů. Byla publikována celá řada odborných článků a příspěvků v tisku, ať již v Lesnické práci, Veřejné správě, či místních periodikách. Za rok 2012 byla vydána další dvě čísla „Zpravodaje“, periodika SVOL, které informuje nejen své členy jednak o vlastní činnosti organizace, ale formou odborných statí a příspěvků reaguje i na aktuální otázky lesnictví a nové předpisy a nařízení.

Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR, z. s. p. o. (SVSLM)

Sdružení vlastníků a správců lesních majetků je profesním, dobrovolným a nezávislým zájmovým sdružením právnických osob, které vlastní lesní pozemky nebo takové vlastníky sdružuje. Sdružení bylo založeno zájemci o certifikaci lesů a jeho hlavním posláním je zajištění trvale udržitelného hospodaření u všech vlastníků lesů účastnících se regionální certifikace lesů dle standardů PEFC bez ohledu na typ vlastnictví a velikost majetku. V současné době je v České republice certifikováno systémem PEFC již více než 70 % rozlohy lesů, tedy necelých 1,9 miliónu hektarů lesa. V roce 2012 proběhla recertifikace trvale udržitelného hospodaření v celém regionu České republiky na základě nově revizovaných národních standardů PEFC ČR.

Certifikace systémem PEFC přináší pro držitele osvědčení o trvale udržitelném hospodaření řadu výhod:

- zvýšení reputace a zviditelnění správné péče o les
- spolehlivý a Evropským parlamentem uznaný důkaz trvale udržitelného hospodaření

- zvýšení hodnoty a podpory prodeje dřeva
- přístup na trhy požadující ekologicky vhodné výrobní postupy
- nekomplikovaný, přehledný a cenově přijatelný systém, který zbytečně nezatěžuje vlastníky lesů
- zvýšení poptávky po certifikovaném dříví u domácích i zahraničních odběratelů
- přístup k mezinárodně důvěryhodné a známé značce – logu PEFC

Certifikace systémem PEFC je otevřena pro všechny vlastníky či správce lesů za předpokladu splnění stanovených podmínek a kritérií trvale udržitelného hospodaření (TUH) v lesích. Splněním kritérií TUH a jejich následným ověřením je garantována správná péče o certifikované lesy. V rámci nezávislého posouzení hospodaření třetí stranou se při venkovních šetřeních a auditech využívá akreditovaných certifikačních orgánů. PEFC certifikace lesů a lesního hospodářství je dobrovolným nástrojem, který může podpořit úsilí směřující k dosažení trvale udržitelného hospodaření v lesích v České republice a zároveň usiluje o zlepšení všech funkcí lesa ve prospěch životního prostředí člověka.

8.7 Dřevorubecké soutěže

Lumber Jacks Competitions

Dřevorubeckou soutěž Pohár VLS 2012 pořádal jako XI. mistrovství České republiky v práci s motorovou pilou státní podnik Vojenské lesy a statky ČR v rámci 36. lesnického dne na Skelné huti v Ralsku.

Dřevorubeckého klání se zúčastnil rekordní počet 47 závodníků ze čtyř evropských zemí – Česka, Slovenska, Polska a Německa. V kategorii Profesionál soupeřilo 30 soutěžících, v kategorii Junior (závodníci do 21 let) 13 soutěžících a v kategorii Začátečník (závodníci mající maximálně dvě účasti na soutěžích úrovně mistrovství republiky) 4 soutěžící. Zajímavostí byla také premiérová účast ženy v historii mistrovství České republiky – tou první ženou byla německá závodnice Judith Hochstein.

V pátek, 22. června, byla zahájena disciplína kácení. Stejně jako v předchozích dvou letech probíhalo kácení na odvětvých kmenech přímo v areálu Skelné Huti bezprostředně před zraky přítomných diváků. Vítězem disciplíny kácení se stal reprezentant Polska Tomasz Kowol. Kmen skácel přesně na cílový kolík s nulovou odchylkou v čase 2, 24 minuty a v parametrech pařezu neudělal jedinou chybu. Na druhém místě skončil junior Lukáš Vilhelm a třetí se umístil předloňský mistr České republiky Jiří Vorlíček.

Bezprostředně po zahájení kácení byly otevřeny také technické disciplíny. První z nich, výměnu řetězu, vyhrál německý závodník Manuel Nölte, který vyměnil řetěz na pile v čase 10,60 s. Na pomyslném stříbrném stupínku se umístil loňský vítěz disciplíny Tomáš Kvasničák a třetí skončil slovenský junior Michal Ivan.

Nejvyšší stupínek v disciplíně kombinovaný řez obsadil velmi překvapivě začátečník Petr Kodad. Až za ním skončil druhý Jiří Vorlíček a třetí Ondřej Serdel.

Přesný řez je tradičně silnou disciplínou českých závodníků. Tentokrát však první dvě pozice obsadili slovenští závodní-

ci. Vítězem se stal Jaroslav Perveka před Jaroslavem Kukucem, třetí příčku obsadil Ondřej Serdel.

V odvětvování opět potvrdili své schopnosti závodníci ze Slovenska. Zvítězil Patrik Francúz, následovaný Tomášem Kvasničákem a Peterem Grofčíkem. Patrik Francúz odřezal třicet větví z šestimetrového kmene v čase 18,21 s a nezanedbal za sebou suk vyšší než 5 mm nebo zářez hlubší než 5 mm.

Po dvoudenním zápolení a sečtení výsledků z pěti disciplín bylo zřejmé, že absolutním vítězem Poháru VLS 2012 se stal Tomáš Kvasničák ze Slovenska, stříbrnou příčku obsadil Jiří Vorlíček z Česka a na třetím místě se umístil Patrik Francúz ze Slovenska. Mistrem České republiky pro rok 2012 byl vyhlášen nejlepší český závodník, Jiří Vorlíček. Vítězem kategorie Junior se stal český mladík Jindřich Fazekaž následovaný dalšími dvěma Čechy, Lukášem Vilhemem a Martinem Roušalem. Kategorii Začátečník ovládli tři čeští závodníci, vítězem se stal Petr Kodad, před Michalem Šnebergerem a Pavlem Kodadem. V kategorii družstev zvítězil tým Stihl Slovakia I (Tomáš Kvasničák, Peter Grofčík a Jaroslav Kukuc).

Po oficiálním vyhlášení výsledků a zaznění české státní hymny na počest mistra České republiky, Jiřího Vorlíčka, ukončil Jiří Janota, ředitel VLS ČR, s. p., letošní Pohár VLS 2012. Za jeho uspořádání, tak jako v každém z minulých čtyř let, patří velký dík zaměstnancům VLS ČR, s. p. a pracovníkům a žákům Střední školy hospodářské a lesnické, pracoviště Hejnice, kteří se podíleli na přípravě disciplín a organizačním zajištění soutěže a udrželi tradičně velmi vysokou úroveň. Poděkování směřují i k závodníkům a rozhodčím, kteří dodrželi slib, který prostřednictvím svých představitelů tradičně složili při zahájení mistrovství a soutěžili v souladu se pravidly a v duchu Fair-play.

XI. mistrovství České republiky v práci s motorovou pilou podpořily Ministerstvo zemědělství, Husqvarna Česko, s.r.o., Solo Praha, s.r.o. a Reparoservis, spol. s r.o.

Disciplína I. – kácení

1. Tomasz Kowol, Polsko
2. Lukáš Vilhelm, Česká republika
3. Jiří Vorlíček, Česká republika

Disciplína II. – výměna řetězu

1. Manuel Nölte, Německo
2. Tomáš Kvasničák, Slovensko
3. Michal Ivan, Slovensko

Disciplína III. – kombinovaný řez

1. Petr Kodad, Česká republika
2. Jiří Vorlíček, Česká republika
3. Ondřej Serdel, Česká republika

Disciplína IV. – přesný řez

1. Jaroslav Perveka, Slovensko
2. Jaroslav Kukuc, Slovensko
3. Ondřej Serdel, Česká republika

Disciplína V. – odvětvování

1. Patrik Francúz, Slovensko
2. Tomáš Kvasničák, Slovensko
3. Peter Grofčík, Slovensko

Absolutní pořadí Poháru VLS 2012

1. Tomáš Kvasničák, Slovensko
2. Jiří Vorlíček, Česká republika
3. Patrik Francúz, Slovensko

9. NAVAZUJÍCÍ ČINNOSTI A ODVĚTVY

Other Forest-based Activities and Sectors

9.1 Les a ochrana přírody

Forest and Nature Conservation

Zvláště chráněná území České republiky

Systém péče o zvláště chráněná území ČR, tedy území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná, vychází ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen zákon), kde jsou podrobně stanoveny podmínky ochrany těchto území dle jejich kategorií. Dle § 14 zákona se zvláště chráněná území v ČR člení do 6 kategorií. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území náleží národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO). Maloplošná zvláště chráněná území zahrnují národní přírodní rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR), národní přírodní památky (NPP) a přírodní památky (PP).

Z tabulky je zřejmé, že lesní ekosystémy zaujímají většinu území zvláště chráněných území a jsou jejich mimořádně cennou součástí. Jejich celková výměra v současné době činí 751,6 tis. ha, což představuje 28,95 % výměry všech lesů ČR; většinou se jedná o druhově změněné porosty v zónách s nižším stupněm ochrany. Výměra přirozených lesů činí 29,6 tis. ha, což představuje pouze 1,1 % výměry všech lesů ČR.

Cíle a zásady péče o lesní i nelesní ekosystémy v příslušných kategoriích zvláště chráněných území jsou podrobně rozpracovány v plánech péče o tato území.

Zpracování plánů péče o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a národní přírodní památky zajišťuje Ministerstvo životního prostředí, které tyto plány péče rovněž schvaluje.

Národní parky

Jedná se o rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam. Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů a musí být v souladu s vědeckými a výchovnými cíli sledovanými jejich vyhlášením. Národní parky, jejich poslání a základní ochranné podmínky se vyhláší zákonem.

V ČR se nacházejí čtyři národní parky, jejichž území jsou charakteristická svými zcela odlišnými přírodními podmínkami. Od března 2010 probíhá proces vyhlášení pátého národního parku v centrální části CHKO Křivoklátsko.

Metody a způsoby ochrany národních parků jsou odstupňovány na základě členění území národních parků zpravidla do tří zón ochrany přírody vymezených s ohledem na přírodní hodnoty, přičemž nejprísnejší režim ochrany je stanoven pro první zónu.

Tabulka 9.1.1

Přehled zvláště chráněných území Overview of specially protected areas

Kategorie Category	Velkoplošná ZCHÚ Large-scale specially protected areas		Maloplošná ZCHÚ Small-scale specially protected areas				Území mimo ZCHÚ Outside of SPAs
	NP National parks	CHKO Protected landscape areas	NPR National nature reserves	NPP National nature monuments	PR Nature reserves	PP Nature monuments	
počet území number of areas	4	25	110	112	804	1 255	
celková výměra (tis. ha) total area (1,000 ha)	119,5	1 086,70	28,1	4,4	38,8	23,6	
% rozlohy ČR % area of the CR	1,51	13,77	0,36	0,06	0,49	0,29	
výměra PUPFL (tis. ha) forest land (1,000 ha)	104,5	588,5	23,9	2,3	16,9	15,5	
lesnatost (%) forest cover (%)	87,7	54	85	51	44	69	
výměra přirozených lesů (tis. ha) area of natural forests (1,000 ha)	14,7	1,0 ^{*)}	6,9	0,3	5,4	0,3	1
výměra lesů dlouhodobě ponechaných samovolnému vývoji (tis. ha) ^{**)} forests area leaved in the long period spontaneous evolution (1,000 ha)	6,7	0,1	2,2	0	0,7	0	0

Poznámky:

*) rozloha přirozených lesů v CHKO mimo maloplošná ZCHÚ,

**) součet výměr subkategorií přirozených lesů označovaných jako „les původní“ a „les přírodní“, které se používají pro označení lesů dlouhodobě ponechaných samovolnému vývoji

Pramen: AOPK ČR a Databanka přirozených lesů

Source: Nature Conservation Agency of the Czech Republic

Tabulka 9.1.2

Přehled vybraných ukazatelů z národních parků

Basic data on national parks

Název NP	Přírodní hodnoty	Datum vyhlášení NP	Výměra NP (bez OP) ha	Výměra lesů ha	Podíl lesů %
Krkonošský NP	Nejvyšší horstvo ČR výškově přesahující horní hranici lesa s přírodovědnými hodnotami nadnárodního významu – horské a podhorské geobiocenózy s výskytem endemitů, glaciálních reliktních a ohrožených druhů: arktickoalpínská tundra s řadou glaciálních (ledovcové kary, morény apod.) a periglaciálních jevů (mrazové sruby, kamenná moře apod.), subarktická a lesní rašeliniště a luční mokřady, horské smrkové lesy, listnaté a smíšené lesní porosty, květnaté horské a podhorské louky.	17. 5. 1963 20. 3. 1991	36 327	31 779	87,5
NP Podyjí	Hluboké údolí středního toku Dyje s řadou geomorfologických jevů, vysokým podílem přírodě blízkých porostů v přilehlém lesním komplexu, mozaikou velmi různorodých přírodních biotopů s vysokou druhovou diverzitou rostlin a bezobratlých organismů, ve škále od dealpínských prvků až po xerothermní druhy.	20. 3. 1991	6 276	5 285	84,2
NP Šumava	Z nejcennější původní části CHKO Šumava (1963) vyhlášen NP. Jedná se o nejcennější část starého pohoří s glaciálními jezery, souvisle zalesněné území s horskými a podmačenými smrčínami; rozlehlá rašeliniště, tzv. luhy a slatě. Klíčové území výskytu velkých šelem v ČR (zejména rysa) a jediná oblast životaschopné populace tetřeva hlušce ve střední Evropě.	20. 3. 1991	68 064	59 853	87,9
NP České Švýcarsko	Z části původního CHKO Labské pískovce byla vyčleněna pískovcová pahorkatina na pravém břehu Labe na Děčínsku; skalní útvary a na ně vázaná společenstva s vysokou biodiverzitou, rozsáhlé lesní ekosystémy s místními ekotypy lesních dřevin, výskyt významných druhů (uměle reintrodukovaný losos obecný a sokol stěhovavý).	1. 1. 2000	7 933	7 621	96,1
Celkem			118 600	104 538	88,1

Pramen: MŽP

Source: Ministry of the Environment

Lesy v národních parcích

Podstatnou část území národních parků ČR zaujímají lesy (88,1 %). Poslání lesů v národních parcích, strategické cíle jejich ochrany a management jsou odlišné od ostatních lesů, nacházejících se na území ČR. Lesy na území národních parků jsou dle § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení. Cíle a zásady péče o lesní ekosystémy v národních parcích jsou podrobně rozpracovány v plánech péče o tato území, přičemž je důsledně prosazováno přírodě blízké hospodaření, které je zaměřeno na maximální využití přírodních procesů.

Plány péče jsou nástrojem orgánů ochrany přírody pro naplňování cílů ochrany daného území; slouží jako podklad pro rozhodování orgánů ochrany přírody a jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů (lesní hospodářské plány).

Hlavním strategickým cílem péče o lesní ekosystémy v národních parcích je postupný návrat k různověkým porostům s přirozenou druhovou skladbou, zachování druhové diverzity a uchování a zlepšení samořídících funkcí lesa v přírodním systému.

Lesní hospodářské plány zpracovávají pro národní parky, či jejich územní části, zohledňují cíle a podmínky ochrany daného území ve formě konkrétních opatření, stanovených pro jednotlivé lesní porosty.

Lesy v národních parcích jsou vzhledem ke svému účelovému poslání od roku 2003 v rámci pravidelných obnov po-

stupně zařizovány lesními hospodářskými plány na základě metodiky hospodářské úpravy pro strukturálně bohaté lesy, která byla pod odbornou garancí MŽP vyvíjena od r. 1999. Při novém zařizování tak správy parků ustupují od současného systému hospodářské úpravy lesa založeného na principu lesa věkových tříd, který přestává vzhledem k naplňování přijatých plánů péče o národní parky vyhovovat. Nová (alternativní) metodika pro popis strukturálně bohatých lesů pracuje s „typem vývoje lesa“ jako novou základní vyšetřovací a plánovací jednotkou, nižšími jednotkami jsou „typ porostu“ a „segment typů porostů“. Prvnímu takto koncipovanému lesnímu hospodářskému plánu zpracovanému pro LHC NP Podyjí končí v roce 2013 jeho prodloužená platnost a připravuje se jeho obnova. Analýza změn stavu lesních porostů poskytne potřebné podklady pro další rozhodování o opatřeních potřebných k naplnění cílů péče o NP Podyjí. V NP Šumava byly podle výše uvedené metodiky zatím zpracovány lesní hospodářské plány pro LHC NP Šumava LS České Žleby (2006–2017), LHC Prášíly – ÚP Prášíly (2007–2015), LHC Křemelná (2008–2015), NP Šumava LHC Srní (2009–2019), LHC Borová Lada (2010–2021) a LHC ÚP Stožec (2012–2021).

Pro Správu KRNP bude metodou provozní inventarizace pro bohaté strukturované lesy vypracován lesní hospodářský plán na období 2015–2024. V roce 2012 proběhly přípravné práce a byla uzavřena veřejná zakázka na vypracování LHP, počátek tvorby plánu je stanoven na rok 2013.

Certifikace lesů

Správa KRNAP dlouhodobě hospodaří podle lesního certifikačního systému PEFC.

V roce 2009 byl Správě KRNAP udělen certifikát FSC potvrzující ekologické hospodaření v lesích. Udělení certifikátu předcházela certifikační audit, v jehož průběhu auditori prověřili, zda krkonošští lesníci hospodaří podle Českého standardu FSC (Forest Stewardship Council). Ten je souborem 160 požadavků na ekologicky, sociálně a ekonomicky šetrné lesní hospodaření v podmínkách České republiky. Audit FSC je prováděn každoročně, v roce 2012 proběhl s výsledkem „Bez výhrad“.

Aktuální stav lesa na území Národního parku Podyjí

Péče o lesní ekosystémy v Národním parku Podyjí byla v roce 2012 prováděna v souladu se základními koncepčními a plánovacími dokumenty (platným Plánem péče o NP Podyjí a jeho ochranné pásmo a platným LHP pro lesy ve vlastnictví státu). V rámci aktivního obnovního managementu, směřujícího k přiblížení lesních ekosystémů přírodě blízkému stavu byla prováděna opatření zaměřená na úpravu druhové skladby porostů ve prospěch cílových - stanovištně původních dřevin, a dále pak opatření směřující k vytvoření věkové a prostorové diferenciace lesa. V části lesních porostů byly prováděny speciální managementové zásahy za účelem zachování nebo zlepšení stavu vybraných druhů a společenstev.

Těžba v roce 2012 činila celkem 9 331 m³, z toho těžba nahodilá 2 004 m³, tj. 21,5 %. Z nahodilé těžby bylo 412 m³ těžby kůrovce a 1 592 m³ těžby ostatní. Jehličnatá těžba činila 8 262 m³ a listnatá těžba 1 069 m³.

Výchovné zásahy byly provedeny na celkové výměře 110,63 ha (prořezávky – 58,61 ha, probírky do 40 let věku – 38,38 ha, probírky nad 40 let věku 13,64 ha). Na výměře 68,47 ha byla provedena redukce nežádoucích dřevin.

V rámci ochrany proti škodám působených zvěří bylo 83,72 ha ošetřeno repelentním nátěrem a bylo zbudováno 5 km oplocenek. Na 105,33 ha byla provedena ochrana proti buření formou ožínání.

Umělá obnova byla provedena na ploše 8,11 ha. Bylo vysazeno celkem 65 040 kusů stanovištně původních druhů dřevin. Z toho dub zimní - 30 110 ks (vše z vlastní produkce), buk lesní - 27 700 ks (3 700 ks z vlastní produkce), lípa malolistá - 5 030 ks (2 430 ks z vlastní produkce), javor klen - 200 ks a jedle bělokorá - 2 000 ks (vše z vlastní produkce). Přirozené zmlazení bylo evidováno na ploše 4,97 ha, tj. 38 % celkové obnovy lesa.

Aktuální stav lesa na území Národního parku České Švýcarsko

Péče o lesy v NP České Švýcarsko v roce 2012 vycházela ze schváleného Plánu péče o národní park České Švýcarsko (2009–2016) a platného LHP (2007–2016). Cílem managementu lesů je vytvoření podmínek pro budoucí ponechání lesů samovolnému vývoji. Plánem péče jsou stanoveny dva hlavní rovnocenné směry péče o lesní ekosystémy: a) přestavba smrkových monokultur, b) odstranění geograficky nepůvodních dřevin. Základem pro budoucí ponechávání porostů samovolnému vývoji je snížení zastoupení smrku ze současných 59 % na 30 % a úplné odstranění geograficky nepůvodních dřevin.

Přestavba smrkových monokultur je pojata jako celoplošné snížení zastoupení smrku ve prospěch dřevin přirozené dřevinné skladby (zejména buk lesní, jedle bělokorá, dub). V roce 2012 bylo vytěženo 25 799 m³ dřevní hmoty smrku (71 % z celkového objemu těžeb v roce 2012). Při odstraňování geograficky nepůvodních druhů jsou nejprve odstraněni dospělí plodící jedinci a s několikaletým odstupem je odstraňován nálet. Objem těžeb geograficky nepůvodních druhů dřevin (vejmutovka, douglaska tisolistá, modřín opadavý, dub červený) činil v roce 2012 celkem 10 458 m³ (29 % z celkového objemu těžeb roku 2012). Veškeré lesnické zásahy jsou realizovány striktně s ohledem na stanoviště.

Vzniklé holiny jsou zalesňovány sazenicemi stanovištně původních druhů, stejným sadebním materiálem jsou realizovány podsadby rozvolněných porostů. V roce 2012 bylo zalesněno celkem 101 100 ks stanovištně původních druhů dřevin (z toho: jedle bělokorá - 18 600 ks; dub - 34 400 ks; buk lesní - 44 300 ks; javor klen - 3 300 ks; jeřáb ptačí - 500 ks vše formou prvního či opakovaného zalesnění a podsadeb na celkové ploše 43,64 ha.

Nahodilá těžba v roce 2012 činila 4,76 % z objemu celkových těžeb, kůrovcové těžby byly realizovány v objemu 147 m³. Výchovné zásahy v mladých lesních porostech do 40 let věku byly realizovány na ploše 235,71 ha.

Aktuální stav lesa na území Krkonošského národního parku

Činnost odboru péče o národní park (OPNP) byla v roce 2012 ovlivněna gradací kůrovce převážně ve východní části Krkonoš (LHC Maršov), která způsobila zvýšený objem kůrovcové nahodilé těžby v lesních porostech na území KRNAP, rozsahem však již nižší ve srovnání s roky 2010 a 2011.

Umělá obnova byla v roce 2012 provedena na ploše 42,83 ha (v roce 2011 na ploše 51,13 ha, v roce 2010 76,81). Následující roky lze očekávat srovnatelný objem s objemem letošního roku. Celkově nižší objem zalesňování proti nedávné minulosti je z části způsoben změnou způsobu těžeb, kdy nedochází k vzniku nových holin a porost je v obnovní těžbě pouze uvolňován pro přirozené zmlazení. Toto přirozené zmlazení je v roce 2012 evidováno na ploše 54,15 ha. V následujících letech s postupným odrůstáním náletů můžeme počítat s nárůstem přirozené obnovy. Sjíjí břízy se obnovilo 0,93 ha. Dále bylo pokračováno s dosadbou listnatých dřevin a jedle do založených smrkových kultur.

Převážná část výchovných zásahů v roce 2012 byla provedena v rámci projektu Stabilizace významných lesních ekosystémů na celkové ploše 1 388,45 ha. Zbývajících 89,75 ha tvoří prořezávky v ochranném pásmu Správy KRNAP.

V těžební činnosti došlo v roce 2012 k snížení podílu nahodilých těžeb z celkových těžeb oproti letům minulým, hlavně pak k roku 2007, kdy byla činnost OPNP Správy KRNAP ovlivněna zpracováním následků uragánu Kyrill. V roce 2012 činí procento nahodilých těžeb 36,00 % (v roce 2011 47,02 %, v roce 2010 51,29 %, v roce 2009 to bylo 61,49 %). Vysoký podíl nahodilých těžeb byl způsoben zpracováním hmoty z větrných polomů a napadené kůrovcem v průběhu roku 2012. Z celkové výše těžeb 112 501 m³ tvoří nahodilé těžby 40 555 m³, z toho hmota napadená kůrovci 10 853 m³ (oproti roku 2011 se jedná o snížení množství kůrovcového dříví o 6 000 m³, oproti roku 2010 snížení o 16 000 m³).

Výchovné těžby (probírky) představují 20,93 % z celkového objemu těžeb. Zbývající část činí těžby obnovní, převážně jde o uvolnění přirozeného zmlazení.

Celková výše těžeb činí 112 501 m³ z čehož je 2 057 m³ samovýroby a 8 037 m³ hmoty ponechané v porostu. Využitelné hmoty tedy bylo 102 407 m³. Přibližování dřevní hmoty se provádělo převážně šetrnými technologiemi - potahy, lanovkami a vyvážecími soupravami, přímé přibližování dřeva z porostů traktory není prakticky prováděno. Celkem bylo přibliženo 102 743 m³ dřeva.

Aktuální stav lesa na území Národního parku Šumava

Přesto, že i v roce 2012 bylo v západní a střední části NP Šumava stále nutné řešit mimořádnou situaci způsobenou přemnožením lýkožrouta smrkového, lze s odstupem posledních pěti let (od roku 2008) potvrdit pokračující pokles výše nahodilých těžeb v NP Šumava.

Nahodilé těžby v NP Šumava dosáhly v roce 2012 výše 93 tisíc m³ (74 % z celkové těžby), což v porovnání s výši na-

hodilé těžby předchozího roku 2011 (279 tisíc m³) znamená pokles o 186 tisíc m³. Na jižní části národního parku, konkrétně na územních pracovištích Borová Lada, České Žleby a Stožec nebyl vyhodnocen kalamitní výskyt lýkožrouta smrkového díky nízkému počtu kůrovcem napadených stromů ve sledovaném období. Na tomto území bylo možné realizovat plánovaná opatření péče o les podle schválených LHP a platného Plánu péče Národního parku Šumava. Z úmyslných těžeb převažovala výchovná těžba (30 554 m³ tj. 24 %) nad úmyslnou obnovní a mimořádnou těžbou (1 544 m³ tj. 1,2 % z celkové těžby). Celkem bylo v roce 2012 přibliženo 112 522 m³, a to převážně za použití šetrných technologií (66 %). V roce 2012 bylo zalesněno 152,21 ha včetně podsadeb, což představuje téměř 400 tisíc sazenic stanovištně původních druhů, z nichž převažovaly jedle bělokorá (31,9 %), buk lesní (22,7 %), jeřáb ptačí (19,8 %), smrk ztepilý (14,9 %) a ostatní druhy (10,7 % - jilm horský, javor klen, olše šedá, bříza pýřitá, borovice lesní). Dalších 109,46 ha bylo přijato do evidence jako přirozená obnova, v níž dominoval zejména smrk ztepilý. V roce 2012 a následujících letech jsou vybrané pěstební činnosti hrazeny z fondů EU z projektu „Stabilizace lesů“, akceptační číslo: I0058566. Projekt je zaměřen především na uvolnění melioračních dřevin ve smrkových monokulturách, jejich ochranu a částečné doplnění sadbou za účelem zvýšení ekologické stability porostů.

Hlavním nástrojem diferencované péče o lesy NP Šumava jsou časově odstupňovaná šetrná opatření vedoucí k obnově přírodě blízké druhové skladby odpovídající stanovišti a především obnova nepravidelné struktury s co největší prostorovou diferenciací všech vývojových stádií lesa. K dosažení přírodě blízkého stavu lesních ekosystémů je nově uplatňována „metoda cílových stromů“ (vycházející z modelu KR-NAP), která je modifikovaná pro podmínky v NP Šumava.

Ze souhrnné tabulky těžeb dřeva v národních parcích je v porovnání s rokem 2011 zřejmý pokračující trend poklesu kůrovcových těžeb ve všech národních parcích. V KR-NAP došlo oproti roku 2011 k poklesu kůrovcových těžeb o 38 %. V NP Šumava došlo k poklesu kůrovcových těžeb oproti roku 2011 o 157 636 m³, což představuje pokles o 66 %. V NP České Švýcarsko došlo k poklesu nahodilých těžeb také o 66 %, vyjádřeno v m³ došlo ke snížení o 3 415 m³.

Tabulka 9.1.3

Roční přehled těžeb dřeva v národních parcích

Total annual felling in national parks

Národní parky National parks	Roční předpis v m ³ Annual prescription m ³	Těžba dřeva v m ³ Felling					Celkem total
		úmyslná planned		nahodilá salvage			
		obnovní regeneration	výchovná tending	kůrvec barkbeetle	vítr, sníh, ostatní wind, snow, other	%	
NP Podyjí	10 323	5 755	1 572	412	1 592	21,5	9 331
NP České Švýcarsko	57 563	10 712	23 893	147	1 586	4,8	36 338
KRNAP	145 200	48 401	23 545	10 853	29 702	36	112 501
NP Šumava	119 840	1 544	30 554	81 391	11 973	74,4	125 462
Celkem	332 926	66 412	79 564	92 803	44 853	48,5	283 632

Poznámka: Údaje o těžbách jsou vztaženy pouze k lesům, ve kterých hospodaří správa národního parku.

Pramen: MŽP

Source: Ministry of the Environment

9.2 Les a ochrana klimatu

Forest and Climate Protection

Česká republika jako smluvní strana Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) a jejího Kjótského protokolu každoročně připravuje emisní inventarizaci skleníkových plynů, jejíž součástí je rovněž bilance emisí a propadů z využívání území, změn ve využívání území a lesnictví (LULUCF).

Základem emisní inventarizace v souladu s UNFCCC je stanovení rozloh a změn šesti základních územních kategorií podle Mezivládního panelu pro změny klimatu (IPCC), které jsou uvedeny v tabulce 9.2.1. Kvantifikace územních změn se provádí na úrovni jednotlivých katastrů.

Tabulka 9.2.1

Změny ve využívání území podle kategorizace IPCC v letech 2008 – 2011 [Gg]¹⁾

Územní kategorie (tis. ha)	1990	2010	2011 ²⁾
Lesní půda	2 629,5	2 657,4	2 659,8
Trvalé travní porosty - louky a pastviny	878,2	1 031,5	1 035,0
Orná půda	3 455,0	3 247,6	3 239,9
Mokřady a rašeliniště	157,5	163,1	163,1
Zastavěné území	658,9	679,6	681,3
Jiné	107,2	107,2	107,2

Poznámka: ¹⁾ 1 Gg (gigagram) = 1 kt (kilotuna)

²⁾ Emisní bilance za rok 2012 bude dostupná až v roce 2014.

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

Druhým krokem emisní inventarizace je vlastní kvantifikace emisí a propadů skleníkových plynů. Jedná se především o oxid uhličitý (CO₂), který se uvolňuje nebo váže v ekosystémech, respektive v jednotlivých zásobnících uhlíku. V rámci vykazování pro UNFCCC jsou těmito zásobníky biomasa, odumřelá organická hmota a půda, zatímco výkaznictví pro činnosti LULUCF v rámci Kjótského protokolu vyžaduje informace o změnách pěti zásobníků uhlíku (nadzemní a podzemní biomasa, tlející dřevo, opad, půda). Pro druhé kontrolní období Kjótského protokolu (2013 – 2020) bylo přijato rozhodnutí, na základě kterého bude nově rovněž vykazována zásoba uhlíku poutaného ve výrobcích ze dřeva.

Kromě emisí a propadů CO₂ v důsledku změn zásoby uhlíku se v sektoru LULUCF dále kvantifikují další skleníkové plyny, a to metan (CH₄) a oxid dusný (N₂O). Ty vznikají např. při spalování biomasy nebo důsledkem hnojení a odvodňování zamokřených půd.

Zároveň musí ČR v souladu s čl. 3.3. Kjótského protokolu povinně vykazovat podrobnější emisní bilanci činností zalesňování/znovu zalesňování a odlesňování. ČR si pro první kontrolní období Kjótského protokolu zvolila rovněž započítávání činnosti obhospodařování lesa podle čl. 3.4 Kjótského protokolu, jejíž příspěvek je v rámci celkové emisní bilance nejvýznamnější.

V souladu s pravidly Kjótského protokolu bude příspěvek LULUCF k plnění redukčního závazku ČR započítán až v rám-

ci konečného zúčtování po uplynutí celého prvního kontrolního období Kjótského protokolu. Započítatelný příspěvek obhospodařování lesa bude navíc výrazně omezen stropem pro tuto činnost ve výši 0,32 Mt C/rok (tj. -1,173 t CO₂).

Tabulka 9.2.2

Emise (+) a propady (-) z LULUCF v roce 2011 [Gg CO₂ekv.] vykazované v souladu s pravidly UNFCCC

Emise (+) a propady (-) [Gg CO ₂ ekv.]	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Celkem
Využívání území, změny ve využívání území a lesnictví	-8 026,31	55,11	11,99	-7 959,22
Lesní půda	-7 964,19	55,11	5,59	-7 903,49
Orná půda	147,70	-	6,39	154,09
Louky a pastviny	-328,93	-	-	-328,93
Mokřady a rašeliniště	31,62	-	-	31,62
Zastavěné území	87,48	-	-	87,48
Jiné	- 1)	-	-	-

Poznámka: 1) Pokud není uveden žádný údaj, existuje odůvodněný předpoklad, že k emisím nedochází nebo nejsou z obhajitelných důvodů odhadovány.

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

Tabulka 9.2.3

Doplňující informace o emisích (+) a propadech (-) z činnosti Kjótského protokolu (KP) v letech 2008–2011 [Gg CO₂ekv.]

Rok	Aktivity podle článku 3.3 KP		Aktivity podle článku 3.4 KP
	Zalesňování a znovuzalesňování	Odlesňování	Obhospodařování lesa
2008	-271,99	160,20	-4 403,99
2009	-294,68	170,19	-6 441,15
2010	-322,26	206,87	-5 096,22
2011	-356,88	163,70	-7 568,71

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

V roce 2011 snížily čisté propady LULUCF celkové emise skleníkových plynů ČR o 7,96 miliónů tun CO₂ekv., což odpovídá téměř 6 % vypuštěných emisí. V současné době příspěvek LULUCF k celkové emisní bilanci přibližně odpovídá emisím skleníkových plynů ze zemědělství. Jak je však rovněž patrné z níže uvedené tabulky 9.2.2, sektor LULUCF vykazuje značnou meziroční variabilitu propadů.

Lze předpokládat, že propady v rámci lesního hospodářství se budou v nejbližších letech spíše snižovat. Důvodem je především věková struktura porostů v ČR. K dočasnému snížení propadů přispěje rovněž plánované zvýšení podílu listnatých dřevin. Toto opatření je však zároveň důležitým adaptačním opatřením, které by mělo zajistit dlouhodobou stabilitu lesních porostů a tedy i ukládání uhlíku v dlouhodobém horizontu. Do budoucna lze rovněž přepokládat vyšší využití biomasy pro energetické účely a větší podíl uhlíku uloženého ve výrobcích ze dřeva.

Tabulka 9.2.4

Podíl emisí ze zemědělství a čistých propadů z LULUCF na celkových emisích v letech 1990–2011 [Gg CO₂ekv.]

	Celkové emise bez LULUCF	Celkové emise včetně LULUCF	Zemědělství	LULUCF
1990	196 039,02	192 421,08	16 233,28	-3 617,94
1991	182 146,60	173 109,33	14 611,72	-9 037,27
1992	165 608,99	154 822,06	12 731,33	-10 786,93
1993	159 436,67	150 003,81	11 204,85	-9 432,86
1994	149 448,82	142 307,75	10 372,50	-7 141,07
1995	150 676,45	143 466,34	10 331,98	-7 210,11
1996	154 679,74	147 059,10	9 966,29	-7 620,64
1997	151 763,94	145 103,09	9 758,20	-6 660,85
1998	144 798,83	137 800,88	9 284,71	-6 997,96
1999	136 431,41	129 276,37	9 350,12	-7 155,04
2000	145 886,05	138 361,80	9 094,86	-7 524,24
2001	145 671,68	137 793,77	9 220,88	-7 877,91
2002	141 539,32	133 906,79	8 955,86	-7 632,54
2003	144 582,43	138 839,78	8 314,94	-5 742,66
2004	145 949,52	139 766,55	8 750,49	-6 182,96
2005	145 259,37	138 573,86	8 385,03	-6 685,51
2006	147 038,10	143 573,44	8 249,77	-3 464,66
2007	147 624,79	146 897,96	8 403,04	-726,83
2008	142 146,37	137 373,51	8 583,06	-4 772,86
2009	133 486,19	126 623,08	8 134,29	-6 863,11
2010	137 422,56	131 934,11	7 964,57	-5 488,45
2011	133 495,50	125 536,29	8 064,84	-7 959,22

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

9.3 Myslivost

Game Management

Přestože odlovy zvláště černé zvěře a většiny druhů ostatní spárkaté zvěře zaznamenaly nárůst odlovené zvěře proti roku 2011, i v dalších letech bude důvodné snižování stavů spárkaté zvěře mezi minimální a normované stavy. Zvláštní pozornost si zaslouží odlov černé zvěře, které bylo v roce 2012 uloveno 185 381 kusů, což je nový rekordní úlovek v novodobé historii ČR. Je to o 41 076 ks vyšší úlovek oproti rekordnímu roku 2010. V roce 2012 bylo odloveno 12 589 kusů siky japonského proti roku 2011, kdy bylo odloveno 10 910 kusů siky japonského. S ohledem na škody působené především na lesních porostech i nežádoucí narušování genofondu jelena evropského je nutné siku japonského redukovat. Na výši lovu se projevila nejen kampaň MZe, včetně doporučení pro státní správu myslivosti, ale i přístup uživatelů honiteb k redukci početních stavů spárkaté zvěře. Redukce černé zvěře probíhala ve všech honitbách, bez ohledu na normované stavy, uživatelé honiteb využívají ustanovení § 36 odst. 5 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (lov samičí zvěře a samčí do stáří dvou let ve stanovené době lovu bez omezení a bez vypracování a projednání plánu lovu).

Z důvodu snižování škod, způsobených černou zvěří především na zemědělských plodinách a pozemcích, je nutné pečlivě vypracovávat plány chovu a lovu podle ustanovení § 36 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozděj-

ších předpisů, tak, aby se počty černé a vysoké zvěře udržovaly mezi minimálními a normovanými stavy.

V roce 2012 se počet a celková výměra honiteb, bažantnic a obor v ČR proti roku 2011 výrazně nezměnil.

Další číselné informace o myslivosti lze získat na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Ministerstvo zemědělství pokračovalo v roce 2012 s osvětovou kampaní k problematice honiteb „Očekávané změny honiteb a nájemních vztahů“ ve spolupráci s Agrární komorou a Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. Semináře k této problematice se uskutečnily od ledna do července v Olomouci, Ratiboři u Vsetína, Mostě, Brně, Dolanech u Náchoda a v Liberci. Cílem informační kampaně bylo seznámit veřejnost s možnostmi změn honiteb, nájemní smlouvou na pronájem honitby jako nástrojem vlastníků k ovlivňování myslivosti a také s možnostmi, které dává současná právní úprava při usměrňování vývoje početních stavů zvěře.

Členové Ústřední hodnotitelské komise trofejí během kalendářního roku 2012 ohodnotili celkem 37 význačných trofejí, ulovených ve volných honitbách a oborách v ČR. Z tohoto počtu je 10 trofejí jelena evropského s nejvyšší dosaženou bodovou hodnotou 240,18 b. CIC, 12 trofejí daňka skvrnitého s nejsilnější trofejí 222,29 b. CIC, 1 trofej siky Dybowského s bodovou hodnotou 418,90 b. CIC, 11 trofejí muflonů s nejsilnější trofejí 250,65 b. CIC, 2 trofeje srnců s nejsilnější trofejí 145,225 b. CIC a 1 trofej prasete divokého s nejsilnější bodovou hodnotou 127,00 b. CIC.

Tabulka 9.3.1

Lov (odstřel a odchyt) hlavních druhů zvěře v kusech
Hunting of main game species (pcs)

Zvěř/Game	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Jelení/red deer	16 871	20 217	21 415	21 527	21 820	20 961	23 120
Daňčí/fallow deer	9 972	11 395	13 394	13 309	14 209	13 305	14 742
Mufloni/mouflon	6 893	8 320	9 304	9 118	9 368	8 398	9 378
Srnčí/roe deer	99 074	108 992	127 213	131 875	120 206	113 915	108 616
Černá/wild boar	59 904	121 192	138 854	121 821	144 305	109 563	185 381
Kachna/duck	247 322	328 225	315 773	286 024	272 422	277 390	268 485
Bažant/pheasant	588 555	664 251	598 176	530 444	528 878	524 674	518 208
Zajíc/hare	67 544	115 065	105 745	84 111	62 848	47 739	56 310

Pramen: MZe, MŽP, ČSÚ

Source: Ministry of Agriculture, Ministry of the Environment, Czech Statistical Office

Ke dni 14. 9. 2012 byla zřízena nová Myslivecká rada ministra, jejímž předsedou byl jmenován Ing. Radek Braum, náměstek ministra pro úsek lesního hospodářství, místopředsedou Ing. Jiří Papež a členy JUDr. Ing. Martin Flora, Ing. Vladimír Krchov, Ph.D., Ing. Josef Stehlík, MVDr. Miroslav Vodňanský, Ph.D., Doc. PhDr. Ivo Zapletal, CSc. a Ing. Vilém Žák.

Ministerstvo zemědělství v rámci dotační politiky pokračovalo v podpoře některých mysliveckých činností. Hlavní důraz při poskytování podpory je kladen na zlepšování životních podmínek zvěře a regulace početních stavů predátorů. Nejvíce finančních prostředků se čerpalo na zlepšování životních podmínek pro zvěř, tj. na zakládání a udržování zvěřiných políček, pořízení a instalace umělých nor na odchyt lišek, zhotovení a umístění hnízdních budek pro vodní ptáky a na zkoušky psa z výkonu (český fousek, český teriér).

9.4 Dřevozpracující průmysl

Timber Processing Industry

Odvětví zpracování dřeva, výroba dřevařských výrobků kromě nábytku (OKEČ 20) zahrnuje 5 oborů a to:

- Výroba pilařská a impregnace dřeva (obor 20.1).
- Výroba dýh, překližek a aglomerovaných dřevařských výrobků (obor 20.2).
- Výroba stavebně truhlářská a tesařská (výroba oken, dveří, zárubní, dřevěných staveb, jejich prvků, lepených a ohýbaných konstrukcí – obor 20.3).
- Výroba dřevěných obalů (obor 20.4).
- Výroba jiných dřevařských, korkových, proutěných a slamených výrobků kromě nábytku (obor 20.5).

Dřevařský průmysl zpracovává téměř výhradně tuzemskou obnovitelnou surovinu – surové dříví, nejvíce jehličnatou a listnatou kulatinu. Výroba jehličnatého a listnatého řeziva na pilách se meziročně snížila celkem o 195 tis. m³. Poptávka po řezivu nadále trvala v zahraničí, zatímco pokles spotřeby řeziva byl v tuzemsku (o 373 tis. m³). Velké pilařské závo-

dy (STORA ENSO TIMBER ŽDÍREC, s. r. o., STORA ENSO TIMBER PLANÁ, s. r. o., Mayer - Melnhof Holz Paskov) a další dřevozpracující závody jsou na exportu přitom silně závislé a proto z celkové výroby 3 997 tis. m³ jehličnatého řeziva představoval vývoz 2 910 tis. m³ a pro pokrytí domácí spotřeby ve výši 1 589 tis. m³ se dovezlo 502 tis. m³ ze zahraničí. Ve výrobě aglomerovaných materiálů zůstali i v roce 2012 největšími a rozhodujícími výrobci v ČR společnosti KRONOSPAN CR, spol. s r. o. v Jihlavě a Dřevozpracující družstvo Lukavec v Lukavci.

Celkem bylo pořezem zpracováno v tuzemsku 6,8 mil. m³ jehličnaté a listnaté kulatiny, z čehož bylo vyrobeno 3,997 mil. m³ jehličnatého řeziva a 0,262 mil. m³ listnatého řeziva. Ve srovnání s předchozím rokem bylo tedy vyrobeno jehličnatého a listnatého řeziva o 195 tis. m³ méně. Ve vývozu došlo k meziročnímu poklesu exportu jehličnatého a listnatého řeziva o 172 tis. m³ a v dovozu o 350 tis. m³ a tak došlo ke snížení domácí spotřeby řeziva o 373 tis. m³. Proti roku 2011 se rovněž snížila výroba dřevotřískových desek (o 19 tis. m³), překližek (o 3 tis. m³) a dřevovláknitých desek (o 1 tis. m³).

Tuzemská spotřeba dřeva – resp. výrobků ze dřeva stále výrazně zaostává ve srovnání s vyspělými ekonomikami a pokles tuzemského objemu výroby ve stavebnictví to ještě zhoršil; např. roční spotřeba dřeva na jednoho obyvatele je v USA a v Japonsku o 150 % vyšší než v Česku a podíl využití dřeva ve stavebnictví je oproti sousedním zemím (Německo a Rakousko) pouze pětinný. Dřevo na výstavbu domů se v Česku nadále téměř nevyužívá.

Tabulka 9.4.1

Pořez kulatiny a výroba řeziva v tis. m³
Log breakdown and sawn wood production (1 000 m³)

	2010	2011	2012
Pořez kulatiny Log breakdown	8 000	7 000	6 800
Výroba řeziva Sawnwood production	4 744	4 454	4 259

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

Tabulka 9.4.2

Trh s dřevařskými produkty v tis. m³Market with timber products (1 000 m³)

Výrobek Product	Rok Year	Výroba Production	Dovoz Import	Vývoz Export	Spotřeba Consumption
Jehličnatá kulatina ^{x)} Softwood roundwood	2010	8 982	786	1 658	8 110
	2011	8 014	1 670	3 100	6 584
	2012	7 911	1 000	2 571	6 340
Listnatá kulatina ^{x)} Hardwood roundwood	2010	445	193	85	553
	2011	824	114	387	551
	2012	710	90	233	567
Jehličnaté řezivo Softwood sawn wood	2010	4 492	700	3 166	2 026
	2011	4 153	741	3 084	1 810
	2012	3 997	502	2 910	1 589
Listnaté řezivo Hardwood sawn wood	2010	252	335	245	342
	2011	301	289	240	350
	2012	262	178	242	198
Dřevotřískové desky Particle boards	2010	1 085	473	1 285	273
	2011	1 052	476	1 339	189
	2012	1 033	480	1 335	178
Překližky Plywood	2010	204	48	36	216
	2011	181	65	128	118
	2012	178	71	117	132
Dřevovláknité desky Fibreboards	2010	46	205	87	164
	2011	42	217	97	162
	2012	41	211	85	167
Jehličnatá vláknina ^{xx)} Softwood pulpwood	2010	4 747	1 100	2 104	3 743
	2011	4 277	1 087	1 564	3 800
	2012	3 949	749	1 040	3 658
Listnatá vláknina Hardwood pulpwood	2010	597	21	94	524
	2011	352	22	74	300
	2012	471	36	68	439

Poznámka: x) včetně tyčoviny a doloviny
xx) včetně tyčoviny a doloviny

Note: x) including pole and mining timber
xx) including groundwood

Pramen: MZe

Source: Ministry of Agriculture

9.5 Celulózo-papírenský průmysl

Pulp and Paper Industry

Spotřeba dřeva na výrobu buničiny dřevné činila 3 459 tis. m³ surového dřeva jehličnatého, v tom bylo 2 287 tis. m³ jehličnaté vlákniny a 1 172 tis. m³ dřevěných štěpek a třísek jehličnatých.

V roce 2012 vyrobil celulózo-papírenský průmysl 692 tis. tun vlákniny celkem, z toho 689 tis. tun buničiny dřevné. Ve srovnání s rokem 2011 (704 tis. tun vlákniny celkem) došlo k celkovému poklesu o 12 tis. tun.

Výroba papírů, kartonů a lepenky podle klasifikace CEPI, užívané v celulózo-papírenském průmyslu, se oproti roku 2011 zvýšila o 106 tis. tun na celkovou výši 843 tis. tun.

Nadále však trvá, že struktura výroby českého celulózo-papírenského průmyslu neodpovídá tuzemské poptávce, když vyvážíme polovinu produkce buničin a dovážíme naopak krátkovláknitou buničinu, která se u nás nevyrábí. V papírech, kartonech a lepenkách vyvážíme především

druhy s nižší přidanou hodnotou (papíry balicí a obalové) a dovážíme především drahé grafické a tiskové papíry. Z toho pramení i výrazná ztráta v bilanci zahraničního obchodu.

Tabulka 9.5.1

Spotřeba dřeva na výrobu buničiny v tis. m³Consumption of wood for pulp production (1 000 m³)

Sortiment dřevní hmoty Timber assortment	Spotřeba Consumption		
	2010	2011	2012
Dřevěné štěpky a třísky Chips and particles	1 220	1 097	1 172
Vláknina Pulpwood	1 980	2 479	2 287
Celkem Total	3 200	3 576	3 459

Pramen: Společnost průmyslu papíru a celulózy
Source: Association of Pulp and Paper Industry

Tabulka 9.5.2

Výroba buničiny, papíru, kartonu a lepenky v tis. tunách**Pulp, paper, paperboard, and cardboard production (1 000 t)**

Výrobek Product	2010	2011	2012
Mechanická vláknina Mechanical pulp	13	3	0
Chemická buničina Chemical pulp	705	697	689
Ostatní vláknina Pulp of other fibres	4	4	3
Celkem Total	722	704	692
Papír, kartony a lepenka Paper, paperboard, and cardboard	769	737	843

Pramen: Společnost průmyslu papíru a celulózy, ČSÚ

Source: Association of Pulp and Paper Industry, Czech Statistical Office

9.6 Výroba a dovoz lesnické techniky**Production and Import of Forestry Technologies**

Nové těžební – dopravní stroje a jimi zabezpečované výrobní technologie jsou rychlé, bezpečné, s vysokou produktivitou práce a nízkou pracností, ekologicky a ekonomicky výhodné.

Jednou z šetrných metod těžby a soustřeďování dřeva je metoda sortimentní. Pomocí harvesterů jsou stromy vytěženy, odvětveny a rozříděny, návazně pomocí forwarderů je vytěžené dříví bezezradně vyvezeno z lesních porostů. Tyto lesnické stroje jsou konstruovány tak, aby bylo při jejich použití vyškolenými operátory dosaženo minimálního tlaku na lesní půdu, pojíždějí pouze po transportních linkách a nezajíždějí do nitra lesních porostů. Při jejich správném technologickém použití prakticky nedochází k žádnému poškození stojících netěžených stromů lesních porostů, ani ke škodám na lesní půdě a lesním ekosystému. Míra poškození je v ČR tak i ostatních státech 2 – 5 % za předpokladu, že navržené porosty pro těžbu jsou dobře majiteli lesů připraveny, práce kontrolovány a smluvně přebírány. Bohužel je málo operátorů, kteří vlastní osvědčení podle národního katalogu prací, povinnost mít osvědčení není nikým stanovena, taktéž vlastník tohoto osvědčení není náležitě finančně zvýhodněn.

Následně je možné vytěžené dřevo expedovat přímo odběrateli, snížit celkové těžební náklady, a správnou volbou místa, podmínek a doby transportu dříví eliminovat i škody na lese a lesní dopravní síti.

Při používání nových technologií se nejedná jen o úspory ekonomické nebo energetické v měrné spotřebě motorové nafty na jednotku výroby, ale zásadně mění a posouvají výrobní postup při těžební činnosti v lese, který má pak dopady do dalších oblastí lesního hospodářství.

Terénní a přírodní podmínky ČR umožňují do budoucna těmito technologiemi zpracovávat přes 80 % těžeb. Platí: „Lépe 1 krát přepravit do porostu jeden desetitunový stroj, než z lesa přepravit stovky m³ dřeva k manipulaci.“

Následně je možné vytěžené dřevo expedovat přímo odběrateli, snížit celkové těžební náklady, a správnou volbou místa, podmínek a doby transportu dříví eliminovat i škody na lese a lesní dopravní síti.

Při používání nových technologií se nejedná jen o úspory ekonomické nebo energetické v měrné spotřebě motorové nafty na jednotku výroby, ale zásadně mění a posouvají výrobní postup při těžební činnosti v lese, který má pak dopady do dalších oblastí lesního hospodářství.

Harvestor je samopojízdný víceoperační stroj, jeho práce spočívá v kácení, odvětvování, rozřezávání a ukládání sortimentů dříví kolmo k vyvázecké lince. V počítači harvesteru je uložen software, který řídí funkce stroje a současně zajišťuje optimální zpeněžení kácených stromů.

Harvestory a vyvázecké traktory (forwardery) se vyrábějí ve třech hmotnostně-výkonových kategoriích (malé do 70 kW, střední 70 - 140 kW, velké nad 140 kW). U tenších dimenzí stromů je malý typ harvesteru výhodný, protože umožňuje zajíždění harvesteru z linky do pracovního pole, a má větší pohyblivost. Také jeho hmotnost nezpůsobuje případné poškození půdy. Výkonnost stroje, i když je menší, může být vyrovnána nižší pořizovací cenou. Ne vždy lze pořizovat lehký i střední harvester současně. Při probírkách v porostech 45 až 60letých je výkonnější střední typ harvesteru.

Čtyři největší skandinávští výrobci se ve výrobě zaměřili hlavně na stroje střední třídy a nejvyšší třídy s úřezem kácací hlavice v rozmezí do 62 cm a 75 cm, a dva výrobci skandinávští i čeští nejmenších harvesterů jsou zaměřeni na nejmladší probírkové porosty s malým úřezem bez ohledu na těžbu porostů vhodných na využití energetické štěpky.

Ve výrobě velkých a malých forwarderů je rozdíl v nosnosti nákladu 3 t a 9 t - jsou i výraznější pořizovací náklady.

Je zjištěno, že v současné době je v provozu celkem 400 těžebních strojů, z toho 376 kolových harvesterů, přičemž 24 je již na hranici životnosti. Je potěšující, že 282 těžebních strojů bylo zakoupeno po r. 2000. Další kladné zjištění je, že 145 kolových harvesterů je vybaveno kácací hlavicí s úřezem do 55 cm, což dává předpoklady k jejich uplatnění pro práce ve vychovávaných probírkových porostech. Další početnou skupinu se 110 stroji tvoří harvestory s úřezem do 72 cm, a větší úřez do 75 cm je zastoupen 54 stroji. Tento stav umožnil operativně zvládat větrnou kalamitu způsobenou orkátem Kyrill, Emma a Antonín v minulých letech s následnou nahodilou kalamitní těžbou dřeva tak, aby se zabránilo přemnožení kůrovce, který v současné době opakovaně ohrožuje NP Šumava.

Pro svažitá a méně únosná podloží byly zajištěny pro zvládnutí kalamit harvestory na pásových podvozcích v počtu 23 strojů, z nichž 3 stavební stroje Menzimuuck jsou opatřeny kácací hlavicí Woody.

Tabulka s grafem 9.6.1.

Harvestory podle velikosti a roku výroby k 31. 12. 2012

Harvesters by size and size year of manufacturing

Výrobce Manufacturer	Počet celkem Total	z toho dle úřezu k. hlavice of which by the cutting diameter				z toho dle roku výroby of which by the year of manufacturing			
		do 55 cm	do 62 cm	do 72 cm	do 75 cm	až 1995	1996-1999	2000-2009	2010-2012
John Deere	180	40	51	76	13	19	27	124	10
Rottne	83	44	27		12		3	74	6
Komatsu	44	14	7	21	2		8	34	2
Ponsee	40	4		9	27	3	6	31	
Logset	6		4	2				6	
HSM	1	1							1
Sampo	6	6						6	
Gremo	3	2	1				1	2	
SP-Maskiner	2	2				2			
Caterp./EcoLog	2	1	1					2	
Nokka	1	1							
Vimek 404	7	7						3	4
UTC 10-67	1	1						1	
Entracon Apache									
Kolové/wheeled	376	123	91	108	54	24	45	282	23
Kaiser	1			1					
Menzi Muck	3	3						3	
MHT Linz	19	18		1			5	14	
Königs Tiger	1	1						1	
Pásově/belted	24	22		2			5	18	1
Procesor Hypro	3	3						3	

Pramen: LDF MENDELU

Source: Mendel University Brno

Plynulý provoz v těžební činnosti zajišťují forwardery (vyvážecí traktory) v celkovém počtu 620 strojů, a 88 vyvážecích traktorových souprav, tažených univerzálním trakto-rem s taženým poháněným nebo nepoháněným přívěsem s hydraulickým jeřábem, umístěným na jeho předním okra-ji. Tato technika je určena do rovinatých terénů a splňuje požadavky pro soukromě hospodařící zemědělce, kteří vlastní současně i lesní porosty.

Forwardery (vyvážecí traktory) jsou u nás jen na kolovém podvozku v celkovém počtu 478 ks. Jsou začleněny podle hmotnosti do 4 tříd. Nejnižší třída do hmotnosti 9 tun, což odpovídá náročným ekologickým požadavkům na zhu-tnění půdy po několikerém přejíždění v jedné stopě, je za- stoupena 211 stroji. Další třída s hmotností do 12 tun je zastoupena 197 stroji. Další 63 ks s hmotností 14 t a 7 ks s hmotností 17 tun je vhodných pro mýtní a kalamitní lesní porosty s větším obsahem skeletu v podloží.

Malé vyvážecí traktory v celkovém počtu 192 ks jsou za- stoupeny malými dopravními stroji s hmotností do 3 tun, kam patří Terri na kolopásovém podvozku, a vyšší třída také na kolopásovém podvozku, kam patří Logbear. Vimek má 6ti kolový podvozek v počtu 86 ks strojů. Osmikolový podvozek je zastoupen firmami Novotný 62 ks a Entracon Delavare, vyráběných v ČR v celkovém počtu cca 110 strojů. Firma En- tracon odmítla poskytnout statistiku o prodeji jejich strojů.

Pro minimalizaci škod těžebně dopravních strojů na lesních porostech je nejvhodnější podvozek 8 kolový s možností mon- táže kolopásů do podmáčených a svažitých stanovišť a na sněh.

Pro obnovní a kalamitní těžby je obdobná osmikolová kon- strukce podvozku s hmotností stroje nad 10 tun, v přední

části je doplněna radlicí pro stabilizaci na svahu a pro ná- slednou úpravu terénu.

Svahová dostupnost forwarderů (vyvážecích traktorů) na su- chém podloží je do 46 až 50 %, v závislosti na využití kolopásů a řetězů. Pro méně únosná podloží byly provozně odzkoušeny Lesnickou a dřevařskou fakultou Mendelu v Brně upravené kolopásky švédského výrobce Olofsfors AB, Eco-Baltic, které mají posunuté protismykové výstupky ze středové části jed- notlivých článků na jejich okraj a tím zamezují poškození povr- chové vrstvy živých vozovek jak lesnické, tak veřejné cestní síť. Posádky nemusejí provádět demontáž a zpětnou montáž, potřebnou pro pojiždění po těchto cestách, když přejíždějí mezi lesními porosty na delší vzdálenosti.

Forwardery (vyvážecí traktory) jsou dle přání vybaveny také kamerou pro umožnění vyjždění a couvání z neprů- jezdných linek. Pro stabilizaci na svažitém terénu je vhod- ná montáž stabilizačního navijáku na zadní části podvozku, kterým jsou vybaveny tyto forwardery v Rakousku, Ně- mecku a Švýcarsku.

Pro zajištění ekologické čistoty pracovišť, jejich přehled- nost a správnou logistiku je možné doplnit harvester, for- warder i odvozní prostředek napojením na GPS do ovláda- cích počítačů strojů. Mapové podklady lesních porostů jsou zajištěny prostřednictvím digitálního Atlasu lesnických map LČR, s. p. z produkce Grafického datového skladu, ostatní majitelé lesů jsou zajištěni digitálními porostními mapami s ukládací vrstvou a souřadnicemi od Lesprojektu, čímž bude urychleno přenášení dat mezi těžebně-dopravními stroji a jednotlivými lokalitami výroby a skladování sorti- mentů, evidence o zpracovaném dříví i jejich pohybu mezi lokalitami, a hospodářská evidence lesních porostů.

Tabulka s grafem 9.6.2

Počet vyvážecích traktorů a vyvážecích traktorových souprav

Number of forwarders and crane-equipped forwarders

Výrobce Manufacturer	Celkem Total	dle nosnosti by tonnage						z toho dle roku výroby of which by the year of manufacturing				Svazko- vač Slash wrapper
		of which						1995	1996–2000	2001–2009	2010–2012	
		do 3 t	do 6 t	do 9 t	do 12 t	do 14 t	do 17 t					
John Deere	233			118	99	12	4	48	40	129	16	3
Komatsu	86			30	38	17	1		14	66	6	
Rottne	70			37	20	11	2	3	6	55	6	
Ponsse	47				27	20		1	12	33	1	1
Gremo	10			10				1	7	2		
Logset	14				11	3			2	10	2	
Norcar	6			6				6				
Cater/Eco L	3			3						3		
Farmi Trac	1			1				1				
Nokka	1			1				1				
Dasser	2			2				2				
HSM	5			3	2					5		
Velké vyvážecí traktory	478			211	197	63	7	63	81	298	36	4
Logbear	2		2						2			
Terri	42	39	3					8	21	9	4	
Vimek	86	70	16							63	23	
Novotný	62		62							47	15	
Entrakon Dela.												
Malé vyvážecí traktory	192	109	83					8	23	119	42	
Vyvážecí traktory	670	109	83	211	197	63	7	71	104	417	78	4
*) UKT+ přívěs	88		40	31	13	4				74	14	
**) 4kol+	10	10									10	
Celkem/Total	773	119	128	242	210	67	7	71	104	491	107	4

Poznámka: *) Vyvážecí traktorová souprava je tvořena UKT + přívěs s klanicemi a hydraulickým jeřábem

**) Vyvážecí čtyřkolová souprava je tvořena čtyřkolovou + přívěs s hydraulickým jeřábem a klanicemi Sun Forest, s. r. o. prodeje v roce 2012

Pramen: LDF MENDELU v Brně

Source: Mendel University Brno

Zastoupení technologií těžby dřeva

Z celkového množství těžby dřeva v ČR 15 061 tis. m³ bylo provedeno v předmyšných a obnovních těžbách 4 704 tis. m³ sortimentovou technologií a 10 357 tis. m³ kmenovou technologií. Na celkové těžbě se sortimentová technologie podílela 31 %. Bylo by vhodnější, aby zastoupení sortimentních technologií převažovalo v předmyšných porostech oproti obnovním těžbám. Ve všech subjektech se zpracovávaly těžební zbytky štěpkováním 1 900 tis. m³, nebo drcením. V České republice nachází uplatnění svazkovač klestu v počtu 3 strojů, který umožňuje ekonomičtější dopravu těžebních zbytků pro energetické účely, které jsou trendem a úkolem pro budoucnost. Uložení těžebních zbytků ve svazcích na odvozním místě nepodléhá hnilobnému procesu, nebo samovznícení. Čím jsou tyto svazky delší dobu v lese, tím získávají větší % sušiny a snadněji se v suchém stavu plní do spalovacích pecí, kde docilují vyšší výhřevnost. Další předností je možnost ukládání na vysoké rezervní skládky ve spalovnách. Podíl la-
novkového soustředování byl jen 118 tis. m³.

Tabulka 9.6.3

Zastoupení těžebních technologií v tis. m³Logging system structure (1 000 m³)

Subjekty Subjects	Harvestorové technologie harvest technology	Kmenové technologie stem technology	Těžba felling	% sortiment % short l.logg	Štěpkování wood schipping	Soustředňování lanovkou skyline logging
Státní lesy v ČR včetně škol State forests	3 300	5 865	9 165	36	1 440	44
Obecní lesy Municipal forests	610	1 721	2 331	26	200	20
Soukromé lesy Private forests	794	2 771	3 565	22	260	24
Celkem Total	4 704	10 357	15 061	31	1 900	118

Pramen: LDF MENDELU

Source: Mendel University Brno

Výroba a kompletace lesnické techniky v kusech

Školkařská technika a technologie má sezónní využívání a poměrně dlouhou životnost strojů, proto obnova těchto strojů má charakter kusové výroby. Pro rok 2012 nebyl obnoven žádný stroj.

Technika pro obnovu lesa je na částečném sestupu. Celkový počet je 64 ks pro tuzemsko a 148 ks na export. Největší četnost mají štěpkovače a drtiče těžebních zbytků v počtu 29 ks. na export 68 ks. Požadavek na další stroje, zajišťující likvidaci těžebního odpadu, začne narůstat s požadavkem na výrobu energetické štěpky. Nárůst vykázaly pařezové frézy s počtem 22 ČR a další 68 ks byly exportovány.

Těžební, soustředňovací a dopravní technika má celoroční využití se zvýšenou náročností na bezpečnost. Nástavby na univerzální traktory jsou provozem stále žádány, jejich potřeba se snížila na 4 ks, a 5 ks bylo exportováno. Kromě tuzemských Zetorů se adaptéry upravují na traktory dovážené. Lesnické kolové traktory (LKT), vyráběné na Slovensku (závod Trstená), mají vzestupný charakter a připravuje se konstrukční inovace. Na lokalitách, kde to terén a podloží vyžadují, by bylo účelné používat obdobné traktory na vyšší technické úrovni (výrobce HSM v SRN), které jsou přizpůsobeny ekologickým požadavkům bezeškodného vyklizování z lesních porostů, zatím jsou v provozu 2 ks.

Novinkou trhu jsou čtyřkolky s poháněným přívěsem a hydraulickým jeřábem s nízkou pořizovací cenou, univerzálností, nízkými provozními náklady, které jsou velice šetrné k terénu se skvělou průchodností i hustšími porosty - malé rozměry. Nosnost přívěsu 1 500 – 2 500 kg, rychlost - např. při návratu z odvozního místa zpět do porostu (delší vyvážecí vzdálenosti, po louce), vyzkoušené rychlosti i 35 km/h povolené 25 km/h, stroje jsou již vyzkoušené, zpětná vazba od zákazníků zatím pouze pozitivní, nízká hmotnost přívěsu (dle typu, příslušenství a výrobce): od 350 - 550 kg.

Přívěs lze zapojit za několik druhů tažných vozidel: pracovní čtyřkolka ATV, UTV, malotraktor, železný kůň, živý kůň, ale i terénní automobil. Nejnížší provozní náklady přívěs má, pokud je poháněn přímo z hydraulického okruhu malotraktoru nebo železného koně (připojení si realizu-

je zákazník sám, nebo firma dodá hydraulickou jednotku pro připojení na zadní vývodovou hřídel). Provozní náklady stoupnou, pokud si zákazník zvolí pro pohon hydraulického systému hydraulickou jednotku s benzínovým agregátem (ATV, UTV, živý kůň). Až donedávna to byl dosah hydraulického jeřábu - max. to bylo 4,0 m. Nyní se dodává i švédský přívěs Avesta Vagnen MS48 s dosahem HJ. 4,8 m. Ke všem námi prodávaným přívěsům s HJ je možné dodat i dálkově ovládaný hydraulický naviják, štípací hlavici (12 cm), půdní lopatu, hydraulicky sklopnou korbu, půdní vrtáky (oplocenky), pohon kol hydraulickými trakčními válci. Denní výkon: vychází ze zpětné vazby zákazníků. Velice záleží na hmotnosti porostu, vyvážecí vzdálenosti, terénu, délce sortimentu atd. 20 - 25 m³ (ale i 30 m³). Kapacita přívěsu je cca 2 m³ pro výřezy o délce 4 m. Při použití přívěsu v kombinaci se čtyřkolkou ATV/UTV případně malotraktory s vyššími max. rychlostmi stoupá denní výkon úměrně nárůstu vyvážecí vzdálenosti.

U výroby lanových systémů se výrazně projevuje modernizace, která snižuje počet pracovníků při obsluze a zajišťuje jejich zvýšenou bezpečnost. Šetrnost lanovek k porostům i k půdě usnadňuje dálkové ovládání vozíků, 4 ks byly exportovány ze Školního lesního podniku Křtiny. Odvozní prostředky byly doplněny 20 ks automobilovými hydraulickými jeřáby a 2 byly exportovány. Při kompletaci odvozních souprav dochází k nárůstu výroby typů na krátké výřezy dříví, což navazuje na využívání harvestorových technologií, které jsou šetrné jak k vychovávaným porostům, tak i k půdě, po které se vyvážejí hotové sortimenty na odvozní místo, ale v loňském roce nebyl žádný nárůst. Vývoj poskytl lesnímu hospodářství nové hydraulicky ovládané návěsové soupravy, které se na odvozním místě upravují podle rozměrů uloženého dřeva nastavitelnou délkou návěsu a posuvem klanic. Návěsy jsou vyráběny s dvou i třínápravovou alternativou. Celkem za skupinu těžebně dopravních strojů bylo prodáno 114 pro tuzemsko a 53 na export. Manipulační technika. Vzrůstají požadavky na štípací stroje, které zajišťují obnovitelné zdroje energie. Na trh bylo dodáno 33 ks a 10 ks bylo exportováno, což je následek vzrůstu cen fosilních tepelných zdrojů energií.

Celkově ve srovnání s minulými roky, kdy byl obrat ve stro-
jovém parku 442 strojů pro tuzemsko a 78 pro export,
došlo v roce 2010 k poklesu o 50 %, což činilo 206 strojů
pro tuzemsko a 58 pro export. Snížení bylo způsobeno ne-
jen poklesem trhu se dřevem, ale nestabilitou a omezený-

mi možnostmi dodavatelů prací středních a malých firem.
V roce 2011 došlo k malému nárůstu se zvýšením na 382
strojů pro tuzemsko a 80 strojů na export. V roce 2012
nastal značný pokles na 217 pro tuzemsko a značný nárůst
na export v počtu 211 strojů.

Tabulka 9.6.4

Výroba, dovoz a kompletace lesnické techniky v kusech k 31. 12. 2012

Production, imports, exports and assembling of forestry machinery

Školkařská technika	2008 ČR	2008 exp.	2009 ČR	2009 exp.	2010 ČR	2010 exp.	2011 ČR	2011 exp.	2012 ČR	2012 exp.	Machinery for forests nurseries
plecí stroje a kultivátory											weeders and cultivators
secí stroje											seed drillers
školkovací stroje											transplanters
podřezávače kořenů											undercutting machines
stroje pro sklizeň sazenic					1						seedling harvester
technika pro chemickou ochranu											machinery for chemical control
technika pro hnojení											machinery for fertilization
Technika pro obnovu lesa											Reforestation technology
shrnovače klestu	6		3		3	1	5		6		slash rakers
stroje pro přípravu půdy	1	7	2	4	2	2	5	6	5	10	soil preparation machinery
štěpkovače, drtiče	99	19	10		7		12		29	68	chippers
půdní frézy, mulčovací frézy	6	3	3	2	3	2	10	6	2	2	rotary trillers
zalesňovací stroje	3		1		1			1			planters
pařezová fréza									22	68	
Těžební, přibližovací a dopravní prostředky											Harvesting, skidding and hauling technologies
traktorové navijáky	55	8	55	8	35	4	64	13	39	17	tractor winches
nástavby na UKT pro soustřeďo- vání dříví	74	18	74	18	21	12	40	13	4	5	UKT adaptors for skidding
lanovky a lanové systémy	3	12	3	12	3	9	1	4	1	6	cableways and cable systems
lanovkové vozíky		1		1	3	3		4		4	skyline carriages
Traktorové hydraulické jeřáby		1		1	11	6	21	1		3	tractor hydraulic cranes
vyvážecí vozíky s hydraulickým jeřábem za traktor	8	3	8	3	13	1	17	8	7	3	hauling trucks with hydraulic cranes
odvštěvovací protahovací stroje (OVP)				12			3	10		12	branch-trimmers
automobilové hydraulické jeřáby	29	14	29	14	4	2	93	3	20	2	truck hydraulic cranes
návěsy, přívěsy, určené k dostavbě	7	1	7	1	4				27		semitrailers for individual finishing
kompletace odvozních souprav na krátké dříví	19		19				25	2	4		timber-transport units assembly for short roundwood
kompletace odvozních souprav na dlouhé dříví	1	1	1	1					1	1	timber-transport units assembly for long logs
jednonápravové oplenové přívěsy					1						single-axle pole trailers
dvounápravové oplenové přívěsy		1		1			1				four wheel pole trailers
víceúčelový přepravník									1		multifunctional container
Čtyřkolka s přívěsem na sorti- menty dříví									10		
Manipulační technika											Cross-cutting machinery
mobilní pásové pily	17		17				18				mobile band headrings
manipulační linky na tenké dříví											cross-cutting lines for thin timber
manipulační linky na tlusté dříví									2		cross-cutting lines for thick timber
čelní a zlamovací nakladače											front and articulated loaders
odkorňovací stroje + malé na tyčovinu									4		debarkers
štípací stroje	210		210		94	16	67	9	33	10	splitting machines
Celkem			442	78	206	58	382	80	217	211	Total

Pramen: LDF MENDELU

Source: Mendel University Brno

10. MEZINÁRODNÍ AKTIVITY LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

International Activities of the Forest Sector

10.1 Příprava nové lesnické strategie EU

Preparation of New EU Forestry Strategy

Současná Lesnická strategie EU byla schválena v roce 2007 v souvislosti se vstupem lesnických států (Finsko, Švédsko, Rakousko) do EU. V roce 2006 byl k jejímu naplňování schválen Akční plán EU pro lesy na období 2007 - 2011.

Po revizi lesnické strategie EU volala řada členských států s cílem zohlednit nové související strategické dokumenty EU a aktuální vývoj v oblasti zelené ekonomiky, bioenergie, ochrany biologické rozmanitosti, změny klimatu atd. a dále s cílem vytvořit efektivnější mechanismus pro koordinaci politik EU, které mají dopady na lesy a lesní hospodářství.

Pro členské státy by lesnická strategie EU měla zůstat v zásadě dobrovolným nástrojem respektujícím princip subsidiarity, jehož opatření jsou na úrovni členských států přenášena prostřednictvím národních lesnických programů, nebo obdobných dokumentů.

Přípravou nové lesnické strategie EU se v roce 2012 intenzivně zabýval Stálý lesnický výbor (SFC) Evropské komise (EK), který se složen ze zástupců členských států, ve spolupráci s Poradním výborem EK pro lesy a korek, který reprezentuje hlavní zájmové skupiny v lesním hospodářství a navazujících průmyslových odvětví. SFC na podzim 2012 diskutoval a schválil písemný názor na budoucí lesnickou strategii EU, který postoupil EK. Ta nyní připravuje samotný návrh lesnické strategie EU. Záměrem EK je připravit také nový akční plán EU pro lesy, který by konkrétně definoval aktivity EK a členských států k naplňování lesnické strategie.

Návrh nové lesnické strategie (v podobě sdělení EK Radě a Evropskému parlamentu) by měl být zveřejněn v první polovině roku 2013 tak, aby její projednání a schválení proběhlo ještě před skončením mandátu současné EK (do poloviny roku 2014).

10.2 21. zasedání Výboru pro lesnictví FAO (COFO-21)

The 21st Session of the Committee on Forestry, FAO

Výbor pro lesnictví FAO (COFO) je vrcholným orgánem, který se schází jednou za dva roky, aby určil směr práce Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) v oblasti lesů a lesního hospodářství na příští období. Ve dnech 24. – 28. září 2012 proběhlo již jeho 21. zasedání.

Jako obvykle byla prezentována a diskutována nová zpráva o stavu světových lesů 2012. Věcnými tématy bylo zejména vyhodnocení závěrů Summitu o udržitelném rozvoji a životním prostředí (Rio+20) s ohledem na budoucí činnost FAO a dále posílení vazeb se sektory a oblastmi souvisejícími s lesním hospodářstvím jako je zemědělství, ochrana životního prostředí, územní plánování, rozvoj venkova, poskytování environmentálních služeb a související informační potřeby.

COFO-21 se také vyjádřilo k strategickému rámci a programovým prioritám FAO v oblasti lesnictví na následující období. Do budoucna by, mimo jiné, měla být v činnosti FAO více zohledněna role lesů v zajišťování potravinové bezpečnosti, zaměstnanosti ve venkovských oblastech, odstraňování chudoby, jakož i další sociální a kulturní aspekty lesního hospodářství.

Jménem EU a jejích 27 členských států v plénu vystupoval podle kompetence buď zástupce dánského (výkonného) předsednictví, nebo Evropské komise. Členské státy vyjadřovaly svá stanoviska během každodenní koordinace EU, v rámci níž se finalizovala vystoupení jménem EU a následně připravovala stanoviska EU k závěrečné zprávě z COFO-21. ČR přijala gesce za přípravu stanovisek k bodům agendy 6d) Kvalitní informační a znalostní základna pro lepší lesnickou politiku a správu a 7a) Realizace doporučení přijatých na COFO-20: Zpráva o pokroku a zkušenostech z Mezinárodního roku lesů 2011.

Kromě toho bylo COFO jedinečnou příležitostí k bilaterálním setkáním se zeměmi mimo EU a se zástupci mezinárodních lesnických organizací. Během COFO proto probíhala i příprava mezinárodního workshopu (organizovaného společně ČR a FAO) pro země východní Evropy a střední Asie (viz dále).

10.3 Workshop pro země východní Evropy a střední Asie

Workshop for Countries in Eastern Europe and Central Asia

Na přelomu října a listopadu 2012 se ve středoasijském Kyrgyzstánu u jezera Issyk-Kul uskutečnil workshop pro země východní Evropy a střední Asie nazvaný „Příprava lesnického sektoru zemí východní Evropy a střední Asie na současné globální výzvy“, který organizovaly na základě dlouhodobé spolupráce Česká republika a FAO. Týdenní workshop volně navazoval na dva předchozí, které byly v letech 2005 a 2008 organizovány ve Křtinách v České republice. Za českou stranu se workshopu zúčastnili zástupci MZe, ÚHÚL a VÚLHM, FAO bylo zastoupeno odborníky z centrály v Římě a z regionálních kanceláří v Budapešti a v Ankaře. Dále byla zastoupena i Dřevařská sekce Evropské hospodářské komise OSN v Ženevě.

Veškeré aktivity cílené na daný region se od roku 2005 opírají o tzv. Křtinskou deklaraci, ve které se Česká republika a FAO snaží posílit povědomí o moderních formách lesnické politiky a která definuje priority spolupráce cílových zemí a mezinárodních lesnických organizací. Z pozvaných zemí se workshopu zúčastnili zástupci lesního hospodářství Ukrajiny, Běloruska, Arménie, Ázerbájdžánu, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Uzbekistánu, Tádžikistánu, Turkmenistánu, Turecka a Mongolska.

Workshop byl zaměřen zejména na zmapování pokroku při naplňování Křtinské deklarace v jednotlivých zemích

a na podporu rozvoje lesního hospodářství cílových zemí v souvislosti se změnou klimatu, včetně aplikace národních inventarizací lesů a dalších přírodních zdrojů.

Zástupci České republiky prezentovali zejména problematiku národních inventarizací lesů, a dále téma zachrany, zachování a využívání lesních genetických zdrojů, zásad a postupů užívaných v oblasti genových základů, přenosu osiva a předpokladů pro kvalitní reprodukční materiál z pohledu ochrany lesa. Na závěr workshopu byla aktualizována Křtinská deklarace tak, aby odpovídala novým výzvám, které před zeměmi stojí.

10.4 Vyjednávání o právně závazné dohodě o lesích v Evropě

Negotiations on Legally Binding Agreement on Forests in Europe

Na ministerské konferenci FOREST EUROPE, konané ve dnech 14. až 16. června 2011 v norském Oslu, podepsali zástupci signatářských zemí procesu FOREST EUROPE, včetně Evropské unie, jednotně, mimo jiné, ministerský mandát pro zahájení vyjednávání o právně závazné dohodě (LBA) o lesích v panevropském regionu.

Mezivládní vyjednávací výbor (INC) pro právně závaznou dohodu o lesích v Evropě po strastiplných začátcích v souvislosti se zapojením dalších složek Organizace Spojených národů (OSN) úspěšně zahájil své poslání. První zasedání INC (INC-I) se konalo v termínu od 27. února do 2. března 2012 v prostorách OSN ve Vídni (Rakousko).

Hlavním cílem, a podstatou INC-I, byla především výměna názorů a nastavení směru celého vyjednávacího procesu. INC-I diskutoval také o cestovní mapě tak, aby byl naplněn mandát pro vyjednávání. INC vyzval byro (výkonná složka procesu INC), aby připravilo první návrh textu pro vyjednávání do konce května 2012 s tím, že další zasedání proběhne na začátku září 2012.

Hlavní náplní INC2, které proběhlo ve dnech 3. až 7. září 2012 v Bonu (Německo), bylo první čtení návrhu vyjednávacího textu právně závazné dohody, který připravilo byro na základě vodítek získaných od INC1. Cílem zasedání

INC2 bylo diskutovat návrh vyjednávacího textu připraveného byrem. I přes velmi pozitivní a konstruktivní atmosféru zůstala značná část textu otevřena další diskuzi.

Vyjednávací proces má být ukončen v červnu 2013 s tím, že by měl být na mimořádné ministerské konferenci předložen návrh textu LBA k podpisu. Je očekáváno, že LBA přispěje především k podpoře trvale udržitelného obhospodařování lesů (SFM), které do současné doby nemá k dispozici žádný právně závazný nástroj ani formu deklaratorního instrumentu. SFM je politicky zakotveno a plně využíváno v právně závazných nástrojích, jako je Rámcová úmluva OSN o klimatické změně (UNFCCC), Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD). Lesům a lesnímu hospodářství takový nástroj chybí.

10.5 Lesy v zelené ekonomice

Forests in Green Economy

Ve dnech 11. až 14. září 2012 se konalo ve Lvově (Ukrajina) mezinárodní jednání, vyvolané z iniciativy Ukrajiny a Švýcarska (Country Led Initiative – CLI), s podporou sekretariátu Fóra Spojených národů o lesích (UNFF), Dřevařské sekce Evropské hospodářské komise (UNECE) a sekretariátu Forest Europe. Jednání přímo navazovalo na diskuze, které se uskutečnily na podzim roku 2011 v Bonu (Německo). Cílem jednání bylo podpořit práci UNFF s tím, že výstupy sloužily, mimo jiné, také k přípravě UNFF-10. Byly přijaty závěry a doporučení o tom, jak maximálně využít potenciál lesů v rozvoji zelené ekonomiky se zaměřením na výstupy konference Rio+20, která se konala v Brazílii, v červnu 2012.

Lesy a trvale udržitelné obhospodařování lesů představují významnou oporu pro rozvoj zelené ekonomiky. V současné době existuje definice zelené ekonomiky, která říká, že zelená ekonomika je systém ekonomických aktivit souvisejících s produkcí, distribucí a spotřebou zboží a služeb, který má za následek zlepšené prostředí pro život, aniž by docházelo k poškozování zdrojů pro budoucí generace. Zelená ekonomika je prozatím konceptem, který by svým způsobem měl navázat na koncept trvale udržitelného rozvoje a dále tuto ideu prohlubovat a rozšiřovat.

II. VYSVĚTLIVKY ZKRATEK V TEXTU

Abbreviations in the Text

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny <i>Nature Conservation Agency of the Czech Republic</i>
CIC	Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvěře <i>Conseil International de la Chasse et de la Conservation du Gibier</i>
COST	Evropská organizace pro spolupráci v oblasti vědeckého a technického výzkumu <i>European Cooperation in Science and Technology</i>
CZK	Kč <i>Czech crown (currency)</i>
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav <i>Czech Hydrometeorological Institute</i>
ČR	Česká republika <i>Czech Republic</i>
ČSÚ	Český statistický úřad <i>Czech Statistical Office</i>
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální <i>Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre</i>
ČZU	Česká zemědělská universita v Praze <i>Czech University of Life Sciences Prague</i>
EFI	Evropský lesnický institut <i>European Forest Institute</i>
EHK	Evropská hospodářská komise <i>Economic Commission for Europe</i>
EU	Evropská unie <i>European Union</i>
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu při OSN <i>Food and Agriculture Organization of the UN</i>
FGMRI	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti <i>Forestry and Game Management Research Institute</i>
FMI	<i>Forest Management Institute</i> Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
FSC	Rada pro hospodaření v lesích <i>Forest Stewardship Council</i>
GDP	hrubý domácí produkt <i>Gross Domestic Product</i>
GŘ	generální ředitelství <i>Directorate General</i>
HDP	hrubý domácí produkt <i>GDP - gross domestic product</i>
HPH	Hrubá přidaná hodnota <i>Gross Value Added</i>

HZS	hasičský záchranný sbor <i>Fire and Rescue Service</i>
CHKO	Chráněná krajinná oblast <i>Protected landscape area</i>
ICP - FORESTS	Mezinárodní program pro hodnocení a monitoring vlivu znečištění ovzduší na lesy <i>International Co-operative Programme on Assessment and Monitoring of Air Pollution Effects on Forests</i>
IDC	Informační a datové centrum <i>Information and Data Centre</i>
IF	impakt faktor <i>impact factor</i>
ISTA	Mezinárodní asociace pro kontrolu osiva <i>International Seed Testing Association</i>
IUFRO	Mezinárodní unie výzkumných lesnických organizací <i>International Union of Forestry Research Organizations</i>
KRNAP	Krkonošský národní park <i>Krkonoše National Park</i>
LČR	Lesy České republiky, státní podnik <i>Forests of the Czech Republic, state enterprise</i>
LDF MENDELU	Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně <i>Faculty of Forestry and Wood Technology, Mendel University in Brno</i>
LHC	lesní hospodářský celek <i>management-plan area</i>
LHO	lesní hospodářské osnovy <i>forest management guidelines</i>
LHP	lesní hospodářský plán <i>forest management plan</i>
LHS	Letecká hasičská služba <i>Aerial Fire-Fighting Service</i>
LS	lesní správa <i>Forest district</i>
MO	Ministerstvo obrany <i>Ministry of Defence</i>
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu <i>Ministry of Industry and Trade</i>
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy <i>Ministry of Education, Youth and Sports</i>
MV	Ministerstvo vnitra <i>Ministry of Interior</i>
MZe	Ministerstvo zemědělství <i>Ministry of Agriculture</i>
MŽP	Ministerstvo životního prostředí <i>Ministry of the Environment</i>
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum <i>The National Agency for Agriculture Research</i>

NIL	Národní inventarizace lesů <i>National Forest Inventory</i>
NLP	Národní lesnický program <i>National Forest Programme</i>
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností <i>Sectorial Classification of Economic Activities</i>
OPRL	oblastní plán rozvoje lesů <i>regional plan of forest development</i>
OSN	Organizace spojených národů <i>United Nations Organization</i>
PEFC	Evropská certifikace lesů <i>Programme for the Endorsement of Forest Certification</i>
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s. <i>Supporting and Guarantee Agricultural and Forestry Fund, plc.</i>
PLO	přírodní lesní oblast <i>forest natural area</i>
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa <i>forest land as registered in the cadastre</i>
RMLD	reprodukční materiál lesních dřevin <i>reproduction material of forest trees</i>
SOU	střední odborné učiliště <i>forestry vocational school</i>
SR	Slovensko <i>Slovakia</i>
SRN	Spolková republika Německo <i>Federal Republic of Germany</i>
SVOL	Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů <i>Association of Municipal and Private Forest Owners</i>
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond <i>State Agriculture Intervention Fund</i>
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem <i>Forest Management Institute</i>
USA	Spojené státy americké <i>United States of America</i>
USD	americký dolar <i>US dollar</i>
VLS	Vojenské lesy a statky ČR, státní podnik <i>Military Forests and Farms, state enterprise</i>
VÚLHM	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, veřejná výzkumná instituce <i>Forestry and Game Management Research Institute</i>

SEZNAM AUTORŮ

List of Authors

Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská

Riedl Marcel, RNDr., CSc.

Šišák Luděk, prof. Ing., CSc.

Český statistický úřad

Kahuda Josef, Ing.

Lesy České republiky, s. p.

Hofmeister Tomáš Ing.

Neznajová Zuzana, Ing.

Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta

Ulrich Radomír, prof. Ing., CSc.

Ministerstvo zemědělství

Bělská Milena, Ing.

Bílý Jiří, Ing.

Činka Milan, Ing.

Koderová Dana, Bc.

Krejzar Tomáš, Ing., Ph.D.

Lojda Jan, Ing.

Pásek František, Ing.

Pavlovská Jaroslava, JUDr.

Radouš Miroslav, Ing.

Semerád Pavel, Ing.

Smrž Martin, Ing.

Stránský Václav, Ing.

Tomášek Václav, Ing.

Ventrubová Kateřina Ing., Ph.D.

Ministerstvo životního prostředí

Buchta Norbert, Ing.

Daňhelka Michal, Mgr.

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem

Hána Jan, Ing.

Jankovská Zuzana, Ing.

Kučera Miloš, Ing., Ph.D.

Matějčík Jiří, Ing., CSc.

Pařízek Miloš, Ing.

Slabý Richard, Ing.

Staněk Lukáš, Ing.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Fabiánek Petr, Ing.

Holzbachová Šárka, DiS.

Jurásek Antonín, doc. Ing., CSc.

Liška Jan, Ing.

Lomský Bohumír, doc. RNDr.

Malá Jana, RNDr.

Modlinger Roman, Ing.

Pešková Vítězslava, Ing., Ph.D.

Procházková Zdeňka, prom. biol.

Šrámek Vít, Ing., Ph.D.

Stoklasa Tech., Praha

Stoklasa Milan, Ing., CSc.

SEZNAM AUTORŮ FOTOGRAFIÍ

Agh Pavel

Archiv Nadace Dřevo pro život

Bílý Jiří

Foltánek Vladimír

Mansfeld Vratislav

Veselý Martin

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha I
www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Praha 2013

ISBN 978-80-7434-112-0